

---

Vergaderjaar 2022–2023

---

**36 360 XV**

**Jaarverslag en Slotwet Ministerie van Sociale Zaken en  
Werkgelegenheid 2022**

**Nr. 1**

**JAARVERSLAG VAN HET MINISTERIE VAN SOCIALE ZAKEN EN  
WERKGELEGENHEID**  
Ontvangen 17 mei 2023

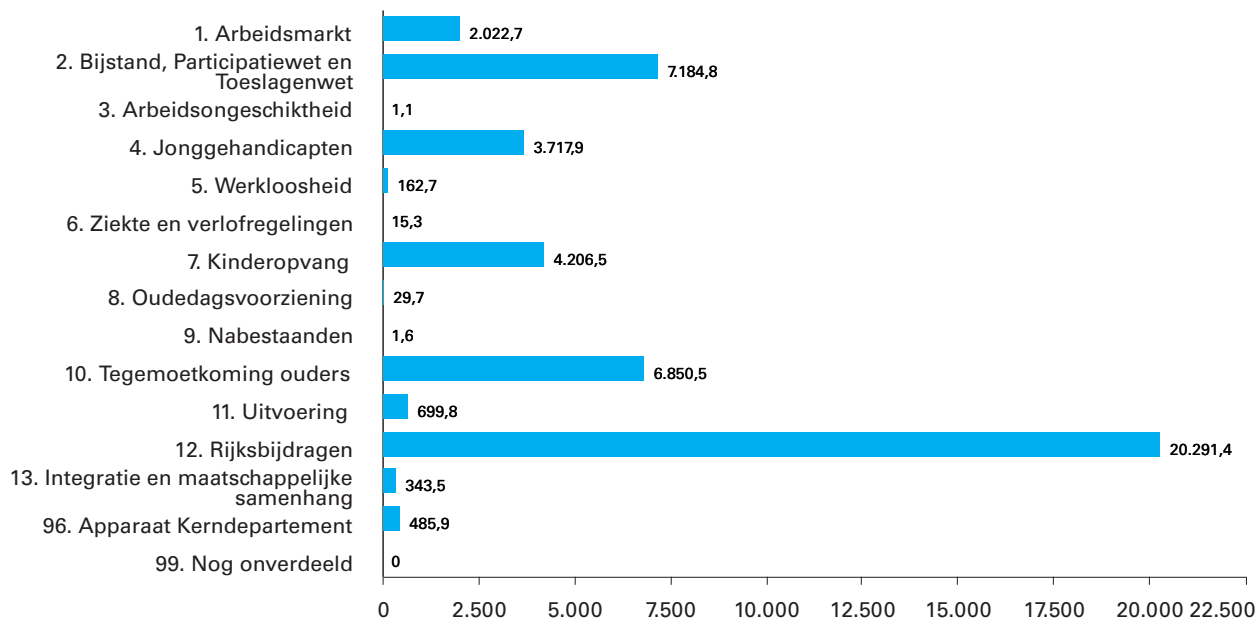
## INHOUDSOPGAVE

<b>Gerealiseerde uitgaven en ontvangsten</b>	<b>4</b>
<b>A. Algemeen</b>	<b>6</b>
<b>1. Aanbieding van het jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening</b>	<b>6</b>
<b>2. Leeswijzer</b>	<b>9</b>
<b>B. Beleidsverslag</b>	<b>12</b>
<b>3. Beleidsprioriteiten</b>	<b>12</b>
3.1 Het beeld van 2022	12
3.2 Uitgavenplafond Sociale Zekerheid	26
3.3 Realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen	31
3.4 Overzicht van risicoregelingen	31
3.5 Openbaarheidsparagraaf	32
<b>Bijlage: Overzicht coronasteunmaatregelen</b>	<b>34</b>
<b>Bijlage: Budgettair overzicht Oekraïne</b>	<b>36</b>
<b>4. Beleidsartikelen</b>	<b>38</b>
4.1 Artikel 1 Arbeidsmarkt	38
4.2 Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	55
4.3 Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid	74
4.4 Artikel 4 Jonggehandicapten	82
4.5 Artikel 5 Werkloosheid	86
4.6 Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen	95
4.7 Artikel 7 Kinderopvang	103
4.8 Artikel 8 Oudedagsvoorziening	113
4.9 Artikel 9 Nabestaanden	120
4.10 Artikel 10 Tegemoetkoming ouders	124
4.11 Artikel 11 Uitvoering	129
4.12 Artikel 12 Rijksbijdragen	136
4.13 Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang	139
<b>5. Niet-beleidsartikelen</b>	<b>148</b>
5.1 Artikel 96 Apparaat Kerndepartement	148
5.2 Artikel 98 Algemeen	152
5.3 Artikel 99 Nog onverdeeld	153
<b>6. Bedrijfsvoeringsparagraaf</b>	<b>155</b>
<b>C. Jaarrekening</b>	<b>165</b>
<b>7. Departementale verantwoordingsstaat</b>	<b>165</b>
<b>8. Saldibalans</b>	<b>166</b>
<b>9. WNT-verantwoording 2022 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid</b>	<b>175</b>
<b>D. Departementspecifieke Informatie</b>	<b>176</b>

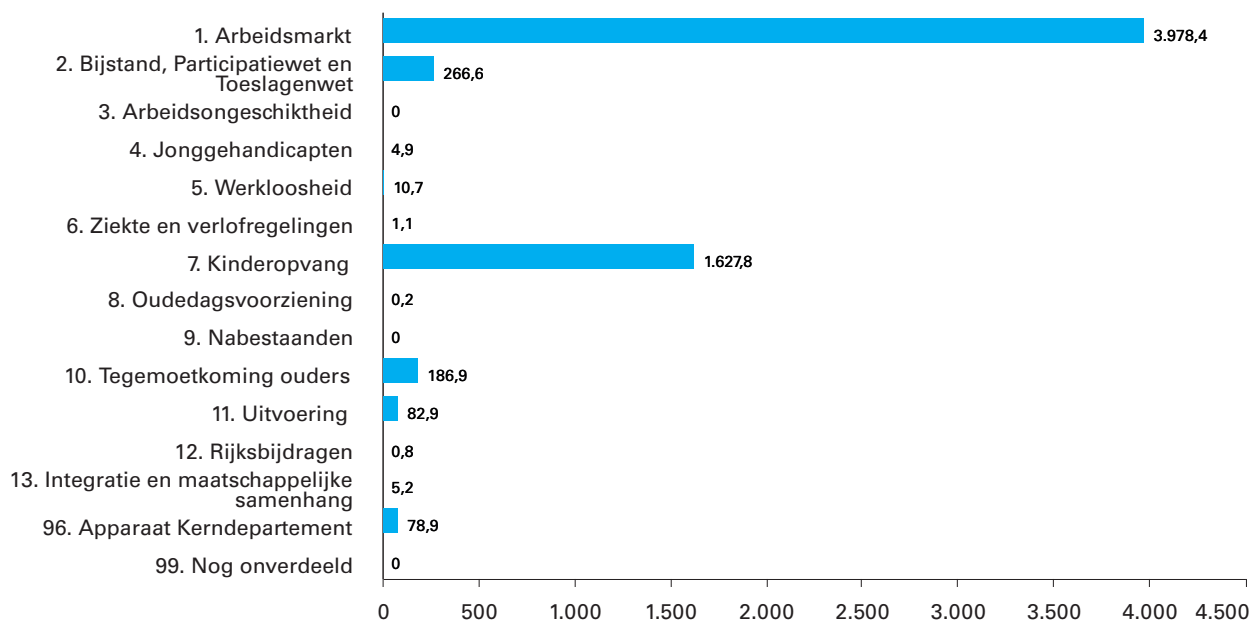
<b>10.</b>	<b>Sociale fondsen SZW</b>	<b>176</b>
<b>11.</b>	<b>Koopkracht</b>	<b>179</b>
<b>E.</b>	<b>Bijlagen</b>	<b>187</b>
	<b>Bijlage 1: Toezichtrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen</b>	<b>187</b>
	<b>Bijlage 2: Moties en toezeggingen</b>	<b>188</b>
	<b>Bijlage 3: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek</b>	<b>233</b>
	<b>Bijlage 4: Inhuur externen</b>	<b>246</b>
	<b>Bijlage 5: Focusonderwerp FJR 2022, beroep op art. 2.27, tweede lid, CW</b>	<b>247</b>
	<b>Bijlage 6: Verantwoording EU-middelen in gedeeld beheer</b>	<b>250</b>
	<b>Bijlage 7: Rijksuitgaven Caribisch Nederland</b>	<b>252</b>
	<b>Bijlage 8: NGF-bijlage</b>	<b>256</b>
	<b>Bijlage 9: Lijst van afkortingen</b>	<b>257</b>

## GEREALISEERDE UITGAVEN EN ONTVANGSTEN

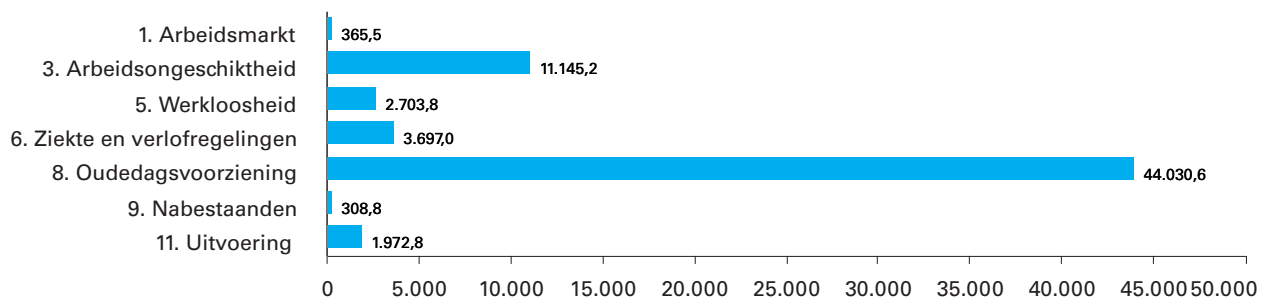
**Figuur 1 Gerealiseerde begrotingsgefinancierde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 46.013.341.000,-**



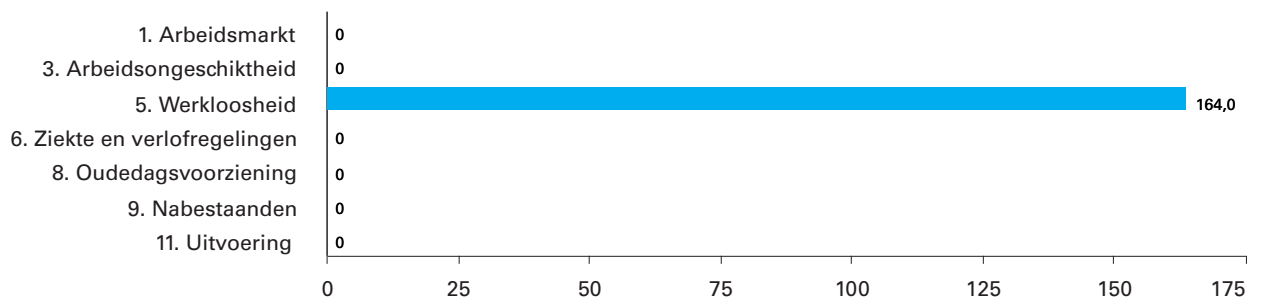
**Figuur 2 Gerealiseerde begrotingsgefinancierde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 6.244.477.000,-**



**Figuur 3 Gerealiseerde premiegefinancierde uitgaven verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 64.223.810.000,-**



**Figuur 4 Gerealiseerde premiegefinancierde ontvangsten verdeeld over beleidsartikelen en niet-beleidsartikelen (x € 1 miljoen). Totaal € 164.000.000,-**



## A. ALGEMEEN

### 1. Aanbieding van het jaarverslag en verzoek tot dechargeverlening

#### **AAN de voorzitters van de Eerste en de Tweede Kamer van de Staten-Generaal.**

Hierbij bieden wij het departementale jaarverslag van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) over het jaar 2022 aan.

Onder verwijzing naar de artikelen 2.37 en 2.40 van de Comptabiliteitswet 2016 verzoeken wij de beide Kamers van de Staten-Generaal de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen decharge te verlenen over het in het jaar 2022 gevoerde financiële beheer.

Voor de oordeelsvorming van de Staten-Generaal over dit verzoek tot dechargeverlening stelt de Algemene Rekenkamer als externe controleur op grond van artikel 7.14 van de Comptabiliteitswet 2016 een rapport op. Dit rapport wordt op grond van artikel 7.15 van de Comptabiliteitswet 2016 door de Algemene Rekenkamer aan de Staten-Generaal aangeboden. Het rapport bevat de bevindingen en het oordeel van de Algemene Rekenkamer over:

- a. het gevoerde begrotingsbeheer, financieel beheer, materiële bedrijfsvoering en de daartoe bijgehouden administraties van het Rijk;
- b. de centrale administratie van de schatkist van het Rijk van het Ministerie van Financiën;
- c. de financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
- d. de totstandkoming van de niet-financiële verantwoordingsinformatie in de jaarverslagen;
- e. de financiële verantwoordingsinformatie in het Financieel jaarverslag van het Rijk.

Bij het besluit tot dechargeverlening worden verder de volgende, wettelijk voorgeschreven, stukken betrokken:

- a. het Financieel jaarverslag van het Rijk over 2022;
- b. het voorstel van de slotwet dat met het onderhavige jaarverslag samenhangt;
- c. het rapport van de Algemene Rekenkamer over het onderzoek van de centrale administratie van de schatkist van het Rijk en van het Financieel jaarverslag van het Rijk;
- d. de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer over de in het Financieel jaarverslag van het Rijk, over 2022 opgenomen rekening van uitgaven en ontvangsten over 2022, alsmede over de saldibalans over 2022 (de verklaring van goedkeuring, bedoeld in artikel 7.14, tweede lid, van de Comptabiliteitswet 2016).

Het besluit tot dechargeverlening kan niet worden genomen, voordat de betrokken slotwet is aangenomen en voordat de verklaring van goedkeuring van de Algemene Rekenkamer is ontvangen.

De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,

C.E.G. van Gennip

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen,

C.J. Schouten

### Dechargeverlening door de Tweede Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal dat de Tweede Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Tweede Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#), derde lid, van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, ter behandeling doorgezonden aan de voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal.

### Dechargeverlening door de Eerste Kamer

Onder verwijzing naar [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 verklaart de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal dat de Eerste Kamer aan het hiervoor gedane verzoek tot dechargeverlening tegemoet is gekomen door een daartoe strekkend besluit, genomen in de vergadering van

De Voorzitter van de Eerste Kamer,

Handtekening:

Datum:

Op grond van [artikel 2.40](#) van de Comptabiliteitswet 2016 wordt dit originele exemplaar van het onderhavige jaarverslag, na ondertekening van de hierboven opgenomen verklaring, doorgezonden aan de Minister van Financiën.



## 2. Leeswijzer

### 2.1 Opbouw jaarverslag

Het jaarverslag van SZW bestaat uit vijf onderdelen: algemeen, beleidsverslag, jaarrekening, departementspecifieke informatie en bijlagen.

#### **Algemeen**

Het onderdeel algemeen omvat:

1. het verzoek tot dechargeverlening;
2. deze leeswijzer.

#### **Beleidsverslag**

Het beleidsverslag is opgebouwd uit vier onderdelen:

3. De paragraaf beleidsprioriteiten bevat een uiteenzetting op hoofdlijnen van de bereikte resultaten. Daarnaast wordt hier ingegaan op de budgettaire ontwikkelingen van de uitgaven die onder het Uitgavenplafond Sociale Zekerheid vallen. Ook zijn hier opgenomen de realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen, het overzicht van risicoregelingen, de openbaarheidsparagraaf, het overzicht coronasteunmaatregelen en een overzicht van de budgettaire effecten van de maatregelen wegens de oorlog in Oekraïne.
4. De beleidsartikelen verantwoorden meer in detail in hoeverre de doelstellingen van SZW zijn behaald. Tevens is hier de toelichting te vinden op opmerkelijke verschillen tussen de financiële realisatie en de vastgestelde begroting.
5. De niet-beleidsartikelen verantwoorden de financiële afwikkeling van de apparaatsuitgaven kerndepartement en de onvoorziene uitgaven en loon- en prijsbijstellingen.
6. De bedrijfsvoeringsparagraaf geeft informatie over de bedrijfsvoering.

#### **Jaarrekening**

De jaarrekening is opgebouwd uit drie onderdelen:

7. de verantwoordingsstaat van het Ministerie van SZW;
8. de saldibalans, met de bij dit onderdeel behorende financiële toelichting;
9. de paragraaf WNT-verantwoording.

#### **Departementspecifieke informatie**

De departementspecifieke informatie gaat over de sociale fondsen SZW en over de gerealiseerde koopkrachtontwikkeling.

#### **Bijlagen**

De bijlagen betreffen de ingevolge de Rijksbegrotingsvoorschriften verplichte bijlagen:

- Toezichtsrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen;
- Moties en toezeggingen;
- Afgerond evaluatie- en overig onderzoek;
- Inhuur externen;
- Focusonderwerp FJR 2022, beroep op art. 2.27, tweede lid, CW;
- Verantwoording EU-middelen in gedeeld beheer;
- Rijksuitgaven Caribisch Nederland;
- NGF-bijlage.

Tot slot is een lijst van afkortingen opgenomen.

## 2.2 Specifieke aandachtspunten

### **Begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde regelingen**

In de begrotingen en de jaarverslagen van het Ministerie van SZW wordt gerapporteerd over zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde regelingen. In de beleidsartikelen waar premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten voorkomen zijn deze opgenomen in een afzonderlijke tabel 'Budgettaire gevolgen van beleid'. In de paragraaf beleidsprioriteiten wordt ingegaan op de ontwikkeling van het totaal van deze uitgaven. De begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten komen een-op-een voort uit de administratie van SZW. De premiegefinancierde uitgaven en ontvangsten zijn afgeleid uit de jaarverslagen van UWV en de SVB.

### **Rol en verantwoordelijkheid: taakverdeling Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen**

De politieke leiding van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid bestaat uit de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen. De verdeling van de beleidsterreinen is vastgelegd in de portefeuillevereiding van het kabinet Rutte IV. Waar in dit jaarverslag gesproken wordt van 'de Minister', wordt bedoeld de Minister in wier portefeuille betreffend beleidsterrein valt.

### **Focusonderwerp**

Naar aanleiding van het verzoek van de Tweede Kamer om bij de verantwoording over het jaar 2022 aandacht te besteden aan de terugkeer naar een regulier en voorspelbaar begrotingsproces, is in de Rijksbegrotingsvoorschriften een eenmalige bijlage bij het jaarverslag voorgeschreven. Deze bijlage is opgenomen als bijlage 5 in het jaarverslag 2022 van het Ministerie van SZW.

### **Grondslagen voor de vastlegging en waardering**

De verslaggevingsregels en waarderingsgrondslagen die van toepassing zijn op de in dit jaarverslag opgenomen financiële overzichten zijn ontleend aan de Comptabiliteitswet 2016 en de daaruit voortvloeiende regelgeving, waaronder de Regeling rijksbegrotingsvoorschriften 2023 en de Regeling agentschappen. Voor de departementale begrotingsadministratie wordt het verplichtingen-kasstelsel toegepast en voor de baten-lasten agentschappen het baten-lastenstelsel. Sinds 1 januari 2018 vallen onder het Ministerie van SZW geen agentschappen meer.

### **Gegevens oude jaren**

In dit jaarverslag worden ook kerncijfers gepresenteerd over jaren vóór 2022. Hierbij wordt uitgegaan van de meest recente informatie. Dit betekent dat deze cijfers kunnen afwijken van voorlopige gegevens die in vorige jaarverslagen werden gepresenteerd.

### **Afwijkingen van de Rijksbegrotingsvoorschriften**

Bij de budgettaire tabellen in het beleidsverslag wordt het verschil tussen de budgettaire raming uit de begroting 2022 en de realisatie voor het jaar 2022 toegelicht indien de afwijking tussen raming en realisatie groter is dan 5% van het begrotingsbedrag of groter is dan € 25 miljoen. Hiermee wordt afgeweken van de RBV-model 3.22e.

**Groeiparagraaf**

Gewijzigd in dit jaarverslag ten opzichte van het jaarverslag 2021 is bijlage 3: afgerond evaluatie- en overig onderzoek. Waar voorheen een volledig overzicht van afgerond onderzoek van SZW in de bijlage werd opgenomen, beperkt de bijlage zich nu tot onderzoeken die op de Strategische Evaluatie Agenda (SEA) van het Ministerie van SZW staan.

Op grond van de Rijksbegrotingsvoorschriften zijn bijlage 2 (Moties en toezeggingen), bijlage 5 (Focusonderwerp FJR 2022), bijlage 7 (Rijksuitgaven Caribisch Nederland), bijlage 8 (NGF-bijlage) en een overzicht van de budgettaire effecten van de maatregelen die het Ministerie van SZW heeft genomen wegens de oorlog in Oekraïne aan het jaarverslag toegevoegd.

## B. BELEIDSVERSLAG

### 3. Beleidsprioriteiten

#### 3.1 Het beeld van 2022

**2022 was een bewogen jaar voor Nederland waarin het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zich heeft ingezet voor bestaanszekerheid en een toekomstbestendig Nederland.** Met succes is in 2022 de Wet toekomst pensioenen aangenomen in de Tweede Kamer, een belangrijke stap naar een toekomstbestendig pensioenstelsel. Ook is er in 2022 door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) via een historisch koopkrachtpakket, extra financiële middelen en nieuw beleid hard gewerkt aan het tegengaan van koopkrachtverlies en (energie)armoede. Er is gewerkt naar een eerlijkere, veiligere en inclusievere arbeidsmarkt die klaar is voor de toekomst. 2022 kenmerkte zich door grote onzekerheid. Tegen de achtergrond van deze onzekerheid trad het nieuwe kabinet aan met nieuwe beleidsprioriteiten en grote ambitie voor het SZW-domein. Deze ambitie is samengevat in het volgende strategische raamwerk: iedereen moet de kans krijgen om mee te doen en zich te ontwikkelen, als het tegenzit is er een vangnet, werk is eerlijk, gezond en veilig en dient pensioen zich aan dan is er inkomen. Dit alles kan alleen in een land waar mensen er voor elkaar zijn, prestaties beloond worden en innovatie de ruimte krijgt. Want iedereen verdient werk en bestaanszekerheid. In dit hoofdstuk wordt eerst ingegaan op de impact op het SZW-domein van de gebeurtenissen in 2022. Het betreft hier de laatste coronalockdownperiode, de oorlog in Oekraïne, en de impact van de hoge inflatie op de koopkracht. Vervolgens gaan wij in op de aanpak armoede en schulden. Daarna op de arbeidsmarkt en arbeidsmarktkrapte, en de inzet op het versterken van onze uitvoeringsorganisaties. Hier wordt de inzet op kinderopvang behandeld en wordt ingegaan op het tegengaan van hardvochtige effecten. De inzet op gezond en veilig werk komt aan bod, gevolgd door wat er bereikt is ten aanzien van samenleving en integratie. Ten slotte eindigen we met de internationale ontwikkelingen en de kerncijfers handhaving en re-integratie.

**Vlak voor het aanbreken van 2022 heeft het kabinet zijn coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' gepresenteerd.** Daarin staan nieuwe plannen en investeringen om een samenleving te bouwen met gelijkwaardige kansen, mede via het SZW-domein. Hieronder vallen onder andere het verbeteren van de bestaanszekerheid, het aanpakken van onevenwichtigheden op de arbeidsmarkt, het bieden van loopbaanperspectief, het tegengaan van armoede en schulden en het versterken van uitvoeringsorganisaties. Gedurende 2022 is SZW actief geweest deze ambities om te zetten in nieuw beleid. In 2022 is in veel gevallen het voorwerk gedaan voor beleid dat later in de kabinetsperiode wordt geïmplementeerd.

Corona

**In het begin van 2022 bevond Nederland zich in een corona-lockdown.** Deze lockdownperiode was ook de laatste keer in 2022 dat de generieke brede coronasteunmaatregelen zijn ingezet. Hieronder vielen de 8<sup>e</sup> tranche van de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (NOW-6) en de steunmaatregel voor zelfstandigen die via het Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) is verstrekt. In 2022 kwam het besef dat we als samenleving leren leven met corona. Het kabinet heeft daarom de langetermijnvisie coronasteun aan de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2021/22, [35 420](#), nr. 485). Mede aanleiding hiervoor waren

de bevindingen van het Centraal Planbureau<sup>1</sup> en De Nederlandsche Bank<sup>2</sup> dat de generieke coronasteun in steeds grotere mate een versturende werking heeft op de economische activiteit in Nederland en de arbeidsmarkt.

**In 2022 kwam de maatschappelijke impact van coronamaatregelen centraal te staan.** De afgelopen twee jaar heeft de pandemie veel gevraagd van iedereen. Veel mensen hebben mentaal, fysiek en economisch een zware tijd doorgemaakt. Met de instelling van het Maatschappelijk Impact Team (MIT) gaf het kabinet invulling aan de wens bij toekomstige coronamaatregelen de brede maatschappelijke impact van de maatregel als nevenschikt doel aan de effecten van de maatregel op de gezondheidsketen mee te nemen (Kamerstukken II 2021/22, [25 295, nr. 1780](#)). Belangrijk hierin is bijvoorbeeld ook de aandacht voor mentaal welzijn.

Oekraïne

**Sinds februari 2022 woedt er in Oekraïne oorlog met grote gevolgen, ook voor Nederland.** In Nederland worden Oekraïense ontheemden opgevangen, ondersteund en wordt hen de mogelijkheid gegeven te werken. Oekraïners die gevlucht zijn voor de oorlog zijn opgevangen in particuliere en collectieve opvanglocaties. Vluchtelingen uit Oekraïne ontvangen leefgeld en particulieren die Oekraïners opvangen worden niet gekort op hun bijstandsuitkering of AOW. Hiermee is aan Oekraïners een veilig onderkomen geboden van waaruit zij voor zover mogelijk hun leven kunnen oppakken. Om Oekraïners te ondersteunen snel een hogere mate van zelfredzaamheid te bereiken, is de werkvergunningsplicht voor hen voor het verrichten van arbeid in loondienst niet van toepassing verklaard en mogen gemeenten hen naar werk begeleiden. Met resultaat: er waren 1 november 2022 ruim 30.000 Oekraïners aan het werk, dat komt neer op 46% van de 15- tot 65-jarige Oekraïense ontheemden<sup>3</sup>. Daarnaast ontvangen in Nederland werkzame Oekraïners kinderbijslag, kindgebonden budget en kunnen zij aanspraak maken op kinderopvangtoeslag (Kamerstukken II 2021/22, 19 637 en [36 045, nr. 2839](#)).

Koopkracht, inflatie en minimumloon

**De oorlog in Oekraïne leidde tot grote onzekerheid rondom veiligheid, koopkracht en energievoorziening, in Nederland en in de wereld.** De onzekerheid rondom de levering van aardgas en aardolie leidde tot grote stijgingen van de individuele energierekening en heeft minder zichtbare armoede blootgelegd. Oplopende inflatie had een negatief effect op de koopkracht. De inflatie was in 2022 ongekend hoog. De gestegen kosten voor levensonderhoud raakten huishoudens in hun bestaanszekerheid en blijven dat naar verwachting in 2023 ook doen.

**Het kabinet heeft in 2022 € 7 miljard uitgegeven om de effecten voor huishoudens en bedrijven te dempen.** De energiebelasting is in 2022 verlaagd met 60% ten opzichte van 2021, gemiddeld met € 400 per huishouden, naast een verlaging van de accijnzen en diesel per 1 juli. Via gemeenten maken huishoudens aanspraak op een energietoeslag van € 1.300. Dit bedrag kon door gemeenten verhoogd worden naar € 1.800 door € 500 uit de nieuwe energietoeslag in 2023 naar voren te halen. Het Tijdelijk Noodfonds energie is opgericht en het kabinet verstrekt via het noodfonds subsidie om financieel kwetsbare huishoudens te helpen met de energierekening. Er is daarnaast structureel € 120 miljoen beschikbaar gesteld, onder meer voor gemeenten die geld krijgen om meer mensen

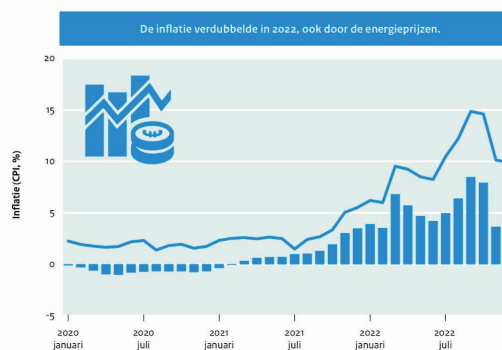
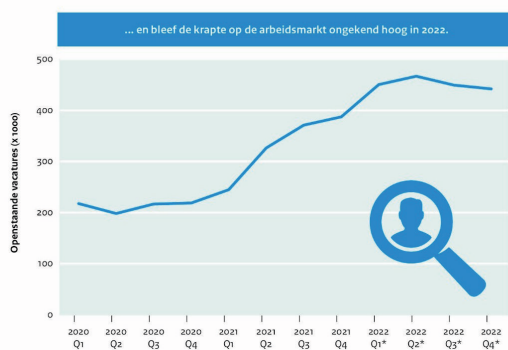
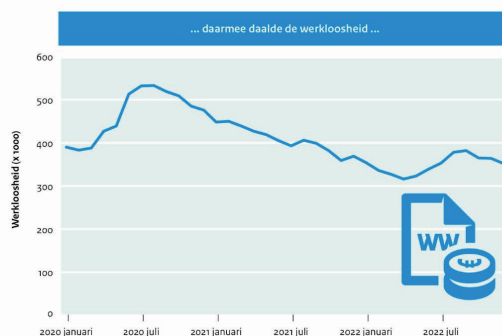
<sup>1</sup> CPB (2021), Notitie economische analyse steunpakket 2020

<sup>2</sup> DNB (2022), De invloed van het corona steun- en herstellpakket op het Nederlandse bedrijfsleven

<sup>3</sup> CBS (2023), Aandeel Oekraïense vluchtelingen met werk toegenomen

schuldhulpverlening te kunnen aanbieden. Ook zijn er extra middelen vrijgemaakt voor energiebesparende maatregelen voor slecht geïsoleerde woningen.

**Het kabinet heeft voor 2023 een prijsplafond en een historisch groot koopkrachtpakket van circa € 12 miljard gepresenteerd om daar waar mogelijk de koopkracht van huishoudens te verbeteren.** Als onderdeel van het brede koopkrachtpakket heeft het kabinet in de augustusbesluitvorming bepaald het minimumloon al vanaf 1 januari 2023 in één keer met in totaal 10,15% te verhogen (Kamerstukken II 2022/23, 29 544, nr. 1152). De aan het minimumloon gekoppelde uitkeringen (onder andere bijstand en WIA) stijgen mee met deze verhoging. Omdat tegelijkertijd de inkomensondersteuning AOW wordt verlaagd stijgt de AOW-uitkering met 8%. Andere onderdelen van het koopkrachtpakket zijn de energietoeslag, verhoging van de zorg- en huurtoeslagen en de verhoging van het kindgebonden budget. Ook verlaagt het kabinet de lasten op arbeid door een verlaging van de inkomstenbelasting en een verhoging van de arbeidskorting. Evenzo werkte het kabinet aan het verhogen van de uitkeringen tot het sociaal minimum in Caribisch Nederland. Daarnaast is er extra geld vrijgemaakt om armoede bij kinderen tegen te gaan. De oorlog blijft een grote impact hebben die wij als samenleving zullen moeten doorstaan. Het kabinet zet zich mede via dit koopkrachtpakket in de schok voor individuen, ondernemingen en onze samenleving als geheel zo goed mogelijk op te vangen met structureel betere uitgangspunten zoals zekerheid over de energierekening.



\* voorlopige cijfers  
Bron: CBS, Statline

## Inzet op tegengaan structurele armoede en schulden

*De overheid streeft naar een transparant en activerend sociaal zekerheidsstelsel dat mensen enerzijds ondersteunt en prikkelt om (weer) aan het werk te gaan als dat kan en dat hen anderzijds de zekerheid biedt van een adequaat vangnet als dat echt nodig is. De overheid zet daarbij in op het tegengaan van armoede, kinderarmoede en het aantal mensen met schulden. Zo werken we aan bestaanszekerheid voor iedereen.*

**Het kabinet zet de energietoeslag en in 2023 het energieprijsp plafond in om huishoudens te helpen die door de stijgende energieprijzen hun rekening niet meer kunnen betalen.** Als onderdeel van het koopkrachtmaatregelenpakket is er een eenmalige energietoeslag beschikbaar gesteld aan huishoudens met een minimum inkomen. De hoogte van de eenmalige energietoeslag voor 2022 en 2023 bedroeg bij elkaar € 2.600. Daarnaast krijgen huishoudens hulp om energiebesparende maatregelen te treffen. Tot slot heeft het kabinet in 2022 € 50 miljoen gereserveerd voor subsidieverlening aan het Tijdelijk Noodfonds Energie dat het doel heeft te voorkomen dat financieel kwetsbare huishoudens in de winter problematische schulden opbouwen (Kamerstukken II 2021/22, [29 023, nr. 360](#)).

**Het kabinet zet structureel in op het aanpakken van geldzorgen, armoede en schulden.** Het kabinet heeft in de zomer 2022 de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden 2022-2025 gepresenteerd (Kamerstukken II 2021/22, [24 515, nr. 643](#)) met veertig maatregelen om armoede en kinderarmoede terug te dringen. In november is het implementatieplan voor de Aanpak aan de Tweede Kamer aangeboden. Er is structureel € 120 miljoen beschikbaar gesteld, onder meer voor gemeenten die geld krijgen om meer mensen schuldhelpverlening te kunnen aanbieden. Door wetwijzigingen wordt het makkelijker voor gemeenten om problematische schulden vroeg te signaleren, sluit de berekening van de beslagvrije voet beter aan op de praktijk en wordt de aflostermijn van schuldhelpverleningstrajecten verkort van 36 naar 18 maanden. Daarnaast is een deel van de middelen beschikbaar voor maatschappelijke partijen om mensen met geldzorgen beter te ondersteunen. Ook worden deze middelen ingezet voor financiële voorlichting om geldzorgen te voorkomen. Het kabinet bouwde hiermee verder aan de basis die in het actieplan Brede Schuldenaanpak is gelegd. Het kabinet heeft in 2022 de onafhankelijke commissie Sociaal minimum ingesteld. Zij onderzoeken wat mensen nodig hebben om van te leven en volwaardig mee te doen in de samenleving. De commissie brengt eind juni 2023 advies uit.

**Met de meerjarige aanpak wil het kabinet het aantal mensen in armoede en het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030 ten opzichte van 2015 halveren.** Één van de speerpunten van het actieplan is het verdubbelen van het aantal huishoudens dat de weg naar schuldhelp vindt en het verkorten van schuldhelptrajecten. Het kabinet wil een snellere aflossing van schulden bereiken door de inzet van saneringskredieten. Daarom is in 2022 een waarborgfonds ingesteld dat dit risico voor gemeenten afdekt.

**Het kabinet wil het aantal kinderen in armoede in 2025 halveren ten opzichte van 2015.** Naast inkomensmaatregelen zoals een hoger kindgebonden budget en vanaf 2023 een hoger minimumloon en meer kindgebonden budget, zet het kabinet in op betere financiële educatie. Jongeren en kinderen moeten financiële basiskennis krijgen waardoor armoede en schulden op langere termijn worden voorkomen. In lijn met deze

doelstelling hebben het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) en SZW vanaf 1 oktober 2022 samen ruim € 5 miljoen beschikbaar gesteld om hulp op het gebied van maaltijden en andere eerste levensbehoeften te faciliteren op ruim 500 kwetsbare scholen (Kamerstukken II 2021/22, [24 515, nr. 648](#)). Zo wilde het kabinet honger in de schoolklas tegengaan, vooruitlopend op de door de Minister voor Primair en Voortgezet Onderwijs voorgestelde uitvoering van de motie van de Kamerleden Dassen en Paternotte om € 100 miljoen te investeren in het aanbieden van een maaltijd op school aan leerlingen in kwetsbare wijken (Kamerstukken II, [36200, nr. 49](#)).

**Iedere inwoner van Nederland, ongeacht aan welke kant van de Atlantische Oceaan, heeft recht op bestaanszekerheid.** Om tot bestaanszekerheid te komen voor Caribisch Nederland is eerder onderzoek gedaan naar het ijkpunt sociaal minimum voor Caribisch Nederland. Per 2022 zijn, naar aanleiding van de motie Wuite c.s. (Kamerstukken II 2021/22, [35 925 IV, nr. 26](#)), het wettelijke minimumloon en de minimumuitkeringen (AOV, AWW en onderstand) verhoogd met 10% (inclusief inflatie). Daarnaast heeft het kabinet in het coalitieakkoord de middelen vrijgemaakt om de uitkeringen de komende jaren verder te verhogen tot het ijkpunt sociaal minimum (Kamerstukken II 2021/22, [36 200 IV, nr. 7](#)). Per 1 juli 2022 is daarvoor een volgende stap gezet via een verhoging van de kinderbijslag en een aantal toeslagen in de onderstand. Om bestaanszekerheid in Caribisch Nederland te vergroten zijn in 2022 daarnaast ook een energietoeslag en de tijdelijke regeling voor dubbele kinderbijslag intensieve zorg (DKIZ) (vooruitlopend op een structurele regeling) ingevoerd. Ten slotte zijn incidentele middelen voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt vrijgemaakt.

#### **Zekerder en eerlijker werk en inkomen**

*De overheid biedt een vangnet voor werknemers die dat (tijdelijk) nodig hebben. Zij worden ondersteund naar duurzaam werk en/of ontvangen inkomen bij ziekte, arbeidsongeschiktheid en werkloosheid. Zo werken we aan volwaardige en duurzame posities op de arbeidsmarkt en bestaanszekerheid voor iedereen.*

**De ongekende arbeidsmarktkrapte had in 2022 een grote impact op Nederland.** Het ruime aanbod aan werkgelegenheid bood mensen veel kansen, ook aan hen die aan de kant staan op een minder sterke positie op de arbeidsmarkt hebben. Ook daalde het aantal werkloosheidsuitkeringen in 2022 tot een historisch laag punt. Tegelijkertijd had de uitzonderlijke krapte een grote impact op verschillende sectoren zoals de zorg, de kinderopvang en het onderwijs, maar ook de horeca, energie en vervoer. In reactie op de uitdagingen heeft het kabinet in de aanpak arbeidsmarktkrapte maatregelen aangekondigd hoe tot een goed functionerende arbeidsmarkt te komen op de lange termijn (Kamerstukken II 2021/22, [29 544, nr. 1115](#)). Daarnaast hebben we in Nederland ruim 20 regelingen om de re-integratie te bewerkstelligen voor werkzoekenden. Het kabinet zet in op het vergroten van het arbeidsaanbod, het verbeteren van de match tussen vraag naar en aanbod van arbeid en het verminderen van de vraag naar arbeid.

**Een leven lang ontwikkelen (LLO) is bij de aanpak arbeidsmarktkrapte een belangrijke pijler.** Om de doelstelling voor LLO te behalen zijn in 2022 de beleidslijnen met concrete stappen gedeeld (Kamerstukken II 2021/22, [30 012, nr. 12](#)). Om de ambities ten aanzien van LLO te realiseren heeft het kabinet een historisch grote investering van circa € 1,2 miljard tussen 2022 en 2027 gedaan om de betrokken partijen te ondersteunen. € 500 miljoen is



via het coalitieakkoord gefinancierd, € 652,5 miljoen via de 2e ronde van het Nationaal Groeifonds (NGF) en bijna € 45 miljoen via de 1e ronde van het NGF. Daarnaast is in 2022 de Seniorenkansenvisie gepresenteerd waarin specifiek op de behoefte en kansen van arbeidsdeelname van senioren wordt ingegaan (Kamerstukken II 2021/22, [29 544](#), nr. 1159).

**Met de STAP-subsidies is toegang tot om- en bijscholing gestimuleerd.** Met het STAP-budget kan iedereen die 18 jaar of ouder is en een band heeft met de Nederlandse arbeidsmarkt sinds begin 2022 subsidie aanvragen voor scholing gericht op de eigen ontwikkeling en duurzame inzetbaarheid. Onder de STAP-aanvragen was een grote diversiteit zichtbaar in opleidingsniveau (meer dan de helft maximaal een mbo-4 achtergrond), leeftijd (bijna een kwart is 50 jaar of ouder), werksituatie (aanzienlijk deel flexwerkers, zzp'ers en werkzoekenden) en in sectoren (Kamerstukken II 2021/22, [30 012](#), nr. 147). Om misbruik en oneigenlijk gebruik van de STAP te voorkomen is de taak van de Toetsingskamer STAP op een aantal aspecten verbreed en is de regeling aangescherpt. Zo is onder andere de scholingsdefinitie aangescherpt, wordt het aantal toekenningen per opleiding begrensd en is de mogelijkheid gecreëerd opleidingen uit te sluiten. Naast STAP zette het kabinet in op het midden- en kleinbedrijf met de Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen (SLIM-regeling).

**Met de Seniorenkansenvisie is ingezet op het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van senioren.** Soms knelt de arbeidsmarkt voor senioren. De Seniorenkansenvisie is gericht op het veranderen van hoe we op de arbeidsmarkt kijken naar senioren en hun mogelijkheden. Het kabinet richtte zich met de Seniorenkansenvisie specifiek op de groep die geen werk heeft, de groep die wel werk heeft maar gebaat is bij meer wendbaarheid en de groep die langer kan en wil doorwerken na het bereiken van de AOW-leeftijd. Via drie thema's zet het kabinet in op het verbeteren van de arbeidsmarktpositie van senioren: beeldvorming, intensieve begeleiding en matching en scholing en duurzame inzetbaarheid (Kamerstukken II 2022/23, [29 544](#), nr. 1159).

**Het kabinet zet in op een toekomstbestendige arbeidsmarkt(infrastructuur).** De arbeidsmarkt is aan fundamenteel onderhoud toe om beter bij de geglobaliseerde economie van deze tijd aan te sluiten. Bij de hervorming van de arbeidsmarkt wordt gezocht naar een goede balans tussen de verschillende maatregelen in een breed arbeidsmarktpakket. Met de hoofdlijnenbrief (Kamerstukken II 2021/22, [29 544](#), nr. 1112) heeft het kabinet het voornemen uitgesproken om meer zekerheid te realiseren door in te zetten op het stimuleren van duurzame arbeidsrelaties binnen wendbare ondernemingen. Deze inzet bouwt voort op adviezen van de Sociaal Economische Raad, de Commissie Borstlap ('In wat voor land willen wij werken?'<sup>4</sup>) en de WRR ('Het betere werk'<sup>5</sup>). Dit vergt aanpassingen op het gebied van contractvormen, zowel voor het contract voor onbepaalde tijd, flexibele arbeidsovereenkomsten en werken met en als zzp'er(s). In 2022 zijn op het onderwerp zzp al concrete stappen aangekondigd. Op het terrein van zzp wordt het speelveld tussen werknemers en zelfstandigen gelijkjer gemaakt (in fiscaliteit en sociale zekerheid), wordt er gewerkt aan een verduidelijking van de wettelijke normen over wanneer als werknemer wordt gewerkt en zal de handhaving geïntensiveerd en verbeterd worden.

<sup>4</sup> Commissie Regulering van Werk (Commissie Borstlap, 2020) «In wat voor land willen wij werken?»

<sup>5</sup> WRR (2020) Het betere werk

Zo is het streven dat uiterlijk per 1 januari 2025 het handhavingsmoratorium op de status als zelfstandige is afgebouwd (Kamerstukken II 2021/22, nr. 25 461).

**Het kabinet neemt maatregelen om misstanden bij arbeidsmigranten en arbeidsuitbuiting tegen te gaan.** De inzet op duurzame arbeidsrelaties heeft ook positieve gevolgen voor arbeidsmigranten die in Nederland werkzaam zijn. Het kabinet voerde de aanbevelingen van het Aanjaagteam bescherming arbeidsmigranten (commissie-Roemer) verder uit om de positie van arbeidsmigranten te verbeteren en misstanden tegen te gaan. De registratie van arbeidsmigranten en de kwaliteit van huisvesting worden verbeterd. Met de Wet goed verhuurderschap wordt onder meer het arbeids- en huurcontract verplicht gescheiden en een informatieverstrekingsplicht voor verhuurders ingesteld. De aanpak van misstanden door de Nederlandse Arbeidsinspectie en andere toezichthouders wordt versterkt, zowel binnen Nederland als grensoverschrijdend. Daarnaast moeten uitzendbureaus zich voortaan verplicht laten certificeren. Een wetsvoorstel hiertoe is eind 2022 aan de Raad van State gestuurd en het streven is dat de certificeringsplicht vanaf 1 januari 2025 van kracht is. De aanpassing van artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht is verder voorbereid, zodat arbeidsuitbuiting en ernstige benadeling beter kunnen worden bestreden.

**Ook heeft het kabinet ingezet op intensieve ondersteuning en begeleiding naar nieuw werk.** Zoals afgesproken in het coalitieakkoord zet het kabinet in op het verbeteren van de dienstverlening naar werk. Als onderdeel van het Aanvullend Sociaal Pakket waren in 2022 de Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) actief en bieden zij ontschotter dienstverlening aan werkzoekenden (één intake, één diagnose, één plan). Gedurende het jaar is steeds meer gebruik gemaakt van de aanvullende dienstverlening die de RMT's bieden. In het coalitieakkoord is de uitbreiding van de arbeidsmarktinfrastructuur opgenomen om de overgang van werk-naar-werk en van uitkering-naar-werk te stimuleren. Onderdeel hiervan zijn instrumenten voor om- en bijscholing die de overstap naar tekortberoepen ondersteunen. Het kabinet heeft afgelopen najaar in een Kamerbrief de beoogde vormgeving van de toekomstige infrastructuur opgenomen (Kamerstukken II 2021/22, [33 566, nr. 108](#)).

**Om de arbeidskansen van mensen met een beperking te vergroten is in 2022 het breed offensief aangenomen in de Eerste en Tweede Kamer.** Het breed offensief bevat verschillende maatregelen die het voor werkgevers eenvoudiger maken om mensen met een beperking in dienst te nemen en te houden (Kamerstukken II 2021/22, [35 394, nr. 47](#)). Belangrijke onderdelen die in 2023 ingaan, zijn het vereenvoudigen van de inzet van het instrument loonkostensubsidie, het bevorderen van ondersteuning op maat, en het lonender maken van werken voor mensen met een beperking. In verband met het voorstel om een gedeelte van de inkomsten van mensen die in deeltijd met loonkostensubsidie werken vrij te laten, is structureel € 40 miljoen toegevoegd aan het macrobudget voor Participatiewetuitkeringen. Voor de overige voorstellen uit het breed offensief is incidenteel € 53 miljoen beschikbaar gesteld. Vanaf 2022 ontvingen gemeenten de middelen voor loonkostensubsidie op basis van realisaties. Hiermee stimuleert het kabinet gemeenten mensen aan het werk te helpen met loonkostensubsidie.

**Daarnaast heeft het kabinet in gesprek met sociale partners ingezet om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen.** Met extra middelen uit het actieplan Dichterbij dan je Denkt is ingezet op het verkleinen van de overstap van uitkering naar werk. Ook werkte het kabinet in 2022 samen met Divosa aan het project Simpel Switchen in de Participatieketen, zodat mensen makkelijker kunnen switchen van uitkering naar werk en terug kunnen als het toch (even) niet lukt. Het kabinet onderzoekt de begeleidingskosten van beschut werk, met als doel de wachtlijsten te verkleinen. Ook wordt de afbakening van de doelgroep banenafpraak onderzocht en wordt het invoeren van loonkostensubsidie in de Wajong en WIA verkend. Hiertoe zijn in 2022 onderzoeken gestart.

**Langer betaald ouderschapsverlof werd in 2022 mogelijk gemaakt.** Sinds 2 augustus hebben ouders na de geboorte van hun kind de mogelijkheid om 9 weken betaald ouderschapsverlof op te nemen tegen 70 procent van hun dagloon. Daarmee krijgen ouders meer tijd om te wennen aan de nieuwe gezinssituatie en om samen bewust keuzes te maken over de verdeling van werken en zorgen. Het betaald ouderschapsverlof is onderdeel van het bredere (deels onbetaalde) stelsel voor ouderschapsverlof dat mensen in staat stelt tot 26 weken ouderschapsverlof op te nemen.

**Pensioen is voor veel Nederlandse burgers een belangrijke voorwaarde voor een prettige oude dag.** Om dat voor huidige en komende generaties te garanderen, hebben kabinet en sociale partners op 5 juni 2019 een breed pakket aan maatregelen met elkaar afgesproken dat in het Pensioenakkoord is uitgewerkt. Onderdeel van het Pensioenakkoord is de hervorming van het tweedepijlerpensioen via de Wet toekomst pensioenen (WTP). In 2022 is de WTP door de Tweede Kamer aangenomen. De WTP regelt naast de herziening van het pensioenstelsel een drietal andere onderwerpen. Dit betreft de standaardisering van het nabestaandenpensioen, het introduceren van experimenteerruimte voor pensioenopbouw door zelfstandigen in de tweede pijler en een aantal maatregelen ter bevordering van de pensioenopbouw onder de zogenoemde «witte vlek», zoals het verkorten van de wachttijd voor uitzendkrachten (Kamerstukken II 2021/22, [36 067, nr. 5](#)). Daarmee is een belangrijke stap voorwaarts gezet naar een toekomstbestendig pensioensysteem. De start van de Eerste Kamerbehandeling van de WTP is voorzien begin 2023. Daarnaast zette het kabinet in op betere arbeidsomstandigheden en duurzame inzetbaarheid zodat gezond het pensioen kan worden bereikt. Onder Gezonder en veiliger werk wordt hierop verder ingegaan alsmede de rol van het landelijke expertisecentrum voor de schadeafhandeling van beroepsziekten (LEXCES) hierin.

### **Een herkenbare en betrouwbare uitvoering**

*De uitvoering is het gezicht van de overheid naar de samenleving. De overheid heeft vaak een grote impact op het leven van burgers en daarvoor is een uitvoering nodig die meedenkt en de burger centraal stelt in zijn dienstverlening.*

**Publieke dienstverleners, uitvoeringsorganisaties en medeoverheden spelen een essentiële rol om de opgaven waar Nederland voor staat te realiseren.** In 2022 is in lijn met de doelstellingen van WaU (Werk aan Uitvoering) verder ingezet op dienstverlening, vereenvoudiging en de menselijke maat in de uitvoering. De concrete uitwerking hiervan is beschreven in de Stand van de Uitvoering Sociale Zekerheid (tweemaal in

2022: Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 682](#) en Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 693](#)), het programma Werk aan Uitvoering (WaU), en de aanpak van tegengaan hardheden.

**We zetten het werk aan de uitvoering door.** In 2022 is het programma WaU verder uitgewerkt (Kamerstukken II 2021/22, [29 362, nr. 308](#)). In onze Rijksbrede dienstverlening wordt zichtbaar wat beleid betekent en of de uitvoering in staat is burgers en ondernemers op de juiste manier tegemoet te treden: zorgvuldig, snel en met de menselijke maat in grootschalige processen en met persoonlijke dienstverlening. In 2022 is hier verder invulling aan gegeven door het verdelen van de WaU-middelen. Voor de uitvoering in het SZW-domein is hiervoor jaarlijks circa € 64 miljoen beschikbaar gesteld. Ook werkt het kabinet aan uitvoering door het verbeteren van de gegevensuitwisseling tussen gemeenten, UWV en SVB (Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 692](#)).

**Onze socialezekerheidswetten en de uitvoering daarvan kunnen problemen veroorzaken bij de mensen die onze ondersteuning het hardst nodig hebben.** Dit is onder andere duidelijk geworden uit de bevindingen van het rapport 'Hardvochtige effecten van overheidshandelen voor burgers binnen de sociale zekerheid' (Kamerstukken II 2021/22, [29 362, nr. 309](#)). Via de trajecten Participatiewet in balans, het terugdringen van hardheden in de WIA en de herijking van het handavingsinstrumentarium wordt gehoor gegeven aan de oproep onze socialezekerheidsregelingen tegen het licht te houden en daar waar nodig aan te passen om onbedoelde hardvochtige effecten voor uitkeringsgerechtigden tegen te gaan.

**Het kabinet werkt aan het terugbrengen van balans in de Participatiewet.** Als het moeilijk is om op eigen kracht te participeren in de samenleving biedt de Participatiewet een stevig vangnet. Vaak gaat dat goed, maar soms pakt de wet niet uit zoals die bedoeld is, zoals blijkt uit beleidsanalyses (Kamerstukken II 2021/22, [34 352, nr. 253](#)) en uit signalen uit de praktijk. Het kabinet zet met het traject Participatiewet in balans in op het verankeren van vertrouwen en menselijke maat in (de uitvoering van) deze wet. Daartoe wordt aan de ene kant de wet op verschillende onderdelen aangepast, waaronder de verruiming van de bijverdiengrenzen, het nuanceren van de vier weken zoekperiode voor jongeren, het tot een bepaalde grens buiten beschouwing laten van giften en het expliciteren van de mogelijkheid tot maatwerk (Kamerstukken II 2021/22, [34 352, nr. 260](#)). Daarnaast vindt een fundamentele heroverweging van de Participatiewet plaats, waarbij opnieuw wordt gekeken naar de doelen en uitgangspunten van de wet en de samenhang met het bredere sociale stelsel. Ten slotte richt het programma zich op het versterken van de vakkundigheid van de uitvoerend professionals. In 2022 werkte het kabinet ook aan het verminderen van hardheden in de Participatiewet via concrete maatregelen, zoals het per 1 januari 2023 wijzigen van de kostendelersnorm zodat jongeren tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendelende medebewoner voor de hoogte van de uitkering van hun huisgenoten.

**Het kabinet heeft zich tot doel gesteld om hardheden uit de WIA weg te nemen, met oog voor uitvoerbaarheid, betaalbaarheid en uitlegbaarheid.** Mensen die (deels) arbeidsongeschikt zijn moeten kunnen vertrouwen op inkomensondersteuning en ondersteuning bij werkherwinning. De aanpak van hardheden in de WIA valt uiteen in een korte- en een lange termijn aanpak. Over de mogelijkheden voor het wegnemen van hardheden in de WIA op de korte termijn wordt overlegd met UWV en sociale partners. Het is van belang dat er voor de lange termijn integraal en fundamenteel naar

het stelsel wordt gekeken. Daartoe is in 2022 de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) ingesteld (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 691](#)) met de opdracht oplossingsrichtingen uit te werken voor fundamentele en structurele knelpunten in het arbeidsongeschiktheidsstelsel.

**Het kabinet werkte tegelijkertijd aan de aanpak van de mismatch tussen de vraag naar en het aanbod van sociaal-medische beoordelingen.** Aan het begin van 2022 bleek dat de mismatch groter was dan eerder gedacht en dat er op korte termijn maatregelen nodig zijn om de onaanvaardbaar lange wachttijden terug te dringen. In de tweede helft van 2022 zijn daarom maatregelen van start gegaan om mensen die wachten op een beoordeling sneller duidelijkheid te bieden en om UWV de mogelijkheid te geven reeds ingezette en aanvullende verbeteringen in de uitvoering voortvarend te kunnen implementeren. Zo heeft UWV aanvullende maatregelen genomen binnen de wettelijke kaders, worden tijdelijke maatregelen genomen om een gerichtere inzet van de verzekeringsarts mogelijk te maken (waaronder de vereenvoudigde beoordeling voor 60-plussers), en is de tijdelijke buitenwettelijke maatregel omtrent kwijtschelding van voorschotten verlengd (Kamerstukken II 2021/22, [26 448](#) en [32716, nr. 685](#)). Op korte termijn worden aanvullende beleidsopties verkend die op middellange termijn bij kunnen dragen aan het verminderen van de mismatch. De mismatch is ook onderdeel van de opdracht van de OCTAS.

**Onze sociale zekerheid is er voor mensen ook wanneer er fouten gemaakt worden.** In het coalitieakkoord (bijlage bij Kamerstukken II 2021/22, [35 788, nr. 77](#)) staat dat de regering wil werken aan een overheid die betrouwbaar, dienstbaar, dichtbij en rechtvaardig is. Handhaving is het sluitstuk van de sociale zekerheid en draagt bij aan het draagvlak voor de socialezekerheidsregelingen. Gebleken is echter dat daar waar handhaving leidt tot hardvochtige effecten mensen geraakt worden in hun bestaanszekerheid en het draagvlak voor de sociale zekerheid krimpt. In 2022 zijn stappen gezet om het handhavingsinstrumentarium zo te wijzigen dat fouten niet bestraft worden maar doelbewust misbruik effectief kan worden aangepakt. Onderdeel hiervan is het in 2022 begonnen team preventie dat gevraagd en ongevraagd adviseert over preventieve maatregelen om onbedoelde hardvochtige effecten van handhaving tegen te gaan (Kamerstukken II 2021/22, [17 050, nr. 603](#)).

**Het ongekende onrecht dat toeslagen-gedupeerden is aangedaan tussen 2004 en 2019 toonde een zwarte bladzijde in de geschiedenis van de Nederlandse overheid.** In reactie op het geleden leed is onder het kabinet Rutte III de hersteloperatie kinderopvangtoeslag gestart (Kamerstukken II 2021/22, [35 510, nr. 4](#)). Onderdeel van deze hersteloperatie zijn het forfaitaire bedrag, het kwijtschelden van publieke schulden en het oplossen van private schulden. In 2022 is een wettelijke basis voor de hersteloperatie gecreëerd via de Wet Toeslagen Herstel. Het kabinet blijft zich onverminderd inzetten recht te doen aan de toeslagen-gedupeerden.

**Toegankelijke kinderopvang van goede kwaliteit zorgt ervoor dat kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling en is ondersteunend aan de arbeidsdeelname.** Een betaalbare kinderopvang en een eenvoudig stelsel dragen eraan bij dat ouders en hun kinderen gebruik kunnen maken van kinderopvang. Daarom heeft het kabinet in het coalitieakkoord ingezet op een fundamentele herziening van de financiering van het kinderopvangstelsel. Hiervoor is ten eerste in 2022 geregeld dat de koppeling gewerkte uren wordt losgelaten vanaf 2023 (Kamerstukken II 2021/22, [31 322, nr.](#)

465). Daarnaast is in 2022 samen met vier grote uitvoerders en de sector, via een greenfield benadering, gestart met het ontwerp van het nieuwe financieringsstelsel. Het stelsel wordt eenvoudiger en begrijpelijker voor ouders en neemt de onzekerheid rondom de voorschotsystematiek weg.

Sinds januari 2022 zijn kinderopvangorganisaties wettelijk verplicht om elke maand opvanggegevens van ieder kind aan Dienst Toeslagen door te geven. Deze wetswijziging is een stap in het verbeteren van de dienstverlening richting ouders. Ook is het toezicht in de gastouderopvang geïntensiveerd en is het maximale uurtarief dat vergoed wordt door de overheid via de kinderopvangtoeslag per 2023 verhoogd in het kader van de oplopende inflatie.

**Het kabinet kijkt naar verbetering van het socialezekerheidsstelsel van Nederland op de langere termijn.** De Staatscommissie Demografische ontwikkelingen 2050 is door het kabinet aangesteld om te adviseren over de uitdagingen die de verwachte demografische ontwikkelingen, in het bijzonder op het gebied van vergrijzing en migratie, de komende dertig jaar met zich meebrengen (Kamerstukken II 2022/23, [35925 nr. 171](#)). Ook is het kabinet in 2022 gestart met het interdepartementaal beleidsonderzoek (IBO) Vereenvoudiging Sociale Zekerheid (Kamerstukken II 2021/22, [35 975, nr. 1](#)). Dit IBO analyseert waar het huidige stelsel van de sociale zekerheid complex is voor burgers, wat daarvan eventuele gevolgen kunnen zijn en biedt opties om het stelsel te vereenvoudigen. De centrale onderzoeksvraag van het IBO is hoe vereenvoudiging van het socialezekerheidsstelsel, vanuit het perspectief van de burger, de doeltreffendheid en doelmatigheid van het stelsel kan verbeteren. Ook is in 2022 het IBO Vermogensverdeling uitgekomen. Het Rapport 'Licht uit, spot aan: de vermogensverdeling' brengt kennis over de vermogensverdeling, de belasting op arbeid en vermogen, en de belasting op verschillende typen vermogen bijeen. Het rapport doet ook suggesties hoe deze informatie blijvend beschikbaar kan worden gemaakt zodat deze tijdens de jaarlijkse besluitvorming kan worden meegenomen (Kamerstukken II 2021/22, [35 925 IX, nr. 38](#)).

### **Gezonder en veiliger werk**

*Werk moet onder gezonde en veilige omstandigheden plaatsvinden; daarop blijft het kabinet investeren, onder meer door het stimuleren en ondersteunen van werkgevers en werknemers en via passende regelgeving.*

**In 2022 is inzet verricht om de werkplek voor werknemers gezond en veilig te maken en te houden.** In 2022 is het landelijke expertisecentrum voor de schadeafhandeling van beroepsziekten (LEXCES) operationeel geworden en is verder toegewerkt naar een tegemoetkomingsregeling voor slachtoffers van beroepsziekten, die op 1 januari 2023 in werking is getreden. Belangrijke onderdelen van de adviezen van de Commissie Heerts<sup>6</sup> zijn daarmee verder uitgewerkt.

**Op het dossier rond hybride werken is in 2022 een kabinetsreactie verzorgd op het advies van de SER.** Dit heeft geleid tot een interdepartementale agenda voor de toekomst van hybride werken. Daarmee wordt uitvoering gegeven aan de in het coalitieakkoord opgenomen ambitie om met het bedrijfsleven afspraken te maken over het stimuleren van thuiswerken.

<sup>6</sup> Commissie Heerts (2020) Stof tot nadenken

Daarbij worden de voordelen van zowel thuiswerken en op locatie werken maximaal benut en de belemmeringen zoveel mogelijk weggenomen (Kamerstukken II 2021/22, [25 883, nr. 443](#)).

**Op het gebied van het werken met gevaarlijke stoffen zijn in 2022 voorbereidingen getroffen om het Arbobesluit en de Arboregeling aan te passen.** Dit in verband met de herziening van de ARIE regeling: de aanvullende risico-inventarisatie en -evaluatie inzake de risico's zware ongevallen met gevaarlijke stoffen. De aangepaste regelgeving is op 1 januari 2023 in werking getreden.

**2022 kenmerkte zich op het gebied van gezond en veilig werken ook door een aantal in dat jaar opgekomen prioriteiten.** De noodzaak om tot een nationaal actieprogramma waarin seksueel grensoverschrijdend gedrag en seksueel geweld worden aangepakt en tot de instelling van de Regeringscommissaris (Mariëtte Hamer) te komen, werd na de uitzending van BOOS over The Voice of Holland evident. Ook vroeg een aantal actualiteiten aandacht, zoals de arbeidsomstandigheden op de nationale luchthaven Schiphol en heeft Covid inzet gevraagd op het uitwerken van een wijziging van de Arbowet parallel aan de eerste tranche wijzigingen om de Wet publieke gezondheid pandemisch paraat te maken.

### **Integratie en Samenleving**

*De overheid bevordert de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit door participatie en inburgering van iedereen met een migratieachtergrond en het stimuleren van acceptatie van culturele diversiteit in de samenleving.*

**Met een nieuw inburgeringsstelsel in 2022 streeft het kabinet ernaar dat nieuwkomers zo snel mogelijk kunnen meedoen in de Nederlandse samenleving.** Met de Wet Inburgering 2021 die 1 januari 2022 is ingegaan, wordt beoogd dat nieuwkomers zo snel mogelijk de taal leren op het voor hen hoogst haalbare niveau én snel en volwaardig mee kunnen doen in de maatschappij, het liefst via betaald werk. De inburgeraar is in het stelsel eigenaar van zijn eigen inburgering en wordt via maatwerk en begeleiding ondersteund door gemeenten. Een van de belangrijkste wijzigingen is dat gemeenten de regie hebben op inburgering.

**De uitvoering van het nieuwe stelsel was een uitdaging in een jaar van extra opvang van Oekraïense ontheemden, krapte op de arbeidsmarkt en huisvestingsproblematiek.** Dit heeft er mede aan bijgedragen dat er minder inburgeraars zijn gestart dan verwacht. In 2022 is een analyse gestart naar de oorzaken hiervan en oplossing hiervoor. Er zijn eerste verbeteringen doorgevoerd op het gebied van de leerbaarheidstoets en de onderwijsroute. Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten om tot en met 2025 de onderwijsroute te financieren. De uitvoering van het nieuwe inburgeringsstelsel loopt naast de activiteiten op de Wet inburgering 2013, waar nog zo'n 60 duizend inburgeringsplichtigen onder vallen. Door de uitvoering van het verbeterplan worden enkele hardheden uit het (oude-) stelsel weggenomen. Daarnaast is er een financiële impuls gegeven waardoor DUO waar nodig meer maatwerk voor inburgeraars kan realiseren.

**In 2022 zette het kabinet verder in op het versterken van een samenleving waarin iedereen gelijkwaardig wordt behandeld en niemand wordt uitgesloten.** In september 2022 zond het kabinet het Nationaal Programma tegen discriminatie en racisme (Kamerstukken II 2021/22, [30 950, nr. 316](#))

naar de Tweede Kamer. Dit programma is ontwikkeld onder coördinatie van de Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme (NCDR). In 2022 is eveneens de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme ingesteld. Deze commissie doet onderzoek naar discriminatie en racisme in Nederland en richt zich op alle sectoren, inclusief een doorlichting van discriminatie en etnisch profileren binnen de overheid. In november 2022 is het meerjarenplan Zelfbeschikking 2022-2025 aan de Tweede Kamer aangeboden, gericht op het bevorderen van volwaardige deelname aan de Nederlandse samenleving zonder inperking van het zelfbeschikkingsrecht. Daarnaast is het kabinet gestart met de 'sociale weerbaarheidsagenda 2022-2025', gericht op democratische waarden en weerbaarheid onder kwetsbare groepen.

**In 2022 zijn verdere stappen gezet rondom de Uitvoering werkagenda Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt (VIA).** In samenwerking met 20 landelijke partijen wordt ingezet op effectieve aanpakken om de arbeidsmarktkansen en -posities van Nederlanders met een migratieachtergrond te verbeteren. Om de start van de Werkagenda VIA te markeren is in het voorjaar de werkconferentie 'Doen Wat Werkt' georganiseerd samen met de betrokken partners voor partijen in de uitvoering. Naar aanleiding van toegenomen aandacht voor de achterblijvende arbeidsparticipatie van statushouders is in de tweede helft van 2022 een start gemaakt met het maken van een plan van aanpak om de arbeidsparticipatie van deze groep te versnellen. Hierbij wordt ook de Taskforce VIA betrokken. In 2022 zijn vooruitlopend hierop al enkele activiteiten ondersteund, te weten 'RefugeeWork' van VluchtelingenWerk Nederland en de pilot 'Toeleiding naar Werk' van COA, Randstad en gemeente Almere gericht op vroegtijdige arbeidsparticipatie op het AZC.

### **Internationale Zaken**

**Op het Europese vlak is een groot aantal dossiers tot een voor Nederland goed (tussen)resultaat gekomen.** Op de richtlijnen Europees kader minimumlonen, women on company boards en loontransparantie werd in de trilogie overeenstemming bereikt met het Europees Parlement. Er is een algemene oriëntatie aangenomen in de Raad voor een herziening van de asbestrichtlijn en Nederland deed een succesvolle oproep tot meer ambitie van de Europese Commissie op het gebied van grenswaarden voor gevaarlijke stoffen. Ook is er een akkoord bereikt over de Raadsaanbevelingen Individuele Leerrekeningen en toereikende minimuminkomens. Daarnaast zijn de Europese afspraken voor thuiswerkende grenswerkers verlengd en zet Nederland zich in voor een structurele oplossing. Verder hebben onderhandelingsrondes plaatsgevonden met Argentinië en Turkije over aanpassing van de betreffende sociale zekerheidsverdragen, en is het herziene verdrag met Chili aangeboden aan het Parlement. Nederland heeft daarnaast in 2022 deelgenomen aan de verschillende werkgroepen van de Employment Working Group van de G20 onder Indonesisch voorzitterschap, afgesloten met een ministeriële bijeenkomst, waarbij onder andere is gesproken over het versterken van de inclusieve arbeidsmarkt en adequate sociale bescherming. Binnen de Internationale Arbeidsorganisatie is door Nederland verder gewerkt aan de ratificatie van het fundamentele verdrag inzake een promotioneel kader voor gezond en veilig werken (C187) en inzake geweld en grensoverschrijdend gedrag (C190). Ook maakt Nederland vaart met het uitbreiden van de werkingssfeer van de fundamentele verdragen tot Caribisch Nederland. Daarnaast heeft de mondiale Kinderarbeidconferentie in mei 2022 een zogeheten Durban Call to Action aangenomen ter bevordering van de wereldwijde strijd tegen



kinderarbeid. Als pathfinder country binnen de Alliance 8.7 draagt Nederland hier actief aan bij. Tot slot heeft de nieuwe DG ILO Gilbert Hounbo een voorstel gepresenteerd voor een Global Coalition for Social Justice. Nederland draagt graag bij aan de uitwerking hiervan en de agendering tijdens de komende Internationale Arbeidsconferentie (juni 2023).

## Kerncijfers

### Fraude en handhaving UWV, SVB en gemeenten

Bij het ontvangen van een uitkering gelden diverse verplichtingen, zoals het tijdig verstrekken van gegevens over het inkomen en het melden van samenwonen. De naleving van deze verplichtingen is een belangrijke voorwaarde voor een goed werkend stelsel van sociale zekerheid. UWV, de SVB en de gemeenten zetten diverse instrumenten in om de naleving en handhaving van wet- en regelgeving te bevorderen. Het gaat zowel om voorkomen (bijvoorbeeld voorlichting) als om controleren en sanctioneren (bijvoorbeeld het opleggen van boetes). In de tabellen 1, 2 en 3 is een overzicht gegeven van de kerncijfers op het gebied van handhaving bij UWV, de SVB en gemeenten.

De handhavingcijfers zijn relatief stabiel ten opzichte van vorig jaar. Het aantal geconstateerde overtredingen is bij UWV licht gedaald en bij de SVB gestegen. Hiervoor is geen specifieke verklaring te geven en wordt veroorzaakt door kleine fluctuaties in het aantal geconstateerde overtredingen per materiewet. Het totale benadelingsbedrag volgt bij beide organisaties dezelfde trend. Het aantal boetes en het boetebedrag zijn bij UWV eveneens gedaald en bij de SVB stabiel gebleven, ondanks de stijging in aantal geconstateerde overtredingen. De SVB heeft wel significant meer waarschuwingen afgegeven. Bij gemeenten ten slotte zijn voornamelijk alleen de kerncijfers tot en met het derde kwartaal bekend. Het aantal geconstateerde overtredingen, het benadelingsbedrag, aantal boetes en het totale boetebedrag zijn gedaald in vergelijking met het derde kwartaal van 2021. Hiervoor is geen specifieke verklaring te geven. De incassoratio is voor alle uitvoerders stabiel en vergelijkbaar met voorgaande jaren.

Tabel 1 Kerncijfers opsporing UWV, SVB en gemeenten

	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000)			Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
UWV <sup>1</sup>	6,7	4,9	4,5	23	18	15
SVB <sup>2</sup>	3,9	2,7	3,0	6,0	5,0	6,2
Gemeenten <sup>3</sup>	25	26	15 <sup>4</sup>	59	59	37 <sup>4</sup>
<b>Totaal</b>	<b>—<sup>5</sup></b>	<b>—<sup>5</sup></b>	<b>—<sup>5</sup></b>	<b>88</b>	<b>82</b>	<b>—<sup>6</sup></b>

1 Bron: UWV, Jaarverslag.

2 Bron: SVB, Jaarverslag.

3 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

4 Betreft de stand ultimo 3e kwartaal 2022.

5 Dit kerncijfer betreft het aantal vorderingen wegens overtreding van de inlichtingenplicht. Eén overtreding kan meerdere vorderingen tot gevolg hebben. Het aantal overtredingen ligt dus lager. Om die reden toont deze kolom geen totaal.

6 Dit totaal kan niet worden berekend.

**Tabel 2 Kerncijfers sanctiëring UWV, SVB en gemeenten**

	Aantal boetes (x 1.000)			Totaal opgelegd boetebedrag (x € 1 mln.)			Aantal waarschuwingen (x 1.000)		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022	2020	2021	2022
UWV <sup>1</sup>	3,7	2,1	1,7	3,7	2,5	2,0	4,9	6,5	7,1
SVB <sup>2</sup>	1,1	0,9	0,9	0,9	0,8	0,9	4,6	3,2	4,0
Gemeenten <sup>3</sup>	9,2	7,2	4,5 <sup>4</sup>	5,6	4,3	2,8 <sup>4</sup>	7,3	6,8	– <sup>5</sup>
<b>Totaal</b>	<b>14</b>	<b>10</b>	<b>–<sup>6</sup></b>	<b>10</b>	<b>8</b>	<b>–<sup>6</sup></b>	<b>17</b>	<b>17</b>	<b>–<sup>6</sup></b>

1 Bron: UWV, jaarverslag.

2 Bron: SVB, jaarverslag.

3 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

4 Betreft de stand ultimo 3e kwartaal 2022.

5 Dit kerncijfer is pas in juni 2023 beschikbaar.

6 Dit totaal kan niet worden berekend.

**Tabel 3 Kerncijfers incassoratio UWV, SVB en gemeenten**

Incassoratio benadelingsbedrag + boetevordering ultimo 2022 (%)	2018	2019	2020	2021	2022
UWV <sup>1</sup>	61	59	46	38	24
SVB <sup>2</sup>	51	42	37	45	21
Gemeenten <sup>3</sup>	40	33	28	21	13 <sup>4</sup>

1 Bron: UWV, jaarverslag.

2 Bron: Berekening door de SVB.

3 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

4 Betreft voorlopige cijfers. De cijfers van november en december 2022 bevatten mogelijk nog een administratieve vertraging.

### Re-integratie

Tabel 4 geeft weer hoeveel mensen met een arbeidsbeperking UWV aan het werk heeft geholpen. In 2022 vonden 12.600 mensen met een arbeidsbeperking een baan, wat een stijging is vergeleken met 2021. Dit is toe te schrijven aan de arbeidsmarkt die na de coronacrisis niet verder is verslechterd na 2021 voor werkzoekenden met een arbeidsbeperking. Inmiddels worden er weer steeds meer mensen met een arbeidsbeperking door UWV aan het werk geholpen. Dit aantal is bijna weer op hetzelfde niveau als in de jaren 2018 en 2019. In 2020 en 2021 lag dit aantal iets lager in verband met corona.

**Tabel 4 Aantal door UWV aan het werk geholpen mensen met een beperking<sup>1</sup>**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Mensen met recht op WAO-/WAZ-uitkering	400	250	150	150	150	– <sup>2</sup>	–
Mensen met recht op Ziektewetuitkering	1.000	750	400	450	500	– <sup>2</sup>	–
Mensen met recht op WIA-uitkering	2.900	3.500	3.000	3.000	4.200	– <sup>3</sup>	–
Mensen met recht op Wajong	9.000	8.600	6.700	7.100	7.700	8.000	– 300
<b>Totaal</b>	<b>13.300</b>	<b>13.100</b>	<b>10.250</b>	<b>10.650</b>	<b>12.600</b>	<b>–</b>	<b>–</b>

1 De aantallen zijn afgerond op vijftigtallen. De aantallen zijn op verschillende manieren berekend. Bij de Wajong worden alleen de mensen die een arbeidsovereenkomst van minimaal zes maanden voor minimaal twaalf uur per week hebben aanvaard geteld. Bij de WIA, WAO en WAZ worden de mensen van wie het re-integratiedienstverleningstraject is beëindigd omdat ze voor hun resterende verdien capaciteit werk hebben aanvaard geteld. Voor de Ziektewet worden uitsluitend de mensen die na een re-integratietraject aan het werk zijn gekomen geteld.

2 Door de aard van deze regelingen kan geen streefwaarde worden opgesteld.

3 Bij het ontwikkelen van de persoonlijke dienstverlening met de extra middelen van het kabinet wordt tevens ingezet op een verbetering van het inzicht in de resultaten van deze dienstverlening. Hierdoor kunnen naar verwachting in de toekomst ook voor de WIA streefwaarden worden opgesteld.

Bron: UWV, jaarverslag.

### 3.2 Uitgavenplafond Sociale Zekerheid

Deze paragraaf presenteert een totaaloverzicht van de uitgaven onder het uitgavenplafond Sociale Zekerheid (SZ) voor het jaar 2022. Eerst wordt de opbouw van de totale uitgaven onder het SZ-plafond weergegeven, onderverdeeld naar begrotings- en premiegefinancierde uitgaven. Daarna wordt

inzicht gegeven in de onderverdeling van de uitgaven onder het SZ-plafond naar de verschillende regelingen. Ten slotte worden de uitgavenmutaties sinds de begroting 2022 gegroepeerd weergegeven en vindt toetsing van de SZ-uitgaven aan het plafond plaats. Om een goede vergelijking te maken tussen begrote en gerealiseerde uitgaven zijn de uitgaven van de begroting 2022 (prijzen 2021) omgerekend naar prijzen 2022. Daarnaast worden in deze paragraaf de ontvangsten in mindering gebracht op de uitgaven (netto SZ-uitgaven). Ook geldt dat in deze paragraaf enkel uitgaven en ontvangsten worden verantwoord die onder het uitgavenplafond Sociale Zekerheid vallen, dus niet die onder het uitgavenplafond Rijksbegroting of Investerings vallen. Tot slot zijn de maatregelen uit het coalitieakkoord opgenomen in de begrotingsstand 2022. Om deze redenen wijken de gepresenteerde uitgaven af van de uitgaven zoals opgenomen in de beleidsartikelen.

Uit tabel 5 is af te leiden dat de totale uitgaven onder het SZ-plafond € 9,9 miljard lager zijn uitgekomen dan voorzien bij de begroting 2022. De uitgaven onder het SZ-plafond bestaan uit begrotingsgefinancierde uitgaven en premiegefinancierde uitgaven. De begrotingsgefinancierde uitgaven worden uit belastinginkomsten betaald, de premiegefinancierde uitgaven worden voornamelijk door middel van premies gefinancierd. Het merendeel van de uitgaven op de SZW-begroting valt onder het uitgavenplafond SZ.

Tabel 5 SZ-uitgaven 2022 (x € 1 mln)<sup>1</sup>

	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil 2022
<b>Totaal uitgaven begrotingsgefinancierd</b>	<b>46.013</b>	<b>52.582</b>	<b>- 6.569</b>
-/- Correctie dubbelstelling rijksbijdragen	20.291	22.838	- 2.546
-/- Uitgaven R-plafond	1.071	1.400	- 330
-/- Uitgaven I-plafond	3	0	3
-/- Correctie ontvangsten begrotingsgefinancierd	4.724	475	4.250
<b>A. SZ-uitgaven begroting</b>	<b>19.924</b>	<b>27.870</b>	<b>- 7.946</b>
<b>Totaal uitgaven premiegefinancierd</b>	<b>64.224</b>	<b>66.317</b>	<b>- 2.093</b>
-/- Correctie ontvangsten premiegefinancierd	164	240	- 76
<b>B. SZ-uitgaven premie</b>	<b>64.060</b>	<b>66.076</b>	<b>- 2.017</b>
<b>C. Integratie-uitkering sociaal domein</b>	<b>1.965</b>	<b>1.889</b>	<b>77</b>
<b>Totaal SZ-uitgaven (A + B + C)</b>	<b>85.949</b>	<b>95.835</b>	<b>- 9.886</b>

1 Als gevolg van afronding kan de som van de delen afwijken van het totaal.

Op de totaalstelling van de uitgaven vindt een correctie plaats om dubbelstelling te voorkomen die ontstaat doordat sociale fondsen voor een deel gefinancierd worden uit begrotingsmiddelen. Deze zogeheten rijksbijdragen worden verantwoord op artikel 12 van dit jaarverslag. Dit betreft hoofdzakelijk een bijdrage aan het Ouderdomsfonds. De opbrengsten van de AOW-premie zijn namelijk onvoldoende om de ouderdomsuitgaven (AOW) te dekken.

De apparaatsuitgaven en enkele andere uitgaven, waaronder subsidies en opdrachten, behoren tot de uitgaven onder het plafond Rijksbegroting en zijn daarom niet relevant voor het SZ-plafond. Deze uitgaven worden in mindering gebracht op de totaalstelling. Dat geldt ook voor uitgaven die vallen onder het plafond Investerings.

Voor het gedeelte van de ontvangsten dat tot de niet-belastingontvangsten wordt gerekend, wordt eveneens gecorrigeerd. De gerealiseerde begrotingsontvangsten onder het SZ-plafond wijken af van de totale ontvangsten van SZW. De ontvangsten onder uitgavenplafond Rijksbegroting en de niet-plafondrelevante ontvangsten (voornamelijk werkgeversbijdragen kinderopvangtoeslag) worden immers niet onder het SZ-plafond meegenomen. Rekening houdend met deze correcties bedragen de begrotingsgefinancierde uitgaven onder het uitgavenplafond SZ in 2022 € 19,9 miljard, de premiegefinancierde uitgaven bedragen € 64,1 miljard. Samen met de integratie-uitkering sociaal domein komt het totaal daarmee op € 85,9 miljard.

### Uitgavenontwikkeling

Tabel 6 toont een onderverdeling van de uitgaven die vallen binnen het SZ-plafond naar de verschillende regelingen. Wederom is het startpunt de begroting 2022. Ontvangsten worden in mindering gebracht op de uitgaven.

Tabel 6 Uitgaven SZ-plafond 2020-2022 (x € 1 mln)					
	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil 2022
<i>Arbeidsmarkt</i>					
NOW	0	13.206	- 2.742	4.649	- 7.390
LIV/LKV/Jeugd-LIV	799	743	518	521	- 4
<i>Werkloosheid en Bijstand</i>					
WW-uitgaven (werkloosheid)	3.656	4.061	2.540	3.995	- 1.455
Macrobudget participatiewetuitkeringen (bijstand)	6.085	6.378	6.022	6.462	- 441
<i>Arbeidsongeschiktheid, Ziekte en Verlofregelingen</i>					
WIA/WAO/WAZ/Wajong	13.302	13.720	14.684	14.271	414
ZW/WAZO/Kraamverlof	3.061	4.296	4.063	4.150	- 88
<i>Ouderdom/Nabestaanden</i>					
AOW	38.539	40.257	43.000	42.412	588
Inkomensondersteuning AOW	945	977	1.031	1.024	6
Anw	356	338	309	305	4
<i>Kinderopvang en kindregelingen</i>					
KOT	3.088	3.647	3.990	3.650	341
AKW/WKB	5.742	6.350	6.658	6.287	371
<i>Re-integratie/Participatie</i>					
Re-integratieuitgaven arbeidsongeschiktheid	171	170	179	206	- 28
Integratie-uitkeringen sociaal domein	1.987	1.957	1.965	1.889	77
<i>Uitvoeringskosten en overige uitgaven</i>					
Uitvoeringskosten (UWV/SVB etc.)	1.973	2.373	2.662	2.679	- 17
Tozo/bijstand zelfstandigen	0	2.735	76	15	61
Overige uitgaven	1.055	1.065	996	1.842	- 846
Nominale ontwikkeling	0	0	0	1.478	- 1.478
<b>Totaal SZ-uitgaven</b>	<b>80.760</b>	<b>102.274</b>	<b>85.949</b>	<b>95.835</b>	<b>- 9.886</b>

#### *Arbeidsmarkt*

De uitgaven aan arbeidsmarkt vallen € 7.394 miljoen lager uit dan begroot. De uitgaven aan het lage-inkomensvoordeel (LIV) waren lager, en ook de uitgaven aan de Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) waren lager. De NOW zorgt bijna voor het gehele effect, met € 7.390 miljoen aan lagere realisaties in 2022. Onderdeel van deze lagere realisaties zijn de terugontvangsten NOW. De terugontvangsten zorgen voor een verschil van € 3.950 miljoen, aangezien deze niet in de begroting 2022 stonden.

#### *Werkloosheid en Bijstand*

De uitkeringslasten WW komen € 1.455 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening gehouden wordt met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling, is de realisatie € 1.554 miljoen lager dan begroot. Ten tijde van het opstellen van begroting 2022 was de verwachting dat de werkloosheid in 2022 zou oplopen, mede als gevolg van het aflopen van de coronasteunpakketten. Deze stijging heeft zich niet voorgedaan.

De uitgaven aan het Macrobudget Participatiewetuitkeringen vallen € 441 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening gehouden wordt met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling, is de realisatie € 517 miljoen lager dan begroot. De daling is met name het gevolg van de lagere werkloosheid en de verwerking van de realisaties in 2021. Via de reguliere systematiek van het macrobudget werken realisaties in 2021 volledig door in het budget van uitvoeringsjaar 2022.

#### *Arbeidsongeschiktheid, Ziekte en Verlofregelingen*

De uitgaven voor arbeidsongeschiktheid, ziekte en verlofregelingen zijn € 326 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Indien rekening gehouden wordt met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling, is de realisatie € 120 miljoen lager dan begroot. De hogere uitgaven aan AO-regelingen zijn bijvoorbeeld te verklaren doordat de doorstroom vanuit de WGA naar de IVA hoger lag dan verwacht. Daarnaast zijn de uitgaven op het ouderschapsverlof juist lager. Dit komt doordat de regeling pas sinds 1 augustus is ingegaan en de aanvragen tot dusver lager zijn dan verwacht.

#### *Ouderdom en nabestaanden*

De AOW en Anw uitgaven zijn in totaal € 599 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling is de realisatie € 131 miljoen lager dan begroot. Dit wordt grotendeels verklaard doordat er vanwege corona meer AOW-gerechtigden zijn overleden en doordat het aandeel alleenstaanden lager is dan verwacht. Een lager aandeel alleenstaanden zorgt voor een daling in de AOW-uitkeringslasten, omdat een alleenstaande AOW-gerechtigde een hogere AOW-uitkering ontvangt dan een gehuwde.

#### *Kinderopvang en Kindregelingen*

Het saldo van de uitgaven en ontvangsten Kinderopvangtoeslag is € 341 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling, is de realisatie € 321 miljoen hoger dan de begroting. De hogere dan verwachte uitgaven komen vooral doordat er in 2022 meer gebruik is gemaakt van kinderopvang dan verwacht. Het aantal kinderen dat

naar de opvang gaat en het gemiddelde aantal uren kinderopvang per kind zijn beide hoger uitgekomen, zowel in de dagopvang als in de buitenschoolse opvang.

De uitgaven aan AKW en WKB zijn € 370 miljoen hoger uitgekomen dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling, is de realisatie € 323 miljoen hoger dan bij begroting. Deze bijstelling wordt verklaard door het hogere aantal kinderen in de realisatie ten opzichte van de begroting 2022.

#### *Re-integratie en Participatie*

In 2022 is € 28 miljoen minder uitgegeven aan re-integratie arbeidsongeschikten dan begroot. Dit bestaat uit lagere uitgaven aan re-integratie Wajong (€ 6 miljoen) en lagere uitgaven aan re-integratie WIA/WAO/WAZ (€ 22 miljoen). Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling, is de realisatie € 33 miljoen lager dan begroot. De uitgaven aan de integratie-uitkeringen sociaal domein zijn € 77 miljoen hoger dan verwacht bij de begroting 2022.

#### *Uitvoeringskosten en overige uitgaven*

De uitvoeringskosten van onder andere UWV en de SVB komen € 17 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstellingen, is de realisatie € 69 miljoen lager dan begroot. De lagere uitgaven worden voornamelijk veroorzaakt doordat de gerealiseerde volumes van de UWV-regelingen lager zijn dan geraamd.

Als onderdeel van het Noodpakket banen en economie is de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) voortgezet. Op dit onderdeel komen de uitgaven € 61 miljoen hoger uit dan begroot. De overige uitgaven zijn € 846 miljoen lager uitgekomen dan begroot. Dit komt onder andere doordat het grootste deel van de reserveringen op artikel 99 (nog onverdeeld) à € 243 miljoen is overgeboekt naar de betreffende beleidsartikelen of departementale begrotingshoofdstukken.

### **Toetsing aan het plafond**

Tabel 7 laat de ontwikkeling van het SZ-plafond en de netto SZ-uitgaven zien voor het jaar 2022. De SZ-uitgaven worden getoetst aan het plafond.

**Tabel 7 Bijstellingen SZ-uitgaven en ijklijn sinds de indiening van de Miljoenennota 2022 (x € 1 mln)**

<b>Uitgaven</b>	
SZ-uitgaven bij indiening Miljoenennota 2022	95.835
Budgettaire mutaties	- 9.886
SZ-uitgaven jaarverslag 2022	85.949
<b>Uitgavenplafond</b>	
Uitgavenplafond SZ bij Voorjaarsnota 2022*	93.433
Correcties	- 6.884
Uitgavenplafond SZ jaarverslag 2022	86.548
<b>Plafondtoetsing (over-/onderschrijding) Jaarverslag 2022</b>	<b>- 599</b>

### Uitgaven

De geraamde SZ-uitgaven van € 95,8 miljard ten tijde van de Miljoenennota 2022 zijn uitgekomen op € 85,9 miljard bij het jaarverslag 2022. Bovenstaand zijn de grootste mutaties toegelicht.

### Uitgavenplafond

Het plafond SZ voor 2022 is € 6,9 miljard lager vastgesteld dan in de Voorjaarsnota 2022 is opgenomen. De voornaamste oorzaak is een bijstelling van het plafond als gevolg van de noodmaatregelen in verband met de corona uitbraak. Daarnaast is het plafond bijgesteld vanwege overboekingen tussen de plafonds, statistische correcties, nominale ontwikkeling, uitgaven in het kader van het conflict in Oekraïne, en voor de niet-beleidsmatige mutaties in de WW en bijstand. Het plafond voor 2022 is uiteindelijk vastgesteld op € 86,5 miljard.

### Toetsing SZ-uitgaven aan uitgavenplafond

Door de lagere SZ-uitgaven ten opzichte van de begroting en de neerwaartse bijstelling van het plafond is er sprake van een kleine onderschrijding van het uitgavenplafond SZ. Per saldo is er bij jaarverslag 2022 € 0,6 miljard minder uitgegeven dan het voor 2022 geldende plafond.

## 3.3 Realisatie periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen

Tabel 8 Realisatie beleidsdoorlichtingen <sup>1</sup>								
Thema	Artikel(en)	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Arbeidsmarkt	1					X		
Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	2					X		
Arbeidsongeschiktheid	3		X <sup>2</sup>					
Jonggehandicapten	4			X				
Werkloosheid	5	X						
Ziekte en verlofregelingen	6		X					
Kinderopvang <sup>3</sup>	7							
Oudedagsvoorziening	8				X <sup>4</sup>			
Nabestaanden	9				X			
Tegemoetkoming ouders	10			X				
Uitvoering	11						X	
Rijksbijdragen <sup>5</sup>	12							
Integratie en maatschappelijke samenhang	13		X					

1 Omdat er nog geen periodieke rapportage over een SEA thema is opgeleverd zijn enkel de beleidsartikelen opgenomen. De eerste periodieke rapportage over een SEA thema zal naar verwachting in 2023 worden afgerond.

2 De beleidsdoorlichting is als IBO (Interdepartementaal Beleidsonderzoek) «Geschikt voor de arbeidsmarkt» in april 2017 opgeleverd.

3 De laatste beleidsdoorlichting Kinderopvang is afgerond in 2015.

4 De beleidsdoorlichting van artikel 8 Oudedagsvoorziening die in 2019 is afgerond betreft niet het gehele beleidsartikel. De focus ligt op de eerste pijler. Daarnaast zijn de effecten van de afschaffing van de partnertoeslag en de AOW-leeftijdsvrhoging onderzocht.

5 Het artikel Rijksbijdragen is een technisch artikel. Er wordt op basis van dit artikel geen specifiek beleid gevoerd. Om die reden wordt dit artikel niet doorgelicht. De evaluatie van het beleid waarvoor deze rijksbijdragen zijn bedoeld, vindt plaats wanneer de artikelen waar dit beleid onderdeel van is, worden doorgelicht.

Voor het meest recente overzicht van de programmering van periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen, zie het overzicht [Ingepland en uitgevoerd onderzoek](#) op rijksfinanciën.nl. Voor de realisatie van deze en andere grote (evaluatie)onderzoeken, zie «[Bijlage 3: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek](#)».

## 3.4 Overzicht van risicoregelingen

Voor het jaarverslag 2022 zijn er geen risicoregelingen.

Tot en met de begroting 2022 stonden de leningen die het Ministerie van SZW verleent aan asielstatushouders die vallen onder de Wet inburgering 2013 onder de risicoregelingen. Deze leningen vallen echter niet onder de rijksbreed gehanteerde definitie van risicoregelingen.

### 3.5 Openbaarheidsparagraaf

Het versneld op orde brengen van onze informatiehuishouding en het vergroten van de transparantie naar de samenleving en parlement zijn belangrijke lessen uit het verslag 'Ongekend onrecht' van de Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK, december 2020). Daarnaast heeft de Wet open overheid (Woo) per 1 mei 2022 de Wet openbaarheid van bestuur (Wob) vervangen. Dit betekent dat de overheid (nog) transparanter moet worden.

SZW heeft de verbetering van haar informatiehuishouding en de implementatie van de Wet open overheid belegd in het programma '*ENIGMA, Informatiehuishouding Open op Orde 2021 – 2026*'. Het programma heeft tot doel om het informatiebeheer van SZW te verbeteren, transparanter te maken en om het bewustzijn van de omgang met openbaarheid van informatie in het DNA van medewerkers en in het werk van SZW te verankeren.

In 2022 is het verbeteren en het transparanter maken van de informatiehuishouding van SZW verder vormgegeven. In deze paragraaf worden deze inspanningen van 2022 inhoudelijk nader toegelicht langs de vier actielijnen van het programma ENIGMA. Ten slotte wordt ingegaan op de financiën van het programma ENIGMA.

#### Verbetering van de informatiehuishouding

##### Actielijn 1. Informatieprofessionals

In 2022 is verder ingezet op de bewustwording en het vergroten van de kennis van de SZW-medewerkers op het gebied van informatiebeheer. De uitrol van de 'GoedBewaard'-instructies bij alle SZW directies loopt, deze geeft inzicht in de voortgang en eventuele knelpunten van de uitrol.

Ook is een two-pager met tips en stappenplan voor actieve e-mail archivering in DigiDoc opgeleverd. Naar aanleiding van deze two-pager is gestart met een instructie voor actieve e-mail archivering.

De werving van informatieprofessionals was ook in 2022 een grote uitdaging gezien de afhankelijkheid en huidige schaarste op de arbeidsmarkt. In veel gevallen is het uiteindelijk wel gelukt om medewerkers te werven, maar duurde het wel langer dan gepland.

##### Actielijn 2. Volume en aard van de informatie

###### *Actieve openbaarmaking*

Op 10 juni 2022 is de nieuwe versie van de *Beleidslijn actieve openbaarmaking van beslisnota's* geaccordeerd in de ministerraad. Met ingang van 20 september 2022 worden bij alle categorieën Kamerstukken de achterliggende beslisnota's openbaar gemaakt. Hierover is op meerdere momenten, en vanuit verschillende invalshoeken, gecommuniceerd via het Rijksportaal, richting medewerkers, de Bestuursraad en de bewindspersonen. Via



roadshows langs alle directies is de nieuwe werkwijze van openbaarmaking van beslisnota's bij medewerkers onder de aandacht gebracht. In 2022 konden medewerkers bij een centraal onderdeel terecht met vragen over de actieve openbaarmaking van beslisnota's en is lopende het jaar geëvalueerd wat er goed ging en wat er beter kan in het proces.

#### *E-mailarchivering*

In 2022 is verder gewerkt aan archivering van e-mails en sociale media. Het project *e-mailarchivering* bestaat uit twee lijnen. De eerste lijn betreft het implementeren van de *Handreiking bewaren van e-mail Rijksoverheid* (passieve e-mailarchivering). Hiervoor is aangesloten op het rijksbrede project *Implementatie e-mailarchivering*. De oplevering van de bijbehorende technische oplossing (voor 7 departementen) is gepland voor 2023. De tweede lijn betreft het verbeteren van actieve e-mailarchivering met het doel meer e-mails actief te archiveren in de betreffende dossiers (zie ook Actielijn 1. Informatieprofessionals).

#### *Passieve openbaarmaking*

Per 1 mei 2022 is de Wob vervangen door de Woo (Wet open overheid). Hiermee is de maximale termijn voor de beantwoording van Woo-verzoeken aanzienlijk korter (42 versus 56 dagen). Daarnaast schrijft de Woo termijnen voor waarbinnen het bestuursorgaan in contact moet treden met verzoeker als er onduidelijkheden zijn, of om nadere afspraken te maken over de verdere afhandeling van het verzoek.

Het eigenaarschap (ketenverantwoordelijkheid) van het Woo-proces is belegd bij de directie WBJA. Er zijn procesbeschrijvingen van de Woo-deelprocessen Woo bij WBJA opgesteld en vastgesteld. Voor de NLA is een checklist opgesteld die de verandering van Wob naar Woo inzichtelijk maakt. Verder is er in februari 2022 een projectleider gestart om WBJA te ondersteunen bij het opstellen en implementeren van het proces rond Woo-verzoeken. SZW breed is gecommuniceerd over de inwerkingtreding Woo per 1 mei 2022 en is er een SZW brede workshop georganiseerd over de Woo.

Op 1 mei 2022 is ook de contactpersoon Woo aangesteld. Deze vormt voor het ministerie naast het contact met de burgers, wetenschappers en journalisten een belangrijke schakel en brugfunctie binnen de organisatie. Daarnaast is een procespuzzel Woo 'De snelste schakel' ontwikkeld. Deze puzzel draagt bij aan de bewustwording bij medewerkers en geeft inzicht over de stappen en functies die bij een Woo-afhandelingsproces komen kijken.

Er is ook een pilot gestart met een Vliegend Woo Team (VWT) van Doc-Direkt met als focus het verbeteren van de afhandeltermijn van een Woo-verzoek. Er is in dit kader een verkenning/analyse uitgevoerd op het proces van een groot en complex Woo verzoek welke twee beleidsdirecties raakt (ASEA en AV). Ten slotte is er een start gemaakt met het ontwikkelen van een toolbox afhandeling Woo-verzoeken voor medewerkers.

Voor de kwantitatieve gegevens over de passieve openbaarmaking wordt verwezen naar de Jaarrapportage Bedrijfsvoering Rijk.

#### Actielijn 3. Informatiesystemen

Een goed werkend Document Management Systeem (DMS) is randvoorwaardelijk voor het op orde brengen van de informatiehuishouding (goed kunnen opslaan, archiveren en eenvoudig/snel/goed terug vinden van informatie). Fase 1 van DigiDoc Online is in 2022 opgeleverd en hiermee gaat een kleine groep gebruikers aan de slag.

Om te komen tot een verbeterplan zijn de huidige informatiesystemen in context van de processen en de informatiehuishouding (IHH) per werkveld in kaart gebracht en beoordeeld. Hiervoor is informatie opgehaald om *Overzicht en Inzicht* te krijgen in hoeverre processen en systemen aansluiten op de kaders en richtlijnen voor de IHH. Op basis hiervan worden verbetervoorstellen en verbeterplannen opgesteld.

#### Actielijn 4. Bestuur/naleving

In 2022 is de 1-meting (jaarlijks meting) gehouden binnen SZW (als ook bij de overige departementen) om het volwassenheidsniveau op het gebied van informatiehuishouding te kunnen bepalen en te kunnen monitoren. De actualisering Kader selectielijst Archiefwet vordert, maar is afhankelijk van de beschikbare capaciteit bij het Nationaal Archief.

#### **Financiën programma ENIGMA**

Het programma ENIGMA heeft 3 financieringsstromen: het programma-budget dat vanuit SZW beschikbaar is gesteld, de 'BZK-POK-IHH-gelden en de 'FIN-Woo-gelden'. In januari 2022 zijn de definitieve actieplannen IHH Open op Orde 2022 van SZW, SVB en UWV door de pSG aangeboden aan Bureau Regeringscommissaris IHH. Op basis van de fiches in het actieplan van SZW is in totaal € 6,785 miljoen in 2022 ontvangen, inclusief het aanvullende POK-budget en Woo-budget.

Op basis van de rapportage, die in september 2022 door SZW is aangeleverd bij Bureau Regeringscommissaris, is in oktober 2022 € 3 miljoen teruggeboekt naar het Ministerie van BZK. Ten opzichte van het resterende budget hebben we in 2022 een onderuitputting van circa € 0,6 miljoen gehad. De oorzaken van deze onderuitputting zijn dat projecten pas in de loop van 2022 konden worden opgestart, een aantal interdepartementale projecten vertraging heeft opgelopen (zoals de invoering van PLOOI) en het lastig bleek om in 2022 geschikt personeel te vinden. Op 1 februari 2023 is hierover gerapporteerd in de Jaarrapportage Open op Orde 2022 aan het Ministerie van BZK.

#### **Bijlage: Overzicht coronasteunmaatregelen**

Tabel 9 Overzicht coronasteunmaatregelen (bedragen x € 1 mln)		
Maatregel	Verplichtingen 2022	Uitgaven 2022
NOW <sup>1</sup>	1.208	1.208
Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies Caribisch Nederland	0	0
Tozo <sup>1</sup>	281	281
Bbz-transitie	83	83
Tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang	63	63
NL leert door	28	27
Arbeidsmarktbemiddeling Caribisch Nederland	1	1
<i>Aanvullend sociaal pakket</i>		
Versnellen brede schuldenaanpak	3	3
Crisisdienstverlening (regionale mobiliteitsteams)	58	64

Maatregel	Verplichtingen 2022	Uitgaven 2022
Waarborgfonds	0	6

1 Dit betreft de uitgaven zonder de ontvangsten.

### *NOW*

De Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) kwam werkgevers tegemoet die door de coronacrisis met omzetverlies te maken hadden. Begin 2022 is de 8<sup>e</sup> en laatste NOW-tranche opengesteld waar werkgevers een beroep op konden doen. Met de tegemoetkoming NOW konden werkgevers werknemers in dienst houden, waardoor banen behouden bleven. Werkgevers die te maken kregen met minstens 20% omzetverlies konden aanspraak maken op de regeling. Werkgevers ontvingen een voorschot op basis van het verwachte omzetverlies. Achteraf vindt de subsidievaststelling plaats op basis van het daadwerkelijke omzetverlies. Ook wordt gekeken of werkgevers de loonsom op peil hebben gehouden.

### *Tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies Caribisch Nederland*

Het doel van deze regeling is het voorkomen van werkloosheid en het opvangen van inkomensverlies als gevolg van de acute vraaguitval die optreedt als gevolg van het coronavirus in Caribisch Nederland. Zowel werkgevers als zelfstandig ondernemers kunnen aanspraak maken op de regeling. In 2022 was geen sprake meer van deze subsidieregeling. Er vonden alleen nog afrekeningen plaats van aanvragen uit 2020 en 2021.

### *Tozo*

De Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) had als doel ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. De regeling is voor zelfstandig ondernemers, waaronder zzp'ers. Ondersteuning kan worden aangevraagd in de vorm van een aanvullende uitkering voor levensonderhoud en/of een lening voor bedrijfskapitaal. Per oktober 2021 is de Tozo stopgezet. Dit jaar en komende jaren vinden er nog verrekeningen plaats met gemeenten.

### *Bbz-transitie*

Om de overgang van de Tozo naar het Bbz voor de uitvoering bij de gemeenten behapbaar te maken heeft het kabinet besloten het Bbz tijdelijk te vereenvoudigen tot 31 maart 2022. Gemeenten worden gefinancierd voor de uitkeringslasten van het Bbz 2004 via het Macrobudget Participatiewet-uitkeringen.

### *Tegemoetkoming eigen bijdrage kinderopvang*

Alle ouders die gebruik maken van kinderopvang en hun factuur tijdens de sluitingsperioden van de kinderopvang volledig door blijven betalen, ontvangen een tegemoetkoming in de eigen bijdrage. De tegemoetkoming geldt voor alle typen formele opvang en voor verschillende financieringsvormen. Namelijk voor ouders die Kinderopvangtoeslag ontvangen, ouders die gebruik maken van een regeling gesubsidieerd door de gemeenten en personen die gebruik maken van kinderopvang zonder overheidsvergoeding.

### *NL leert door*

Dit betreft middelen voor een flankerend crisispakket «NL leert door», waarmee mensen die door de crisis hun werk verloren hebben of dreigen te verliezen zich kunnen heroriënteren op baankansen en daarvoor zo nodig (online) scholing kunnen volgen.

### *Arbeidsmarktbemiddeling Caribisch Nederland*

Betreft extra inzet op arbeidsbemiddeling in Caribisch Nederland. Dit om te voorkomen dat als gevolg van de coronacrisis werkloos geworden lokale arbeidskrachten onnodig (lang) aan de kant blijven staan en een (steeds) grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt krijgen.

### Aanvullend sociaal pakket

#### *Versnellen brede schuldenaanpak*

Met behulp van deze extra middelen wordt de armoede- en schuldenaanpak versneld en geïntensiveerd, zodat mensen sneller en op een laagdrempelige manier de weg naar hulpverlening kunnen vinden.

#### *Crisisdienstverlening (regionale mobiliteitsteams)*

Een deel van de mensen die als gevolg van de coronacrisis hun baan verliezen of met werkloosheid worden bedreigd, is gebaat bij extra ondersteuning om snel en gericht de weg te vinden naar ander werk. Specifiek voor deze mensen is een nieuwe aanpak van aanvullende (crisis)dienstverlening ontwikkeld, waarin werkgeversorganisaties, vakbonden, gemeenten en UWV samenwerken in regionale mobiliteitsteams om mensen naar werk te begeleiden.

#### *Waarborgfonds*

Het Waarborgfonds saneringskredieten heeft als doel om de drempels te verlagen om (op grotere schaal) saneringskredieten te verstrekken. Het kabinet heeft hiervoor € 30 miljoen beschikbaar gesteld. Voor een periode van maximaal vijf jaar wordt er via een subsidie een bodemstorting van maximaal € 6 miljoen per jaar gedaan. De eerste bodemstorting heeft plaatsgevonden in 2021.

Voor risico's in het financieel beheer van de coronasteunmaatregelen, zie de Bedrijfsvoeringsparagraaf in dit jaarverslag.

### **Bijlage: Budgettair overzicht Oekraïne**

Tabel 10 Budgettair overzicht Oekraïne (bedragen x € 1.000)						
Artikelnummer	Artikelnaam	Maatregel	Verplichtingen 2022	Uitgaven 2022	Ontvangsten 2022	Relevante Kamerstukken
5	Werkloosheid	Werktijdverkorting	0	0	0	<a href="#">Voorjaarsnota 2022</a>
7	Kinderopvang	Kinderopvangtoeslag voor Oekraïense ontheemden	500	500	0	<a href="#">NvW bij 1e suppletioire begroting 2022 SZW</a> <a href="#">Kamerbrief over aanspraak ontheemde Oekraïners op toeslagen</a>
10	Tegemoetkoming ouders	Kinderbijslag voor Oekraïense ontheemden	1790	1790	0	<a href="#">Kamerbrief over aanspraak ontheemde Oekraïners op toeslagen</a>
10	Tegemoetkoming ouders	Kindgebonden budget voor Oekraïense ontheemden	777	777	0	<a href="#">Kamerbrief over aanspraak ontheemde Oekraïners op toeslagen</a>

#### *WW*

Door de oorlog in Oekraïne werd verwacht dat meer bedrijven aanspraak zouden maken op de regeling werktijdverkorting. In de praktijk bleek dit niet het geval, waardoor uiteindelijk geen aanvullende middelen voor werktijdverkorting nodig waren.

#### *KOT*

De doelgroep van ouders die aanspraak kunnen maken op de kinderopvangtoeslag (KOT) is verbreed, zodat ook een ouder met een partner buiten de EU aanspraak kan maken op de KOT voor de opvang in Nederland, mits voldaan wordt aan de overige voorwaarden. Door deze maatregel maken Oekraïense ontheemden die gevlucht zijn met hun kinderen, maar waarvan de partner nog (noodgedwongen) in Oekraïne verblijft, aanspraak op KOT indien zij in Nederland gaan werken.

#### *AKW*

Oekraïense ontheemden maken, indien zij werken, aanspraak op kindgebijdsdag.

#### *WKB*

Oekraïense ontheemden maken, indien zij werken, aanspraak op kindgebonden budget.

## 4. Beleidsartikelen

### 4.1 Artikel 1 Arbeidsmarkt

#### A. Algemene doelstelling

**De overheid draagt bij aan evenwichtige arbeidsverhoudingen en -voorwaarden door kaders te stellen en waar van toepassing toe te zien op de naleving daarvan. De overheid bevordert en stimuleert een inclusieve arbeidsmarkt en gezonde en veilige arbeidsomstandigheden.**

De overheid bevordert het functioneren van de arbeidsmarkt door bescherming te bieden en de belangen van werknemers te waarborgen in evenwicht met de belangen van de onderneming. De overheid voorziet hierbij in een minimumniveau van arbeidsrechtelijke bescherming, onder andere ten aanzien van de arbeidsomstandigheden, arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden, met inachtneming van de eigen verantwoordelijkheid van werkgevers en werknemers. Daarnaast draagt zij zorg voor een op de arbeidsmarkt toegesneden arbeidsmigratiebeleid.

De overheid vindt het belangrijk dat werknemers en zelfstandigen hun werk onder goede condities kunnen verrichten. Dit is ook van belang voor het vergroten van de arbeidsparticipatie en de arbeidsproductiviteit, het beperken van uitval door ziekte en arbeidsongeschiktheid, en het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van werknemers.

De overheid geeft invulling aan bovenstaand beleid door de vormgeving van een stelsel van wet- en regelgeving. Ook ziet de overheid toe op de naleving daarvan. Concreet gaat het daarbij om:

- gezond en veilig werken, waaronder de Arbeidsomstandighedenwet (Arbowet) en de Arbeidstijdenwet (ATW);
- arbeidsverhoudingen, waaronder de Wet op de collectieve arbeidsovereenkomst (cao), de Wet op het algemeen verbindend en het onverbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten (avv) en de Wet op de ondernemingsraden (WOR);
- arbeidsrechtelijke bescherming, waaronder de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (Wml), wet- en regelgeving met betrekking tot gelijke behandeling en de Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs (Waadi);
- toelating van arbeidsmigranten, waaronder de Wet arbeid vreemdelingen (Wav);
- de Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie (WagwEU);
- maatregelen tegen schijnconstructies van werkgevers, waaronder de Wet aanpak schijnconstructies (Was);
- de Wet tegemoetkomingen loondomein (Wtl);
- de Wet arbeidsmarkt in balans (Wab).

Bij het realiseren van deze doelstelling is een belangrijke taak weggelegd voor sociale partners. Zij zijn verantwoordelijk voor het maken van onderlinge afspraken over arbeidsvoorwaarden en arbeidsverhoudingen en het bieden van veilige en gezonde werkomstandigheden. De overheid bevordert dat sociale partners hier vorm en uitvoering aan geven en voert hiertoe overleg met hen.

## B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met financiële instrumenten het in dienst nemen van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt, initiatieven die bijdragen aan gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en aan goede arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden. De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel van minimumeisen. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van dit stelsel;
- de vaststelling van de hoogte van het wettelijk minimumloon (Wml) en het maximumdagloon;
- het bevorderen van goede arbeidsverhoudingen, onder andere door het recht op onderhandeling door sociale partners te waarborgen en het in stand houden van een adequate overlegstructuur met de sociale partners;
- het bevorderen dat werkgevers en werknemers gezonde en veilige arbeidsomstandigheden en een goed werktijden- en verzuimbeleid realiseren;
- het bevorderen dat werkenden gezond en vitaal kunnen doorwerken tot de pensioengerechtigde leeftijd;
- het zorgdragen voor gelijke kansen voor en tijdens arbeidsdeelname;
- het stimuleren en faciliteren van postinitiële scholing ten behoeve van het optimaal functioneren van de arbeidsmarkt;
- de handhaving van de wet- en regelgeving door de Nederlandse Arbeidsinspectie.

De Minister van Financiën is primair verantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het arbeidsmarktbeleid te realiseren, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

## C. Beleidsconclusies

### Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden

#### *Wet arbeid vreemdelingen*

Per 1 januari 2022 is de Wet arbeid vreemdelingen 2022 (Wav) in werking getreden. Het doel van de wijziging is om de wet flexibeler en meer toekomstbestendig te maken. In dit licht is de duur van de tewerkstellingsvergunning (twv) verruimd van één naar drie jaar<sup>7</sup>. Door de wijziging dat in beginsel een twv wordt verleend voor de duur van drie jaar kan beter maatwerk worden verleend en kan in de lagere regelgeving worden bepaald wanneer welke maximale duur wenselijk is, hetgeen leidt tot flexibelere wetgeving. Verder kan worden meebewogen met conjunctuur van de economie, hetgeen de toekomstbestendigheid ten goede komt. Daarnaast is een aantal maatregelen genomen om de positie van de werknemer te versterken, zoals de verplichting tot een periodieke girale betaling van het loon, omdat hierbij een grotere zekerheid bestaat dat de vreemdeling vrijelijk over zijn loon kan beschikken dan bij contante betaling. Tevens kan het toezicht op naleving van de juiste beloning effectiever plaatsvinden. Verder is een facultatieve weigeringsgrond geïntroduceerd als er geen sprake is van economische activiteiten, om te voorkomen dat een

<sup>7</sup> In de wijziging van het Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2022 (BuWav) wordt, in afwijking van deze hoofdregel, geregeld dat een twv voor ten hoogste twee jaar kan worden verleend bij aanvragen waarbij door UWV wordt getoetst of er prioriteitgenietend aanbod beschikbaar is en of de vacature voldoende kenbaar is gemaakt (volledige arbeidsmarkttoets).

vreemdeling naar Nederland komt terwijl een werkgever niet in staat is om het loon te betalen. Verder bevat de wet een door Tweede Kamerlid Wiersma ingediend amendement (Kamerstukken II 2020/21, [35 680, nr. 7](#)) waardoor de werkgever onder bepaalde voorwaarden een inspanningsverplichting krijgt om scholing op het gebied van de Nederlandse taal aan te bieden aan de vreemdeling. Dit amendement treedt later in werking en wordt in lagere regelgeving uitgewerkt.

#### *Implementatie nieuwe Europese regels voor grensoverschrijdende detachering in het wegvervoer*

De Mobiliteitsrichtlijn is een onderdeel van het eerste EU-mobiliteitspakket voor de wegvervoersector. Andere onderdelen van dit pakket worden door het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat geïmplementeerd. De Mobiliteitsrichtlijn bevat regels voor het grensoverschrijdend detacheren van buitenlandse chauffeurs naar Nederland. Deze regels zijn aangepast aan de specifieke aard van de wegvervoersector. Dergelijke sectorspecifieke regels zijn nodig om een evenwicht te waarborgen tussen het verlenen van correcte arbeidsvoorwaarden en sociale bescherming voor bestuurders, het vrije verkeer van goederen, en de vrijheid van ondernemers om grensoverschrijdende diensten in de wegvervoersector te kunnen verlenen. Het wetsvoorstel ter implementatie van deze richtlijn is op 7 juli 2022 bij de Tweede Kamer ingediend (Kamerstukken II 2022/23, [36 166, nr. 2](#)).

#### *Betrokkenheid flexkrachten bij de medezeggenschap vergroten*

Met de Verzamelwet SZW 2022 (Kamerstukken II 2020/21, [35 897, nr. 2](#)) is de Wet op de Ondernemingsraden (WOR) op enkele punten gewijzigd. Het doel van deze wijzigingen is het beter betrekken van flexwerkers bij de medezeggenschap. Om dit doel te bereiken zijn de definitie van de «in de onderneming werkzame personen» en de termijnen voor passief en actief kiesrecht aangepast. Op grond van deze wijzigingen in de WOR heeft een uitzendkracht nu na anderhalf jaar actief en passief kiesrecht voor de OR (voorheen respectievelijk tweeënehalf en drie jaar).

#### *Richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden*

De Richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden is geïmplementeerd. De Richtlijn heeft als algemeen doel transparantere en beter voorspelbare werkgelegenheid te bevorderen en tegelijkertijd te zorgen voor aanpassingsvermogen op de arbeidsmarkt en betere levens- en arbeidsomstandigheden. Op 7 juli 2022 verscheen in Staatsblad 277 de Wet implementatie EU-richtlijn transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden ([Stb. 2022, 277](#)). De inwerkingtreding was per 1 augustus 2022 en is in de wet zelf geregeld. De introductie van de wet is begeleid door een communicatietraject.

#### *Transitievergoeding MKB*

Het is op dit moment nog niet zeker of, en zo ja wanneer, het onderdeel van de compensatieregeling transitievergoeding dat betrekking heeft op bedrijfsbeëindiging vanwege ziekte van de werkgever in werking kan treden. Het creëren van een nieuw kader moet gericht zijn op het vaststellen van het oorzakelijke verband tussen de ziekte van de werkgever en het beëindigen van het bedrijf. Dat is ingewikkeld. Daarnaast heeft UWV aangegeven dat een regeling die uitgaat van een volledige beoordeling van de arbeidsongeschiktheid van de werkgever niet of moeilijk uitvoerbaar is. Het zal van invloed zijn op andere werkzaamheden die verzekeringsartsen van UWV moeten uitvoeren, waarvoor reeds een ernstig capaciteitstekort



bestaat. De mogelijke invoeringsdatum van het betreffende onderdeel is daarom tegen het licht gehouden. Dit onderdeel van de regeling kan, voor zover dat al mogelijk is, niet eerder in werking treden dan per 1 januari 2024.

### **Leven lang ontwikkelen**

#### *Stimulans arbeidsmarktpositie (STAP)*

In maart 2022 is het eerste tijdvak voor het aanvragen van STAP-budget opengesteld. In 2022 zijn vijf aanvraagtijdvakken geweest waarin in totaal ruim 218.000 mensen hun STAP-subsidieaanvraag verleend kregen. Op basis van de opgedane ervaringen is de subsidieregeling in 2022 meermaals aangepast, onder meer vanwege verheldering van de taakuitvoering en positionering van de Toetsingskamer STAP, het reserveren van budget voor niet-digitale aanvragen en het verduidelijken van bepalingen. Eind 2022 zijn maatregelen aangekondigd om misbruik en oneigenlijk gebruik van de regeling in 2023 terug te dringen. De snelle uitputting van het budget laat zien dat er veel belangstelling is om scholing te volgen. Tegelijkertijd blijkt uit de maatschappelijke discussie over het opleidingsaanbod in het STAP-scholingsregister dat het wenselijk is het opleidingsaanbod meer te richten op arbeidsmarktrelevantie in plaats van arbeidsmarktgerichtheid. De komende periode wordt hieraan meer invulling gegeven.

### **Pensioenakkoord**

#### *Meerjarig investeringsprogramma Duurzame Inzetbaarheid en Leven Lang Ontwikkelen*

Het Meerjarig Investeringsprogramma Duurzame Inzetbaarheid en LLO (MIP) heeft in 2022 het eerste aanvraagtijdvak voor de expeditie-regeling opengesteld en de eerste reeks subsidies is beschikbaar. De subsidies hebben als doel bestaande wetenschappelijke- en praktijkkennis te valideren en breder toepasbaar te maken voor organisaties en sectoren. Het aantal toegekende subsidies was vanwege de kwaliteit van een aantal aanvragen lager dan het subsidieplafond. Naar aanleiding van de procesevaluatie zal worden bekeken hoe dit bij het volgende aanvraagtijdvak kan worden voorkomen, zodat de doeltreffendheid kan worden vergroot.

Hiernaast is er vanuit het MIP bijgedragen aan communicatietrajecten rond leven lang ontwikkelen en rond vitaliteit. Dit is gegaan volgens verwachting.

### **Noodmaatregelen**

#### *Tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor behoud Werkgelegenheid*

Als gevolg van de coronacrisis is de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (NOW) ingesteld. Deze regeling had als doel om getroffen ondernemingen te ondersteunen zodat werk zoveel mogelijk behouden kan blijven. De regeling voorzag in een tegemoetkoming in de loonkosten. In verband met de harde lockdown die in december 2021 werd aangekondigd in verband met de omikronvariant is begin 2022 de 8e en laatste NOW-tranche (NOW-6-regeling) opengesteld voor werkgevers. De NOW-6 (achtste tranche) voorzag in loonsteun over de periode van 1 januari t/m 31 maart 2022 en kende dezelfde voorwaarden als de NOW-5 (zevende tranche), die liep van november tot en met december 2021. In totaal hebben circa 30 duizend werkgevers via de NOW-6 een voorschot ontvangen en is € 1,2 miljard beschikbaar gesteld aan UWV voor de uitbetaling van de NOW-6 aan werkgevers.

Het vaststellingsproces van eerdere NOW-tranches liep in 2022 onverminderd door. De loketten van de NOW-1 en NOW-2 (eerste en tweede tranche) zijn inmiddels gesloten. De vaststellingsloketten van de NOW-3.1, – 3.2, – 3.3, – 4, – 5 en – 6 (derde tot en met achtste tranche) staan nog open. UWW en UVB zijn in 2023 en mogelijk ook 2024 bezig met het afhandelen van alle vaststellingsaanvragen.

In 2022 is tweemaal een Kamerbrief verstuurd met de stand van zaken rondom de NOW (Kamerstukken II 2021/22, [35 420, nr. 486](#), Kamerstukken II 2022/23, [35 420, nr. 512](#)). Daarnaast worden periodiek monitoringsbrieven verstuurd aan de Kamer die inzicht geven in het gebruik van de regelingen, de ontwikkelingen in de uitvoering, het afhandelen van bezwaren (en beroepen) en inspanningen om financiële middelen zoveel mogelijk ten goede te laten komen van de gestelde beleidsdoelen (Kamerstukken II 2021/22, [35 420, nr. 474](#), Kamerstukken II 2022/23, [35 420, nr. 513](#)). In 2023 zal de evaluatie van de NOW worden uitgevoerd, waarin onder andere wordt ingegaan op de doeltreffendheid en doelmatigheid van de regeling (Kamerstukken II 2022/23, Z03756).

## **Inkomensoverdrachten**

### *Tijdelijke verhoging LIV*

Om de lasten op arbeid te verlagen, met name voor het MKB, wordt er via verschillende maatregelen in de jaren 2023 tot en met 2027 jaarlijks € 500 miljoen lastenverlichting gegeven. Eén van die maatregelen is het met terugwerkende kracht eenmalig verhogen van het lage inkomensvoordeel (LIV) over 2022. Dit wordt uitbetaald in 2023. Op deze manier worden werkgevers gedeeltelijk tegemoet gekomen voor de kosten in verband met de verhoging van het wettelijk minimumloon per 1 januari 2023.

### *Evaluatie loonkostenvoordelen*

Op 14 september 2022 is de evaluatie van de loonkostenvoordelen naar de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II 2021/22, [34 352, nr. 257](#)). Het loonkostenvoordeel voor oudere werknemers met een uitkering (LKV ouderen) blijkt geen significant effect te hebben op de werkgelegenheid van de doelgroep. Voor het LKV banenafspraken en het LKV arbeidsgehandicapten kunnen hierover geen harde uitspraken worden gedaan, vanwege het ontbreken van een goede controlegroep. De loonkostenvoordelen zijn wel belangrijk voor het in dienst *houden* van mensen met een kwetsbare positie op de arbeidsmarkt. Vervolgstappen zijn te bezien hoe het LKV ouderen kan worden ingezet om werkloze senioren aantrekkelijker te maken in de beeldvorming bij werkgevers, zoals opgenomen in de seniorenkansensivisie van 24 november 2022 (Kamerstukken II 2022/23, [29 544, nr. 1159](#)). In november 2022 is een verdiepend onderzoek gestart naar het bij de evaluatie geconstateerde hoge niet-gebruik van LKV.

## **Gezond en veilig werken**

### *Arbovisie*

In het kader van de Arbovisie konden in 2022 geen verdere stappen worden gezet; het advies van de SER is vertraagd, waardoor verwacht wordt dat eerst medio 2023 de definitieve visie kan worden vastgesteld en een start kan worden gemaakt met de beleidsagenda.

#### *Landelijk Expertisecentrum voor stoffengerelateerde beroepsziekten*

In het kader van de uitwerking van de adviezen van de Commissie Heerts is in 2022 het Landelijk Expertisecentrum voor stoffengerelateerde beroepsziekten ([LEXCES](#)) opgericht. Dit centrum bundelt kennis en expertise op het gebied van gevaarlijke stoffen en gezondheidsrisico's voor werkenden en draagt daarmee bij aan preventie en beoordeling van beroepsziekten. Doel is het creëren van een toekomst waarin mensen niet langer ziek worden van stoffen waaraan zij tijdens het werk worden blootgesteld. Ook is de uitwerking van de adviezen van de Commissie ter hand genomen in de voorbereiding van de komst van een tegemoetkomingsregeling, welke beoogd was voor 2022 maar door een korte vertraging uiteindelijk per 1 januari 2023 in werking is getreden.

#### *Brede maatschappelijke samenwerking burn-outs*

In 2022 zijn verschillende activiteiten uitgevoerd in het kader van het meerjarenprogramma van de Brede Maatschappelijke Samenwerking, die zich richt op de aanpak van het aantal burn-out gevallen. Er is samen met VWS en OCW geïnvesteerd in een brede aanpak langs verschillende lijnen en in samenwerking met een actief stakeholdernetwerk bestaande uit uiteenlopende experts van kennisinstituten (waaronder TNO, RIVM en Trimbos), sociale partners en branche- en beroepsverenigingen. Zo zijn maatregelen getroffen om meer bewustzijn te creëren over PSA-risico's bij MKB werkgevers, bijvoorbeeld door een nieuw onderdeel aan het instrument '[Route naar RIE](#)' toe te voegen. In 2022 is tevens de campagne '[Hey het is oké](#)' gecontinueerd.

#### *Meerjarenprogramma Risico-inventarisatie en -evaluatie (RI&E)*

In het kader van het meerjarenprogramma RI&E zijn diverse communicatie-activiteiten geweest gericht op ondernemers met minder dan 25 werknemers via radio, social media en publicaties in vakbladen. Alle uitingen verwijzen naar de website van steunpunt RI&E ([www.rie.nl](http://www.rie.nl)). Daar wordt voor de bezoeker uiteen gezet wat de beste manier is om een RI&E op te stellen. Om dat zo eenvoudig mogelijk te maken is als onderdeel van het steunpunt het al eerder genoemde instrument route naar RI&E ontwikkeld.

#### *Hybride werken*

Om hybride werken te stimuleren is in 2022 een agenda voor de toekomst ontwikkeld om hybride werken stevig in te bedden in het nieuwe werken. Door TNO is bijvoorbeeld de [toolbox hybride werken](#) ontwikkeld die werkgever en werknemers helpt om effectiever, gezonder en fijner hybride te werken.

#### *Gevaarlijke stoffen*

Het werken met gevaarlijke stoffen vroeg ook in 2022 aandacht; zo zijn in 2022 voorbereidingen getroffen om de [Aanvullende RIE](#) (ARIE-regeling) inzake de risico's op zware ongevallen met gevaarlijke stoffen te herzien. Als resultaat hiervan is de aangepaste regelgeving vervolgens op 1 januari 2023 in werking getreden. Ook is in 2022 op verschillende onderdelen verder gewerkt aan het meerjarentraject in de aanpassingen binnen het asbeststelsel; het ontwerpbesluit tot wijziging van het Arbeidsomstandighedenbeleid in verband met de modernisering van het asbeststelsel is in oktober 2022 gepubliceerd.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 11 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>486.041</b>	<b>816.502</b>	<b>14.053.826</b>	<b>10.544.115</b>	<b>2.152.533</b>	<b>4.187.661</b>	<b>- 2.035.128</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>486.149</b>	<b>813.555</b>	<b>14.014.042</b>	<b>10.377.403</b>	<b>2.022.690</b>	<b>3.848.922</b>	<b>- 1.826.232</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Vakantiedagen	21	7	0	0	0	0	0
Lage-inkomensvoordeel	473.561	509.639	528.567	388.259	361.736	374.109	- 12.373
Minimumjeugdloonvoordeel	0	123.754	63.325	19.688	18.859	18.767	92
Loonkostenvoordelen	0	165.404	150.823	129.905	137.017	128.457	8.560
<i>Subsidies</i>							
Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen	0	0	1.292	0	1.944	11.000	- 9.056
Stimuleringsregeling LLO in MKB	0	0	0	2.514	19.547	65.200	- 45.653
Stimulans Arbeidsmarkt Positie	0	0	0	0	183.700	180.321	3.379
Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid	0	0	13.183.600	9.669.471	1.208.261	2.839.514	- 1.631.253
Compensatie loonkosten en inkomstenverlies CN	0	0	28.735	15.580	25	0	25
Nederland leert door	0	0	14.400	95.335	30.296	61.402	- 31.106
Tofa	0	0	20.100	0	7	0	7
Maatwerkregeling DI en eerder uittreden	0	0	140	27.270	31.726	122.931	- 91.205
STAP ontwikkeladvies	0	0	0	0	1.043	0	1.043
Overige subsidies algemeen	1.712	1.877	2.921	2.566	2.613	7.032	- 4.419
<i>Opdrachten</i>							
Opdrachten	6.716	7.642	14.384	21.405	20.530	30.943	- 10.413
<i>Bekostiging</i>							
Bekostiging	100	675	525	550	550	550	0
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>							
Ministerie van EZK	0	0	0	0	0	3.874	- 3.874
Overige hoofdstukken	0	0	100	94	204	56	148
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
RIVM	4.039	4.557	5.078	4.713	4.570	4.596	- 26
CJIB	0	0	52	53	62	170	- 108
<b>Ontvangsten</b>	<b>16.717</b>	<b>10.904</b>	<b>11.195</b>	<b>995.736</b>	<b>3.978.434</b>	<b>13.810</b>	<b>3.964.624</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Algemene ontvangsten	39	31	1.252	3.546	10.340	1.110	9.230
Boeten	16.678	10.873	9.943	9.023	18.032	12.700	5.332
Terugontvangsten NOW	0	0	0	983.167	3.950.062	0	3.950.062

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NvW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste supplettoire begroting, tweede supplettoire begroting, incidentele supplettoire begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele supplettoire begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerp-begroting en de vaststelling van de eerste supplettoire begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

Tabel 12 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 1 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.014.824</b>	<b>724.102</b>	<b>365.538</b>	<b>457.106</b>	<b>- 91.568</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Transitievergoeding na 2 jaar ziekte	0	0	1.014.824	717.885	358.301	413.429	- 55.128
Compensatieregeling transitievergoeding MKB	0	0	0	6217	7.237	35.000	- 27.763
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>8.677</i>	<i>- 8.677</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomstenoverdrachten

#### *Lage-inkomensvoordeel*

Er is in 2022 (over 2021) in totaal € 361 miljoen uitgekeerd aan circa 98.000 werkgevers en circa 433.000 werknemers. Dit is € 12,4 miljoen minder dan waar rekening mee is gehouden ten tijde van de begrotingsopstelling. Dit komt doordat er minder banen onder het LIV vielen dan verwacht.

#### *Minimumjeugdloonvoordeel*

De uitgaven aan het minimumjeugdloonvoordeel zijn € 0,1 miljoen hoger dan in de begroting was opgenomen. Dit komt doordat er meer banen onder de regeling vielen dan verwacht. Er is in 2022 (over 2021) in totaal € 18,8 miljoen uitgekeerd aan ruim 65.000 werkgevers en circa 240.000 werknemers.

#### *Loonkostenvoordelen (LKV)*

Er is in 2022 (over 2021) in totaal € 137 miljoen uitgekeerd. Dit is € 8,6 miljoen hoger dan begroot. Dit komt doordat het gebruik van de LKV's hoger was dan verwacht. Onder het LKV vielen ruim 14.000 werkgevers onder het LKV ouderen, 7.000 onder het LKV Arbeidsgehandicapten, circa 400 onder het LKV Herplaatsing Arbeidsgehandicapten en circa 9.000 onder het LKV Doelgroep Banenafpraak en scholingsbelemmerden. Bij de LKV's waren ruim 80.500 werknemers betrokken.

#### *Transitievergoeding na 2 jaar ziekte*

De uitgaven komen circa € 55 miljoen lager uit dan bij het opstellen van de begroting verwacht werd. De incidentele uitgaven (terugwerkende kracht) zijn circa € 27 miljoen hoger uitgekomen en de structurele uitgaven (niet-terugwerkende kracht) zijn in 2022 circa € 82 miljoen (20%) lager uitgekomen. De lagere structurele uitgaven (niet-terugwerkende kracht) worden vooral verklaard door lagere volumes. Het volume van de structurele uitgaven komt in 2022 circa 5.000 (19%) lager uit. Een deel van de volumebijstelling wordt verklaard doordat per saldo de uitbetaling voor circa 1.600 aanvragen doorschuift naar 2023. Het restant wordt verklaard door een correctie op basis van uitvoeringsinformatie die eerder is toegelicht in de 1e suppletore begroting van 2022. Een deel van de aanvragen met terugwerkende kracht was per abuis als structureel gelabeld, waardoor de structurele uitgaven in 2021 te hoog waren ingeschat en de uitgaven met terugwerkende kracht te laag. Dit werkte ten tijde van het opstellen van de begroting 2022 door in de raming voor 2022. Het verklaart

circa 3.400 van de totale neerwaartse volumebijstelling voor de structurele uitgaven. Het volume voor de uitgaven met terugwerkende kracht komt in 2022 ruim 1.700 hoger uit dan bij de begroting geraamd, mede door de hier beschreven correctie.

#### *Compensatieregeling Transitievergoeding MKB*

De uitgaven zijn circa € 28 miljoen (80%) lager uitgekomen dan werd verwacht ten tijde van het opstellen van de begroting. De realisaties vallen mede lager uit doordat het onderdeel compensatie bij bedrijfsbeëindiging wegens ziekte van de ondernemer in 2022 niet in werking is getreden (- € 12 miljoen). Verder zijn de realisaties op de in werking getreden onderdelen van de regeling (compensatie bij bedrijfsbeëindiging wegens overlijden of pensionering van de werkgever) lager uitgekomen. Op basis van uitvoeringsinformatie komt het volume op de in werking getreden onderdelen 88% lager uit en de prijs 155% hoger. Per saldo zijn de uitgaven circa € 16 miljoen lager uitgekomen.

Ten tijde van het opstellen van de begroting was de regeling pas enkele maanden in werking getreden. Er was toen nog onvoldoende uitvoeringsinformatie in beeld om de oorspronkelijke beleidsraming bij te stellen. Deze beleidsraming was zeer onzeker omdat de specifieke doelgroep van de regeling vooraf lastig in kaart te brengen was.

#### **Subsidies**

##### *Duurzame inzetbaarheid en leven lang ontwikkelen*

Voor het programma Duurzame Inzetbaarheid en Leven Lang Ontwikkelen is via een kasschuif € 4,5 miljoen naar toekomstige jaren geschoven. Tevens is er ruim € 2,1 miljoen overgeboekt voor (communicatie) opdrachten en uitvoeringskosten. De rest van de lager dan begrote uitgaven betreft onderuitputting die voornamelijk is veroorzaakt door lagere uitvoeringskosten en minder subsidieverleningen.

##### *Stimuleringsregeling LLO in MKB (SLIM)*

Voor de SLIM-regeling is via kasschuiven € 46 miljoen naar toekomstige jaren geschoven. Daarnaast hebben diverse mutaties plaatsgevonden van per saldo – € 665.000 in verband met uitvoeringskosten, loon- en prijsbijstelling, een eindejaarsmarge,erschikkingen en vrijval.

##### *Stimulans Arbeidsmarkt Positie (STAP)*

Er liggen verschillende bij- en afboekingen ten grondslag aan het netto verschil tussen het kasbudget voor STAP op de vastgestelde begroting 2022 en de realisatie van de uitgaven bij de slotwet.

Het budget is verhoogd naar aanleiding van de loon- en prijsbijstelling (circa € 7,4 miljoen) en lagere uitvoeringskosten bij UWV die zijn toegevoegd aan het programmabudget (per saldo circa € 0,2 miljoen). Verder is het STAP-budget verlaagd om in te zetten voor STAP-ontwikkeladvies (per saldo circa € 4,1 miljoen).

##### *Nederland leert door*

Voor de subsidieregelingen Nederland Leert door is € 26,3 miljoen naar volgende jaren geschoven. Tevens is ruim € 1,2 miljoen overgeboekt voor uitvoeringskosten en opdrachten en communicatie. De resterende onderuitputting is veroorzaakt doordat vanwege de invoering van STAP de deelname aan scholingsactiviteiten minder was dan verwacht.

#### *Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDI&EU)*

Voor de Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDI&EU) is meerjarig in totaal € 1 miljard beschikbaar. De realisatie in 2022 komt uit op circa € 31,7 miljoen. In de SZW-begroting voor 2022 werd rekening gehouden met circa € 122,9 miljoen aan uitgaven. In het eerste kwartaal van 2022 heeft een tijdvak opengestaan om MDI&EU-subsidie voor activiteitenplannen aan te vragen. Omdat er in 2022 minder subsidie is aangevraagd dan er onder het subsidieplafond beschikbaar was, is er in 2022 ook een lager bedrag bevoorschot. Daarnaast zijn er in 2022 minder aanvullende voorschotten verstrekt voor lopende projecten waarvoor reeds in 2021 subsidie was aangevraagd. Onbenut budget blijft in latere jaren beschikbaar voor de MDI&EU.

#### *STAP Ontwikkeladvies*

Voor de subsidieregeling STAP ontwikkeladvies is in 2022 ruim € 4 miljoen overgeboekt uit het STAP-budget. Daarvan is ruim € 1 miljoen uitgegeven aan de subsidies, want het aantal deelnemers aan de subsidieregeling viel tegen en de uitvoerder kon niet alle ingediende aanvragen nog in 2022 afhandelen.

#### *Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW)*

In 2022 is per saldo € 1,2 miljard aan UWV beschikbaar gesteld voor de bevoorschotting van de NOW-6. Deze uitgaven waren nog niet voorzien bij de begroting. Na publicatie van de begroting heeft het kabinet besloten ook in het eerste kwartaal van 2022 steun te verlenen via de NOW, vanwege de aanscherpingen van de contactbeperkende maatregelen in december van 2021. Tegelijkertijd zijn in tegenstelling tot eerdere verwachtingen de uitgaven voor de overige NOW-tranches in 2022 juist lager uitgevallen. Dat komt omdat bedrijven achteraf minder recht bleken te hebben op subsidies voor de NOW-3 en NOW-4. De aanvullende uitgaven van € 2,8 miljard die SZW had voorzien om aan UWV over te maken voor de uitbetaling van de subsidies voor de NOW-3 en NOW-4 bleken achteraf niet nodig. Per saldo vallen daarmee de uitgaven voor de NOW € 1,6 miljard lager uit.

#### *Overige subsidies algemeen*

Van het aanvankelijke budget van € 7 miljoen is ongeveer € 2,6 miljoen tot besteding gekomen.

#### **Opdrachten**

Van het opdrachtenbudget van € 30,9 miljoen is € 20,5 miljoen gerealiseerd. De onderuitputting van € 10,4 miljoen wordt veroorzaakt voor € 5,8 miljoen door vertraging van de inwerkingtreding van de tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB). € 0,9 miljoen is niet gerealiseerd vanwege een uitgelopen Rijksbrede aanbestedingsprocedure waardoor gedurende een groot deel of zelfs heel 2022 geen bestellingen konden worden geplaatst voor nieuwe dienstwagens. Daarnaast waren er gemiddeld minder inspecteurs in dienst gedurende 2022 vanwege hoger dan geplande uitstroom. Hierdoor waren er in totaal ook minder dienstwagens nodig. De overige onderbenutting werd veroorzaakt door het vervallen van diverse reserveringen voor onderzoek en communicatie.

#### **Bekostiging**

Het budget bekostiging is ingezet voor de bekostiging van de Commissie Klachtenbehandeling Aanstellingskeuringen en voor het programma Pensioen van Netspar.

### **Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken**

#### *Ministerie van EZK*

Bij de eerste suppletoire begroting is € 3,8 miljoen overgeboekt voor de financiering van het Maatschappelijk Programma Arbeidsomstandigheden, respectievelijk de Kennisinvestering Inspectie SZW.

#### *Overige hoofdstukken*

In totaal is € 0,2 miljoen bijgedragen aan andere begrotingshoofdstukken aan I&W (Rijkswaterstaat) ten behoeve van het Landelijk Asbestvolgsysteem (LAVS). De LAVS-bijdrage is terug te vinden in de budgettaire tabel als kasrealisatie, omdat het een directe betaling vanuit de SZW-begroting betreft.

### **Bijdrage aan agentschappen**

Het Ministerie van SZW levert jaarlijks een bijdrage aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) en aan het Centraal Justitieel Incasobureau (CJIB). De bijdrages zijn in 2022 respectievelijk € 0,03 miljoen en € 0,1 miljoen lager uitgevallen.

### **Ontvangsten**

#### *Algemene ontvangsten*

De terugontvangsten vielen € 9,2 miljoen hoger uit vanwege een terugontvangst op Nederland leert door.

#### *Boeteontvangsten*

De boeteontvangsten van de Nederlandse Arbeidsinspectie waren met € 18,0 miljoen € 5,3 miljoen hoger. Verklaring voor de hogere boeteontvangsten betreft extra extern ingehuurde inzet en ondersteuning bij de afhandeling van de werkvoorraden. De raming van de boeteontvangsten van de Nederlandse Arbeidsinspectie is met aanzienlijke onzekerheid omgeven. Dit hangt onder andere af van het type en aantal bedrijven dat wordt bezocht en wat er wordt waargenomen bij deze inspecties. Overigens zijn de boeteontvangsten niet taakstellend voor de Nederlandse Arbeidsinspectie, waardoor niet wordt gestuurd op het behalen van de geraamde boeteontvangsten. De Inspectie stuurt uiteraard wel op het innen van de opgelegde boetes.

#### *Terugontvangsten NOW*

In 2022 heeft UWV het vaststellingsproces in de NOW voortgezet. Over het algemeen leiden deze vaststellingen tot meer terugvorderingen dan nabetaalingen. Dit heeft in 2022 geleid tot een terugontvangst van bijna € 4 miljard. De komende jaren zal dit vaststellingsproces worden voortgezet wat tot verdere bijstellingen in nabetaalingen en terugvorderingen op de NOW zal leiden.

### **Kerncijfers**

#### **Arbeidsmarkt**

De arbeidsmarkt in 2022 stond vooral in het teken van aanhoudende krapte. Daarnaast was er sprake van een verschuivende verhouding tussen vast, flexibel en zelfstandig werk. De werkloosheid was laag, en veel werkgevers kampten met personeelstekorten en moeilijk vervulbare vacatures. Gedurende heel 2022 waren er meer openstaande vacatures dan werklozen, met een piek van 143 vacatures per 100 werklozen in het tweede kwartaal. In de twee daaropvolgende kwartalen lag dit lager, met respectievelijk 121 en 123 vacatures per 100 werklozen. De krapte op de arbeidsmarkt was breed voelbaar en zorgde voor knelpunten in alle sectoren.



Tabel 13 Kerncijfers arbeidsmarkt

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Beroepsbevolking (x 1.000)	9.398	9.540	9.581	9.663	9.898
Niet-beroepsbevolking (x 1.000)	3.812	3.749	3.786	3.483	3.330
Werkzame beroepsbevolking (x 1.000)	8.939	9.117	9.116	9.255	9.548
Werkloze beroepsbevolking (x 1.000)	459	423	465	408	350
Werkloosheidspercentage	4,9	4,4	4,8	4,2	3,5
15 tot 25 jaar (jeugdwerkloosheid)	8,9	8,5	10,6	9,3	7,6
25 tot 45 jaar	3,5	3,5	3,9	3,3	2,9
45 tot 75 jaar	4,6	3,7	3,4	3,0	2,5

Bron: CBS, Statline. De kerncijfers in de tabel betreffen de leeftijdsgroep 15 tot 75 jaar.

De kerncijfers arbeidsmarkt laten zien dat de krapte op de arbeidsmarkt heeft gezorgd voor forse verschuivingen. Dat geldt voor 2022, maar ook voor een langere trend sinds 2018. De werkzame beroepsbevolking is in 2022 met bijna 300 duizend mensen toegenomen. Over de hele periode 2018-2022 gaat het om een toename van ruim 600 duizend personen. Tegelijkertijd is het aantal werklozen en het aantal mensen in de niet-beroepsbevolking gedaald, zowel in 2022 als trendmatig vanaf 2018. De krappe arbeidsmarkt leidt dus tot toetreding van verschillende groepen: mensen die voorheen geen werk vonden, mensen die zich hadden teruggetrokken van de arbeidsmarkt, bijvoorbeeld vanwege ontmoediging, en mensen die eerst nog niet wilden werken maar toch besluiten aan het werk te gaan nu de arbeidsmarkt meer kansen biedt.

De afname van de werkloosheid en de stijging van de werkzame beroepsbevolking vonden vooral plaats in het eerste en laatste kwartaal van 2022. In de tussentijdse kwartalen stagneerde de toename van de werkzame bevolking en liep de werkloosheid licht op.

De werkloosheid is onder alle leeftijdsgroepen afgenomen. Vooral de afname van de jeugdwerkloosheid is groot. De jeugdwerkloosheid liep bij aanvang van de coronacrisis juist fors op, en lag in 2021 nog altijd boven zijn oude niveau. Over de periode 2018-2022 valt vooral de afname van de werkloosheid bij de groep 45-75-jarigen op.

**Tabel 14 Kerncijfers werkzame beroepsbevolking: aandeel contractvorm naar opleidingsniveau<sup>1</sup>**

		Vaste	Flexibele	Zelfstandigen	Totaal
		arbeidsrelatie	arbeidsrelatie		
Laag (x 1.000)	2020	827	737	216	1.779
	2021	848	714	231	1.792
	2022	850	753	248	1.851
Midden (x 1.000)	2020	2.066	1.032	535	3.633
	2021	2.058	1.020	552	3.631
	2022	2.030	1.066	568	3.665
Hoog (x 1.000)	2020	2.195	746	640	3.581
	2021	2.296	831	653	3.779
	2022	2.413	858	713	3.984
Totaal (x 1.000) <sup>2</sup>	2020	5.088	2.515	1.391	9.116
	2021	5.202	2.565	1.436	9.202
	2022	5.293	2.677	1.529	9.500

1 Vanwege wijzigingen in het onderzoeksdesign en de vragenlijst van de Enquête Beroepsbevolking (EBB) zijn cijfers van voor 2021 opnieuw berekend. Daarom kunnen cijfers van 2020 afwijken ten opzichte van eerdere jaarverslagen en de begroting 2022. Hierbij een link naar meer informatie over het herontwerp van de EBB: <https://www.cbs.nl/nl-nl/corporate/2021/48/nieuwe-meetmethode-van-invloed-op-beroepsbevolkingscijfers>.

2 Totaal is berekend als de som van laag, midden en hoog opleidingsniveau. De categorie onbekend is niet meegenomen in het totaal waardoor het totaal niet overeenkomt met de tabel op statline.

Bron: CBS, Statline.

De toename van het aantal werkenden met een vast contract was kleiner dan die van het aantal werkenden met een flexibel contract. Binnen de groep flexibele contracten ging het wel veelal om flexibele contracten met relatief veel zekerheid, zoals tijdelijke contracten met uitzicht op vast, of meerjarige tijdelijke contracten. De toename hiervan past bij een arbeidsmarkt met veel instroom en baanwisselingen, waar relatief veel werkenden aan een nieuwe baan beginnen. Dit sluit aan bij het beeld dat er in 2022 sprake was van een relatief groot aantal baanwisselingen. De toename van het aantal vaste contracten zit vooral bij hoogopgeleiden. Die hebben een sterkere onderhandelingspositie op de arbeidsmarkt dan werkenden met andere opleidingsniveaus. In 2022 was er ook een grote toename van het aantal zelfstandigen. Dat wijst erop dat veel werkenden de kansen die de krappe arbeidsmarkt biedt willen benutten door direct met opdrachtgevers over arbeidsvoorwaarden te onderhandelen.

### Gezond en veilig werken

We zien enerzijds een relatief stabiel beeld wat betreft werknemers met een arbeidsongeval met ten minste een dag verzuim, en werknemers met een volgens henzelf door een arts vastgestelde beroepsziekte. Anderzijds is het ziekteverzuim verder gestegen (van 4,9% naar 5,6%). Het aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen schommelt de afgelopen 5 jaren tussen 0 en 3. Over andere kerncijfers zijn op dit moment geen nieuwe cijfers beschikbaar voor 2022.

Tabel 15 Kerncijfers gezond en veilig werken

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Werknemers met een arbeidsongeval met ten minste een dag verzuim (%) <sup>1</sup>	1,5	1,5	1,2	1,3	1,3
Zelfstandigen met een arbeidsongeval met ten minste een dag verzuim (%) <sup>2</sup>	1,3	–	1,1	–	–
Ziekteverzuim (%) <sup>3</sup>	4,3	4,4	4,7	4,9	5,6
Aantal incidenten met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen <sup>4</sup>	1	3	0	2	3
Naleving zorgplicht Arboret (%) <sup>5</sup>	81,4	82,1	–	83,4	–
Werknemers met een volgens henzelf door een arts vastgestelde beroepsziekte (%) <sup>6</sup>	3,8	–	3,2	–	3,3
Zelfstandigen met een volgens henzelf door een arts vastgestelde beroepsziekte (%) <sup>2</sup>	1,8	–	1,8	–	–

1 Bron: CBS/TNO, Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden.

2 Bron: CBS/TNO, Zelfstandigen Enquête Arbeid. Deze enquête wordt tweejaarlijks uitgevoerd.

3 Bron: CBS, kwartaalenquête ziekteverzuim.

4 Bron: Nederlandse Arbeidsinspectie, administratie.

5 Bron: Nederlandse Arbeidsinspectie, monitor Arbo in bedrijf. Het onderzoek wordt vanaf 2019 eens in de twee jaar uitgevoerd. Het meest recente nalevingspercentage zorgplicht Arboret beslaat verslagjaar 2021. Sinds 2019 maakt de Monitor Arbo in Bedrijf met terugwerkende kracht gebruik van andere informatie voor het berekenen van de weegfactoren die worden gebruikt om de nalevingspercentages te berekenen. Tot 2018 beschikte het CBS alleen over het aantal werkzame personen (inclusief meewerkende eigenaren, zelfstandigen en ingeleende uitzendkrachten) in bedrijven. Na 2018 is echter ook informatie beschikbaar gekomen over het aantal werknemers (in loondienst) bij bedrijven. Een indeling op de populatie werknemers is voor de Nederlandse Arbeidsinspectie een geschiktere eenheid om naar te wegen. Hierdoor kunnen de realisatiecijfers in deze tabel afwijken van de realisatiecijfers in eerdere jaarverslagen.

6 Bron: CBS/TNO, Nationale Enquête Arbeidsomstandigheden. In deze enquête wordt tweejaarlijks gevraagd naar beroepsziekten.

### Arbeidsverhoudingen en -voorwaarden

#### *Aantal werknemers onder cao*

De ontwikkeling van het aantal werknemers dat onder een cao valt hangt samen met het aantal bij SZW aangemelde cao's in het betreffende onderzoeksjaar. Dit is afhankelijk van de looptijd van cao's en kan per jaar verschillen, evenals het aantal werknemers dat onder de aangemelde, lopende cao's valt.

#### *Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen*

Tussen 2021 en 2022 was er sprake van een toename van het aantal afgegeven tewerkstellingsvergunningen. Het openstellen van steeds meer sectoren waaronder de horeca na de coronamaatregelen heeft geleid tot meer aanvragen. De stijging wordt voor een belangrijk deel veroorzaakt door een toename van het aantal verleende tewerkstellingsvergunningen ten behoeve van buitenlandse studenten die bijkomende werkzaamheden verrichten (van 6.115 in 2021 naar 9.496 in 2022). Het vervallen van de reisbeperkingen heeft ook geleid tot een toename van het aantal verleende tewerkstellingsvergunningen voor kennismigranten kort verblijf (van 390 in 2021 naar 1.550 in 2022). Daarnaast dienen werkgevers voor Britten als gevolg van Brexit vanaf 1 januari 2021 ook een tewerkstellingsvergunning dan wel gecombineerde vergunning aan te vragen. In totaal zijn er hiervoor 787 tewerkstellingsvergunningen dan wel positieve adviezen afgegeven door UWV in 2022.

Tabel 16 Kerncijfers arbeidsverhoudingen en -voorwaarden

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Aantal werknemers onder cao (x 1.000, ultimo) <sup>1</sup>	5.615	5.654	5.764	5.679	5.922
bij direct aan bedrijfstak- en ondernemingscao's gebonden werkgevers	4.790	4.813	4.873	4.799	4.985
bij door algemeen verbindendverklaring gebonden werkgevers	825	841	891	880	937
Aantal verleende tewerkstellingsvergunningen (x 1.000, ultimo) <sup>2</sup>	10,1	13,3	9,2	11,6	17,0

1 Bron: SZW, administratie.

2 Bron: UWV, jaarverslag. Het gaat hierbij om verleende tewerkstellingsvergunningen en positieve adviezen ten aanzien van een gecombineerde vergunning voor verblijf en arbeid.

### **Handhaving**

De Nederlandse Arbeidsinspectie (NLA) is toezichthouder en opsporingsinstantie op het terrein van het Ministerie van SZW. Met haar toezicht draagt de Nederlandse Arbeidsinspectie bij aan gezond, veilig en eerlijk werk en bestaanszekerheid voor iedereen. Ook werkt de Nederlandse Arbeidsinspectie op het gebied van pgb- en declaratiefraude als opsporingsorganisatie voor het Ministerie van VWS. Net als de strafrechtelijke opsporing op het terrein van SZW vinden deze onderzoeken plaats onder gezag van het Openbaar Ministerie.

Het kabinet Rutte III heeft in 2018 structureel extra middelen vrijgemaakt voor de handhavingsketen van de Nederlandse Arbeidsinspectie (oplopend tot € 50 miljoen in 2021). Eind 2018 is dat bedrag aangevuld met een extra € 0,5 miljoen voor de aanpak van arbeidsmarktdiscriminatie bij werving en selectie. Hiermee wordt het belang van handhaving als een randvoorwaarde voor een werkende arbeidsmarkt en een functionerend stelsel van sociale zekerheid bevestigd.

Conform de meerjarenprogrammering 2019–2022 en de brief aan de Tweede Kamer over de uitbreiding van de handhavingsketen Inspectie SZW (Kamerstukken II 2018/19, [29 544](#), nr. 846) werden deze middelen in de periode 2019-2022 vooral benut om extra inspecteurs en onderzoekers te werven en overige benodigde disciplines overeenkomstig te laten groeien. De extra capaciteit wordt ingezet op de thema's waarop de komende jaren prioriteit ligt: de bevordering van eerlijk werk, waaronder het voorkomen van arbeidsuitbuiting en onderbetaling, de borging van de procesveiligheid en bestrijding van acute en chronische blootstellingrisico's aan gevaarlijke stoffen bij zowel Brzo bedrijven als overige (chemische) bedrijven. Ook zal de extra capaciteit bijdragen aan het herstellen van de balans tussen ongevalsonderzoeken en preventieve inspecties op het terrein van gezond en veilig werken. Ten slotte wordt intensiever ingezet op de aanpak van arbeids(markt)discriminatie.

De Nederlandse Arbeidsinspectie organiseerde haar activiteiten gedurende 2022 in 17 programma's. In deze programma's is gewerkt met een mix aan interventies. In de uitvoering wordt waar nuttig en mogelijk samenwerking gezocht met relevante publieke en private partners in de handhavingsketen. De nadruk bij het vormgeven van het werk van de Inspectie ligt bij het willen bereiken van maatschappelijk effect. Resultaten en effecten die in 2022 zijn bereikt, beschrijft de Nederlandse Arbeidsinspectie centraal in haar jaarverslag 2022 en vanuit de afzonderlijke programma's in rapportages van de programma's. Ook in 2022 speelt daarbij het Inspectie Control Framework een belangrijke rol.

De Nederlandse Arbeidsinspectie hanteert bij de verantwoording van activiteiten een set indicatoren zoals opgenomen in tabel 17. Deze indicatoren geven op hoofdlijnen de ontwikkelingen van de in het Inspectie Control Framework (ICF) genoemde punten weer en de bijdrage van de Nederlandse Arbeidsinspectie aan de realisatie van maatschappelijk effect.

Tabel 17 Nederlandse Arbeidsinspectie: Inspectie Control Framework, capaciteitsinzet en effect

	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Raming 2022	Vershil 2022
<b>Inspectie Control Framework</b>					
Verhouding actief/reactief in Gezond en Veilig (excl. Brzo; %) <sup>1</sup>	44:56	45:55	47:53	50:50	- 3:3
Deelname Nederlandse Arbeidsinspectie aan gezamenlijke Brzo-inspecties (%)	98	97	89	>90	- 1
Niveau informatiegestuurd werken (schaal 0-5) <sup>2</sup>	-	-	-	- <sup>3</sup>	-
Inspectiedekking Eerlijk werk (%) <sup>4</sup>	-	-	-	- <sup>3</sup>	-
<b>Capaciteitsinzet<sup>5</sup></b>					
Gezond en Veilig ( %)	39	37	36%	- <sup>3</sup>	-
Gevaarlijke Stoffen (%) <sup>6</sup>	14	13	12	- <sup>3</sup>	-
Arbeidsdiscriminatie (%)	3	3	3	- <sup>3</sup>	-
Eerlijk (%)	42	46	48	- <sup>3</sup>	-
Werk en Inkomen (%)	2	1	1	- <sup>3</sup>	-
<b>Effect</b>					
Handhavingspercentage eerste inspectie Gezond en Veilig (excl. Brzo)	33	37	45	>50	- 5
Handhavingspercentage herinspectie Gezond en Veilig (excl. Brzo)	20	23	24	<50	0 <sup>7</sup>
Handhavingspercentage Brzo <sup>8</sup>	41	44	42	40	2
Handhavingspercentage eerste inspectie Eerlijk	49	47	54	>50	4
Handhavingspercentage herinspectie Eerlijk	42	29	29	<50	0 <sup>7</sup>

1 betreffen de realisatiecijfers ultimo. Coronameldingen zijn als «actief» meegenomen. Om meer recht te doen aan het werk van de Arbeidsinspectie is vanaf 2021 de definitie van de indicator bijgesteld. Door deze wijzigingen is de realisatie niet vergelijkbaar met voorgaande jaren. De wijzigingen worden toegelicht in het jaarverslag van de Arbeidsinspectie.

2 Definitie niveau 2: «Interne informatie wordt gestructureerd verzameld in de eigen organisatie en informatie geeft antwoord op wat het probleem is». Definitie niveau 3: «Interne en externe informatie wordt gestructureerd verzameld en geanalyseerd. Informatie heeft een sturende rol». Een implementatieplan is opgesteld om in stappen van activiteiten in 2023 niveau 3 te bereiken. In de tussenliggende jaren is de realisatie niet uit te drukken in een realisatiecijfer. In het jaarverslag van de Nederlandse Arbeidsinspectie wordt ingegaan op de uitgevoerde activiteiten om het doel in 2023 te realiseren.

3 De Nederlandse Arbeidsinspectie heeft voor de tussenliggende jaren geen tussentijdse doelen geformuleerd. De uitbreiding richt zich op doelen in 2020 of 2023. Voor de tussenliggende jaren zijn geen betekenisvolle doelen mogelijk.

4 Dit betreft het aandeel van alle bedrijven waar oneerlijk werk een potentieel risico is en waar de Nederlandse Arbeidsinspectie toezicht heeft gehouden. Voor 2020, 2021 en 2022 is geen realisatie beschikbaar. Het kerncijfer is geconcretiseerd voor 2020, waarbij naast inspecties ook het bereik van andere interventies wordt meegenomen. In het jaarverslag van de Nederlandse Arbeidsinspectie wordt over de stand van zaken gerapporteerd.

5 Betreft alleen de capaciteitsinzet in de programma's.

6 Dit realisatiecijfer betreft zowel de inzet op Brzo-bedrijven als de inzet op gevaarlijke stoffen. Beide onderwerpen worden opgepakt in het programma Bedrijven met Gevaarlijke Stoffen (BmGS).

7 Het verschil is aangegeven met 0, aangezien de realisatie binnen de raming valt.

8 Bij het inspecteren van Brzo-bedrijven bestaat er geen onderscheid tussen eerste inspecties en herinspecties. De werkwijze is dat de Nederlandse Arbeidsinspectie blijft inspecteren totdat een onvolkomenheid of overtreding is opgeheven.

De indicator actief/reactief in Gezond en Veilig is gericht op een balans tussen reactieve onderzoeken en actieve op preventieve gerichte inspecties op het terrein van Gezond en Veilig. Eind 2022 komt deze balans uit op 47:53. Hiermee beweegt de indicator zich naar de gestelde ambitie 50:50 en laat een verbetering zien ten opzichte van 2021. Naast onvoorziene uitstroom heeft de organisatie wijziging per 1 mei impact gehad op de realisatie. Hierdoor kwam met name druk te liggen op de realisatie van de actieve werkzaamheden. Daarnaast was sprake van onvoorziene extra inzet op reactieve werkzaamheden (onder andere Schiphof).

In 2022 heeft de Nederlandse Arbeidsinspectie in 89% (norm >90%) van de gevallen deelgenomen aan de gezamenlijke Brzo-inspecties.

Op de gebieden «informatie gestuurd werken» en «de inspectiedekking eerlijk werk» zijn de nodige stappen gezet, zijnde het uitvoeren van diverse pilots IGW zodat de beoogde doelstellingen in 2023 worden gerealiseerd.

### *Capaciteitsinzet*

De kerncijfers 'Capaciteitsinzet' geven weer hoe de beschikbare capaciteit is verdeeld over de diverse domeinen. Er is naar aanleiding van de beschikbaar gestelde ICF middelen een wervingsmodel met tijdpad voor de werving van de capaciteit per domein opgesteld. De realisatie beweegt zich naar de gestelde ambitie.

### *Effect*

Een indicatie op het behalen van het beoogde maatschappelijk effect is de informatie over het handhavingspercentage. Het handhavingspercentage bij eerste inspectie biedt inzicht in de mate waarin de Nederlandse Arbeidsinspectie erin slaagt risicogericht te inspecteren, dus om werkgevers te bezoeken die de regels overtreden. Dit is voldoende het geval als bij meer dan de helft bij eerste inspectie bezochte bedrijven sprake is van het overtreden van de wet. Het handhavingspercentage bij herinspectie zegt iets over de mate waarin de Nederlandse Arbeidsinspectie erin slaagt om een gedragsverandering te realiseren bij werkgevers die de regels niet naleven.

Het handhavingspercentage eerste inspectie op het domein Eerlijk laat een hogere realisatie zien dan de streefwaarde. Het handhavingspercentage eerste inspectie op het domein Gezond en Veilig laat een lagere realisatie zien dan de streefwaarde. Ten opzichte van eind 2021 is sprake van een verbetering van het handhavingspercentage op het domein van Gezond en Veilig. Voorgaande kan met name worden verklaard doordat in 2021 nog veel coronaklachten in behandeling waren genomen, waarbij het effect groot was, maar waar sprake was van een laag handhavingspercentage. Een nadere duiding zal worden opgenomen in het jaarverslag 2022 van de Inspectie.

## 4.2 Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet

### A. Algemene doelstelling

**De overheid ondersteunt bij het vinden van werk en biedt inkomensondersteuning en aangepaste arbeid aan hen die dat nodig hebben.**

Wie kan werken, moet dat ook doen. Dit is in de eerste plaats in het belang van de betrokkene zelf: werk zorgt voor economische en financiële zelfstandigheid, draagt bij aan het gevoel van eigenwaarde en biedt kansen om volop mee te doen in de samenleving. De overheid streeft naar een transparant en activerend sociaal zekerheidsstelsel dat mensen enerzijds ondersteunt en prikkelt om (weer) aan het werk te gaan als dat kan en dat hen anderzijds de zekerheid biedt van een adequaat vangnet als dat echt nodig is.

Mensen hebben de verantwoordelijkheid om in het eigen inkomen te voorzien en nemen daartoe zelf het initiatief. Alleen als het vinden van werk op eigen kracht niet lukt, helpt de overheid hierbij door ondersteuning bij re-integratie of beschut werk aan te bieden. Aan mensen die (tijdelijk) niet in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien biedt de overheid een sociaal vangnet in de vorm van bijstand. Daarbij streeft de overheid ernaar om het aantal loketten waar uitkeringsgerechtigden mee te maken hebben te beperken.

De overheid biedt inwoners van Caribisch Nederland waar nodig re-integratieondersteuning en inkomensondersteuning op grond van de Onderstandsregeling.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister heeft een systeemverantwoordelijkheid. In dit kader **stimuleert** de Minister het vinden van werk door middelen beschikbaar te stellen aan gemeenten ten behoeve van re-integratie-inspanningen, sociale werkvoorziening en loonkostensubsidies, en **financiert** zij de inkomensondersteuning en de loonkostensubsidies.

De Minister is verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van de hoogte van de algemene bijstandsniveaus;
- het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de inkomensvoorziening en de loonkostensubsidies vanuit de Participatiewet, waarin begrepen zijn de IOAW, IOAZ en algemene bijstand voor zelfstandigen;
- het ter beschikking stellen aan en verdelen van middelen onder gemeenten voor de uitvoering van het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004;
- het houden van systeemtoezicht; het toepassen van interbestuurlijke toezichtinstrumenten indien de medeoverheden op ernstige wijze onrechtmatig handelen of nalaten rechtmatig te handelen. Het verzamelen van informatie om op landelijk geaggregeerd niveau te kunnen beoordelen of het systeem werkt, en zo niet, wanneer en in welke vorm aanpassingen van dat systeem wenselijk zijn;

- de budgetmutaties en de extrapolatie van de meerjarenraming van het in de integratie-uitkering sociaal domein opgenomen SZW-aandeel en de verdeling daarvan die aansluit bij de gedecentraliseerde taak;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB (AIO, bijstand buitenland) en UWV (TW);
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

Het Rijk verschaft gemeenten middelen voor de uitvoering en geeft de wet- en regelgeving vorm waarbinnen deze uitvoering plaatsvindt. Binnen deze wettelijke kaders hebben gemeenten beleidsvrijheid om maatwerk te bieden waarmee participatie zo optimaal mogelijk wordt ondersteund. Het Rijk stelt een toereikend macrobudget aan de gemeenten beschikbaar om loonkostensubsidies en bijstandsuitkeringen te betalen. Het macrobudget wordt zoveel mogelijk op basis van objectieve factoren onder de gemeenten verdeeld, vanaf 2022 wordt het deelbudget voor loonkostensubsidies op basis van historische uitgaven over gemeenten verdeeld. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de rechtmatige en doeltreffende uitvoering van de Participatiewet en aan genoemde wet verwante wetten en voorzieningen. Gemeenten zijn hiermee onder meer verantwoordelijk voor de handhaving van de naleving van verplichtingen door personen die een beroep doen op deze wetten. Bij ernstig onrechtmatig handelen of nalaten rechtmatig te handelen in de gemeentelijke uitvoering van de Participatiewet kan de Minister een aanwijzing geven aan een college, overgaan tot het optreden namens een nalatige gemeente dan wel een besluit tot vernietiging door de Kroon voordragen. De interbestuurlijke interventie heeft geen betrekking op de doelmatigheid en de doeltreffendheid van de uitvoering, welke een louter gemeentelijke aangelegenheid zijn.

### C. Beleidsconclusies

#### *Armoede en schulden*

De aanpak geldzorgen, armoede en schulden is op 12 juli 2022 gepresenteerd aan de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2021/22, [24 515, nr. 643](#)). Met de aanpak beoogt het kabinet de volgende doelen te halen:

- Een halvering van het aantal mensen in armoede in 2030 (ten opzichte van 2015).
- Een halvering van het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in 2025 (ten opzichte van 2015).
- Een halvering van het aantal huishoudens met problematische schulden in 2030 (ten opzichte van 2015). Dit draagt bij aan de doelstelling om het aantal mensen in armoede te halveren.

Deze ambities sluiten aan bij de Duurzame Ontwikkelingsdoelstelling (SDG) van de Verenigde Naties om armoede te beëindigen. Voor gezinnen met kinderen zijn in lijn met het coalitieakkoord de ambities aangescherpt. Om deze doelstellingen te realiseren zijn meer dan 40 acties gedefinieerd. Deze worden uitgewerkt binnen 4 actielijnen.

1. een **betere borging van bestaans- en inkomenszekerheid**: een voldoende en stabiel inkomen is de basis (waaronder verhogen minimumloon, versterken koopkracht, middelen voor voedselbanken, inzet op energiearmoede);
2. **preventie van geldzorgen**: goede voorlichting van jongs af aan, in alle levensfasen en dichtbij om de juiste financiële keuzes te kunnen maken;
3. een **overheid die werkt voor mensen** en voorziet in laagdrempelige, eenvoudige, mensgerichte financiële hulp en sociale incasso;



4. realiseren dat meer mensen eerder en betere schuldhulpverlening ontvangen en **sneller perspectief hebben op een financieel zorgeloze toekomst.**

Binnen de aanpak werken alle relevante departementen, de Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG) en Divosa met relevante partijen uit het maatschappelijk middenveld samen. Op 28 november 2022 is het implementatieplan met de Tweede Kamer gedeeld. Er is inmiddels gestart met de uitvoering van het programma.

#### *Schuldenaanpak*

Armoede en schulden kunnen een ingrijpend effect hebben op de levens van mensen. Voortbouwend op de brede schuldenaanpak, de intensiveringsaanpak armoede en schulden en de ambities kinderarmoede zijn in 2022 verschillende stappen gezet.

Zowel de VNG - in haar programma Verbinden Schuldendomein - en de Vereniging voor Schuldhulpverlening (NVVK) hebben in 2022 gemeenten en schuldhulpverleners ondersteund om de dienstverlening om mensen beter door te geleiden naar de wettelijke schuldsanering. Tevens is in 2022 de behandeling van het wetsvoorstel 'wijziging van de Faillissementswet' ter verbetering van de doorstroom van de gemeentelijke schuldhulpverlening naar de wettelijke schuldsaneringsregeling natuurlijke personen gestart. Op 23 januari 2023 heeft de Tweede Kamer ingestemd met het wetsvoorstel (Kamerstukken II 2021/22, [35 915, nr. 2](#)).

In 2022 zijn de voorbereidingen door de Rijksorganisaties om te komen tot een Vorderingenoverzicht en een gezamenlijke betalingsregeling gestart. Op 1 december 2022 is een pilot gestart met een gezamenlijke betalingsregeling door DUO, CAK en CJIB. Ook is er in 2022, net als in 2021, aandacht geweest voor (de vormgeving van) experimenten om mensen met (dreigende) problematische schulden vroegtijdig te signaleren. In 2022 zijn gemeenten volop bezig geweest met vroegsignalering. Zij hebben meer mensen bereikt en mensen hulp aangeboden. Verder is op 1 januari 2022 gestart met een pilot met hypotheekachterstanden en gemeentelijke belastingen.

In lijn met de motie Segers c.s. (Kamerstukken II 2020/21, [35 570, nr. 24](#)) is in 2022 het Waarborgfonds saneringskredieten opgericht. Dit Waarborgfonds staat garant voor het risico dat gemeenten en kredietbanken lopen als saneringskredieten niet worden terugbetaald. Inmiddels zijn 6 kredietbanken aangesloten die 80 gemeenten vertegenwoordigen. Voor een periode van maximaal vijf jaar zal het Rijk via een subsidie een bodemstorting doen van maximaal € 6 miljoen per jaar aan de Stichting Toegang Bemiddeling Beheer Gelden van de NVVK. Verder heeft het kabinet besloten het Waarborgfonds tijdelijk in te zetten om te voorkomen dat mensen die door hoge energieprijzen in de financiële problemen komen geen schuldregeling meer kunnen sluiten of uit een schuldregeling vallen. Om dit mogelijk te maken is een subsidie verstrekt aan Stichting Bemiddeling en Fondsbeheer.

#### *Energiearmoede*

Om de hoge energierekening voor een deel te compenseren is in 2022 een eenmalige energietoeslag beschikbaar gesteld voor huishoudens met een minimum inkomen (Kamerstukken II 2021/22, [35 925, nr. 84](#)). De hoogte van deze toeslag is in principe € 1.800 in 2022 en nog eens € 800 in 2023. Gemeenten kunnen er ook voor kiezen beide jaren een toeslag van € 1.300

te verstrekken. In samenspraak met de VNG is ervoor gekozen gemeenten zorg te laten dragen voor de uitvoering van de eenmalige energietoeslag. Via het Gemeentefonds zijn middelen (ter hoogte van € 1.904 miljoen) ter beschikking gesteld voor de energietoeslag zelf en voor de gemaakte uitvoeringskosten door gemeenten. Terugkijkend op het jaar 2022, blijken gemeenten zeer succesvol te zijn in het bereiken van de doelgroep. De G4-gemeenten blijken circa 90% van de doelgroep te hebben bereikt. Van andere gemeenten krijgen we vergelijkbare signalen omtrent het bereik.

In de Kamerbrief aanvullende maatregelen energierekening (Kamerstukken II 2022/23, [29 023, nr. 354](#)) zijn meerdere voornemens van dit kabinet, waaronder het instellen van een tijdelijk prijsplafond in 2023 aangekondigd. Voor de periode 2023-2024 is € 150 miljoen beschikbaar om de gevolgen van de energiecrisis voor huishoudens zoveel mogelijk te beperken. Gemeenten hebben aanvullende middelen ontvangen om zowel via vroegsignalering als via de bijzondere bijstand gerichte hulp aan hun inwoners te kunnen bieden.

Ook heeft het kabinet in 2022 € 50 miljoen gereserveerd voor subsidieverlening aan het Tijdelijk Noodfonds Energie dat het doel heeft te voorkomen dat financieel kwetsbare huishoudens deze winter problematische schulden opbouwen (Kamerstukken II 2022/23, [29 023, nr. 360](#)).

Daarnaast is, in het kader van het flankerende beleid, ingezet op preventie en goede hulp bij financiële problemen. Met onder andere de Rijkscampagne 'Je staat er niet alleen voor' worden huishoudens gestimuleerd om niet zelf rond te blijven lopen met geldproblemen, maar contact op te nemen met Geldfit of de gemeente om zo naar de juiste hulp verwezen te worden.

Om te voorkomen dat mensen uit schuldregelingen vallen is op 31 oktober 2022 door een groot aantal partijen de intentieverklaring 'Samen schuldregelingen redden' ondertekend. Onderdeel hiervan is de verbreding van het Waarborgfonds, dat op 1 januari 2023 in werking is getreden. Daarnaast is eind november de *Nationale Coalitie Financiële Gezondheid* gelanceerd. 37 werkgevers (met in totaal ruim een half miljoen werknemers) hebben zich sinds eind 2022 bij deze coalitie aangesloten en besteden hiermee aandacht aan hun werknemers met geldzorgen. Ook VNO-NCW en SchuldenlabNL zijn aangesloten bij deze coalitie.

In september 2022 is een kennis- en ondersteuningsprogramma energiearmoede van TNO gestart, wat door de Ministeries van EZK, SZW en BZK en een aantal provincies wordt bekostigd. Dit programma helpt decentrale overheden en het Rijk om meer inzicht te krijgen in welke aanvullende maatregelen bij de aanpak van energiearmoede effectief zijn voor welke doelgroep. Het eerste rapport '[Energiearmoede in een stroomversnelling](#)' is op 23 november 2022 uitgekomen en is het eerste in een reeks halfjaarlijkse peilingen onder gemeenten welke knelpunten zij ervaren.

#### *Participatiewet in balans*

Het kabinet werkt aan het terugbrengen van balans in de Participatiewet. Als het moeilijk is om op eigen kracht te participeren in de samenleving biedt de Participatiewet een stevig vangnet. Vaak gaat dat goed, maar soms pakt de wet niet uit zoals die bedoeld is, zoals blijkt uit beleidsanalyses (Kamerstukken II 2021/22, [34 352, nr. 253](#)) en uit signalen uit de praktijk. Door verschillende ontwikkelingen is er op dit moment sprake van een ongelijke verhouding tussen de complexe inrichting van de bestaanszekerheid, de als beperkt ervaren ondersteuning en een strikt handhavingregime. De

uitwerking van de wet wordt vaak als 'hard' omschreven. Het kabinet zet met het programma *Participatiewet in balans* in op verankeren van vertrouwen en menselijke maat in (de uitvoering van) deze wet. Daarnaast is er aandacht voor vereenvoudiging. Dit wordt gerealiseerd door middel van drie sporen.

Het eerste spoor betreft een samenhangend pakket van wetswijzigingen die de professional op korte termijn meer ruimte bieden om te doen wat nodig is om mensen te ondersteunen. In eerste instantie om aan het werk te gaan en als dat (nog) niet kan te zorgen voor een toereikend inkomen en andere vormen van participatie. Onder de uitwerking van het wetsvoorstel valt onder andere de coalitiemaatregel tot verruiming van de bijverdiengrenzen, het nuanceren van de vierweken zoektermijn voor jongeren, het tot een bepaalde grens buiten beschouwing laten van giften en het expliciteren van de mogelijkheid tot maatwerk (Kamerstukken II 2022/23, [34 352](#), nr. 260). Binnen spoor twee is een meer fundamentele heroverweging van de Participatiewet uitgewerkt voor de langere termijn. Hierbij wordt ook opnieuw gekeken naar de doelen en uitgangspunten van de wet en de samenhang met het bredere sociale stelsel. Ten slotte richt het programma zich met spoor drie op het versterken van de vakkundigheid van de uitvoerend professionals.

In 2022 werkte het kabinet tevens aan het verminderen van hardheden in de Participatiewet via concrete maatregelen, zoals het per 1 januari 2023 wijzigen van de kostendelersnorm zodat jongeren tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendelers voor de hoogte van de uitkering van hun huisgenoten (Kamerstukken II 2021/22, [35 394](#), nr. 22). Het wetsvoorstel hiervoor is in 2022 aangenomen in beide Kamers.

#### *Commissie sociaal minimum*

Het kabinet heeft in juli 2022 de commissie sociaal minimum ingesteld. Deze commissie doet nader onderzoek naar de hoogte, de toereikendheid en de systematiek van het sociaal minimum. Het doel van de commissie is om te onderzoeken wat mensen nodig hebben om van te leven en om volwaardig mee te kunnen doen in de maatschappij. De uitkomsten daarvan worden eind juni 2023 verwacht.

#### *Breed Offensief*

Circa de helft van de mensen met een beperking staat aan de kant. Het kabinet beoogt de arbeidsdeelname van mensen met een beperking te vergroten. Hiertoe heeft het kabinet een breed offensief gelanceerd (Kamerstukken II 2018/19, [34 352](#), nr. 115, nr. 138, nr. 163). Het Breed Offensief bevat hiervoor verschillende maatregelen die ervoor moeten zorgen dat meer mensen met een beperking aan het werk komen en blijven. Belangrijke onderdelen zijn het vereenvoudigen van de inzet van het instrument loonkostensubsidie (LKS), het bevorderen van ondersteuning op maat, en het werken lonender maken voor mensen met een beperking. Naar aanleiding van de motie Nijkerken-de Haan wordt het budget voor LKS met ingang van 2022 op basis van realisatie over gemeenten verdeeld (Kamerstukken II 2020/21, [35 570 XV](#), nr. 32). Dit stimuleert gemeenten om LKS in te zetten en daarmee de arbeidskansen te vergroten van mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen. Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 groeide de inzet van LKS gestaag. Ultimo december 2022 waren in totaal 32.200 mensen met behulp van LKS actief, 4.230 meer dan een jaar eerder. De inzet van LKS door gemeenten wordt jaarlijks gemonitord. In 2025 volgt een evaluatie van beleidswijzigingen rond LKS.

Het wetsvoorstel tot wijziging van de Participatiewet (uitvoeren Breed Offensief) is in 2022 door beide Kamers der Staten-Generaal aangenomen. Het inwerkingtredingsbesluit is op 13 december 2022 gepubliceerd ([Stb. 2022, 500](#)). De wet regelt een nieuwe inkomensvrijlating van 15 procent voor minstens een jaar voor mensen die in deeltijd met loonkostensubsidie werken en daarnaast bijstand ontvangen. Deze maatregel is per 1 januari 2023 in werking getreden. De andere maatregelen uit de wet, zoals verbeteringen van het instrument loonkostensubsidie en meer waarborgen voor ondersteuning op maat treden per 1 juli 2023 in werking. Gemeenten hebben tijd nodig om hun verordeningen aan te passen en de maatregelen te implementeren.

In verband met het voorstel om een gedeelte van de inkomsten van mensen die in deeltijd met loonkostensubsidie werken vrij te laten, is structureel € 40 miljoen toegevoegd aan het macrobudget voor participatiewetuitkeringen. Voor de overige voorstellen uit het breed offensief is incidenteel € 53 miljoen beschikbaar gesteld. Deze middelen zijn ingezet voor implementatie van diverse maatregelen geregeld in wetgeving, lagere regelgeving en de uitvoering van Breed Offensief. Zo is bijvoorbeeld een deel van de middelen ingezet voor de invoering van het preferent werkproces loonkostensubsidie bij gemeenten, voor de invoering en de opzet van het beheer van de uniforme loonwaardebepaling en voor de invoering van de maatregel tot het wegnemen van administratieve knelpunten bij de samenloop van loonkostensubsidie en no-riskpolis. Laatstgenoemde maatregel is met de Verzamelwet SZW 2022 per 1 januari 2022 geregeld.

#### *Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten*

De banenafpraak uit het Sociaal Akkoord van 2013 heeft tot doel om meer mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen bij reguliere werkgevers. Met de sociale partners is afgesproken 125.000 banen voor deze doelgroep te creëren. De opgave voor markt en overheid tot en met 2021 was om 80.000 extra banen te realiseren ten opzichte van de nulmeting. In 2021 is de landelijke doelstelling van 80.000 extra banen (sector en markt samen) met 72.809 banen niet gehaald. De coronacrisis zal hieraan hebben bijgedragen, hoewel de mate van invloed hiervan op het realiseren van banen voor de doelgroep niet duidelijk is. Met 60.966 extra banen heeft de sector markt de doelstelling van 60.000 banen weer gehaald. De overheidswerkgevers hebben de doelstelling ook in 2021 niet gehaald. Ten opzichte van de nulmeting heeft de sector overheid 11.842 extra van de afgesproken 20.000 extra banen gerealiseerd. Het resultaat van de sector overheid over 2021 geeft dus geen aanleiding om de quotumregeling te deactiveren. In juli 2023 wordt de Tweede Kamer geïnformeerd over de realisatiecijfers van 2022.

De Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen heeft de Tweede Kamer op 7 juli 2022 (Kamerstukken II 2021/22, [34 352, nr. 255](#)) geïnformeerd over de resultaten banenafpraak 2021 en de gesprekken over de toekomst van de banenafpraak. Daarin zijn enkele vervolgstappen aangekondigd om de banenafpraak te verbeteren en de inzet van overheidswerkgevers te verstevigen. Op basis van onder andere de uitvoeringstoetsen van het UWV en de Belastingdienst zal de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen een definitief besluit nemen over het al dan niet indienen van het wetsvoorstel bij de Tweede Kamer.

Tabel 18 Indicatoren banenafpraak

	Realisatie 2018 <sup>1</sup>	Realisatie 2019 <sup>1</sup>	Realisatie 2020 <sup>1</sup>	Realisatie 2021 <sup>1</sup>	Realisatie 2022 <sup>2</sup>	Streefwaarde 2022 <sup>3</sup>
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten marktsector t.o.v. nulmeting op 1-1-2013	44.017	51.829	53.799	60.966	–	70.000
Cumulatief aantal extra banen arbeidsbeperkten overheidssector t.o.v. nulmeting op 1-1-2013	7.940	9.786	12.298	11.842	–	22.500

1 Berekening SZW op basis van metingen UWV.

2 Realisatiecijfers komen in juni 2023 beschikbaar en worden opgenomen in de begroting van 2024.

3 Streefwaarden afkomstig uit memorie van toelichting bij de Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten, Kamerstukken II, 2013/14, [33 981, nr. 3](#), blz. 6, tabel «Aantal te realiseren banen voor beoordeling activering quotumheffing».

#### *Toeslagenwet*

De in het coalitieakkoord afgesproken wijziging van de kostendelersnorm, zodat inwonende jongvolwassenen tot 27 jaar niet langer meetellen als kostendeler voor de uitkering van huisgenoten, geldt ook voor de Toeslagenwet. In 2022 werkte het kabinet aan een wetsvoorstel hiertoe met beoogde ingangsdatum 1 januari 2023 (Kamerstukken II 2021/22, [35 394, nr. 22](#)).

#### *Verhoging Onderstand Caribisch Nederland*

Om toe te werken naar het ijkpunt sociaal minimum op Caribisch Nederland moeten de inkomens worden verhoogd en de kosten van levensonderhoud worden verlaagd. Via het amendement Wuite c.s. (Kamerstukken II 2021/22, [35 925 IV, nr. 12](#)) zijn de minimumuitkeringen, waaronder de onderstand, per 1 januari 2022 verhoogd met 10% (inclusief inflatiecorrectie). Daarnaast zijn de toeslagen in de onderstand, voor huishoudens die zelfstandig wonen en een gezamenlijk huishouden voeren, per 1 juli 2022 verhoogd. Het kabinet zet in de komende jaren de volgende stappen om in 2025 het ijkpunt sociaal minimum te behalen.

#### *Energietoeslag Caribisch Nederland*

Vanwege de gestegen prijzen voor energie is in 2022 een energietoeslag van € 1.300 uitgekeerd op Caribisch Nederland. De energietoeslag is ook uitgekeerd voor 2023.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 19 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 2 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>7.009.665</b>	<b>6.898.061</b>	<b>10.474.111</b>	<b>8.469.221</b>	<b>7.183.029</b>	<b>7.381.543</b>	<b>- 198.514</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>7.089.379</b>	<b>6.927.241</b>	<b>10.478.338</b>	<b>8.458.560</b>	<b>7.184.756</b>	<b>7.389.554</b>	<b>- 204.798</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Macrobudget participatiewetuitkeringen en intertemporele tegemoetkoming	6.215.974	6.084.680	6.378.336	6.436.262	6.021.600	6.446.650	- 425.050
Participatiebudget	0	700	0	0	0	0	0
TW	448.000	442.200	478.000	461.000	413.000	474.868	- 61.868
AIO	295.480	309.006	332.007	352.009	366.816	380.514	- 13.698
Tozo en Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet	38.877	35.027	3.210.858	1.136.165	292.350	15.016	277.334
Bijstand overig	1.200	1.168	1.000	900	902	910	- 8
Onderstand en re-integratie (Caribisch Nederland)	2.736	3.179	4.015	4.347	12.424	4.444	7.980
<i>Subsidies</i>							
Sectorplannen	37.937	2.745	1.131	0	0	0	0
Armoede en schulden	4.436	4.335	2.507	1.044	438	488	- 50
Cofinanciering dienstverlening	3.924	6.061	6.212	0	0	0	0
Europees fonds meestbehoefigen	117	90	104	98	62	0	62
Scholing richting een kansberoep	6.474	0	0	0	0	0	0
Regionale kansen kinderen	2.615	1.635	184	83	7	0	7
Alle kinderen doen mee	8.880	10.904	9.842	9.694	10.774	13.780	- 3.006
Overige subsidies algemeen	5.920	7.447	25.726	22.622	27.390	10.340	17.050
SBCM	2.280	2.810	2.800	2.800	2.800	2.800	0
NIBUD	304	251	375	275	318	314	4
Waarborgfonds saneringskredieten	0	0	0	6.000	6.000	0	6.000
<i>Opdrachten</i>							
Opdrachten	1.509	3.125	13.628	12.827	18.957	26.514	- 7.557
<i>Bekostiging</i>							
ZonMw	2.403	1.655	1.435	1.155	0	1.297	- 1.297
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>							
ZonMw	313	223	170	172	0	175	- 175
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>							
Financiën	0	0	0	0	809	1.100	- 291
<i>Bijdrage aan sociale fondsen</i>							
Pensioenfonds Wsw	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	0	0	0	0	101	335	- 234
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>							
SPUK preventie ondermijning	0	0	0	1.100	0	0	0
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>							
Contributie CASS	0	0	8	7	8	9	- 1
<b>Ontvangsten</b>	<b>26.622</b>	<b>28.393</b>	<b>25.190</b>	<b>958.115</b>	<b>266.633</b>	<b>18.215</b>	<b>248.418</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Algemene ontvangsten	26.622	28.393	25.190	28.422	49.799	18.215	31.584
Tozo retour kapitaal verstrekkingen	0	0	0	929.693	216.834	0	216.834

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste supplettoire begroting, tweede supplettoire begroting, incidentele supplettoire begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele supplettoire begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerpbegroting en de vaststelling van de eerste supplettoire begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

Tabel 20 Uitsplitsing verplichtingen van beleidsartikel 2 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>7.009.665</b>	<b>6.898.061</b>	<b>10.474.111</b>	<b>8.469.221</b>	<b>7.183.029</b>	<b>7.381.543</b>	<b>- 198.514</b>
waarvan garantieverplichtingen	- 5	0	0	0	0	0	0
waarvan overige verplichtingen	7.009.670	6.898.061	10.474.111	8.469.221	7.183.029	7.381.543	- 198.514

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste suppletore begroting, tweede suppletore begroting, incidentele suppletore begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele suppletore begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerpbegroting en de vaststelling van de eerste suppletore begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomensoverdrachten

#### Macrobudget participatiewetuitkeringen

Tabel 21 Extracomptabel overzicht macrobudget participatiewetuitkeringen (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil 2022
<b>Macrobudget participatiewetuitkeringen en intertemporele tegemoetkoming</b>	<b>6.215.974</b>	<b>6.084.680</b>	<b>6.378.336</b>	<b>6.436.262</b>	<b>6.021.600</b>	<b>6.446.650</b>	<b>- 425.050</b>
<i>Macrobudget participatiewetuitkeringen<sup>1</sup></i>	<i>6.215.974</i>	<i>6.084.680</i>	<i>6.378.336</i>	<i>6.436.262</i>	<i>6.021.600</i>	<i>6.446.650</i>	<i>- 425.050</i>
Algemene bijstand <sup>2</sup>	5.774.163	5.658.801	5.968.729	5.930.527	5.348.767	5.632.211	- 283.444
Loonkostensubsidie	-	-	-	-	319.391	324.821	- 5.430
IOAW	377.614	350.537	328.387	295.515	261.529	288.524	- 26.995
IOAZ	31.670	31.838	30.719	29.148	27.798	30.636	- 2.838
BBZ <sup>3</sup>	32.527	31.429	47.125	130.157	64.116	170.458	- 106.342
Correctie verdeelmodel	-	12.075	3.376	50.915	-	-	-

1 Toelichting definitief macrobudget 2022; berekening SZW.

2 Tot en met 2021 loopt loonkostensubsidie mee in het deelbudget voor algemene bijstand.

3 Tot 2019 betreft dit enkel het budget voor levensonderhoud voor startende ondernemers (BBZ). Vanaf 2020 is het budget voor levensonderhoud voor gevestigde ondernemers hieraan toegevoegd.

#### Algemene bijstand

De Participatiewet voorziet in een sociaal vangnet voor personen die niet zelfstandig in hun bestaan kunnen voorzien. Het macrobudget participatiewetuitkeringen voorziet in de middelen voor bijstandsuitkeringen en loonkostensubsidies, waaronder de middelen voor bijstandsuitkeringen aan startende ondernemers. Dit budget wordt samen met de middelen voor IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud onder de gemeenten verdeeld. Tot 2019 maakte alleen Bijstand voor levensonderhoud van startende ondernemers onderdeel uit van het macrobudget participatiewetuitkeringen. Vanaf 2020 is ook Bijstand voor levensonderhoud voor gevestigde ondernemers toegevoegd aan het macrobudget participatiewetuitkeringen.

#### Budgettaire ontwikkelingen

Het macrobudget participatiewetuitkeringen valt in 2022 € 425 miljoen lager uit dan begroot. Hieronder volgt een toelichting op de bijstellingen voor de algemene bijstand. De toelichting voor de loonkostensubsidies, IOAW, IOAZ en Bbz levensonderhoud volgt verderop in het artikel.

In 2022 is het definitieve budget aan gemeenten voor algemene bijstand € 283 miljoen lager uitgekomen dan begroot. De daling is met name het gevolg van de lagere werkloosheid (- € 213 miljoen) en de verwerking van de realisaties in 2021 (- € 144 miljoen). Via de reguliere systematiek van het macrobudget werken realisaties in 2021 volledig door in het budget van

uitvoeringsjaar 2022. Ook is er een neerwaartse bijstelling ingeboekt in 2022 omdat de vrijlating van arbeidsinkomsten voor parttime werkenden met LKS uit Breed Offensief later ingaat (- € 7 miljoen). Hier staat tegenover dat het budget opwaarts is bijgesteld door de doorwerking van lonen en prijzen (€ 81 miljoen).

#### Beleidsrelevante kerncijfers

Het volume bijstandsgerechtigde huishoudens op grond van de Participatiewet is als gevolg van de verbeterde conjunctuur gedaald ten opzichte van het volume in 2021.

Tabel 22 Kerncijfers volume Participatiewet

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022 <sup>1</sup>	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Participatiewetuitkering (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	379	361	362	359	340	367	- 27

<sup>1</sup> Betreft voorlopige CBS-cijfers. De cijfers van oktober tot en met december 2022 zijn geraamd.

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

Tabel 23 bevat informatie over re-integratie en participatie-inspanningen van gemeenten op grond van de Participatiewet. De voorzieningen die gemeenten aanbieden variëren van sociale activering en vrijwilligerswerk tot training, opleiding en proefplaatsingen op weg naar werk en begeleiding en jobcoaching eenmaal aan het werk. Sinds de invoering van de Participatiewet in 2015 hebben gemeenten beschikking gekregen over het instrument structurele loonkostensubsidie en zijn zij verantwoordelijk voor het naar behoefte creëren van beschermt werk. Vanaf 2015 is geen nieuwe instroom meer mogelijk in de Wsw. De tabel bevat tevens informatie over het werknemersbestand van de Wsw.

Tabel 23 Kerncijfers re-integratie door gemeenten

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Aantal voorzieningen Participatiewet (x 1.000, ultimo) <sup>1</sup>	270	231	223	225	217
Aantal personen met een voorziening Participatiewet (x 1.000, ultimo) <sup>1</sup>	198	175	171	173	162
Aantal gestarte banen na re-integratievoorziening door gemeenten (x 1.000, ultimo) <sup>2</sup>	46	49	32	41	20 <sup>3</sup>
Werkenden met een voorziening Participatiewet (x 1.000, ultimo) <sup>1</sup>	52	49	48	55	59 <sup>4</sup>
waarvan personen met een loonkostensubsidie Participatiewet	13	18	21	25	28 <sup>4</sup>
Werknemersbestand Wsw (x 1.000, ultimo) <sup>5</sup>	83	78	72	68	66 <sup>3</sup>
Aantal detacheringen als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen <sup>5</sup>	38	37	37	36	36 <sup>3</sup>
Aantal gerealiseerde plaatsen in begeleid werken als percentage van het totaal aantal arbeidsplaatsen <sup>5</sup>	6,4	6,7	6,8	6,9	7,1 <sup>3</sup>

<sup>1</sup> Bron: CBS, Statistiek re-integratie gemeenten.

<sup>2</sup> Bron: CBS, Uitstroom na re-integratie.

<sup>3</sup> Betreft de stand medio 2022.

<sup>4</sup> Stand ultimo derde kwartaal 2022.

<sup>5</sup> Bron: Panteia, WSW-rapportage.

Tabel 24 bevat informatie over mensen met een arbeidsbeperking die werken onder de Banenafpraak, op een interne plaatsing onder de Wsw of op een beschermt werkplek onder de Participatiewet. Dit zijn veelal mensen die niet zelfstandig het wettelijk minimumloon kunnen verdienen, maar niet duurzaam volledig arbeidsongeschikt zijn. Per saldo over de drie wettelijke



kaders nam het aantal mensen tussen 2020 en eind 2022 toe. Zoals verwacht is het aantal mensen dat werkt met banenafpraak en beschermt werk toegenomen en het aantal mensen dat werkt via de Wsw afgenomen.

**Tabel 24 Kerncijfers werk voor mensen met een arbeidsbeperking**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022 <sup>1</sup>
Totaal werkend met een arbeidsbeperking (x 1.000, ultimo)	162	167	165	173	177
waarvan werkend binnen de Banenafpraak (x 1.000, ultimo) <sup>2</sup>	113	120	119	128	133
waarvan werkend op een interne plaatsing Wsw (x 1.000, ultimo) <sup>3</sup>	47	43	41	38	37
waarvan werkend met positief advies beschermt werk (x 1.000, ultimo) <sup>4</sup>	2,5	4,0	5,2	6,8	7,4

1 Betreft de stand medio 2022. De realisatiecijfers van geheel 2022 worden opgenomen in de begroting 2024.

2 Bron: UWV, Factsheet banenafpraak.

3 Bron: Panteia, Jaarrapportage Wsw-statistiek. Onder «interne plaatsing» valt ook «werken op locatie» (WOL), waarbij begeleiding plaatsvindt vanuit het Sw-bedrijf.

4 Bron: UWV, Rapportage beschermt werk.

### Loonkostensubsidie (LKS)

Het instrument LKS voorziet werkgevers van een compensatie voor de lagere loonwaarde van een werknemer op basis van de Participatiewet. Vanaf 2022 worden gemeenten voor het lopende jaar gefinancierd op basis van de gerealiseerde uitgaven aan loonkostensubsidies van het vorige jaar.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De LKS-uitgaven in 2022 bedragen € 319 miljoen, dat is € 5 miljoen minder dan begroot. De neerwaartse bijstelling is met name het gevolg van de verwerking van realisaties uit 2021 (- € 21,7 miljoen). De loon- en prijsbijstelling leidt tot een opwaartse bijstelling (€ 4,8 miljoen).

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

**Tabel 25 Kerncijfers volume loonkostensubsidie**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume loonkostensubsidie (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	12	19	23	26	31	36	- 5

Bron: CBS, Statistiek re-integratie gemeenten.

### Wetten inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) en gewezen zelfstandigen (IOAZ)

De IOAW-uitkering is een aanvulling op het (gezins)inkomen tot bijstandsniveau voor oudere werkloze werknemers. Anders dan bij de Participatiewet hoeven werkloze ouderen, die vaak vermogen in spaargeld of eigen huis hebben, in de IOAW hun vermogen niet aan te spreken.

De IOAZ is een uitkering voor ouderen die noodgedwongen zijn gestopt met hun werk als zelfstandige, omdat de inkomsten daaruit onvoldoende waren. De IOAZ-uitkering vult het (gezins)inkomen aan tot het bijstandsniveau. In de IOAZ wordt rekening gehouden met de bijzondere positie van zelfstandigen en hun (bedrijfs)vermogen.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven aan IOAW en IOAZ zijn samen € 30 miljoen lager dan begroot. Aan de IOAW is per saldo € 27 miljoen minder uitgegeven. Dit bestaat uit de verwerking van volumerealiserings (- € 12 miljoen), de verwerking van uitgavenrealisaties (€ 1 miljoen), de loon- en prijsbijstelling (€ 5 miljoen) en bijstellingen van de doorstroom vanuit de WW naar de IOAW (- € 11 miljoen).

Dat de uitgavenrealisaties iets stijgen houdt in dat IOAW- en IOAZ-uitkeringen gemiddeld hoger waren in 2021 dan in 2022 (door bijvoorbeeld minder kostendelers).

De IOAZ is met € 3 miljoen neerwaarts bijgesteld in 2022. Dat is het gevolg van de verwerking van de volumerealisaties voor 2021 (- € 3 miljoen) en de loon- en prijsbijstelling (€ 0,5 miljoen).

#### Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 26 Kerncijfers IOAW en IOAZ

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022 <sup>1</sup>	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume IOAW (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	24	23	21	19	16	19	- 3
Volume IOAZ (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	1,9	1,9	1,8	1,6	1,5	1,9	- 0,4

<sup>1</sup> Betreft voorlopige CBS-cijfers. De cijfers van oktober tot en met december 2022 zijn geraamd.

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

#### Bijstand zelfstandigen levensonderhoud (Bbz 2004)

De toelichting op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 staat later in het artikel. Alleen het deel dat onderdeel is van het macrobudget participatiewetuitkeringen wordt hier toegelicht. Dit is het onderdeel bijstand dat kan worden verstrekt om te voorzien in de kosten van levensonderhoud voor zelfstandigen.

#### Budgettaire ontwikkelingen

Het Bbz is in 2022 neerwaarts bijgesteld met € 106,3 miljoen. Dit is met name het gevolg van een neerwaartse bijstelling als gevolg van verwerking van de realisaties 2021 (- € 63,2 miljoen) en een lager verwacht gebruik van het Bbz door zelfstandigen (- € 45,0 miljoen). Na afloop van de Tozo was het gebruik van de Bbz tijdelijk gestegen, sindsdien is het verwachte Bbz-gebruik gedaald. De loon- en prijsbijstelling heeft geleid tot een opwaartse bijstelling (€ 1,9 miljoen).

#### Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 27 Kerncijfers Bbz

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Bbz (x 1.000 huishoudens, jaargemiddelde)	3,5	3,1	2,5	3,8	6,2	10,7	- 4,5

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

#### Handhaving

De kerncijfers handhaving Participatiewet laten zien dat de kennis van verplichtingen en de gepercipieerde kans op detectie hoog liggen en nog iets toenemen. Het aantal vorderingen, de hoogte van het totale benadelingsbedrag en het aantal opgelegde boetes neemt af. Een mogelijke verklaring is dat gemeenten meer inzetten op preventie waardoor overtredingen minder vaak voorkomen en eventuele overtredingen bovendien eerder worden ontdekt waardoor de benadelingsbedragen lager liggen. Ook kan zijn dat gemeenten in lijn met de maatschappelijke ontwikkelingen meer handelen vanuit de menselijke maat en daarom terughoudend zijn met het opleggen van boetes.

Tabel 28 Kerncijfers Participatiewet (fraude en handhaving algemene bijstand)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	72 <sup>1</sup>	73 <sup>1</sup>	66 <sup>2</sup>	57 <sup>3</sup>	69 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	86 <sup>1</sup>	86 <sup>1</sup>	80 <sup>2</sup>	87 <sup>3</sup>	89 <sup>3</sup>
<i>Opsporing<sup>4</sup></i>	Aantal vorderingen in verband met geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	33	31	25	26	15 <sup>6</sup>
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	70	67	59	59	37 <sup>6</sup>
<i>Sanctionering<sup>4</sup></i>	Aantal boetes (x 1.000)	14	12	9,2	7,2	4,5 <sup>6</sup>
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	8,7	7,9	5,6	4,3	2,8 <sup>6</sup>
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022 <sup>7</sup>
<i>Terugvordering<sup>8</sup></i>	Incassatio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	40	33	28	21	13

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen in de coronacrisis». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans».

4 Bron: CBS, Bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

5 Dit kerncijfer betreft het aantal vorderingen wegens overtreding van de inlichtingenplicht. Eén overtreding kan meerdere vorderingen tot gevolg hebben. Het aantal overtredingen ligt dus lager.

6 Betreft de stand ultimo 3e kwartaal 2022. De handhavingcijfers over het 4e kwartaal 2022 met betrekking tot opsporing en sanctionering zijn nog niet beschikbaar.

7 Betreft voorlopige cijfers. De cijfers van november en december 2022 bevatten mogelijk nog een administratieve vertraging.

8 Bron: CBS, bijstandsdebiteuren- en fraudestatistiek.

### *Toeslagenwet (TW)*

De TW vult uitkeringen op grond van de werknemersverzekeringen aan tot het normbedrag voor het relevante sociaal minimum als het totale inkomen (exclusief TW-uitkering) van de uitkeringsgerechtigde en diens eventuele partner daaronder ligt.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De TW-uitgaven komen € 62 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 12 miljoen) is de realisatie € 74 miljoen lager dan begroot. Dit komt grotendeels door een lager aantal TW-aanvullingen dan verwacht voor alle moederwetten. Doordat de werkloosheid in 2022 tegen de verwachting in verder is gedaald, zijn er veel minder TW-aanvullingen voor de WW dan begroot. De gemiddelde uitkeringshoogte binnen de TW is lager uitgevallen dan begroot.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 29 Kerncijfers TW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Gemiddeld jaarvolume TW (x 1.000 uitkeringsjaren)	108	106	114	109	99	112	- 13
Gemiddelde toeslag per jaar (x € 1)	3.456	3.489	3.388	3.425	3.412	3.483	- 71

Bron: UWV, jaarverslag.

### *Handhaving*

Evenals voorgaande jaren is een daling zichtbaar van het aantal fraudesignalen. Dit is het gevolg van de wijziging dat WW-uitkeringsgerechtigden niet langer zelf het sociale verzekeringsinkomen van hun partner hoeven door te geven. Sinds 2021 wordt dit type inkomen automatisch via de Polisadministratie gekoppeld, waardoor er minder meldingen ontstaan van het niet voldoen aan de inlichtingenplicht.

Tabel 30 Kerncijfers TW (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Opsporing</i> <sup>1</sup>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	1,8	2,0	2,1	1,5	1,1
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>2</sup>	1,2	1,4	1,5	1	0,8
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	4,5	4,7	5,9	4,2	3,5
<i>Sanctionering</i> <sup>1</sup>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,4	0,5	0,4	0,3	0,2
	Aantal boetes (x 1.000)	0,8	0,8	0,9	0,6	0,5
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	0,7	0,6	0,7	0,6	0,4
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering</i> <sup>1</sup>	Incassatio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	45	48	37	27	16

1 Bron: UWV, jaarverslag.

2 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

#### *Aanvullende inkomensvoorziening ouderen (AIO)*

Ouderen met geen of een onvolledig opgebouwd AOW-pensioen, of ouderen met een volledig opgebouwd AOW-pensioen en een partner jonger dan de AOW-gerechtigde leeftijd kunnen recht hebben op algemene bijstand. Deze bijstand kan worden aangevraagd bij de SVB.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven aan de AIO zijn in 2022 in totaal circa € 13,7 miljoen lager uitgekomen dan in de begroting 2022 werd verwacht. Deze meevaller op de AIO-uitkeringslasten wordt veroorzaakt door zowel een lagere instroom als een hogere uitstroom van het aantal AIO-gerechtigden. Daarnaast worden de kosten voor de repatriantenregeling bekostigd door een voorschot op de AIO.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 31 Kerncijfers AIO

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022 <sup>1</sup>	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal huishoudens AIO (x 1.000, jaargemiddelde)	46	47	49	51	52	55	- 3

1 Betreft voorlopige cijfers. De cijfers van oktober tot en met december 2022 zijn geraamd.

Bron: CBS, Bijstandsuitkeringenstatistiek.

#### *Handhaving*

In 2022 heeft de SVB weer meer onderzoeken kunnen uitvoeren dan in de voorgaande jaren in verband met corona. Dat heeft ook geleid tot meer geconstateerde overtredingen, een hoger benadelingsbedrag en meer waarschuwingen dan in 2021, maar niet tot op het niveau van voor corona. Hiervoor is van belang dat de de SVB meer nadruk legt op preventie en het voorkomen van fouten. Het hoge percentage «kennis der verplichtingen» is daar een uiting van.

Tabel 32 Kerncijfers AIO (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	73 <sup>1</sup>	67 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	56 <sup>3</sup>	65 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	87 <sup>1</sup>	85 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	95 <sup>3</sup>	94 <sup>3</sup>
<i>Opsporing<sup>4</sup></i>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	0,9	0,6	0,5	0,5	0,6
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	0,9	0,8	0,4	0,4	0,5
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln.)	2,0	1,7	1,3	1,1	1,3
<i>Sanctionering<sup>4</sup></i>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	1,4	1,0	0,3	0,3	0,4
	Aantal boetes (x 1.000)	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering<sup>4</sup></i>	Incassatio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	35	37	38	51	21

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Door een gewijzigde onderzoeksopzet is het cijfer over 2020 niet beschikbaar.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

4 Bron: SVB, Jaarverslag.

5 Cijfers betreffen alle verwijtbare overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

### *Bijstand zelfstandigen bedrijfskrediet (Bbz 2004)*

Startende, gevestigde en beëindigende zelfstandigen kunnen voor financiële ondersteuning onder voorwaarden een beroep doen op het Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004. Met dit besluit wordt beoogd kansrijke vanuit een uitkering startende ondernemers een steuntje in de rug te geven en zelfstandigen met tijdelijke financiële moeilijkheden in staat te stellen hun werkzaamheden voort te zetten. De bijstand kan worden verstrekt in de vorm van een uitkering om te voorzien in de kosten van levensonderhoud en in de vorm van bedrijfskredieten.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

Hier wordt het onderdeel van het Bbz over bedrijfskredieten toegelicht, uitgaven aan levensonderhoud zijn eerder in dit artikel over het macrobudget toegelicht. In 2022 zijn de door gemeenten in 2020 uitgegeven kapitaalverstrekkingen vergoed (€ 11,3 miljoen). Daarnaast hebben er nog enkele verrekeningen over het Bbz voor 2020 plaatsgevonden (€ 0,5 miljoen). Onder de ontvangsten worden de terugvorderingen toegelicht.

### *Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers (Tozo)*

Gemeenten hebben in 2020 en 2021 uitvoering gegeven aan een extra tijdelijke voorziening voor zelfstandigen, de Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandige ondernemers (Tozo). Ondernemers van wie het inkomen als gevolg van de coronacrisis onder het sociaal minimum is geraakt, hebben een beroep kunnen doen op ondersteuning voor levensonderhoud in de vorm van aanvullende bijstand. Daarnaast was het mogelijk voor zelfstandigen met een liquiditeitsprobleem om een lening voor bedrijfskapitaal aan te vragen. De Tozo betrof een tijdelijke regeling; per 1 oktober 2021 zijn uitkeringen ten behoeve van levensonderhoud afgelopen en is het niet langer mogelijk een aanvraag voor levensonderhoud of bedrijfskapitaal op grond van de Tozo in te dienen.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

In 2020 en 2021 hebben gemeenten voorschotten ontvangen voor de uitgaven aan de Tozo. Op basis van declaratie worden achteraf de werkelijke uitgaven van gemeenten vergoed. De uitvoeringskosten worden vergoed op basis van een vast bedrag per besluit op aanvraag. Uit de voorlopige realisaties over 2021 is gebleken dat verschillende gemeenten meer aan de Tozo hebben uitgegeven dan is bevoorschot. Deze gemeenten hebben in 2021 via een tussentijdse verrekening een nabetaling ontvangen (€ 265 miljoen). Op basis van de definitieve verantwoording van gemeenten over 2020, heeft in 2022 de definitieve vaststelling van de vergoeding over 2020 plaatsgevonden. Dat heeft geleid tot € 15,6 miljoen aan nabetalingen. De (tussentijdse) verrekeningen hebben ook tot terugvorderingen geleid, die worden onder de ontvangsten toegelicht.

#### *Bijstand overig*

Onder de post bijstand overig worden uitgaven aan de bijstand buitenland verantwoord. De uitkeringslasten aan de bijstand buitenland zijn in 2022 hoger uitgekomen dan verwacht. Wisselkoerseffecten hadden een verhogende werking op de uitkeringslasten.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Instream in de bijstand buitenland is niet meer mogelijk. Naarmate de regeling langer bestaat zal de laatste rechthebbende uit de bijstand buitenland stromen.

Tabel 33 Kerncijfers Bijstand Buitenland

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume bijstand buitenland (x 1.000 gerechtigden, ultimo)	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0

Bron: SVB, jaarverslag.

#### *Onderstand Caribisch Nederland*

De rijksoverheid biedt aan inwoners van Caribisch Nederland inkomensondersteuning in de vorm van Onderstand en waar nodig ook re-integratieondersteuning.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven aan de onderstand zijn € 8 miljoen hoger dan voorzien bij de vastgestelde begroting. De hogere uitgaven worden voornamelijk verklaard door de energietoeslag CN (€ 7 miljoen) die op dit artikel wordt verantwoord. De overige circa € 1 miljoen wordt voornamelijk verklaard door de reguliere loon- en prijsbijstelling (€ 0,2 miljoen), door een beleidsmatige verhoging van de Onderstand per 1 juli 2022 (€ 0,3 miljoen) en een tegenvallende euro-dollar koers (circa € 0,3 miljoen).

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 34 Kerncijfers Onderstand (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Onderstand Caribisch Nederland (x 1.000 huishoudens, ultimo)	0,5	0,5	0,7	0,8	0,8	0,7	0,1

Bron: RCN-unit SZW.

#### **Subsidies**

Binnen dit artikel zijn verschillende subsidiebudgetten te onderscheiden.

Voor het *Europees fonds meestbehoefigen* was aanvang 2022 geen budget aanwezig, maar was nog wel sprake van een relatief geringe uitgave. In de loop van 2022 is deze van dekking voorzien.

Voor de subsidieregeling *armoede en schulden* is de realisatie lager dan begroot, omdat er vertraging van de projecten en bijbehorende subsidievestigingen plaatsvond. Dit komt onder andere door de coronabeperkende maatregelen. Hierdoor schuift een deel van de voor 2022 beoogde nabetalingen door naar 2023. Voor het Caribische deel van deze regeling (Regionale kansen kinderen) vond de laatste vaststelling nog wel in 2022 plaats.

Voor het subsidiebudget *alle kinderen doen mee* is er een onderrealisatie van € 3 miljoen. Dit houdt verband met een lager totaalbedrag aan toekenningen 2022 dan oorspronkelijk was ingeschat van afgerond € 1 miljoen. Daarnaast zijn twee voorschotten die gekoppeld waren aan twee beoordelingen van voortgangsrapportages niet in 2022 betaald. Deze voorschotbetalingen schuiven nu door naar 2023.

Voor het budget *overige subsidies algemeen* wordt voorzien door overboekingen uit de opdrachtbudgetten binnen het artikel of vanuit andere artikelen binnen de SZW-begroting, als er in de loop van een uitvoeringsjaar nieuwe toekenningen plaatsvinden in de financiering van de opdrachtbudgetten. Daarnaast is het totaalbudget ook opgehoogd met 'geormerkte' middelen, zoals vanuit het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap voor de subsidie aan het Jeugdeducatiefonds voor schoolontbijten (€ 2,5 miljoen). Andere 'geormerkte' middelen voor subsidies betroffen subsidies rond aanpak krapte arbeidsmarkt (€ 1,3 miljoen) en versterken impuls armoede en schulden (€ 1,5 miljoen). Gevolg van deze overboekingen was dat het beschikbare budget in de loop van 2022 is verhoogd tot € 29,7 miljoen einde 2022. Dat de realisatie einde 2022 op een lager bedrag van afgerond € 27,4 miljoen uit is gekomen heeft een aantal oorzaken. Voor een aantal van de 'geormerkte' subsidies geldt dat bij de toekenning het kaseffect lager uitviel dan oorspronkelijk was ingeschat. Daarnaast geldt dat voor een aantal subsidies de voorziene vaststellingen en beoordelingen van voortgangsrapportages te laat plaatsvonden en niet meer ten laste van 2022 konden worden afgewikkeld en de bijbehorende voorschotbetalingen daarmee doorschreven naar 2023. Ook vond voor een aantal subsidievestigingen de vaststelling lager plaats ten opzichte van het oorspronkelijk toegekende subsidiebedrag. Daardoor hoefde de resterende voorschotbetaling niet plaats te vinden, of betrof dit een lager bedrag.

Voor het NIBUD is sprake van een lagere realisatie doordat een in 2022 beoogde voorschotbetaling doorgeschoven is van 2022 naar 2023.

Voor het Waarborgfonds saneringskredieten geldt dat de middelen daarvoor deel uitmaakten van het corona steun- en herstelpakket, waarin voor een waarborgfonds € 30,0 miljoen is vrijgemaakt. Deze middelen zijn beschikbaar gesteld op artikel 99 van de SZW-begroting. Pas op basis van een voortgangsrapportage is de € 6,0 miljoen voor het uitvoeringsjaar 2022 beschikbaar gesteld.

#### **Opdrachten**

De realisatie op het opdrachtenbudget is afgerond € 7,5 miljoen lager ten opzichte van de beginstand van de begroting. Dit wordt vooral veroorzaakt door subsidieverstrekkingen waarvoor afgerond € 7,4 miljoen aan middelen is verschoven van het opdrachtenbudget naar het subsidiebudget. Deze

middelen bestaan uit € 2,1 miljoen aan subsidies op het terrein van Armoede en Schulden en € 5,3 miljoen aan subsidies op het terrein van bevordering arbeidsparticipatie, waaronder het Programma Verbetering Uitwisseling Matchingsgegevens, Vakmanschap, Simpel Switchen, Uniformering Loonwaardebepaling en Baancreatie.

Ook zijn er overboekingen naar andere departementen verwerkt (€ 5,5 miljoen). Daarnaast is er sprake geweest van herschikkingen binnen de SZW-begroting tussen verschillende begrotingsartikelen (per saldo afgerond € 2 miljoen). Deze overboekingen waren mogelijk, omdat in de loop van 2022 ook extra middelen aan het totale beschikbare budget voor opdrachten zijn toegevoegd ten opzichte van de beginstand van € 26,5 miljoen voor onder andere de aanpak armoede en schulden (€ 11,2 miljoen) en aanpak krapte arbeidsmarkt (€ 1,7 miljoen). Daarnaast zijn een aantal activiteiten niet doorgegaan in 2022 of zijn deze doorgeschoven naar 2023. Ook zijn sommige opdrachtverleningen later afgerond, waardoor de resterende betalingen doorschoven van 2022 naar 2023.

#### **Bekostiging**

Mede door de coronacrisis is vertraging opgelopen op de uitvoering van het meerjarig kennisprogramma Vakkundig aan het Werk-I door ZonMw. Door deze vertraging is het budget voor de programmakosten vrijgevallen.

#### **Bijdrage aan ZBO's/RWT's**

Mede door de coronacrisis is vertraging opgelopen op de uitvoering van het meerjarig kennisprogramma Vakkundig aan het Werk-I door ZonMw. Door deze vertraging was in 2022 geen bevoorschotting nodig en zijn de uitvoeringskosten vrijgevallen.

#### **Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken**

De bijdrage aan het Ministerie van Financiën voor audit- en controlewerkzaamheden ten behoeven van ESF is € 0,3 miljoen lager dan begroot.

#### **Bijdrage aan sociale fondsen**

Sinds 2018 wordt een financiële tegemoetkoming van € 10 miljoen per jaar beschikbaar gesteld aan het Wsw-pensioenfonds PWRI. Voorwaarde hierbij is dat de werkgevers (de gemeenten) en werknemers die verantwoordelijk zijn voor de pensioenen van de Wsw zelf tot een structurele oplossing komen voor het fonds. De financiële compensatie wordt jaarlijks gegeven tot uiterlijk 2057.

#### **Bijdrage aan agentschappen**

De gerealiseerde uitgaven van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland van € 0,1 miljoen hebben betrekking op certificeringskosten voor de subsidieregeling ESF EGF, deze zijn € 0,2 miljoen lager uitgevallen dan begroot.

#### **Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties**

De uitgaven aan de contributie van het Administratie Centrum voor Sociale zekerheid van de Rijnvarenden (CASS) bedroegen circa € 8.000 in 2022. Dit is € 1.000 minder dan begroot.

#### **Ontvangsten**

De ontvangsten bedragen in 2022 € 49,8 miljoen. Een deel van deze ontvangsten hebben betrekking op het Bbz. In 2022 hebben gemeenten 75% afgedragen van hun ontvangsten in 2020 over kapitaalverstrekkingen die voor 2020 zijn uitgegeven (€ 14,6 miljoen). Daarnaast hebben er nog enkele verrekeningen over het Bbz voor 2020 plaatsvonden (€ 0,2 miljoen).



€ 3,8 miljoen van de ontvangsten heeft betrekking op de terugbetaling van de intertemporele tegemoetkoming met de gemeentelijke budgetten Participatiewetuitkeringen, zoals afgesproken in het Bestuursakkoord Verhoogde Asielinstroom. Tot slot waren er in 2022 ontvangsten vanwege terugvorderingen van te hoge voorschotten inzake Rijksvergoedingen; de Toeslagenwet (€ 27,3 miljoen), AIO (€ 0,5 miljoen) en subsidies (€ 0,4 miljoen).

#### *Tozo*

De ontvangsten als gevolg van Tozo-verrekeningen bedragen in 2022 € 217 miljoen. Een deel van de gemeenten heeft in 2021 minder aan de Tozo uitgegeven dan bevoorschot. Dit geld is in 2022 teruggevorderd (€ 206 miljoen). Ook hebben er terugvorderingen plaatsgevonden bij de definitieve vaststelling van de Tozo-vergoeding over 2020 (€ 10,9 miljoen).

### 4.3 Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid

#### A. Algemene doelstelling

**De overheid beschermt werknemers tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid en stimuleert hen te blijven werken of het werk te hervatten.**

De overheid vindt dat werknemers die loon derven als gevolg van arbeidsongeschiktheid verzekerd moeten zijn van een redelijk inkomen. Daarom zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). De WIA omvat twee uitkeringsregimes: de Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA) en de Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsongeschikten (WGA). De Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO) is bij de introductie van de WIA ingetrokken, maar geldt nog wel voor mensen die vóór 1 januari 2004 door ziekte of gebrek arbeidsongeschikt zijn geworden. Op grond van de Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ) waren ondernemers verplicht verzekerd tegen de inkomensgevolgen van arbeidsongeschiktheid. De WAZ is per 1 augustus 2004 ingetrokken, maar geldt nog wel voor zelfstandigen die op dat moment een uitkering ontvingen.

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WIA, WAO of WAZ en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

De overheid stimuleert met behulp van financiële prikkels voor zowel uitkeringsgerechtigden als werkgevers dat uitkeringsgerechtigden aan het werk blijven of (op termijn) weer aan het werk gaan. Daarnaast biedt de overheid gerichte re-integratieondersteuning aan uitkeringsgerechtigden die ondersteuning nodig hebben. De overheid kent daarbij een groot belang toe aan de eigen verantwoordelijkheid en het meewerken aan re-integratie door de uitkeringsgerechtigde.

Aan werknemers in Caribisch Nederland wordt met de Ongevallenverzekering (OV) een inkomensvoorziening geboden in geval van arbeidsongeschiktheid door een bedrijfsongeval.

#### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** aan het werk blijven of het werk hervatten met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan UWV. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

## C. Beleidsconclusies

### *WIA-criterium voor werknemers met loonkostensubsidie*

Er is in 2022 nog geen aangepast arbeidsongeschiktheids criterium van kracht geworden voor personen die in de Participatiewet met loonkosten-subsidie werken. Deze aanpassing loopt mee in de opdracht van de Onafhankelijke commissie toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS; Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 691](#)). In 2024 zal deze commissie zijn bevindingen publiceren.

### *Indexatie Ongevallenverzekering Caribisch Nederland*

Met de per 1 januari 2022 in werking getreden Verzamelwet SZW 2022 ([Stb. 2021, 627](#)) is een nieuw artikel 5b toegevoegd aan de Wet ongevallenverzekering BES. Dit artikel regelt dat het loon, op basis waarvan het ongeval-lengeld wordt berekend, wordt geïndexeerd voor verhoging van het Wettelijk minimumloon (Wml). Aansluitend op de verhoging van het Wml in Caribisch Nederland met 10% per 1 januari 2022, is daarom het ongeval-lengeld voor gewezen werknemers voor wie de uitkering op 'eigenaam' wordt verstrekt, eveneens met 10% verhoogd. Over de hoogte van de herziening is mededeling gedaan in de Staatscourant ([Stcrt. 2021, 48110](#)). De Rijksdienst Caribisch Nederland-unit SZW, uitvoerder van de Wet ongevallenverzekering BES, past deze indexering sindsdien toe.

### *Loondoorbetaling bij ziekte*

Met het wetsvoorstel 'RIV-toets door arbeidsdeskundigen' (Kamerstukken II 2020/21, [35 589, nr. 2](#)) wordt het advies van de bedrijfsarts over de belastbaarheid van de werknemer leidend bij de toetsing van het re-integratie-verslag (RIV-toets) door UWV. Dit wetsvoorstel is op 2 februari 2021 controversieel verklaard. Op 16 november 2022 heeft de Minister van SZW de Tweede Kamer gevraagd de behandeling van het wetsvoorstel voort te zetten.

In 2022 is ook verder gewerkt in de ZonMw-programma's 'Verbetering kwaliteit poortwachtersproces' en 'Verbetering re-integratie 2e spoor' (Kamerstukken II 2021/22, [29 544, nr. 1161](#)).

### *Maatregelen voor een gerichtere inzet van de verzekeringsarts*

Op 1 oktober 2022 zijn twee maatregelen van start gegaan waarmee UWV de verzekeringsarts tijdelijk gericht kan inzetten. De maatregelen zijn genomen vanwege de mismatch in de vraag naar en het aanbod van sociaal-medische beoordelingen. Het gaat om de vereenvoudigde WIA-claimbeoordeling voor 60-plussers en om het niet herbeoordelen van mensen met duurzaam geen arbeidsvermogen die toch gaan werken. De maatregel voor 60-plussers is aangekondigd tot 1 januari 2024 (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 685](#)) en de maatregel voor mensen met duurzaam geen arbeidsvermogen loopt tot 1 oktober 2027 ([Stcrt. 2022, 25857](#)). De maatregel voor 60-plussers leidt tot onrechtmatige uitgaven (zie hiervoor ook de bedrijfsvoeringsparagraaf) en gaat gepaard met zorgvuldige monitoring en evaluatie van onder meer de effecten op de beoordelingscapaciteit en mogelijke effecten op werkhervattingsprikkel.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 35 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>813</b>	<b>943</b>	<b>690</b>	<b>668</b>	<b>1.083</b>	<b>17.714</b>	<b>- 16.631</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>813</b>	<b>943</b>	<b>690</b>	<b>668</b>	<b>1.083</b>	<b>17.714</b>	<b>- 16.631</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)	813	643	690	668	1.083	739	344
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>							
Individuele plaatsing & steun	0	300	0	0	0	8.250	- 8.250
Scholingsexperiment WGA	0	0	0	0	0	8.725	- 8.725
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

1 Stand inclusief amendementen, moties en NWW.

Tabel 36 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 3 (bedragen x €1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>9.701.073</b>	<b>10.143.785</b>	<b>10.459.318</b>	<b>10.685.608</b>	<b>11.145.203</b>	<b>11.190.558</b>	<b>- 45.355</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
IVA	2.425.658	2.863.571	3.174.480	3.463.953	3.841.318	3.730.676	110.642
WGA	2.646.644	2.838.210	3.091.141	3.301.225	3.559.883	3.497.460	62.423
WGA eigen-risicodragers	310.932	313.001	330.000	357.707	381.613	366.880	14.733
WAO	4.116.660	3.935.120	3.677.536	3.374.283	3.179.789	3.122.569	57.220
WAZ	125.521	114.408	102.447	88.349	81.451	82.469	- 1.018
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's</i>							
Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW	75.658	79.475	83.714	100.001	101.149	123.257	- 22.108
Scholingsexperiment WGA	0	0	0	90	0	680	- 680
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>266.567</i>	<i>- 266.567</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomstenoverdrachten

#### *Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)*

Werknemers in de private sector van Caribisch Nederland die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt, krijgen op basis van de Ongevallenverzekering een uitkering (ongeval-lengeld). De uitkering is gekoppeld aan het laatstverdiende loon van de werknemer.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De realisatie van de uitgaven Ongevallenverzekering in 2022 is € 0,3 miljoen hoger uitgevallen dan voorzien bij de vastgestelde begroting. Dit komt voornamelijk doordat er meer en hogere uitkeringen zijn verstrekt. Dit is mede het gevolg van fouten in het IT-systeem. In de bedrijfsvoeringsparagraaf is dit nader toegelicht.

## Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 37 Kerncijfers Ongevallenverzekering (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume uitkeringen Ongevallenverzekering (x 1.000, ultimo)	0,1	0,1	0,1	0,2	0,2	0,1	0,1

Bron: RCN-unit SZW.

### *Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen*

De WIA geeft werknemers die na een wachttijd van twee jaar ten minste 35% arbeidsongeschikt zijn recht op een uitkering, mits aan de voorwaarden daarvoor voldaan is. In de WIA staat werk voorop. Het accent ligt op wat mensen wel kunnen. Tegelijkertijd is er sprake van inkomensbescherming. De WIA bestaat uit twee uitkeringsregimes. De IVA verstrekt een loonder-vingsuitkering aan werknemers die duurzaam en volledig arbeidsongeschikt zijn. Wie nog gedeeltelijk kan werken of bij wie herstel op termijn nog mogelijk is, krijgt een uitkering op basis van de WGA. De WIA wordt uitgevoerd door UWV. Werkgevers kunnen daarbij eigenrisicodragers worden voor de WGA-lasten van hun (ex-)werknemers. Dit betekent dat ze een lagere premie aan UWV betalen, omdat zij het gros van de verplichtingen van UWV met betrekking tot re-integratie en uitkeringsbetaling overnemen.

### Inkomensvoorziening volledig en duurzaam arbeidsongeschikten (IVA)

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten IVA komen € 111 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 91 miljoen, in tabel 36 onderdeel van de post nominaal) is de realisatie € 20 miljoen hoger dan begroot.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

De instroom in de IVA lag lager dan verwacht en de doorstroom vanuit de WGA lag hoger dan verwacht. Dit hangt samen met verstrekte voorschotten. Zie voor een toelichting hieronder bij de kerncijfers WGA.

### Regeling werkhervatting gedeeltelijk arbeidsgeschikten (WGA) inclusief WGA eigenrisicodragers

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten WGA komen € 77 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 95 miljoen, in tabel 36 onderdeel van de post nominaal) is de realisatie € 18 miljoen lager dan begroot. In 2022 is de definitie van het volume in diverse uitkeringsregelingen gewijzigd. Dit heeft geleid tot een schuif tussen volume en de gemiddelde uitkeringshoogte (de totale uitkeringslasten staan vast). Hierdoor is het niet mogelijk het verschil toe te wijzen aan aantallen danwel gemiddelde uitkeringshoogte.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Door de mismatch tussen vraag en aanbod van sociaal-medische beoordelingen lukt het vaak niet een WIA-beoordeling binnen de gestelde termijn plaats te laten vinden. In dat geval kan een voorschot op de uitkering worden verstrekt. Het aantal voorschotten in 2022 lag veel hoger dan geraamd ten tijde van het opstellen van de begroting. Dit heeft gevolgen voor diverse kerncijfers. Omdat een voorschot administratief geregistreerd wordt als instroom in de WGA 80-100 is de instroom in de WGA hoger dan verwacht.

Een deel van de voorschotten wordt uiteindelijk na de WIA-beoordeling afgewezen (als er geen recht op WIA blijkt te bestaan), dit leidt ertoe dat ook de uitstroom uit de WGA duidelijk hoger ligt. Een deel van de mensen heeft recht op een IVA-uitkering, dit leidt ertoe dat de doorstroom vanuit de WGA naar de IVA hoger is dan verwacht. Ook is hierdoor de instroom in de IVA lager dan verwacht (normaal zouden deze mensen rechtstreeks zijn ingestroomd in de IVA, nu loopt het administratief via doorstroom uit de WGA).

*Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering (WAO)*

De WAO is per 29 december 2005 vervangen door de WIA. De WAO blijft gelden voor werknemers die op 1 januari 2004 een WAO-uitkering ontvingen. De WAO verstrekt uitkeringen tot aan de AOW-gerechtigde leeftijd. Daarom zullen er nog decennia lang mensen zijn die een beroep blijven doen op de WAO. De WAO wordt uitgevoerd door UWV.

*Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten WAO komen € 57 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 76 miljoen, in tabel 36 onderdeel van de post nominaal) is de realisatie € 19 miljoen lager dan begroot. Dit komt voornamelijk door een lager aantal uitkeringen.

*Beleidsrelevante kerncijfers*

Het aantal uitkeringen in de WAO komt iets lager uit dan verwacht. Dit komt met name door een hoger dan verwachte uitstroom.

Tabel 38 Kerncijfers IVA, WGA en WAO

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
<b>IVA, WGA en WAO</b>							
Bestand in uitkeringen (x 1.000, ultimo)	556	564	564	568	577	574	3
waarvan IVA	113	127	137	146	157	157	0
waarvan WGA	190	200	213	227	240	236	4
waarvan WAO	254	237	215	194	180	181	- 1
Bestand als percentage van de verzekerde populatie (%)	7,8	7,7	7,5	7,4	7,7	7,6	0,1
<b>Instream</b>							
Instream in uitkeringen (x 1.000)	44	46	50,2	56,3 <sup>1</sup>	55,4	48	7,4
waarvan IVA	12	12	11,6	11,6	10,7	12,9	- 2,2
waarvan WGA	32	34	38,0	44,1 <sup>1</sup>	44,1	34,6	9,5
waarvan WAO	0,7	0,6	0,6	0,7	0,6	0,5	0,1
Instreamkans (%)	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	0,6	0,1
<b>Uitstroom</b>							
Uitstroom uit uitkeringen (x 1.000)	39	38	49,1	53,4 <sup>1</sup>	46,3	39,0	7,3
waarvan IVA	8,6	8,9	12,9	14,4 <sup>1</sup>	13,0	12,6	0,4
waarvan WGA	10	11	13,7	18,3 <sup>1</sup>	18,2	11,7	6,5
waarvan WAO	20	17,6	22,5	20,7	15,2	14,7	0,5
Doorstroom van WGA naar IVA (x 1.000)	11,7	12,4	11,1	12,4	13,5	10,5	3,0
Uitstroomkans WAO + WIA (%)	6,5	6,2	8,0	8,6 <sup>1</sup>	7,4	6,4	1,0
<b>WGA</b>							
Aandeel werkend WGA (%; ultimo)	20	21	20	20	21	- <sup>2</sup>	-
Aandeel werkende WGA'ers met resterende verdiencapaciteit (%; ultimo)	46	48	47	49	51	- <sup>2</sup>	-

1 Cijfer aangepast ten opzichte van jaarverslag 2021 op basis van het jaarverslag UWV 2022.

2 Dit aandeel wordt niet geraamd.

Bron: UWV, jaarverslag.

#### Handhaving

Het aantal onderzochte fraudesignalen en geconstateerde overtredingen is lager dan voorgaande jaren. Het totale benadelingsbedrag is daarom tevens lager. Ook werden minder waarschuwingen en boetes uitgedeeld.

Tabel 39 Kerncijfers IVA, WGA, WAO en WAZ (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i> <sup>1</sup>	Gepercipieerde detectiekans (%)	74 <sup>2</sup>	71 <sup>2</sup>	– <sup>3</sup>	56 <sup>4</sup>	60 <sup>4</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	88 <sup>2</sup>	90 <sup>2</sup>	– <sup>3</sup>	93 <sup>4</sup>	93 <sup>4</sup>
<i>Opsporing</i> <sup>5</sup>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	4,2	4,6	3,4	3,4	1,8
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>6</sup>	1,2	1,7	1,1	0,5	0,3
	Totaal benadelingsbedrag	7,2	7,0	6,2	5,1	3,9
<i>Sanctionering</i> <sup>5</sup>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	1,4	1,8	1,2	0,9	0,6
	Aantal boetes (x 1.000)	0,8	1,0	0,7	0,4	0,2
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln.)	1,0	1,1	0,9	0,5	0,3
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering</i> <sup>5</sup>	Incassoratio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	62	57	47	40	15

1 Kerncijfers preventie hebben alleen betrekking op WGA en WAO. De IVA is bij het onderzoek «Kennis der verplichtingen en detectiekans» buiten beschouwing gebleven.

2 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

3 Door een gewijzigde onderzoekopzet is het cijfer over 2020 niet beschikbaar.

4 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

5 Bron: UWV, jaarverslag.

6 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

#### *Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering zelfstandigen (WAZ)*

De WAZ is een verplichte verzekering voor zelfstandigen, beroepsbeoefenaren, directeuren-grotaandeelhouders en meewerkende echtgenoten tegen de inkomensgevolgen van langdurige arbeidsongeschiktheid. De WAZ is op 1 augustus 2004 ingetrokken. Sindsdien kunnen ondernemers zelf bepalen of zij de inkomensrisico's al dan niet willen afdekken, bijvoorbeeld via een particuliere arbeidsongeschiktheidsverzekering. De WAZ blijft gelden voor zelfstandigen die op 1 augustus 2004 een uitkering ontvingen. De WAZ wordt uitgevoerd door UWV.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten WAZ komen € 1 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 2 miljoen, in tabel 36 onderdeel van de post nominaal) is de realisatie € 3 miljoen lager dan begroot.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Het aantal uitkeringen in de WAZ komt vrijwel op het begrote aantal uit.

Tabel 40 Kerncijfers WAZ

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verskil 2022
Bestand in aantal uitkeringen (x 1.000, ultimo)	11	9,7	8,4	7,3	6,5	6,6	– 0,1

Bron: UWV, jaarverslag.

#### **Bijdrage aan ZBO's/RWT's**

##### *Individuele plaatsing & steun*

Voor de individuele plaatsing & steun blijft het volledige bedrag van € 8,3 miljoen over. Dit wordt veroorzaakt doordat deze regeling niet tot stand is gekomen in 2022. De verwachting is dat de regeling gaat starten in 2023.



### *Scholingsexperiment WGA*

Doordat het scholingsexperiment WGA kleinschaliger is opgezet is € 8,7 miljoen bij de eerste suppletoire begroting ingezet als dekking voor ander beleid. De programmamiddelen voor het scholingsexperiment WGA staan onder de premiegefinancierde middelen op artikel 3.

Het scholingsexperiment WGA is verlaat van start gegaan (1 juni 2022) met pilots op vier vestigingen. In 2022 zijn nog geen uitgaven geweest voor de op werkgerichte taaltrainingen en leerwerkcombinaties. Wel heeft UWV in 2022 voorbereidingen getroffen voor de inkoop van taaltrainingen en de organisatie van leerwerktrajecten.

### *Re-integratie WIA/WAO/WAZ/ZW/WW*

Voor de re-integratie van uitkeringsgerechtigden in de WIA, WAO, WAZ, ZW en WW zet UWV middelen in om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. UWV zet deze middelen in voor de inkoop van trajecten en diensten gericht op het vinden van werk. Daarnaast koopt UWV voorzieningen (waaronder jobcoaching en vervoersvoorzieningen) in voor het ondersteunen van werkenden met een structurele functionele beperking.

UWV beschikt vanaf 2015 over een geïntegreerd taakstellend re-integratiebudget voor de inzet van trajecten en van voorzieningen voor de re-integratieondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten (inclusief Wajongers). Dit budget wordt jaarlijks aan UWV beschikbaar gesteld en door UWV verantwoord via de reguliere rapportages. Het begrotingsgefinancierde gedeelte van het re-integratiebudget wordt verantwoord in beleidsartikel 4.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De realisatie van het premiegefinancierde re-integratiebudget is op basis van de realisatiegegevens van UWV circa € 22,1 miljoen lager dan begroot. De voornaamste reden hiervoor is dat het initiële bedrag uit de begroting 2022 naar beneden is bijgesteld naar aanleiding van ramingen van UWV. Een deel van deze middelen is ingezet voor een herschikking naar artikel 13 ter behoeve van de onderwijsroute (bijdrage medeoverheden) en naar sociaal-medisch beoordelen.

Tabel 41 Extracomptabel overzicht totaal re-integratiebudget (bedragen x € 1.000)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Premiegefinancierd (WIA/WAO/WAZ/ZW/WW)	75.658	79.475	83.714	100.001	101.149	123.257	- 22.108
Begrotingsgefinancierd (Wajong)	99.500	91.100	86.000	67.100	77.463	83.116	- 5.653
waarvan ESB	13.000	13.000	13.000	13.000	13.291	14.000	- 709
<b>Totaal beschikbaar budget voor inkoop</b>	<b>162.158</b>	<b>157.575</b>	<b>156.714</b>	<b>154.101</b>	<b>165.321</b>	<b>192.373</b>	<b>- 27.052</b>

## 4.4 Artikel 4 Jonggehandicapten

### A. Algemene doelstelling

#### **De overheid biedt jonggehandicapten arbeids- en inkomensondersteuning.**

De Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong) bestaat met ingang van 2021 uit twee groepen jonggehandicapten: Wajongers met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie en Wajongers die duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie hebben.

De groep met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie bestaat uit jonggehandicapten die zijn ingestroomd vanuit de «oude Wajong» (tot 2010) en de «Wajong2010» (2010 tot 2015). Voor deze groep staat arbeidsparticipatie centraal. De overheid zet in op het via arbeidsondersteuning vergroten van de arbeidsparticipatie van deze groep. Daarnaast zet de overheid in op inkomensondersteuning, waarbij (meer) gaan werken moet lonen. Sinds 2015 is er geen nieuwe instroom meer van jonggehandicapten met mogelijkheden tot arbeidsparticipatie.

De tweede groep heeft duurzaam geen mogelijkheden tot arbeidsparticipatie. Deze groep bestaat uit mensen die vanuit de «oude Wajong», «Wajong2010» en de «Wajong2015» (sinds 2015) zijn ingestroomd. De overheid heeft voor deze groep als doel te voorzien in een inkomensvoorziening. Zij hebben geen recht op arbeidsondersteuning.

Als het totale inkomen van een Wajonger en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** het vinden van werk met een bijdrage voor re-integratieinspanningen aan UWV en een subsidieregeling voor scholing aan jongeren met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen. De Minister **financiert** de inkomensondersteuning via het verstrekken van uitkeringen. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen uit hoofde van de Wajong;
- het ter beschikking stellen van middelen voor het aan het werk helpen van mensen die arbeidsmogelijkheden hebben;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV.

De Minister van Financiën is hoofdverantwoordelijk voor de fiscale wet- en regelgeving. Wanneer fiscale instrumenten worden ingezet om doelstellingen in het kader van het jonggehandicaptenbeleid te realiseren, zoals bijvoorbeeld de jonggehandicaptenkorting, is de Minister van SZW hiervoor medeverantwoordelijk.

### C. Beleidsconclusies

Tijdens de implementatie van de Wet Vereenvoudiging Wajong bleek dat enkele honderden personen een hogere of lagere Wajong-uitkering kregen dan bedoeld door onvoorziene samenloop met andere inkomensregels. Hierop is bij de Verzamelwet SZW 2022 en het Verzamelbesluit SZW 2022 de wet en relevante regelgeving aangepast om deze omissie te herstellen opdat alle personen de uitkering krijgen waar zij recht op hebben. Met ingang van 1-1-2022 zijn de te hoge uitkeringen verlaagd. Te lage uitkeringen zijn met terugwerkende kracht hersteld. Deze herstelactie is per 1 april 2022 afgerond (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 682](#)).

In 2022 is UWV gestart op basis van de definitieve belastingaanslagen over 2021, de garantiebedragen vast te stellen voor mensen in de Wajong werkzaam als zelfstandige. Deze vaststelling loopt door tot begin 2023 (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 682](#)).

Mede naar aanleiding van de aangenomen motie Kat (Kamerstukken II 2021/22, [35 925 XV, nr. 52](#)) is de subsidie aan cliëntenorganisatie leder(in) voor een laagdrempelig informatiepunt tijdens de implementatie van de wet met nog een jaar in 2022 verlengd.

#### *Activering Wajongers met arbeidsvermogen*

UWV heeft in 2022 in totaal 7.700 personen met een Wajong-uitkering aan het werk geholpen. Daarmee heeft UWV de doelstelling van 8.000 personen niet gehaald.

### D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 42 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 4 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie				Vastgestelde begroting <sup>1</sup>		Verschil 2022
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	
<b>Verplichtingen</b>	<b>3.280.192</b>	<b>3.329.000</b>	<b>3.430.369</b>	<b>3.567.679</b>	<b>3.717.894</b>	<b>3.553.766</b>	<b>164.128</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>3.280.192</b>	<b>3.329.000</b>	<b>3.430.369</b>	<b>3.567.679</b>	<b>3.717.894</b>	<b>3.553.766</b>	<b>164.128</b>
<i>Inkomensoverdrachten</i>							
Wajong	3.180.692	3.237.900	3.344.369	3.500.579	3.640.394	3.470.650	169.744
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>							
Re-integratie Wajong	99.500	91.100	86.000	67.100	77.500	83.116	- 5.616
<b>Ontvangsten</b>	<b>25.626</b>	<b>24.026</b>	<b>22.340</b>	<b>28.494</b>	<b>4.901</b>	<b>0</b>	<b>4.901</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Restituties	25.626	24.026	22.340	28.494	4.901	0	4.901

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomensoverdrachten

#### *Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten (Wajong)*

De Wajong biedt inkomensondersteuning aan mensen die voor het bereiken van de 18-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden en geen arbeidsverleden hebben en aan hen die tijdens hun studie voor het bereiken van de 30-jarige leeftijd arbeidsgehandicapt zijn geworden. De Wajong wordt uitgevoerd door UWV.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten Wajong zijn € 169,7 miljoen hoger dan begroot. De hogere uitgaven kunnen worden verklaard door de loon- en prijsbijstelling 2022 (circa € 101 miljoen). Daarnaast zijn de uitkeringslasten van de Wajong bij de eerste en tweede suppletore begroting omhoog bijgesteld. Dit wordt veroorzaakt door een hogere gemiddelde uitkeringshoogte dan eerder verwacht.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers.*

Het aantal Wajonguitkeringen valt iets lager uit dan bij de begroting 2022 is geraamd. Dit komt door een lager aantal uitkeringen bij de oude Wajongregelingen (oude Wajong en Wajong2010). Het aantal werkende personen is hoger dan bij de begroting 2022 geraamd. De krapte op de arbeidsmarkt heeft bijgedragen aan de stijging van het aantal werkende personen in 2021 en 2022.

Tabel 43 Kerncijfers Wajong

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen, ultimo)	245 <sup>1</sup>	244 <sup>1</sup>	243 <sup>1</sup>	243 <sup>2</sup>	244 <sup>2</sup>	245	- 1
waarvan oude Wajongregelingen <sup>3</sup>	236 <sup>1</sup>	232 <sup>1</sup>	227 <sup>1</sup>	223 <sup>2</sup>	219 <sup>2</sup>	220	- 1
waarvan met arbeidsvermogen (%)	50 <sup>1</sup>	50 <sup>1</sup>	49 <sup>1</sup>	49 <sup>2</sup>	44 <sup>2</sup>	42	2
waarvan Wajong2015	9,1 <sup>1</sup>	12 <sup>1</sup>	16 <sup>1</sup>	21 <sup>2</sup>	25 <sup>2</sup>	25	0
Instroom Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen) <sup>4</sup>	5,2	5,8	6,4	6,2 <sup>5</sup>	6,4 <sup>5</sup>	6,0	0,4
Uitstroom Wajong totaal (x 1.000 uitkeringen) <sup>4</sup>	6,5	6,8	7,5	5,7 <sup>6</sup>	5,5 <sup>6</sup>	5,0	0,5
Aandeel Wajongers met arbeidsvermogen dat werkt (%) <sup>4</sup>	50	51	49	54 <sup>7</sup>	55 <sup>8</sup>	50	5,4

1 Bron: UWV, jaarverslag

2 Bron: SZW berekening o.b.v. UWV, jaarverslag

3 Naar aanleiding van de Wet vereenvoudiging Wajong kan er geen onderscheid meer worden gemaakt tussen de oWajong en de Wajong2010.

4 Bron: UWV, jaarverslag.

5 Interne verschuivingen tussen de drie Wajong regelingen tellen vanaf 2021 niet meer mee als nieuwe toekenning; alleen nieuwe instroom in de Wajong telt vanaf 2021 mee.

6 Interne verschuivingen tussen de drie Wajong regelingen tellen vanaf 2021 niet meer mee; alleen nieuwe uitstroom uit de Wajong telt vanaf 2021 mee.

7 peildatum september 2021.

8 peildatum september 2022.

#### *Handhaving*

De gepercipieerde detectiekans en de kennis van de verplichtingen zijn wederom iets verder toegenomen. Het aantal onderzochte en geconstateerde overtredingen is in 2022 verder gedaald ten opzichte van eerdere jaren. Het totale benadelingsbedrag is daarom tevens lager.

Tabel 44 Kerncijfers Wajong (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	61 <sup>1</sup>	72 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	55 <sup>3</sup>	56 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	79 <sup>1</sup>	85 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	88 <sup>3</sup>	89 <sup>3</sup>
<i>Opsporing<sup>4</sup></i>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	3,6	3,6	2,3	0,5	0,4
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	2,2	2,3	1,4	0,1	0,1
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	5,6	5,6	4,4	1,8	1,1
<i>Sanctionering<sup>4</sup></i>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,8	0,7	0,5	0,1	0,1
	Aantal boetes (x 1.000)	1,1	1,0	0,7	0,1	0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,8	0,7	0,6	0,2	0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering<sup>4</sup></i>	Incassatio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	55	47	33	19	14

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Door een gewijzigde onderzoeksopzet is het cijfer over 2020 niet beschikbaar.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

4 Bron: UWV, jaarverslag.

5 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

### Bijdrage aan ZBO's/RWT's

#### *Re-integratie Wajong*

Voor jonggehandicapten is een re-integratiebudget beschikbaar om hen zo nodig te begeleiden op weg naar werk en te ondersteunen zodra zij werk hebben. Dit budget is bestemd voor de inzet van trajecten gericht op het vinden van werk, voorzieningen na werkaanvaarding (waaronder jobcoaching) en voor de financiering van de subsidieregeling voor scholing aan jongeren met arbeidsbeperkingen en ernstige scholingsbelemmeringen. Jonggehandicapten met arbeidsvermogen zijn verplicht om mee te werken aan re-integratie. UWV beschikt vanaf 2015 over een geïntegreerd taakstellend re-integratiebudget voor de inzet van trajecten en voorzieningen voor de ondersteuning van gedeeltelijk arbeidsgeschikten (Wajong, WIA, WAO, WAZ, ZW en WW). Het premiegefinancierde deel van het re-integratiebudget heeft betrekking op de WIA, WAO, WAZ, ZW en WW en wordt verantwoord in artikel 3. In tabel 41 is het totale budget dat voor UWV beschikbaar is voor de inkoop van re-integratietrajecten en werkvoorzieningen te zien, voor zowel WIA/WAO/WAZ/ZW/WW als Wajong.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De realisatie van het begrotingsgefinancierde re-integratiebudget is € 5,6 miljoen lager dan begroot. Een deel van deze middelen is ingezet voor een herschikking naar artikel 13 ter behoeve van de onderwijsroute (bijdrage medeoverheden) en naar sociaal-medisch beoordelen.

### Ontvangsten

De ontvangsten betreffen een terugbetaling van UWV aan te veel ontvangen middelen in 2021. Het voorschot dat in 2021 aan UWV is overgemaakt ten behoeve van re-integratie Wajong bleek op basis van het jaarverslag circa € 4,9 miljoen hoger dan de daadwerkelijke uitgaven in 2021. Dit bedrag is in 2022 terugbetaald.

## 4.5 Artikel 5 Werkloosheid

### A. Algemene doelstelling

**De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid en stimuleert hen het werk te hervatten.**

De overheid biedt werknemers die hun baan verliezen en geheel of gedeeltelijk werkloos worden, bescherming tegen het verlies aan loon als gevolg van werkloosheid. Zij kunnen een beroep doen op een uitkering die voorziet in een tijdelijk inkomen om de periode van werkloosheid te overbruggen. Hiervoor zijn werknemers verplicht verzekerd op grond van de Werkloosheidswet (WW). Door middel van instrumenten als bijvoorbeeld de sollicitatieplicht, het besluit passende arbeid en inkomstenverrekening stimuleert de overheid een terugkeer naar werk.

Werklozen die bij instroom in de WW ouder zijn dan 60 jaar en 4 maanden, komen na afloop van hun WW-recht in aanmerking voor een uitkering op minimumniveau op grond van de Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW).

Als het totale inkomen van de uitkeringsgerechtigde WW of IOW en diens eventuele partner onder het sociaal minimum ligt, kan de uitkeringsgerechtigde een toeslag ontvangen tot het sociaal minimum op grond van de Toeslagenwet (TW), zie beleidsartikel 2.

Werknemers in Caribisch Nederland ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiewet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt de overheid deze verplichting over.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Daarnaast **stimuleert** de Minister met financiële instrumenten initiatieven die bijdragen aan de werking van de arbeidsmarkt. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- het borgen van het activerend karakter van de regelingen en van hun bijdrage aan de werking van de arbeidsmarkt;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

## C. Beleidsconclusies

### *Crisisdienstverlening*

Het kabinet heeft het afgelopen jaar ingezet op het voorkomen van werkloosheid en het aanpakken van de krapte met de inzet van aanvullende dienstverlening. Deze aanvullende dienstverlening wordt uitgevoerd door 35 regionale mobiliteitsteams (RMT's) die in 2021 zijn opgericht waarin gemeenten, UWV en sociale partners samen werken. Het doel van de regionale mobiliteitsteams is om mensen die hun baan zijn kwijtgeraakt of dreigen kwijt te raken te helpen, met extra aandacht voor kwetsbare groepen. Ook met de instroom van Oekraïense ontheemden in Nederland hebben de RMT's zich gericht op het bemiddelen van deze doelgroep naar werk, in het geval regulier beschikbare dienstverlening ontoereikend bleek. Daarnaast bieden de RMT's bedrijven c.q. sectoren ondersteuning bij het vinden van voldoende gekwalificeerd personeel. RMT's hebben sinds september 2021 aan bijna 14.000 deelnemers aanvullende dienstverlening geboden waarbij circa 11.000 interventies zijn ingezet (cijfers t/m oktober 2022 zoals geregistreerd door partijen). Hierbij valt te denken aan interventies als loopbaanbegeleiding, jobcoaching ten behoeve van werkfitheid en scholing. In 2022 is er zo'n € 13 miljoen uitgegeven door de regionale mobiliteitsteams aan aanvullende dienstverlening, wat een sterke stijging aan inzet van dienstverlening betreft ten opzichte van 2021.

Het kabinet werkt, samen met belanghebbende partijen, aan een uitwerking om de arbeidsmarktinfrastructuur te hervormen. Dit is een maatregel uit het coalitieakkoord. In oktober 2022 zijn de uitgangspunten voor de hervorming van de arbeidsmarktinfrastructuur vastgesteld en met de Tweede Kamer gedeeld [Kamerstukken II 2022/23, [35 420, nr. 513](#)]. Om de periode tot inwerkingtreding van de hervormde arbeidsmarktinfrastructuur te overbruggen, is een tijdelijk vervolg gegeven aan de tijdelijke regionale mobiliteitsteams en is de ministeriële regeling verlengd voor de jaren 2023 en 2024.

### *Implementatie risicoscan verwijtbare werkloosheid*

Na een tijdelijke onderbreking in 2021 in verband met de coronacrisis, is in juli 2022 de risicoscan verwijtbare werkloosheid volledig geïmplementeerd (Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 693](#)). Wanneer aan de werkloosheid van een werknemer een dringende reden ten grondslag ligt en deze de werknemer verweten kan worden, of als de werknemer zelf ontslag heeft genomen, is er sprake van verwijtbare werkloosheid. In dat geval is er geen recht op een WW-uitkering. De risicoscan stelt UWV in staat om verwijtbare werkloosheid nog beter te herkennen.

### *Seniorenkansenvisie*

In november 2022 is de Seniorenkansenvisie aan de Tweede Kamer gestuurd, om de arbeidsmarktpositie van ouderen te verbeteren. De Seniorenkansenvisie is een integrale aanpak gericht op zowel werknemers als werkgevers. Het is een combinatie van bestaand beleid, intensiveringen, nieuw beleid en nog te ontwikkelen instrumenten gericht op de arbeidsmarkt.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 45 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 5 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>104.008</b>	<b>126.669</b>	<b>129.951</b>	<b>174.212</b>	<b>155.470</b>	<b>265.559</b>	<b>- 110.089</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>108.108</b>	<b>124.430</b>	<b>131.300</b>	<b>163.923</b>	<b>162.714</b>	<b>271.413</b>	<b>- 108.699</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
IOW	69.600	102.626	116.469	115.352	102.000	130.864	- 28.864
Cessantiawet (Caribisch Nederland)	20	46	36	294	46	107	- 61
Tijdelijke regeling tegemoetkoming Dagloonbesluit	28.500	0	35	0	0	0	0
Tijdelijke regeling tegemoetkoming Westhaven	0	0	9	71	45	266	- 221
<i>Subsidies</i>							
Experimenten 50+	2.108	0	332	0	0	0	0
Scholing en plaatsing oudere werklozen	331	6	0	0	0	0	0
Ontwikkeladvies 45+	636	10.707	4.733	0	0	0	0
Overige subsidies algemeen	1.872	793	568	754	561	1.130	- 569
Coördinatie crisisdienstverlening	0	0	0	6.565	5.542	6.024	- 482
Subsidie praktijkleren	0	0	0	0	445	12.000	- 11.555
<i>Opdrachten</i>							
Opdrachten	1.041	272	118	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>							
Scholing WW	4.000	9.980	9.000	21.122	11.900	0	11.900
Crisisdienstverlening	0	0	0	19.460	41.951	119.972	- 78.021
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland	0	0	0	305	224	1.050	- 826
<b>Ontvangsten</b>	<b>3.398</b>	<b>10.789</b>	<b>1.300</b>	<b>1</b>	<b>10.703</b>	<b>0</b>	<b>10.703</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Restituties	3.398	10.789	1.300	1	10.703	0	10.703

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

Tabel 46 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 5 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>4.402.744</b>	<b>3.916.464</b>	<b>4.288.372</b>	<b>3.786.240</b>	<b>2.703.835</b>	<b>4.334.480</b>	<b>- 1.630.645</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
WW	4.402.744	3.916.464	4.288.372	3.786.240	2.703.835	4.229.344	- 1.525.509
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>105.136</i>	<i>- 105.136</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>301.000</b>	<b>260.000</b>	<b>226.961</b>	<b>189.830</b>	<b>164.000</b>	<b>240.156</b>	<b>- 76.156</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Ufo	301.000	260.000	226.961	189.830	164.000	234.300	- 70.300
Nominaal	0	0	0	0	0	5.856	- 5.856



## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomensoverdrachten

#### *Wet inkomensvoorziening oudere werklozen (IOW)*

De IOW geeft werklozen die bij aanvang van de WW-uitkering 60 jaar en vier maanden of ouder zijn, na afloop van hun WW-uitkering recht op een vervolguitering. Ook gedeeltelijk arbeidsgeschikten die bij aanvang van de loongerelateerde WGA-uitkering 60 jaar en vier maanden of ouder zijn, kunnen na afloop van hun loongerelateerde uitkering recht hebben op IOW.

De IOW is een tijdelijke regeling. Oudere WW'ers en WGA'ers kunnen in aanmerking komen voor een IOW-uitkering als zij vóór 1 januari 2024 werkloos of gedeeltelijk arbeidsongeschikt worden. De IOW wordt uitgevoerd door UWV.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De IOW-uitgaven zijn in 2022 circa € 29 miljoen lager uitgevallen dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsofstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 3 miljoen) is de realisatie € 33 miljoen lager dan begroot. De voornaamste oorzaak hiervoor is een lager volume.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Het aantal IOW-uitkeringen is in 2022 2.800 lager uitgevallen dan begroot. Een mogelijke oorzaak hiervoor is de oplopende arbeidsmarktkrapte in 2022. Door de krapte is er minder instroom in de WW en ook snellere uitstroom uit de WW naar werk. Als gevolg hiervan kan het IOW volume dalen.

Tabel 47 Kerncijfers IOW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume IOW (x 1.000 uitkeringsjaren)	5,7	7,6	8,5	8,0	7,3	10,1	- 2,8

Bron: UWV, jaarverslag.

### *Cessantiawet (Caribisch Nederland)*

Werknemers in Caribisch Nederland die werkzaam zijn in de private sector ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt SZW deze verplichting over.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De realisatie van de uitkeringslasten voor de Cessantia is € 0,06 miljoen lager ten opzichte van de stand bij de vastgestelde begroting.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 48 Kerncijfers Cessantiawet (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Cessantiawet (x 1.000 uitkeringen)	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1

Bron: RCN-unit SZW.

#### *Tijdelijke regeling tegemoetkoming Westhaven*

De Minister van SZW stelt een tijdelijke tegemoetkoming beschikbaar voor werknemers in de Westhaven. Deze tegemoetkoming is voor werknemers die als gevolg van de sluiting van de Hemwegcentrale hun baan kwijtrafen en daardoor inkomensverlies lijden. De subsidieregeling is op 20 mei 2020 in werking getreden. De termijn om een aanvraag te doen is inmiddels gesloten.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De Minister van SZW heeft bij de sluiting van de Hemwegcentrale een tijdelijke tegemoetkoming beschikbaar gesteld voor werknemers in de Westhaven. Er zijn in totaal 8 aanvragen voor een tegemoetkoming gehonoreerd; het gebruik is daarmee minder dan verwacht. De uitgaven over 2022 zijn uitgekomen op € 45.000. Dat is € 211.000 lager dan begroot.

#### *Werkloosheidswet (WW)*

De WW verzekert werknemers tegen de financiële gevolgen van werkloosheid. Het verlies aan inkomen kan voor een bepaalde periode gedeeltelijk opgevangen worden met een uitkering. Het recht op een WW-uitkering duurt minimaal 3 maanden. De maximale duur is afhankelijk van het aantal jaren dat iemand heeft gewerkt voordat hij werkloos werd. De maximale duur is vanaf 2016 stapsgewijs – met één maand per kwartaal – teruggebracht van 38 maanden naar 24 maanden per 1 april 2019. Per jaar arbeidsverleden bouwt een werknemer de eerste tien jaar één maand recht op een WW-uitkering op. Vanaf tien jaar arbeidsverleden bouwt een werknemer met elk extra gewerkt jaar een halve maand recht op WW-uitkering op. Voor gewerkte jaren vóór 2016 geldt een overgangsrecht. De WW wordt uitgevoerd door UWV. Hoofdstuk 10, Sociale fondsen SZW, gaat nader in op de financiering van de uitgaven aan de WW.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De WW-uitgaven komen € 1.526 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 105 miljoen, de post nominaal in tabel 46) is de realisatie € 1.631 miljoen lager dan begroot.

Ten tijde van het opstellen van begroting 2022 was de verwachting dat de werkloosheid in 2022 zou oplopen, mede als gevolg van het aflopen van de coronasteunpakketten. Deze stijging heeft zich niet voorgedaan. Als gevolg van de economische groei en oplopende arbeidsmarktkrapte in 2022 zijn de WW lasten ten opzichte van 2021 gedaald met € 1.082 miljoen.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

In lijn met de hierboven gegeven uitleg is in tabel 49 te zien dat het aantal WW-uitkeringen in 2022 lager is uitgevallen dan verwacht. De instroom is zo'n 113 duizend uitkeringen lager uitgevallen dan verwacht. Ook het aantal beëindigingen is lager uitgevallen dan verwacht, met zo'n 69 duizend. Het lager uitgevallen aantal beëindigingen is vooral het gevolg van de lagere instroom.

In tabel 50 is te zien dat de werkhervatting binnen 12 maanden na instroom in 2022 is gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. Dit kan grotendeels worden verklaard door de oplopende krapte op de arbeidsmarkt in 2022.

Tabel 49 Kerncijfers WW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume WW (x 1.000 uitkeringsjaren)	241	201	221	196	133	207	- 74
Aantal lopende WW-uitkeringen (x 1.000, ultimo)	263	223	286	192	149	248	- 99
Aantal WW-instromers (x 1.000)	336	330	479	292	229	342	- 113
waarvan nieuwe uitkeringen (x 1.000)	294	296	443	262	205	- <sup>1</sup>	-
waarvan herleefde uitkeringen (x 1.000) <sup>2</sup>	42	29	36	30	24	- <sup>1</sup>	-
Aantal beëindigde WW-uitkeringen (x 1.000)	403	369	417	386	272	341	- 69

1 Dit getal wordt niet geraamd.

2 Wie na afloop van een WW-uitkering binnen 26 weken weer werkloos wordt, kan de oude WW-uitkering weer terugkrijgen. Dit wordt «herleving» genoemd.

Bron: UWV, jaarverslag.

Tabel 50 Werkhervatting uit de WW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Aandeel werkherhvatting binnen 12 maanden na instroom	31	30	26	22	28
waarvan leeftijd bij instroom jonger dan 55 jaar	32	32	27	22	29
waarvan leeftijd bij instroom 55 jaar en ouder	24	24	20	19	22
Aandeel werkherhvatting binnen 3 maanden na instroom	12	13	11	10	15

Bron: UWV, jaarverslag.

### Handhaving

Na de doorlichting van de WW in 2019 is – met een tijdelijke onderbreking als gevolg van de coronacrisis – door UWV gewerkt aan het in kaart brengen van de (netto)risico's en de daarbij behorende vervolgacties. In 2022 zijn er weer nieuwe stappen gezet met betrekking tot deze vervolgacties. Zo zijn de risicoscans om verwijtbare werkloosheid en verblijf buiten Nederland op te sporen geïmplementeerd. Ook is UWV in 2022 begonnen met de implementatie van de risicoscan sollicitaties.

Met betrekking tot de kerncijfers op het gebied van preventie valt op dat de detectiekans in 2022 is gedaald. Hier is niet direct een verklaring voor gevonden. Volgend jaar zal worden gezien of deze trend zich doorzet en of dat aanvullend onderzoek vergt. Daarnaast was de kennis van de verplichtingen in 2022 nog steeds hoog. WW-uitkeringsgerechtigden zijn over het algemeen goed op de hoogte van wat van hun verwacht wordt.

Met betrekking tot opsporing en sanctionering is te zien dat het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling en het totale benadelingsbedrag in 2022 zijn gestegen ten opzichte van 2021 en daarmee terugkeren naar de hoogte van vóór de coronacrisis. Gegeven het feit dat het aantal WW-uitkeringen sindsdien is gedaald, kan de conclusie worden getrokken dat opsporing in 2022 relatief vaker plaatsvond. Ook het aantal boetes en het totale boetebedrag zijn in 2022 weer teruggekeerd naar het niveau van vóór 2020. Het aantal waarschuwingen is ook gestegen, maar is als aandeel in de totale sanctionering van overtredingen van de inlichtingenplicht gelijk gebleven met 2021. In beide jaren was het aandeel waarschuwingen zo'n 70% van het totaal aantal waarschuwingen plus boetes.

Tabel 51 Kerncijfers WW (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	78 <sup>1</sup>	77 <sup>1</sup>	61 <sup>2</sup>	79 <sup>3</sup>	70 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	96 <sup>1</sup>	96 <sup>1</sup>	91 <sup>2</sup>	93 <sup>3</sup>	93 <sup>3</sup>
<i>Opsporing<sup>4</sup></i>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	3,7	3,4	2,8	4,5	3,6
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	1,0	1,0	0,8	0,8	1,0
	Totaal benadelingsbedrag (x 1 mln)	5,5	4,5	3,6	3,7	4,4
<i>Sanctionering<sup>4</sup></i>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	1,7	1,4	1	1,6	1,9
	Aantal boetes (x 1.000)	0,8	0,8	0,6	0,7	0,8
	Totaal boetebedrag (x 1 mln)	1,2	1,1	0,8	1	1,2
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering<sup>4</sup></i>	Incassoratio boete + benadelingsbedrag ultimo 2022 (%)	58	54	44	42	32

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen in de coronacrisis». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

4 Bron: UWV, jaarverslag.

5 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

## Subsidies

### *Overige subsidies algemeen*

Bij overige subsidies is de realisatie € 569 duizend lager dan begroot. Afgelopen jaar is € 345.000 vanaf dit budget overgeboekt naar een ander begrotingsartikel om financiële middelen beschikbaar te stellen voor een subsidie aan Stichting Nederland Onderneemt Maatschappelijk. De subsidie stelt deze organisatie in staat om werkgevers te inspireren, faciliteren en stimuleren om mensen uit de doelgroep banenafpraak aan de slag te helpen. Het gesubsidieerde project Sociale Partners voor Duurzame Inzetbaarheid is in 2021 afgerond en de beschikking van de subsidie aan AWWN, FNV en CNV is begin 2022 definitief vastgesteld. In 2022 is het resterende bedrag van € 55.000 uitbetaald. Dit was € 225.000 lager dan oorspronkelijk was begroot. Daarnaast is € 505.000 besteed voor subsidies aan de Ambachtsacademie. Het project «Levenslang ontwikkelen via de Ambachtsacademie» eindigt definitief eind 2023. Hoeveel mensen daadwerkelijk een traject bij de ambachtsacademie hebben afgerond en ingestroomd zijn in een baan in het kleinschalig ambacht, moet blijken uit de eindverantwoording van het project. Deze moet uiterlijk in december 2023 worden opgeleverd.

### *Coördinatie crisisdienstverlening*

Deze subsidies hebben werknemers- en werkgeversorganisaties in staat gesteld een landelijke structuur in te richten voor de aansturing en het bieden van ondersteuning aan de desbetreffende organisaties die deelnemen aan de regionale mobiliteitsteams in de regio's. Waar de publieke partijen al een landelijke en/of regionale inrichting kennen, diende deze bij de sociale partners nog te worden ingericht. In 2022 kwamen de organisaties, net als de Regionale Mobiliteitsteams, gedurende het jaar op stoom. Daarom is niet het volledige budget uitgenut. In 2022 was de uitputting in totaal circa € 5,5 miljoen.

### *Subsidie Praktijkleren*

In 2022 is voor de Subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg in totaal € 0,4 miljoen besteed. De uitgaven zijn daarmee € 11,6 miljoen lager dan verwacht. Dit is vanwege de onbekendheid van werkgevers met de

nieuwe mogelijkheden voor bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden door delen van mbo-opleidingen te doen op de werkvloer. De nieuwe (subsidie)mogelijkheden zijn bij leerbedrijven nog te onbekend, ondanks de inzet van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, sociale partners en RVO om werkgevers te informeren via nieuwsbrieven, mailings en webinars.

### **Bijdrage aan ZBO's/RWT's**

#### *Scholing WW*

In 2022 is het scholingsbudget WW verlengd. In 2022 bedroeg het scholingsbudget WW in totaal € 13,1 miljoen. Het aantal verstrekte scholingstrajecten kwam in 2022 uit op circa 3.500. Dit heeft geleid tot een realisatie van € 10,4 miljoen aan scholingstrajecten in 2022. Het aantal scholingstrajecten in 2022 is lager uitgevallen dan verwacht. In 2022 was er sprake van een toenemende krapte, waardoor vermoedelijk minder scholingstrajecten nodig waren om werk te vinden.

#### *Crisisdienstverlening*

Vanuit dit budget worden de personele inzet in de regionale mobiliteitsteams en de dienstverleningsbudgetten gefinancierd. Gedurende 2022 is € 1 miljoen vanuit het budget crisisdienstverlening overgeboekt naar begrotingsartikel 11 als bijdrage aan de uitvoeringskosten UWV. Tevens is circa € 13 miljoen van dit budget doorschoven naar 2023, dit is vanwege de financieringssystematiek van de regionale mobiliteitsteams. Uit het budget is totaal circa € 41 miljoen in 2022 besteed. De forse onderuitputting is deels te verklaren vanwege een opstartfase van de RMT's in de eerste helft van 2022. De vraag naar dienstverlening van de regionale mobiliteitsteams is in de loop van 2022 wel sterk toegenomen. Desondanks is er minder gebruik gemaakt van de budgetten voor de inzet van aanvullende dienstverlening door de RMT's dan van tevoren werd ingeschat.

### **Bijdrage aan agentschappen**

#### *Rijksdienst voor Ondernemend Nederland*

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) heeft € 224.000 ontvangen voor de uitvoering van de Subsidieregeling praktijkleren in de derde leerweg. De uitvoeringskosten RVO zijn lager dan verwacht, omdat het aantal werkgevers dat subsidie heeft aangevraagd bij RVO achterblijft. Dit is vanwege onbekendheid van werkgevers met de nieuwe mogelijkheden voor bij- en omscholing van werkzoekenden en werkenden door delen van mbo-opleidingen te doen op de werkvloer. De nieuwe (subsidie)mogelijkheden zijn bij leerbedrijven nog te onbekend, ondanks de inzet van de Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven, sociale partners en RVO om werkgevers te informeren via nieuwsbrieven, mailings en webinars.

### **Ontvangsten**

#### *Uitvoeringsfonds voor de overheid (Ufo)*

De overheid is eigenrisicodragers voor de WW. UWV verhaalt de uitkeringslasten op overheidswerkgevers. Deze lasten staan als ontvangsten op dit artikel en zijn in 2022 € 70 miljoen lager uitgevallen dan geraamd. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 6 miljoen, de post nominaal in tabel 46) is de realisatie € 76 miljoen lager dan begroot. De verwachting was dat mede als gevolg van de coronacrisis ook bij overheidswerkgevers meer mensen ontslagen zouden worden en dus dat de WW-lasten voor deze

groep zouden oplopen. Deze stijging heeft zich niet voorgedaan. In lijn met de totale WW-uitkeringen zijn de ontvangsten Ufo lager uitgevallen dan verwacht.

## 4.6 Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen

### A. Algemene doelstelling

**De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van ziekte en stimuleert hen het werk te hervatten. De overheid beschermt werknemers tegen de financiële gevolgen van zwangerschap en bevalling en komt tegemoet bij verlofopname wegens geboorte van een kind, adoptie of opname van een pleegkind en vanaf 2 augustus 2022 ook wegens verlofopname voor verzorging en opvoeding van het kind.**

De overheid vindt dat mensen die ziek worden en waarbij de loonbetalingsverplichting bij ziekte voor de werkgever niet van toepassing is, ook verzekerd moeten zijn van een tijdelijk loonvervangend inkomen. Zij kunnen het verlies aan inkomen daarom voor een periode van twee jaar, gelijk aan de periode van de loonbetalingsverplichting, opvangen met een uitkering op grond van de Ziektewet (ZW). Door middel van verzuimbegeleiding en re-integratie stimuleert de overheid deze (gewezen) werknemers om zo snel mogelijk weer aan het werk te gaan.

Ook tijdens de periode van zwangerschaps- en bevallingsverlof voorziet de overheid in een tijdelijk loonvervangend inkomen. Op grond van de Wet arbeid en zorg (WAZO) komen zwangere werknemers en zelfstandigen in aanmerking voor een uitkering. Ook andere verlofvormen geven recht op een uitkering, namelijk: adoptie- en pleegzorgverlof en aanvullend geboorteverlof. Sinds 2 augustus 2022 komen werknemers ook in aanmerking voor een uitkering wegens ouderschapsverlof.

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesothelioom of asbestose door blootstelling aan asbest, kunnen van de overheid een tegemoetkoming of een voorschot op een schadevergoeding ontvangen op grond van de Regeling tegemoetkoming asbestslachtoffers (TAS).

Slachtoffers van het organo psycho syndroom (OPS), ook wel «schildersziekte» genoemd, kunnen in aanmerking komen voor een eenmalige financiële tegemoetkoming.

Werknemers in Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering op grond van de Ziekteverzekering (ZV).

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door UWV en de SVB;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

## C. Beleidsconclusies

### *Evaluatie (aanvullend) geboorteverlof*

In 2022 is de Wet invoering extra geboorteverlof geëvalueerd. Deze wet voorziet sinds 1 januari 2019 in een week volledig doorbetaald geboorteverlof voor de partner na de geboorte van het kind en sinds 1 juli 2021 in vijf weken aanvullend geboorteverlof met een uitkering van 70% van het dagloon. De evaluatie laat een positief eerste beeld zien. 90% van de doelgroep maakt gebruik van de eerste week geboorteverlof en 74% maakt geheel of gedeeltelijk gebruik van het aanvullend geboorteverlof. Eén van de redenen om geen gebruik te maken van het aanvullend geboorteverlof is dat men het verlof niet nodig had, bijvoorbeeld omdat de moeder minder ging werken of niet werkte (bijna 50% van de groep die geen gebruik maakte). Als men wel verlof zou willen hebben, maar dat toch niet opnam, was dat meestal om redenen van financiële aard; verlofopname is dan financieel niet goed haalbaar (dit was bij 6% van de totale doelgroep het geval). Hiernaar wordt aanvullend onderzoek gedaan. In welke mate de beleidsdoelstellingen (het bevorderen van de band tussen de partner en het kind en een hogere participatie van vrouwen op de arbeidsmarkt) worden behaald is nog niet duidelijk. Dergelijke processen hebben vaak langer tijd nodig en zijn van meer aspecten afhankelijk.

### *Wet betaald ouderschapsverlof*

Sinds 2 augustus 2022 hebben werknemers recht op negen weken betaald ouderschapsverlof in het eerste levensjaar van hun kind. Gedurende het verlof ontvangt men een uitkering ter hoogte van 70 procent van het dagloon. Hiermee is beoogd het evenwicht tussen werk en privéleven en de gelijke behandeling van vrouwen en mannen te verbeteren, door de arbeidsparticipatie van vrouwen te bevorderen en het verschil tussen vrouwen en mannen met betrekking tot inkomsten en loon weg te nemen. De eerste resultaten over het gebruik van de regeling worden bekeken bij de invoeringstoets die een jaar na invoering plaatsvindt.

### *Vereenvoudiging no-riskpolis*

Met ingang van 1 januari 2022 is er een administratief knelpunt rondom samenloop van loonkostensubsidie (Participatiewet) en de no-riskpolis (Ziektewet) weggenomen. Gemeenten hoeven sindsdien de loonkostensubsidie aan de werkgever niet meer stop te zetten bij ziekte (waarna een Ziektewetuitkering op grond van de no-riskpolis tot uitbetaling kwam) en te hervatten bij herstel. Sinds 1 januari 2022 kan de loonkostensubsidie bij ziekte doorlopen en vult UWV de loonkostensubsidie aan met een op de loonwaarde van de werknemer gebaseerde Ziektewetuitkering op grond van de no-riskpolis. De middelen die van gemeenten naar UWV waren overgeheveld voor de uitbetaling van de Ziektewetuitkering op grond van de no-riskpolis zijn weer teruggeschoven van UWV naar gemeenten. Voor werkgevers en gemeenten is dit een aanzienlijke verbetering. Deze aanpassing is geregeld via de Verzamelwet SZW 2022 (Kamerstukken II 2020/21, [35 897, nr. 5](#)).

### *Onderzoek instroom Ziekte bij zwangerschap*

In 2022 heeft UWV een aanvullende analyse gedaan naar het stijgende beroep op de Ziektewet (ZW) door personen die ziek zijn door zwangerschap of bevalling. Een eerder onderzoek van 2021 bood zicht op een aantal factoren die de stijging van het beroep op de ZW door zwangere personen kunnen verklaren, maar maakte van een aantal factoren nog niet inzichtelijk in welke mate deze invloed hebben op de stijging. UWV heeft daarom een aanvullende analyse gedaan naar de mate van de invloed van deze



persoons- en baankenmerken van de populatie op het beroep op de ZW. Daarbij heeft UWV ook meegenomen in hoeverre het al dan niet hebben van een werkgever invloed heeft op het beroep op de ZW (contractvorm). Over de uitkomsten van de analyse zal de Tweede Kamer in het tweede kwartaal van 2023 worden geïnformeerd. Het rapport wordt dan ook aangeboden.

*Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten (TSB)*

In 2022 is gewerkt aan een tegemoetkomingsregeling voor slachtoffers van ernstige stoffengerelateerde beroepsziekten. Het doel van de regeling is een maatschappelijke erkenning van (ex-) werkenden die ziek zijn geworden door hun werk als gevolg van blootstelling aan gevaarlijke stoffen. Het streven was dat de regeling per 1 juli 2022 van start zou gaan, maar omdat het opstarten van de ketensamenwerking, het uitwerken van de werkprocessen en de benodigde ondersteunende systemen meer tijd hebben gevraagd is de regeling per 1 januari 2023 van start gegaan (Kamerstukken II 2021/22, 25 883, nr. 429).

#### D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 52 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>7.904</b>	<b>7.895</b>	<b>13.108</b>	<b>14.105</b>	<b>15.277</b>	<b>36.626</b>	<b>- 21.349</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>7.904</b>	<b>7.652</b>	<b>13.350</b>	<b>14.105</b>	<b>15.277</b>	<b>36.626</b>	<b>- 21.349</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
TAS	4.716	4.296	5.520	6.198	6.548	5.090	1.458
Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)	3.188	3.099	2.963	4.958	8.129	2.927	5.202
OPS-voorzieningsfonds	0	0	4.700	2.949	600	1.300	- 700
Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten	0	0	0	0	0	27.309	- 27.309
<i>Subsidies</i>							
Kanker en werken	0	257	167	0	0	0	0
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>1.081</b>	<b>0</b>	<b>1081</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Restituties	0	0	0	0	1.081	0	1081

1 Stand inclusief amendementen, moties en NWW.

Tabel 53 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 6 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	begroting	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>2.806.325</b>	<b>3.060.903</b>	<b>3.281.109</b>	<b>3.643.640</b>	<b>3.697.026</b>	<b>3.726.793</b>	<b>- 29.767</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
ZW	1.627.534	1.725.947	1.939.940	1.978.911	1.953.070	1.957.771	- 4.701
WAZO	1.178.791	1.334.956	1.285.497	1.452.050	1.442.603	1.345.320	97.283
WAZO aanvullend geboorteverlof partners	0	0	55.672	212.679	214.335	204.111	10.224
Ouderschapsverlof	0	0	0	0	87.018	129.455	- 42.437
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>90.136</i>	<i>- 90.136</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomstenoverdrachten

#### *Tegemoetkoming asbestslachtoffers*

Mensen die lijden aan de ziekte maligne mesotheliom of asbestose als gevolg van arbeidsgerelateerde blootstelling aan asbest kunnen een tegemoetkoming ontvangen op grond van de TAS. Indien zij de ziekte maligne mesotheliom of asbestose hebben gekregen door te werken met asbest (in dienst van een werkgever) of maligne mesotheliom hebben opgelopen via werkkleding van een huisgenoot, dan is de (voormalige) werkgever hiervoor aansprakelijk en kunnen zij een schadevergoeding bij de werkgever eisen. Dit kan echter lang duren. Tegelijkertijd is de levensverwachting van mensen met de ziekte maligne mesotheliom vaak erg kort. De TAS heeft tot doel asbestslachtoffers bij leven maatschappelijke erkenning te bieden in de vorm van een tegemoetkoming. Deze wordt uitgekeerd in de vorm van een voorschot op de schadevergoeding van de werkgever. Als de (voormalige) werkgever later alsnog een schadevergoeding betaalt, wordt het voorschot hiermee verrekend. Indien de werknemer geen schadevergoeding ontvangt, wordt het voorschot omgezet in een tegemoetkoming. De TAS wordt uitgevoerd door de SVB.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

Het aantal aanvragen en toekenningen in de TAS ligt hoger dan oorspronkelijk begroot. Hiervoor is geen duidelijke oorzaak aan te wijzen. Het aantal aanvragen voor de TAS (en het moment dat die eventueel tot een toekenning leiden) fluctueert. Ook liggen de terugvorderingen lager dan oorspronkelijk begroot.

### Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 54 Kerncijfers TAS

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal toekenningen voorschot TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,4	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0
waarvan toekenning i.v.m. maligne mesothelioom	0,4	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0
waarvan toekenning i.v.m. asbestose	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	0,1	<0,1	<0,1
Aantal terugontvangen voorschotten TAS (x 1.000 uitkeringen)	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Aantal toekenningen maligne mesothelioom bij leven ten opzichte van totaal aantal toekenningen (%)	85	86	80	82	80	- <sup>1</sup>	-

<sup>1</sup> Dit cijfer wordt niet geraamd.

Bron: SVB, jaarverslag.

#### Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)

Werknemers in de private sector van Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekingeld) op grond van de Ziekteverzekering. De uitkering is gerelateerd aan het loon van de werknemer.

#### Budgettaire ontwikkelingen

De realisatie van de uitkeringslasten Ziekteverzekering is € 5,2 miljoen hoger uitgevallen dan voorzien bij de vastgestelde begroting. Dit wordt onder andere verklaard door onrechtmatig verstrekte uitkeringen vanwege fouten in het registratiesysteem. In de bedrijfsvoeringsparagraaf is dit laatste nader toegelicht. Daarnaast is er sprake van verhoogde uitgaven vanwege Covid-19 en doordat mensen die gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn bij nader inzien recht hebben op een hogere ziekte-uitkering.

### Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 55 Kerncijfers Ziekteverzekering (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Ziekteverzekering CN (x 1.000 uitbetaalde ziektedagen)	63	66	64	114	219	67	152

Bron: RCN-unit SZW.

#### OPS-fonds

De OPS problematiek is het gevolg van blootstellingen aan vluchtige oplosmiddelen in het werk die hoger waren dan volgens de destijds geldende wettelijke voorschriften waren toegestaan. De regeling is in maart 2020 in werking getreden. Bij de opzet van de regeling is zoveel mogelijk aangesloten bij regelingen voor asbestslachtoffers. De regeling wordt uitgevoerd door de SVB.

#### Budgettaire ontwikkelingen

De aanvragen en toekenningen van tegemoetkomingen uit het OPS-fonds in 2022 vallen lager uit dan geraamd. Dat is een gevolg van het feit dat in 2020 meer aanvragen zijn afgehandeld dan was voorzien. De afnemende uitgaventrend in de uitkering van deze tegemoetkoming verloopt hierdoor sneller dan verwacht.

### *Tegemoetkomingsregeling stoffengerelateerde beroepsziekten*

De invoering van de TSB is uitgesteld tot 1 januari 2023. Hierdoor zijn er in 2022 geen uitkeringslasten.

### *Ziektewet (ZW)*

De ZW geeft zieke werknemers het recht op een uitkering als zij geen werkgever meer hebben die in geval van ziekte loon moet doorbetalen. De ZW bevat minimumnormen voor re-integratie. De ZW geldt ook voor een beperkte groep werknemers die wel in dienst zijn van een werkgever, namelijk werknemers die tijdelijk ongeschikt zijn voor het verrichten van hun werk wegens arbeidsongeschiktheid als gevolg van zwangerschap en orgaandonatie en werknemers met een zogenaamde no-riskpolis. De werkgever mag de ZW-uitkering dan verrekenen met het loon dat hij moet doorbetalen. De ZW wordt uitgevoerd door UWV of door werkgevers zelf wanneer zij ervoor gekozen hebben om eigenrisicodragers te zijn voor de ZW-uitkeringslasten.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten van de ZW komen € 5 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 49 miljoen) is de realisatie € 54 miljoen lager dan begroot. De belangrijkste verklaring voor de lagere ZW-uitgaven is dat het aantal ZW-uitkeringen is afgenomen. Dit komt aan de ene kant doordat corona in 2022 minder impact had op de ZW dan verwacht. Aan de andere kant is het aantal einddienstverbanders afgenomen.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 56 Kerncijfers ZW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume ZW (x 1.000 uitkeringen, gemiddelde)	95	98	107	107	102	107	- 5
Instream ZW (x 1.000 uitkeringen)	283	298	325	346	394	- <sup>1</sup>	-
Uitstroom ZW (x 1.000 uitkeringen)	322	335	365	414	442	- <sup>1</sup>	-

<sup>1</sup> In- en uitstroom worden niet geraamd.

Bron: UWV, jaarverslag.

### *Handhaving*

De kerncijfers op het gebied van fraude en handhaving toonden in 2020 een wisselend beeld ten opzichte van de voorgaande jaren. In 2021 waren de cijfers grotendeels terug op het oude niveau en dat is ook in 2022 het geval. Het aantal onderzochte fraudesignalen is in 2022 verder gestegen. Opvallend blijft dat het aantal waarschuwingen nog steeds toeneemt en het aantal boetes juist af neemt.

In 2020 heeft onderzoek plaatsgevonden door KPMG naar misbruikrisico's in de ZW. De nadere analyse hiervan is inmiddels afgerond. De uitkomsten hiervan worden bekend gemaakt via de eerstvolgende Stand van de uitvoering.

Tabel 57 Kerncijfers ZW (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	77 <sup>1</sup>	77 <sup>1</sup>	57 <sup>2</sup>	78 <sup>3</sup>	67 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	93 <sup>1</sup>	93 <sup>1</sup>	87 <sup>2</sup>	93 <sup>3</sup>	95 <sup>3</sup>
<i>Opsporing<sup>4</sup></i>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	3,5	3,9	3,3	4,8	5,2
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	2,6	2,6	2,0	2,4	2,4
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	2,9	3,5	2,9	2,9	2,5
<i>Sanctionering<sup>4</sup></i>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	1,4	2,1	1,9	3,6	4,3
	Aantal boetes (x 1.000)	1,4	1,1	0,8	0,3	0,2
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,8	0,7	0,6	0,3	0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering<sup>4</sup></i>	Incassoratio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	64	62	44	39	31

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen in de coronacrisis». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

4 Bron: UWV, jaarverslag.

5 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

### *Wet arbeid en zorg (WAZO)*

De WAZO bundelt een aantal wettelijke verlofvormen, zoals het zwangerschaps- en bevallingsverlof, kraamverlof, aanvullend geboorteverlof, adoptie- en pleegzorgverlof, ouderschapsverlof en kort- en langdurend zorgverlof. Soms bestaat er recht op (gedeeltelijke) loondoorbetaling of op een uitkering (zwangerschaps- en bevallingsuitkering, adoptie- en pleegzorguitkering). Deze uitkeringen op grond van de WAZO worden uitgevoerd door UWV.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten WAZO komen circa € 97 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (circa € 42 miljoen, in tabel 53 onderdeel van de post nominaal) komt de realisatie circa € 56 miljoen hoger uit dan werd geraamd bij de begroting. De hogere uitgaven worden verklaard door een hogere gemiddelde WAZO-uitkering dan verwacht per persoon.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Het aantal toekenningen voor de WAZO was naar verwachting.

Tabel 58 Kerncijfers WAZO

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2021
Totaal aantal toekenningen zwangerschap- en bevallingsverlofuitkering (x 1.000 uitkeringen)	140	142	142	153	144	144	0
Aantal toekenningen werknemers (x 1.000 uitkeringen)	129	130	130	140	132	131	1
Aantal toekenningen zelfstandigen (x 1.000 uitkeringen)	11,4	11,5	12,3	12,9	12,2	13	- 1

Bron: UWV, jaarverslag.

#### *WAZO aanvullend geboorteverlof partners*

Het aanvullend geboorteverlof is per 1 juli 2020 ingevoerd. Het verlof duurt maximaal 5 weken. Het verlof dient binnen 6 maanden na de geboorte te worden opgenomen. Ook deze regeling wordt door UWV uitgevoerd.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten aan aanvullend geboorteverlof komen circa € 10 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (circa € 6 miljoen, in tabel 53 onderdeel van de post nominaal) komt de realisatie circa € 4 miljoen hoger uit. De hogere uitgaven worden verklaard door een hogere gemiddelde uitkering voor aanvullend geboorteverlof per persoon dan verwacht.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 59 Kerncijfers aanvullend geboorteverlof

	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Totaal aantal toekenningen aanvullend geboorteverlof (x 1.000 uitkeringen)	24	81	76	79	- 3
Gemiddeld aantal opgenomen dagen	22	22	23	22	1

Bron: UWV, jaarverslag.

#### *WAZO betaald ouderschapsverlof*

Vanaf 2 augustus 2022 wordt een uitkering verstrekt aan werknemers bij opname van ouderschapsverlof. De uitkeringsduur is maximaal 9 weken. De uitkering wordt alleen verstrekt indien het verlof in het eerste levensjaar van het kind wordt opgenomen. Bij adoptie of pleegzorg kan het verlof worden opgenomen gedurende het eerste jaar na opname van het kind in het gezin.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten aan betaald ouderschapsverlof komen circa € 42 miljoen lager uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (circa € 6 miljoen, in tabel 53 onderdeel van de post nominaal) komt de realisatie circa € 48 miljoen lager uit.

De lagere uitgaven worden verklaard doordat het volume fors lager uitkwam dan aanvankelijk verwacht. Daarbij moet opgemerkt worden dat de regeling pas sinds augustus 2022 in werking is getreden en de uitkering (in drie periodes) na afloop van het genoten verlof wordt aangevraagd. De gemiddelde uitkeringshoogte was daarentegen hoger dan verwacht.

Gedurende 2023 zal een beter beeld ontstaan van het gebruik en de gemiddelde prijs van het betaald ouderschapsverlof.

#### **Ontvangsten**

Over 2021 zijn er diverse afrekeningen van regelingen die bevoorschot zijn aan de SVB, de grootste afrekening is van de regeling CSE (€ 0,7 miljoen).

## 4.7 Artikel 7 Kinderopvang

### A. Algemene doelstelling

#### **De overheid biedt financiële ondersteuning aan werkende ouders voor kinderopvang en bevordert de kwaliteit van kinderopvang.**

De overheid hecht aan goede, veilige en financieel toegankelijke kinderopvang, zodat ouders arbeid en zorg kunnen combineren. Voor de bevordering van de arbeidsparticipatie is het belangrijk dat ouders van jonge kinderen actief blijven op de arbeidsmarkt. Bovendien zorgt goede kinderopvang er ook voor dat kinderen worden gestimuleerd in hun ontwikkeling. De kinderopvangtoeslag houdt formele kinderopvang betaalbaar voor ouders. Om de kwaliteit van kinderopvang te bevorderen heeft de overheid in de Wet kinderopvang (Wko) vastgesteld aan welke eisen de kinderopvangvoorzieningen moeten voldoen. De GGD houdt hier, in opdracht van gemeenten, toezicht op. Daarnaast steunt de Minister via subsidies projecten die de (informatie)positie van ouders versterken. Dit om te zorgen dat ouders hun kind naar een kinderopvangvoorziening kunnen brengen die veilig en van goede kwaliteit is. De kinderopvangondernemers zijn verantwoordelijk voor het goed functioneren van de kinderopvang. Gastouderbureaus en gastouders zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van gastouderopvang. Ouders hebben een eigen verantwoordelijkheid bij de keuze voor een kinderopvangvoorziening en kunnen hun invloed onder andere via de oudercommissies uitoefenen.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **regisseert** met wet- en regelgeving het stelsel, **financiert** met de kinderopvangtoeslag (KOT) het gebruik van kinderopvang en **stimuleert** met subsidies de (informatie)positie van ouders. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- het vaststellen van de hoogte van de kinderopvangtoeslag en de voorwaarden waaronder deze wordt toegekend;
- het ter beschikking stellen van middelen aan gemeenten via het Gemeentefonds ter financiering van toezicht en handhaving op de kinderopvang;
- het borgen van de kwaliteit van toezicht en handhaving;
- het verstrekken van middelen ten behoeve van de kinderopvang en voor- en naschoolse voorzieningen in Caribisch Nederland in het kader van het programma BES(t) 4 kids;
- het bevorderen van de kwaliteit en veiligheid van de kinderopvang.

De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering van de KOT door Dienst Toeslagen.

### C. Beleidsconclusies

#### *Verbetertraject Kinderopvangtoeslag*

Vooruitlopend op het nieuwe kinderopvangstelsel wordt samen met Dienst Toeslagen binnen het Verbetertraject kinderopvangtoeslag doorgewerkt aan verbeteringen binnen het huidige stelsel. In 2022 is de Kamer geïnformeerd over de voortgang van het verbetertraject ([Kamerstukken II 2021/22, 31 066, nr. 1016](#)). Per 1 januari 2022 zijn kinderopvangorganisaties

wettelijk verplicht om maandelijks kinderopvanggegevens te leveren aan Toeslagen. Hiermee kan Toeslagen ouders eerder signaleren, waarbij ouders op basis van actuele opvanggegevens eerder worden geattendeerd op mogelijke afwijkingen die kunnen leiden tot (hoge) terugvorderingen.

#### *Herstel Toeslagen en vervolgacties POC KOT*

Om de gedupeerde ouders te helpen met het maken van een nieuwe start, worden zij door de gemeenten geholpen met bijkomende problematiek onder andere op het gebied van wonen, zorg, gezin en werk. Dat gedupeerde ouders hun compensatie of tegemoetkoming moeten aanwenden voor de betaling aan nog openstaande schulden is ongewenst. Daarom worden publieke schulden kwijtgescholden. Ook in 2022 is uitvoering gegeven aan deze maatregelen. Gedurende 2022 is bij circa 4.000 ouders vastgesteld dat zij gedupeerde zijn van de problemen bij de kinderopvangtoeslag. In totaal is in 2022 bij gedupeerde ouders een bedrag van circa € 36 miljoen aan vorderingen kinderopvangtoeslag kwijtgescholden.

Op 4 november 2022 is de Wet Hersteloperatie Toeslagen gepubliceerd ([Stb. 2022, 434](#)). Hiermee zijn vorig jaar de wettelijke grondslagen voor een groot deel van de herstelmaatregelen geregeld. Het kabinet streeft er naar in het voorjaar 2023 het aanvullend wetsvoorstel op de Wet Hersteloperatie Toeslagen naar de Tweede Kamer te sturen. Hierin worden de aanvullende compensatieregelingen voor ex-partners en nabestaanden uitgewerkt.

#### *Uitvoering Toeslagen*

De samenwerking tussen beleid en uitvoering is verbeterd. Concreet betekent dit dat op verschillende niveaus meer overleggen plaatsvinden tussen beleid en uitvoering waardoor signalen die in de uitvoering gesignaleerd worden ook bij beleid terechtkomen. Signalen worden met elkaar uitgewisseld om vervolgens samen tot oplossingen te komen. Hier is extra capaciteit voor vrijgemaakt.

#### *Verruiming koppeling gewerkte uren en enkele andere maatregelen*

In het gewijzigde Besluit kinderopvangtoeslag ([Stb. 2021, 434](#)) zijn naast de indexatie van de maximum uurprijzen en inkomensgrenzen een aantal maatregelen van dekking voorzien. De dekking is geregeld door de toeslagpercentages per 2022 te verlagen. Het betreft de volgende maatregelen:

- Zoals door het vorige kabinet is aangekondigd, is de koppeling gewerkte uren voor de BSO per 1 januari 2022 verruimd. Ouders hadden in 2022 voor de BSO recht op kinderopvangtoeslag voor maximaal 140% van het aantal gewerkte uren van de minst werkende partner (voorheen was dit maximaal 70%).
- Per 2022 is een uitzondering op de arbeidseis voor het recht op kinderopvangtoeslag in werking getreden. Gezinnen waarvan een ouder is veroordeeld tot een vrijheidsbenemende straf of maatregel van langer dan drie maanden hebben aanspraak op kinderopvangtoeslag ([Kamerstukken II 2020/21, 35 574, nr. 13](#)).
- Tevens is de doelmatigheidsgrens voor terugvorderingen verhoogd vanaf berekeningsjaar 2021 ([Kamerstukken II 2020/21, 35 574, nr. 12](#)). Bedragen kleiner dan € 98 hoeven niet meer terugbetaald te worden aan Toeslagen.

#### *Intensivering toezicht en handhaving gastouderopvang*

Zoals in de begroting van 2022 is aangekondigd heeft het kabinet besloten om met ingang van 2022 het toezicht en handhaving in de gastouderopvang te intensiveren. Met deze intensivering ontvangen gemeenten extra



middelen in het gemeentefonds om jaarlijks 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang per gemeente te inspecteren. Deze toezichtsnorm is per 1 januari 2023 verankerd in de Wet kinderopvang. Daarmee zijn gemeenten wettelijk verplicht om jaarlijks 50% van de voorzieningen voor gastouderopvang te laten inspecteren. De Inspectie van het Onderwijs controleert dit. De maatregel is van dekking voorzien door de maximum uurprijs voor gastouderopvang in 2023 met 15 cent minder te indexeren ([Stb. 2022, 386](#)).

*Verbetering kwaliteit en toegankelijkheid van kinderopvang in Caribisch Nederland*

De inwerkingtreding van het wetsvoorstel Kinderopvang Caribisch Nederland is vertraagd. Dit komt mede doordat de afspraken over de kinderopvang uit het coalitieakkoord vertaald moesten worden naar de situatie in Caribisch Nederland. Het wetsvoorstel is begin 2023 aan de Tweede Kamer aangeboden. Het onderdeel over de financiering van de kinderopvang binnen het wetsvoorstel kinderopvang zal naar verwachting pas in 2025 van kracht worden. Tot die tijd zal de Tijdelijke subsidieregeling Financiering kinderopvang Caribisch Nederland plaatsvinden. In 2022 zijn de subsidiebedragen van de tijdelijke subsidieregeling verhoogd om verbeteringen in de arbeidsvoorwaarden inclusief verhoging van het wettelijk minimumloon in Caribisch Nederland te kunnen betalen. De openbare lichamen hebben in het kader van het programma BES(t) 4 kids een bijzondere uitkering ontvangen om de kinderopvangorganisaties te ondersteunen. Dit wordt onder andere gedaan door het bieden van opleidingen aan medewerkers.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 60 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 7 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>2.955.372</b>	<b>3.366.289</b>	<b>3.913.026</b>	<b>4.115.024</b>	<b>4.217.155</b>	<b>3.857.977</b>	<b>359.178</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>2.958.302</b>	<b>3.366.184</b>	<b>3.912.442</b>	<b>4.108.446</b>	<b>4.206.526</b>	<b>3.857.977</b>	<b>348.549</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Kinderopvangtoeslag	2.933.211	3.353.362	3.596.605	3.813.334	4.105.961	3.827.732	278.229
Tijdelijke tegemoetkomingsregeling KO	0	0	296.200	275.578	74.097	0	74.097
<i>Subsidies</i>							
Kinderopvang	1.898	1.693	1.248	1.411	969	1.300	- 331
Subsidies Caribisch Nederland	0	0	0	5.221	7.535	8.043	- 508
Versterking T&I vaardigheden kinderopvang	2.914	4	1	0	0	0	0
<i>Opdrachten</i>							
Opdrachten Caribisch Nederland	91	67	953	73	270	1.048	- 778
Overige opdrachten	4.417	3.426	2.048	1.524	1.621	3.003	- 1.382
<i>Bekostiging</i>							
Projectbureau PGV	0	0	980	1.394	1.478	1.500	- 22
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
DUO	15.559	7.631	6.827	7.275	7.698	8.551	- 853
Justis	212	1	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>							
Versterking Kinderopvang Samenwerking BES(t) 4 kids CN	0	0	7.580	2.636	6.897	6.800	97
<b>Ontvangsten</b>	<b>1.510.526</b>	<b>1.522.517</b>	<b>1.483.420</b>	<b>1.498.566</b>	<b>1.627.788</b>	<b>1.583.186</b>	<b>44.602</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Werkgeversbijdrage kinderopvang	1.203.577	1.257.158	1.237.337	1.321.216	1.426.253	1.327.537	98.716
Restituties en overige ontvangsten	306.949	265.359	246.083	177.350	201.535	255.649	- 54.114

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NwW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste supplettoire begroting, tweede supplettoire begroting, incidentele supplettoire begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele supplettoire begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerpbegroting en de vaststelling van de eerste supplettoire begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomstenoverdrachten

#### Kinderopvangtoeslag

Ouders die betaalde arbeid verrichten en ouders die tot een doelgroep behoren zoals omschreven in de Wko, ontvangen een inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderopvang: de kinderopvangtoeslag. Hierbij geldt de voorwaarde dat zij hun kinderen naar een kinderopvanginstelling of gastouder brengen die voldoet aan de eisen van de Wko en daarom geregistreerd is in het Landelijk Register Kinderopvang (LRK). De KOT wordt uitgevoerd door Dienst Toeslagen van het Ministerie van Financiën. DUO verzorgt de inschrijving in het register buitenlandse kinderopvang en de SVB is verantwoordelijk voor de uitbetaling van de aanvulling op de KOT in het buitenland.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven Kinderopvangtoeslag zijn in 2022 uitgekomen op € 4.106,0 miljoen en daarmee € 278,2 miljoen hoger dan in de begroting 2022 was geraamd. In de begroting was zoals gebruikelijk nog gerekend in het prijsniveau van het voorgaande jaar. Indien rekening wordt gehouden met het geraamde bedrag voor de loon- en prijsbijstelling (€ 19,7 miljoen) is er € 258,5 miljoen meer aan kinderopvangtoeslag uitgegeven dan was voorzien.

De hogere dan verwachte uitgaven komen vooral doordat er in 2022 meer gebruik is gemaakt van kinderopvang dan verwacht. Het aantal kinderen dat naar de opvang gaat en het gemiddelde aantal uren kinderopvang per kind zijn beide hoger uitgekomen, zowel in de dagopvang als in de buitenschoolse opvang. Dit is verder toegelicht in het gedeelte Beleidsrelevante kerncijfers. Naast een hoger gebruik waren er in 2022 ook enkele andere ontwikkelingen, waaronder een lager bedrag aan nabetalingen over eerdere jaren.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Het aantal huishoudens met kinderopvangtoeslag is in 2022 4,3% hoger uitgekomen dan in de begroting werd verwacht. Het aantal kinderen waarvoor ouders kinderopvangtoeslag hebben ontvangen is 34.000 (+4,0%) hoger uitgekomen. Daarnaast gingen kinderen gemiddeld bijna 2½ uur per maand meer naar de opvang (+3,9%). Procentueel zijn de verschillen ten opzichte van de raming voor 2022 redelijk vergelijkbaar voor de dagopvang en de buitenschoolse opvang.

Het hogere gebruik wordt voor een belangrijk deel verklaard door de gunstige economische ontwikkeling en de demografie. Zo is de werkloosheid in 2022 fors lager uitgekomen dan verwacht en waren er meer werkende ouders. Daarnaast was er een licht opwaarts effect op het gebruik van kinderopvang doordat het aantal kinderen van 0 tot 12 jaar in de Nederlandse bevolking iets hoger is uitgekomen dan verwacht.

De gemiddelde tarieven van kinderopvanginstellingen zijn in 2022 bij alle opvangsoorten hoger uitgekomen dan waar rekening mee was gehouden. Het verschil was zowel in absolute zin als procentueel het sterkst in de dagopvang met € 0,27 (+3,1%).

Tabel 61 Kerncijfers gebruik kinderopvang (jaargemiddelden)<sup>1</sup>

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal huishoudens dat gebruik maakt van kinderopvangtoeslag (x 1.000)	524	547	551	556	588	564	24
Aantal kinderen met kinderopvangtoeslag (x 1.000)							
0-12 jaar	785	818	825	832	879	845	34
0-4 jaar (dagopvang)	375	387	389	399	419	401	18
4-12 jaar (buitenschoolse opvang)	410	431	436	432	460	443	17
Deelname kinderen met kinderopvangtoeslag (%)							
0-12 jaar	36	38	38	39	41	40	1
0-4 jaar (dagopvang)	54	56	57	58	60	58	2
4-12 jaar (buitenschoolse opvang)	28	29	30	30	32	31	1
Aantal uren per kind per maand							
0-12 jaar	58,1	59,2	61,2	63,9	64,5	62,1	2,4
0-4 jaar (dagopvang)	80,5	82,6	85,4	88,6	89,9	86,5	3,4
4-12 jaar (buitenschoolse opvang)	37,7	38,3	39,6	41,2	41,4	39,9	1,5
Gebruik kinderopvangtoeslag naar verzamelinkomen (aantal kinderen met kinderopvangtoeslag x 1.000)							
Tot 130% Wml	77	81	80	76	73	72	1
130% Wml tot 1 1/2 x modaal	189	193	187	179	160	173	- 13
1 1/2 x modaal tot 3 x modaal	401	420	431	442	492	464	28
3 x modaal en hoger	117	124	127	135	154	136	18
Aantal uren per kind met kinderopvangtoeslag							
Tot 130% Wml	71	72	74	79	83	80	3
130% Wml tot 1 1/2 x modaal	56	57	59	63	64	60	4
1 1/2 x modaal tot 3 x modaal	55	56	58	60	60	58	2
3 x modaal en hoger	65	66	68	70	70	68	2

<sup>1</sup> De cijfers van 2022 zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van inkomen en gebruik. Voor 2021 is het merendeel van de beschikkingen definitief vastgesteld. Voor 2020 en eerdere jaren zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief.

Bron: SZW, berekening op basis van informatie van CBS en Toeslagen.

Tabel 62 Kerncijfers kinderopvang bijdragen sectoren en ouders<sup>1</sup>

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
<b>Bijdragen sectoren (in %)</b>							
Collectief	70	73	73	71	71	71	0
waarvan Overheid	38	43	46	45	45	45	0
waarvan Werkgevers	32	30	27	26	26	27	- 1
Ouders	30	27	27	29	29	29	0
<b>Wettelijke maximum uurprijs (in €)</b>							
Dagopvang	7,45	8,02	8,17	8,46	8,50	8,50	0
Buitenschoolse opvang	6,95	6,89	7,02	7,27	7,31	7,31	0
Gastouderopvang	5,91	6,15	6,27	6,49	6,52	6,52	0
<b>Gemiddelde tarieven van kinderopvanginstellingen (in €)<sup>2</sup></b>							
Dagopvang	7,46	8,12	8,42	8,70	8,85	8,58	0,27
Buitenschoolse opvang	7,22	7,40	7,64	7,84	7,94	7,72	0,22
Gastouderopvang	6,00	6,24	6,41	6,57	6,60	6,44	0,16
<b>Ouderbijdrage eerste kind in € per uur voor gezinsinkomen<sup>3</sup></b>							
130% Wml	0,46	0,35	0,36	0,37	0,38	0,38	0
1 1/2 x modaal	1,77	1,60	1,63	1,68	1,72	1,72	0
3 x modaal	4,97	4,70	4,79	4,96	5,06	5,06	0
<b>Ouderbijdrage volgend kind in € per uur voor gezinsinkomen</b>							
130% Wml	0,38	0,34	0,35	0,36	0,37	0,37	0
1 1/2 x modaal	0,48	0,47	0,47	0,49	0,50	0,50	0
3 x modaal	1,24	1,19	1,22	1,26	1,28	1,28	0

1 De cijfers van 2022 zijn gebaseerd op de opgaven van aanvragers, die nog kunnen wijzigen als gevolg van het definitief vaststellen van uurtarieven. Voor 2021 is het merendeel van de beschikkingen definitief vastgesteld. Voor 2020 en eerdere jaren zijn vrijwel alle beschikkingen en onderliggende gegevens definitief.

2 De cijfers over de gemiddelde uurprijs zijn gebaseerd op de uurprijzen die ouders aan Toeslagen doorgeven. Deze kunnen afwijken van de door de ouders werkelijk betaalde uurprijzen. Het betreft de gemiddelde uurprijzen, waarbij gewogen is naar gebruik. Ter illustratie: de uurprijs van gebruikers die 60 opvanguren afnemen weegt drie keer zo zwaar mee bij bepaling van het gemiddelde als de uurprijs van gebruikers die 20 opvanguren afnemen.

3 Kosten van kinderopvang per uur voor ouders, gegeven de maximum uurprijs en de toeslag die ouders ontvangen.

Bron: SZW, berekening op basis van informatie van Toeslagen.

#### *Tegemoetkomingsregeling Eigen Bijdrage*

Vanwege de kabinetsmaatregelen rondom COVID-19 is de kinderopvang-sector gedurende enkele periodes gesloten geweest. Ouders met kinderopvangtoeslag, ouders met gemeentelijke subsidiëring en personen zonder overheidsvergoeding die de factuur hebben doorbetaald tijdens de periode(s) dat de kinderopvang gesloten was, konden voor een tegemoetkoming van de eigen bijdrage in aanmerking komen.

Daarnaast kunnen ouders die in de eerste sluitingsperiodes (voorjaar 2020 en winter 2020/21) te weinig TTKO hadden ontvangen op basis van de op dat moment bekende kinderopvanggegevens, in aanmerking komen voor een additionele tegemoetkoming op basis van de kinderopvanggegevens zoals die op 1 mei 2022 bekend waren.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De middelen voor de Tegemoetkoming eigen bijdrage zijn aan de begroting toegevoegd via de 1<sup>e</sup> Incidentele suppletoire begroting SZW 2022. Dit was voor de derde periode van sluiting en voor de additionele regeling ([Stb. 2022, 163](#)). In totaal is € 78 miljoen vrijgemaakt voor de Tegemoetkoming eigen bijdrage.

De realisatie in 2022 is uitgekomen op € 74,1 miljoen. Het verschil van € 3,9 miljoen wordt vooral verklaard doordat de middelen voor de uitvoeringskosten zijn overgeboekt naar artikel 11 voor de SVB en naar de begroting van het Ministerie van Financiën voor Dienst Toeslagen.

### **Subsidies**

Voor projectsubsidies kinderopvang in Nederland is € 1 miljoen uitgegeven (€ 0,3 miljoen lager dan begroot). Een eindafrekening van € 0,2 miljoen is verschoven naar 2023. De uitgaven op subsidies zijn daarnaast afhankelijk van de ingediende aanvragen vanuit de sector.

Voor de tijdelijke subsidieregeling financiering kinderopvang Caribisch Nederland is € 8,0 miljoen begroot, de realisatie was € 7,5 miljoen. Bij de raming van de uitgaven voor de tijdelijke subsidieregeling is uitgegaan van een hogere deelname van kinderen aan de opvang dan in de praktijk in 2022 is gebleken.

### **Opdrachten**

Op het budget voor 'Overige opdrachten' van € 3,0 miljoen is € 1,6 miljoen uitgegeven (€ 1,4 miljoen minder dan begroot). De lagere realisatie komt voornamelijk doordat een reservering voor sneltesten kon vervallen. Daarnaast waren er minder opdrachten en onderzoeken dan eerder was voorzien.

Op het budget voor Opdrachten Caribisch Nederland van ruim € 1 miljoen is afgerond € 0,8 miljoen minder uitgegeven dan eerder begroot. In 2022 zijn een aantal activiteiten in het kader van het programma BES(t) 4 kids niet tot uitvoering gekomen. Een ICT-applicatie voor de bekostiging van de kinderopvang conform de Wet kinderopvang BES is vertraagd (€ 0,6 miljoen).

### **Bekostiging**

De bekostiging betreft uitgaven aan Stichting Projectenbureau Publieke Gezondheid van de Vereniging van Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland (PGV) voor de coördinatie op het toezicht op de kinderopvang. PGV is wettelijk aangewezen voor deze taak. De gerealiseerde uitgaven hiervoor wijken nauwelijks af van de begroting van € 1,5 miljoen.

### **Bijdrage aan agentschappen**

Het budget van € 8,5 miljoen is geheel bestemd voor de uitvoering door DUO van het Landelijk Register Kinderopvang en het Personenregister Kinderopvang. De kosten kwamen € 0,9 miljoen lager uit dan begroot, onder andere door vertraging bij een migratietraject van het Personenregister kinderopvang en het annuleren van een project voor het digitaliseren van de aanvraagformulieren voor het Landelijk Register Kinderopvang. Ook waren er lagere kosten bij bezwaar en beroep.

### Bijdrage aan medeoverheden

De openbare lichamen hebben in het kader van het programma BES(t) 4 kids een bijzondere uitkering ontvangen om de kinderopvangorganisaties te ondersteunen. Dit wordt onder andere gedaan door het bieden van opleidingen aan medewerkers. Het budget hiervoor van € 6,8 miljoen is met € 0,1 miljoen overschreden.

### Ontvangsten

De restituties en overige ontvangsten zijn in 2022 in totaal € 54,1 miljoen lager uitgekomen dan begroot.

De restituties ofwel de terugontvangsten op de kinderopvangtoeslag waren € 65,3 miljoen lager dan verwacht. Bij het bepalen van het definitieve recht van huishoudens kwam het totale bedrag aan terugvorderingen lager uit dan eerder verwacht. Ouders hoeven dus minder terug te betalen en daardoor waren er ook minder ontvangsten. Daarnaast heeft het effect van de pauzering van invorderingen die pas in het voorjaar van 2022 is opgeheven mogelijk tot lagere ontvangsten geleid.

De overige ontvangsten zijn juist € 11,2 miljoen hoger uitgekomen. Dit houdt vrijwel geheel verband met een terugontvangst voor de Tegemoetkoming eigen bijdrage. De voorschotten die zijn verstrekt aan de SVB voor de eerste en tweede periode van sluiting zijn afgerekend. Per saldo kwamen de kosten lager uit dan verwacht, voornamelijk voor de tegemoetkoming voor ouders die geen gebruik maken van kinderopvangtoeslag. Aangezien deze ouders niet bekend zijn bij de overheid was het lastig om vooraf een goede inschatting te maken van de omvang van deze groep.

De ontvangsten werkgeversbijdrage kinderopvang zijn € 98,7 miljoen hoger dan in de begroting 2022 was voorzien. De werkgeversbijdrage voor de kinderopvang bestaat uit een vast percentage (0,5%) van de totale loonsom. Doordat de totale loonsom in 2022 hoger is uitgekomen zijn er ook meer ontvangsten uit de werkgeversbijdrage kinderopvang.

### Kerncijfers

Onder vrouwen en moeders met jonge kinderen is het aantal gewerkte uren per week in 2022 gestegen ten opzichte van 2021. Mannen en vaders met jonge kinderen zijn in 2022 gemiddeld juist iets minder uren gaan werken.

Tabel 63 Ontwikkeling in gewerkte uren (gemiddelde binnen de groep mensen met een baan van meer dan 1 uur, jaarcijfers)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Vrouwen 15 tot 75 jaar	26,1	26,3	26,2	27,4	27,9
Mannen 15 tot 75 jaar	35,7	35,6	35,4	36,3	36,1
Moeders met jonge kinderen (0-11 jaar)	26,6	26,8	26,9	27,5	28,1
Vaders met jonge kinderen (0-11 jaar)	39,8	39,6	39,4	40,4	40,1

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking.

De netto arbeidsparticipatie is in 2022 in de meeste categorieën gestegen ten opzichte van 2021. De netto arbeidsparticipatie onder vaders met jonge kinderen is in 2022 vrijwel stabiel gebleven en onder alleenstaande moeders licht gedaald.

Tabel 64 Netto arbeidsparticipatie (%)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Totaal mannen en vrouwen 15 tot 75 jaar	67,8	68,8	68,4	70,4	72,2
Moeders (lid van ouderpaar)	79,0	80,4	80,5	81,4	82,6
Vaders (lid van ouderpaar)	91,7	92,1	91,7	91,8	92,6
Alleenstaande moeders	65,9	66,2	68,5	71,5	70,5
Alleenstaande vaders	76,6	80,4	79,8	83,5	84,4
Moeders met jonge kinderen (0-11)	77,8	79,4	80,1	79,7	81,5
Vaders met jonge kinderen (0-11)	94,0	94,2	93,9	94,4	94,3

Bron: CBS, Enquête Beroepsbevolking.



## 4.8 Artikel 8 Oudedagsvoorziening

### A. Algemene doelstelling

**De overheid biedt een basispensioen aan personen die de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt. De overheid stimuleert de opbouw van en stelt kaders voor de houdbaarheid van aanvullende arbeidspensioenen en draagt zorg voor toezicht op de naleving daarvan.**

Het kabinet vindt dat iedere gepensioneerde een basispensioen dient te hebben. Daarom verschaft zij een basispensioen (AOW) aan diegenen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. Dit is de eerste pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Daarnaast bevordert de overheid het opbouwen van toekomstbestendige aanvullende pensioenen, zodat werknemers na hun pensionering niet te maken krijgen met een grote inkomensachteruitgang. Momenteel bouwt ruim 87% van de werknemers een aanvullend arbeidspensioen op door verplichte deelname aan pensioenregelingen die vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers meestal beheren. Dit betreft de tweede pijler van het Nederlandse pensioenstelsel. Met regelgeving en toezicht waarborgt de overheid een zorgvuldig beheer van de ingelegde pensioengelden. In de derde pijler van het pensioenstelsel kunnen mensen facultatief op eigen initiatief individuele pensioenproducten afsluiten.

De overheid biedt inkomensondersteuning aan AOW-gerechtigden (IOAOW) en biedt een overbruggingsuitkering aan mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd (OBR).

Inwoners van Caribisch Nederland die de AOV-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een basispensioen op grond van de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV).

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen en de aanvullende arbeidspensioenen **regisseert** de Minister. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen voor zover de overheid hier zelf verantwoordelijkheid voor draagt;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- de vormgeving van het toezicht met betrekking tot de arbeidspensioenen door De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM);
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

## C. Beleidsconclusies

### *Wet verandering koppeling AOW-leeftijd*

Met de Wet verandering koppeling AOW-leeftijd ([Stb. 2020, 503](#)) is geregeld dat per 1 januari 2025 de 1-op-1-koppeling van de AOW- en pensioenricht-leeftijd aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd, wordt vervangen door een 2/3-koppeling. De gewijzigde koppeling betekent dat elk jaar levenswinst wordt vertaald in gemiddeld acht maanden langer doorwerken en gemiddeld vier maanden langer AOW-pensioen. Op basis van deze 2/3-koppeling en op basis van de CBS-raming van de gemiddelde resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd voor 2028, is in 2022 de AOW-leeftijd voor 2028 vastgesteld op 67 jaar en drie maanden ([Stcrt. 2022, 30748](#)). Tussen 2024 en 2027 verandert de vastgestelde AOW-leeftijd niet en is de AOW-leeftijd 67 jaar.

### *Verlaging en afschaffing IOAOW*

Het kabinetsbesluit om het minimumloon extra te verhogen werkt door in alle aan het minimumloon gekoppelde regelingen, waaronder de AOW. Het verlagen van de IOAOW per 1 januari 2023 en het afschaffen ervan per 1 januari 2025, maakt onderdeel uit van de dekking van de koppeling van de AOW aan de extra verhoging van het minimumloon. Het bedrag voor de inkomensondersteuning AOW is per 1 januari 2023 verlaagd tot een bedrag van € 5 bruto per maand. Deze verlaging is geregeld in het besluit van de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid in overeenstemming met de Minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen van 3 oktober 2022 ([Stb. 2022, 381](#)).

### *Verhoging AOV Caribisch Nederland*

Om toe te werken naar het ijkpunt sociaal minimum op Caribisch Nederland moeten de inkomens worden verhoogd en de kosten van levensonderhoud worden verlaagd. Via het amendement Wuite c.s. ([Kamerstukken II 2021/22, 35 925 IV, nr. 12](#)) zijn de minimumuitkeringen, waaronder de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV), per 1 januari 2022 verhoogd met 10% (inclusief inflatiecorrectie). Het kabinet zet de komende jaren de volgende stappen om in 2025 het ijkpunt sociaal minimum te behalen.

### *Wetsvoorstel toekomst pensioenen*

Op 30 maart 2022 heeft de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen het wetsvoorstel toekomst pensioenen ingediend bij de Tweede Kamer ([Kamerstukken II 2021/22, 36 067, nr. 5](#)). Na rondetafelgesprekken, een wetgevingsoverleg, een artikelsgewijze behandeling en de plenaire behandeling heeft de Tweede Kamer op 22 december 2022 ingestemd met het wetsvoorstel. De beoogde inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen is 1 juli 2023. Met het wetsvoorstel wordt beoogd om eerder perspectief te bieden op een koopkrachtig pensioen, pensioenen persoonlijker en transparanter vorm te geven en pensioenen beter te laten aansluiten op de veranderende arbeidsmarkt en samenleving. Tevens is een doelstelling opgenomen om het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt te halveren.

### *Implementatietraject wetsvoorstel toekomst pensioenen*

Nadat de wetgeving omtrent het vernieuwde pensioenstelsel definitief is, hebben de sociale partners en pensioenuitvoerders de mogelijkheid om op een zelfgekozen moment, maar voor 1 januari 2027, de overstap te maken naar nieuwe pensioenregelingen. Om hen daarbij te faciliteren is in 2022 gewerkt aan een informatieplatform van, voor en door professionals in de pensioensector waar algemene en doelgroepgerichte informatie over de

Wet toekomst pensioenen beschikbaar wordt gesteld: [www.werkenaanonspensioen.nl](http://www.werkenaanonspensioen.nl). Het informatieplatform is in januari 2022 live gegaan en wordt doorlopend geactualiseerd. Het doel van het platform is om de decentrale partijen, zoals werkgevers(organisaties), werknemersorganisaties en de medezeggenschap, een goed inzicht te geven in de te nemen stappen en keuzes. Naast het informatieplatform voor professionals is sinds augustus 2022 ook de website [www.onsnieuwepensioen.nl](http://www.onsnieuwepensioen.nl) beschikbaar voor het Nederlandse publiek. Op deze plek wordt op een toegankelijke wijze uitgelegd wat het pensioen is, waarom de huidige regels voor pensioen wijzigen, wat daarbij hetzelfde blijft en wat de nieuwe regels zijn.

#### *Wetsvoorstel pensioen bij scheiding*

In 2020 is de voorbereiding van het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding in de Tweede Kamer afgerond en aangemeld voor plenaire behandeling. In maart 2022 is in het nader rapport bij het Wetsvoorstel toekomst pensioenen ([Kamerstukken II 2021/22, 36 067, nr. 5](#)) aangegeven dat er samenhang is tussen de voorstellen voor de Wet toekomst pensioenen en de Wet pensioenverdeling bij scheiding. Vanwege deze samenhang heeft de regering aangekondigd voornemens te zijn de inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding op te schuiven naar 1 januari 2027. Het uitstel van de inwerkingtredingsdatum van het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding betekent dat de goede elementen uit deze wet, die geïnitieerd zijn ter bescherming van de scheidende partners, pas in 2027 in werking zullen treden. Hierdoor heeft de regering in het rapport bij nota van wijziging aangekondigd overbruggingsmaatregelen te introduceren waardoor de verdeling van pensioen bij scheiding alvast in de geest van het wetsvoorstel kan plaatsvinden. Deze nota van wijziging zal naar verwachting na de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer gestuurd worden, eventuele wijzigingen voor het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding als gevolg van de Wet toekomst pensioenen zullen daarin ook worden meegenomen.

#### *Uitbreiding waardeoverdracht klein pensioen*

De Eerste Kamer heeft op 27 september 2022 ingestemd met een wetsvoorstel ([Stb. 2022, 387](#)) dat het mogelijk maakt voor pensioenuitvoerders om vanaf 1 januari 2023 om ook kleine pensioenen die een andere ontstaansgeschiedenis hebben dan einde deelneming automatisch over te dragen naar de nieuwe pensioenuitvoerder. Er is een uitzondering van kleine pensioenaanspraken in uitkeringsregelingen die bij verzekeraars zijn ondergebracht en niet zijn ontstaan door een individuele baanwisseling. In geval automatische waardeoverdracht niet mogelijk blijkt te zijn, is het mogelijk gemaakt om onder voorwaarden ook deze kleine pensioenen af te kopen. Daarnaast is het sinds 1 januari 2023 mogelijk om kleine netto pensioenen en kleine netto lijfrentes af te kopen zonder dat dit fiscaal als onregelmatige handeling wordt gezien.

#### *Overbruggingsregeling*

In 2022 is de OBR met twee jaar verlengd voor instroom tot 31 december 2024.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 65 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 8 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>23.009</b>	<b>25.215</b>	<b>24.903</b>	<b>23.302</b>	<b>29.515</b>	<b>25.534</b>	<b>3.981</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>23.009</b>	<b>25.215</b>	<b>24.903</b>	<b>23.302</b>	<b>29.673</b>	<b>25.534</b>	<b>4.139</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Overbruggingsregeling AOW	4.006	3.509	1.904	1.293	919	991	- 72
AOV inclusief tegemoetkoming (Caribisch Nederland)	19.003	21.706	22.999	22.009	28.148	24.082	4.066
<i>Opdrachten</i>							
Opdrachten	0	0	0	0	606	461	145
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>174</b>	<b>50</b>	<b>166</b>	<b>0</b>	<b>166</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Restituties	0	0	174	50	166	0	166

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

Tabel 66 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 8 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>38.124.879</b>	<b>39.483.700</b>	<b>41.234.597</b>	<b>42.956.000</b>	<b>44.030.599</b>	<b>44.160.815</b>	<b>- 130.216</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
AOW	37.195.249	38.538.717	40.257.440	41.944.000	43.000.051	42.411.814	588.237
Inkomensondersteuning AOW	929.630	944.983	977.157	1.012.000	1.030.548	1.024.108	6.440
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>724.893</i>	<i>- 724.893</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomstenoverdrachten

#### Overbruggingsregeling AOW (OBR)

De OBR geldt voor mensen die per 1 januari 2013 reeds deelnemen aan een vut- of prepensioenregeling of een daarmee vergelijkbare regeling en die zich niet hebben kunnen voorbereiden op de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd. De OBR overbruggt voor deze groep de periode tussen de 65-jarige leeftijd en de verhoogde AOW-leeftijd. De regeling is per 1 oktober 2013 in werking getreden, werkt terug tot 1 januari 2013 en sluit voor nieuwe instroom per 1 januari 2025. Vanaf 2016 is de OBR uitgebreid voor mensen die tussen 1 januari 2013 en 1 juli 2015 met vroegpensioen zijn gegaan. De OBR overbruggt voor deze groep het AOW-gat voor zover dat het gevolg is van de versnelde verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd, omdat deze groep zich niet op die versnelling heeft kunnen voorbereiden. Sinds 1 oktober 2016 kan een OBR-uitkering tot maximaal één jaar met terugwerkende kracht worden aangevraagd. De aanvraag moet dan wel

worden gedaan vóór dat de AOW-gerechtigde leeftijd is bereikt. De OBR kent een inkomenseis en een partner- en vermogenstoets, exclusief eigen woning en pensioenvermogen. De OBR wordt uitgevoerd door de SVB.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De laatste bevoorschotting van de OBR-uitgaven in 2022 aan de SVB heeft in het vierde kwartaal van 2022 plaatsgevonden. Op basis van de toen meest actuele realisatiecijfers ging deze bevoorschotting uit van een totale uitkeringslast van € 919 duizend. Dit betreft ten opzichte van de begroting 2022 een daling van € 72 duizend. In de voorjaarsnota staan de realisatiecijfers over heel 2022 verwerkt.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

**Tabel 67 Kerncijfers Overbruggingsregeling**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Instroom OBR (x 1.000 uitkeringen)	1,0	0,8	0,4	0,1	0,1	0,05	0,05

Bron: SVB, jaarverslag.

#### *Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) (Caribisch Nederland)*

Personen die in Caribisch Nederland verzekerde jaren hebben opgebouwd voor de AOV en die de AOV-gerechtigde leeftijd hebben bereikt ontvangen een aan de verzekerde jaren gerelateerd ouderdomspensioen op grond van de AOV. Naast het ouderdomspensioen wordt op Sint Eustatius en Saba een tegemoetkoming verstrekt die recht doet aan de prijsverschillen tussen de eilanden. Tevens kent de AOV een partnertoeslag.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven voor de Algemene Ouderdomsverzekering (AOV) zijn € 4,1 miljoen hoger uitgevallen dan begroot. Dit komt onder andere door reguliere loon- en prijsbijstelling (€ 1,1 miljoen), een beleidsmatige verhoging per 1 januari 2022 (€ 1,2 miljoen) en een tegenvallende euro-dollar koers (circa € 1,8 miljoen).

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

**Tabel 68 Kerncijfers AOV (Caribisch Nederland)**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume AOV (x 1.000 personen, ultimo)	4,2	4,3	4,3	4,5	4,8	4,8	0

Bron: RCN-unit SZW.

#### *Algemene Ouderdomswet (AOW)*

De AOW is een volksverzekering en heeft als doel het verschaffen van een basispensioen aan degenen die de AOW-gerechtigde leeftijd hebben bereikt. De AOW wordt uitgevoerd door de SVB. Hoofdstuk 10, Sociale fondsen SZW, gaat nader in op de financiering van de uitgaven aan de AOW.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven aan de AOW komen in 2022 € 588 miljoen hoger uit dan begroot. Indien er rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (post nominaal in tabel 66), zijn de gerealiseerde AOW-uitgaven € 85 miljoen lager dan begroot. Dit wordt grotendeels verklaard doordat er vanwege corona meer AOW-gerechtigden zijn overleden en doordat het aandeel alleenstaande lager is dan verwacht.

Een lager aandeel alleenstaande zorgt voor een daling in de AOW-uitkeringslasten, omdat een alleenstaande AOW-gerechtigde een hogere AOW-uitkering ontvangt dan een gehuwde.

#### Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 69 Kerncijfers AOW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume AOW (x 1.000 personen, jaargemiddelde)	3.411	3.423	3.483	3.546	3.581	3.588	- 7
Personen met een onvolledige AOW-uitkering (% van totaal, ultimo)	19	19	19	19	19	19	0

Bron: SVB, jaarverslag.

#### Handhaving

De onderstaande tabel geeft de resultaten weer in 2022 met betrekking tot preventie, opsporing, sanctionering en afdoening. Uit onderstaande tabel blijkt dat er ten opzichte van 2021 een daling is in de kennis der verplichtingen. In het onderzoek van I&O Research worden verschillende redenen genoemd waarom plichten niet herkend worden: sommige plichten worden als 'logisch' gezien, het proces van aanvragen is dermate eenvoudig dat men vervolgens niet verder over eventuele plichten nadenkt of omdat uitkeringsontvangers ervan uit lijken te gaan dat 'de overheid toch al alles over mij weet'. Als voorbeeld wordt een ingevuld formulier van de Belastingdienst voor de inkomstenbelasting genoemd. Op basis van deze kennis gaat men ervan uit dat deze gegevens algemeen bekend zijn bij andere overheidsinstanties.

Tabel 70 Kerncijfers AOW (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	52 <sup>1</sup>	57 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	38 <sup>3</sup>	36 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	82 <sup>1</sup>	67 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	92 <sup>3</sup>	89 <sup>3</sup>
<i>Opsporing</i> <sup>4</sup>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	13	9,4	5,8	5,8	5
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	0,7	0,6	0,4	0,4	0,5
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	3,1	3,0	2,0	2,0	2,6
<i>Sanctionering</i> <sup>4</sup>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	0,4	0,6	0,3	0,4	0,5
	Aantal boetes (x 1.000)	0,4	0,4	0,3	0,3	0,3
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,6	0,7	0,4	0,4	0,5
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering</i> <sup>4</sup>	Incassoratio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	58	44	42	39	18

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Door een gewijzigde onderzoekopzet is het cijfer over 2020 niet beschikbaar.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

4 Bron: SVB, jaarverslag.

5 Cijfers betreffen alle verwijtbare overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

#### Inkomensondersteuning AOW (IOAOW)

In 2015 is een inkomensondersteuning voor AOW-gerechtigden geïntroduceerd die afhankelijk is van de opbouwjaren op grond van de AOW. De regeling wordt uitgevoerd door de SVB en gefinancierd uit het Ouderdomsfonds. Per 1 januari 2023 wordt de IOAOW verlaagd en op 1 januari 2025 wordt de regeling afgeschaft.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitgaven aan de inkomensondersteuning AOW komen € 6 miljoen hoger uit dan begroot. Indien er rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (post nominaal in tabel 66), zijn de gerealiseerde IOAOW-uitgaven € 2 miljoen lager dan begroot. De uitgaven volgen de AOW-ontwikkelingen.

### **Opdrachten**

De middelen voor opdrachten zijn ingezet voor onderzoek, met name op het terrein van de oudedagvoorziening.

### **Ontvangsten**

De ontvangsten op artikel 8 over 2022 bedragen € 161.000. Dit bedrag heeft betrekking op de terugontvangst op de OBR over 2021 in 2022. De bevoorschotting aan de SVB voor de uitkeringslasten voor de OBR was in 2021 hoger dan benodigd, wat in 2022 heeft geleid tot een terugontvangst.

### **Aanvullende arbeidspensioenen**

Aanvullend pensioen is een arbeidsvoorwaarde. Sociale partners zijn verantwoordelijk voor de inhoud en de reikwijdte van pensioenregelingen. De overheid stelt regels om te bevorderen dat toezeggingen ook daadwerkelijk worden nagekomen en draagt zorg voor toezicht op de naleving daarvan.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Als kerncijfers zijn het totaal aantal pensioenfondsen opgenomen en het aantal pensioenfondsen met een dekkingsgraad onder de 130% (ongeveer gelijk aan het vereist eigen vermogen), alsmede de daarbij betrokken deelnemers en gepensioneerden. De maatstaf van 130% is gekozen omdat in het huidige pensioenstelsel een dergelijke dekkingsgraad gemiddeld genomen toereikend is om de pensioenverplichtingen na te komen. De afgelopen jaren hebben pensioenfondsen wegens bijzondere economische omstandigheden langer de tijd gekregen om het vereist eigen vermogen te herstellen. In 2022 is het aantal fondsen met een dekkingsgraad onder de 130% afgenomen, vooral door een gestegen rente.

Het aantal pensioenfondsen neemt af. Het gaat hierbij vooral om pensioenfondsen met een geringe omvang. Door schaalvergroting met andere pensioenfondsen kan beter worden voldaan aan de eisen die worden gesteld aan een verantwoord beheer.

Tabel 71 Kerncijfers aanvullende pensioenen

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Totaal aantal pensioenfondsen <sup>1</sup>	208	203	196	188	181
Aantal pensioenfondsen met dekkingsgraad ≤130% <sup>2</sup>	190	193	192	171	125
Aantal bij deze fondsen betrokken deelnemers (x 1.000)	5.555	5.705	5.844	5.741	5.428 <sup>3</sup>
Aantal bij deze fondsen betrokken gepensioneerden (x 1.000)	3.325	3.389	3.418	3.455 <sup>4</sup>	3.044 <sup>3</sup>

<sup>1</sup> Pensioenfondsen zonder eigen verplichtingen, bijvoorbeeld de volledig herverzekerde fondsen, kennen geen dekkingsgraad en zijn daarom niet opgenomen in de tabel.

<sup>2</sup> Beleidsdekkingsgraad.

<sup>3</sup> Betreft voorlopige cijfers. Definitieve cijfers komen 8 juni 2023 beschikbaar.

<sup>4</sup> Dit cijfer wijkt af van de begroting 2021 omdat het cijfer na controles achteraf is gewijzigd.

Bron: DNB, Statistiek toezicht pensioenfondsen.

## 4.9 Artikel 9 Nabestaanden

### A. Algemene doelstelling

**De overheid beschermt nabestaande partners en wezen voor zover nodig tegen de financiële gevolgen van het verlies van partner of ouders.**

De overheid vindt dat mensen die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s) en die vanwege de zorg voor een kind of arbeidsongeschiktheid niet (volledig) in een eigen inkomen kunnen voorzien, verzekerd moeten zijn van financiële ondersteuning. Daarom regelt zij in deze gevallen op grond van de Algemene nabestaandenwet (Anw) een nabestaandenuitkering voor de overblijvende partner en een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren.

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) recht op een uitkering.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de inkomensondersteuning met begrotingsgefinancierde uitkeringsregelingen. Bij de premiegefinancierde uitkeringsregelingen **regisseert** de Minister. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de uitkeringen van de onderscheiden regelingen;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doeltreffende en doelmatige uitvoering door de SVB;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

### C. Beleidsconclusies

*Anw*

In 2022 is geen nieuw beleid gemaakt. Dit is conform de verwachting zoals opgenomen in de begroting.

*Verhoging AWW Caribisch Nederland*

Om toe te werken naar het ijkpunt sociaal minimum op Caribisch Nederland moeten de inkomens worden verhoogd en de kosten van levensonderhoud worden verlaagd. Via het amendement Wuite c.s. (Kamerstukken II 2021/22, [35 925 IV, nr. 12](#)) zijn de minimumuitkeringen, waaronder de Algemene Weduwen- en Wezenwet (AWW), per 1 januari 2022 verhoogd met 10% (inclusief inflatiecorrectie). Het kabinet zet de komende jaren de volgende stappen om in 2025 het ijkpunt sociaal minimum te behalen.



## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 72 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 9 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>1.020</b>	<b>1.194</b>	<b>1.172</b>	<b>1.209</b>	<b>1.600</b>	<b>1.232</b>	<b>368</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>1.020</b>	<b>1.194</b>	<b>1.172</b>	<b>1.209</b>	<b>1.600</b>	<b>1.232</b>	<b>368</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
AWW (Caribisch Nederland)	1.020	1.194	1.172	1.209	1.600	1.232	368
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

Tabel 73 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 9 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>377.000</b>	<b>355.757</b>	<b>338.139</b>	<b>316.766</b>	<b>308.776</b>	<b>309.839</b>	<b>- 1.063</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Anw	370.478	349.507	332.268	311.233	303.394	299.625	3.769
Tegemoetkoming Anw	6.522	6.250	5.871	5.533	5.382	5.265	117
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>4.949</i>	<i>- 4.949</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomstenoverdrachten

#### *Algemene weduwen- en wezenverzekering (AWW) (Caribisch Nederland)*

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de AWW recht op een uitkering. De hoogte ervan is leeftijdgerelateerd. De SZW-unit bij de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN) is verantwoordelijk voor de uitvoering van deze regeling.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten AWW zijn € 0,4 miljoen hoger dan voorzien bij de vastgestelde begroting. Dit wordt voornamelijk verklaard door de reguliere loon- en prijsbijstelling (€ 0,1 miljoen) en een hoger dan verwacht aantal uitkeringen (€ 0,3 miljoen).

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 74 Kerncijfers AWW (Caribisch Nederland)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Verschil 2022
Volume AWW (x 1.000 personen, ultimo)	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4	0,3	0,1

Bron: RCN-unit SZW.

### *Algemene nabestaandenwet (Anw)*

De Anw is een volksverzekering en regelt, onder voorwaarden, bij overlijden een uitkering voor de partner of een wezenuitkering voor kinderen die beide ouders hebben verloren. Daarnaast ontvangt iedere Anw-gerechtigde maandelijks de Anw-tegemoetkoming. De Anw wordt door de SVB uitgevoerd.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten voor de Anw en de Anw-tegemoetkoming zijn hoger uitgevallen dan verwacht. De uitstroom van Anw-gerechtigden die een Anw-uitkering ontvangen op basis van verminderde arbeidsgeschiktheid is lager dan verwacht. Tevens zijn meer uitkeringen in de Anw met terugwerkende kracht uitbetaald dan aanvankelijk was geraamd.

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Het aantal Anw-gerechtigden neemt van jaar op jaar af, met name omdat het aantal gerechtigden met een uitkering op grond van overgangsrecht sinds de invoering van de Anw in 1996 gestaag afneemt. Het aantal Anw-gerechtigden is eind 2022 licht hoger uitgevallen dan in de begroting geraamd. Het aandeel Anw-gerechtigden dat op basis van de zorg voor een minderjarig kind een Anw-uitkering ontvangt neemt af ten opzichte van het aandeel Anw-gerechtigden dat op basis van (gedeeltelijke) arbeidsgeschiktheid een uitkering ontvangt.

Tabel 75 Kerncijfers Anw

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Volume Anw (x 1.000 personen, ultimo)	29	28	26	23	24	23	1
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 personen, ultimo), ingang recht voor 1 juli 1996	7,3	6,3	5,1	4	3,7	3,4	0,3
Volume nabestaandenuitkering (x 1.000 personen, ultimo), ingang recht na 1 juli 1996	21	20	19	18	19	19	0
waarvan met kind	8,7	8,3	7,8	7,4	7,7	7,4	0,3
waarvan op grond van arbeidsongeschiktheid	12	12	12	11	11	11	0
Volume wezenuitkering (x 1.000 personen, ultimo)	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	0,0

Bron: SVB, jaarverslag.

### *Handhaving*

Door een gewijzigde onderzoekopzet van «Kennis der verplichtingen en detectiekans» zijn er over 2020 geen preventiecijfers voor de Anw. Over 2021 en 2022 zijn echter wel cijfers beschikbaar die aansluiten bij de trend van voor 2020. De beperkte gepercipieerde detectiekans in 2021 is potentieel te verklaren door beperkte handhavingsmogelijkheden tijdens de coronacrisis. De kennis van plichten in de Anw is hoog. De kerncijfers over opsporing en sanctionering vertonen een stabiel beeld. Tevens wordt duidelijk dat er een beperkt boetebeslag in de Anw voorkomt. De incasso-ratio is in recentere jaren lager, omdat de terugvorderingsperiode voor de cohorten dichter bij 2022 nog niet zo lang loopt als die voor de jaren verder in het verleden.

Tabel 76 Kerncijfers Anw (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i>	Gepercipieerde detectiekans (%)	82 <sup>1</sup>	77 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	58 <sup>3</sup>	73 <sup>3</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	89 <sup>1</sup>	83 <sup>1</sup>	– <sup>2</sup>	87 <sup>3</sup>	93 <sup>3</sup>
<i>Opsporing<sup>4</sup></i>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	0,9	0,8	0,2	0,3	0,2
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>5</sup>	0,1	0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	1,3	0,9	0,3	0,3	0,5
<i>Sanctionering<sup>4</sup></i>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Aantal boetes (x 1.000)	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1	<0,1
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,1	0,1	0,1	<0,1	<0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering<sup>4</sup></i>	Incassoratio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	37	16	8	29	6

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Door een gewijzigde onderzoeksopzet is het cijfer over 2020 niet beschikbaar.

3 Bron: I&O Research «Kennis der verplichtingen en gepercipieerde detectiekans». Als gevolg van een andere insteek van het onderzoek is sprake van een trendbreuk met 2019 en eerder.

4 Bron: SVB, jaarverslag.

5 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

## 4.10 Artikel 10 Tegemoetkoming ouders

### A. Algemene doelstelling

**De overheid biedt een financiële tegemoetkoming aan ouders of verzorgers voor de kosten van kinderen.**

De overheid biedt ouders of verzorgers een financiële tegemoetkoming voor de kosten voor verzorging en opvoeding van kinderen op grond van de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) en de kinderbijslagvoorziening BES (Caribisch Nederland). Gezinnen met een laag of middeninkomen komen daarnaast in aanmerking voor een tegemoetkoming op grond van de Wet op het kindgebonden budget (WKB).

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de tegemoetkoming met uitkeringsregelingen. Zij is in deze rol verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving;
- de vaststelling van het niveau van de tegemoetkoming op grond van de AKW, de WKB en de kinderbijslagvoorziening BES;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de AKW door de SVB;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

De Minister van Financiën is verantwoordelijk voor de rechtmatige, doelmatige en doeltreffende uitvoering van de WKB door Dienst Toeslagen.

### C. Beleidsconclusies

#### *Noodopvang*

In 2022 zijn voorbereidingen getroffen om een binnen toeslagen prangend knelpunt op te lossen, namelijk om per 1 januari 2023 de feitelijke situatie leidend te maken voor ouders die in de noodopvang verblijven. Dat betekent dat een ouder, die door huiselijk geweld in de opvang terecht komt, automatisch de kinderbijslag en het kindgebonden budget ontvangt. Per 1 januari 2023 is er ook recht op de Alleenstaande ouderkop (ALO-kop). De inkomsten sluiten hiermee beter aan op de feitelijke situatie ten aanzien van de kindgerelateerde kosten. Dit is geregeld via het Belastingplan 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 36 202).

#### *Intensivering Kindgebonden budget*

In 2022 is het maximumbedrag kindgebonden budget voor het tweede kind verhoogd. In 2022 zijn tevens de voorbereidingen getroffen om het kindgebonden budget in 2023 opnieuw te verhogen. De verhogingen in 2023 zijn onderdeel van het pakket aan koopkrachtmaatregelen 2023 en zijn wettelijk geregeld via het Belastingplan 2023 (Kamerstukken II 2022/23, 36 202). De genomen maatregelen maken daarmee onderdeel uit van de ambitie om kinderen in armoede beter te bereiken en het verlagen van het aantal huishoudens met kinderen dat onder de armoedegrens leeft.

### *Positieve uitzondering koppelingsbeginsel Kindgebonden budget*

Gezinnen met kinderen waarin één van de partners geen verblijfstatus heeft, hebben geen recht op kindgebonden budget. Dat dit ook geldt voor kinderen die Nederlands zijn of een verblijfsrecht hebben, is een onvoorzien gevolg van het koppelingsbeginsel. Ook de Nationale Ombudsman heeft hierover gerapporteerd in het rapport «Nederlandse kinderen ontkoppeld». Vanaf 2022 is voor een dergelijke situatie in het kindgebonden budget een uitzondering op het koppelingsbeginsel opgenomen. Hiermee is het onvoorziene gevolg verholpen.

### *Terugdraaien niet-indexeren kindbedragen kinderbijslag*

Het kabinet is in 2022 afgestapt van het voornemen om de basisbedragen en het extra bedrag voor alleenstaanden of alleenverdienenden in de Algemene Kinderbijslagwet (AKW) in 2022 en 2023 niet te indexeren en in 2024 deels niet te indexeren.

### *Verhoging Kinderbijslagvoorziening BES op Caribisch Nederland*

Om toe te werken naar meer bestaanszekerheid op Caribisch Nederland moeten de inkomens worden verhoogd en de kosten van levensonderhoud worden verlaagd. In dit kader is de Kinderbijslagvoorziening (AKV) BES per 1 juli 2022 verhoogd met \$10 per maand. De AKV BES is vervolgens per 1 januari 2023 verder verhoogd met nog eens \$20 per maand.

### *Invoering Dubbele Kinderbijslag Intensieve Zorg op Caribisch Nederland*

Het kabinet is voornemens om ouders woonachtig op Caribisch Nederland met een kind dat intensieve zorg behoeft per 1 januari 2024 recht te geven op dubbele kinderbijslag intensieve zorg. Hiermee wordt het bedrag dat deze ouders ontvangen voor de kinderbijslagvoorziening BES verdubbeld. Vooruitlopend op de invoering hebben deze gezinnen met een zorgintensief kind in 2022 al een eenmalig bedrag ontvangen via een tijdelijke regeling.

## **D. Budgettaire gevolgen van beleid**

**Tabel 77 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 10 (bedragen x € 1.000)**

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>5.493.447</b>	<b>5.936.534</b>	<b>6.553.288</b>	<b>6.525.745</b>	<b>6.850.451</b>	<b>6.479.308</b>	<b>371.143</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>5.493.447</b>	<b>5.936.534</b>	<b>6.553.288</b>	<b>6.525.745</b>	<b>6.850.451</b>	<b>6.479.308</b>	<b>371.143</b>
<i>Inkomensoverdrachten</i>							
AKW	3.360.989	3.635.727	3.648.851	3.678.956	3.935.401	3.653.862	281.539
Kinderbijslagvoorziening BES	1.857	3.239	4.486	4.433	5.597	4.448	1.149
WKB	2.130.601	2.297.568	2.899.951	2.842.356	2.909.453	2.820.998	88.455
<b>Ontvangsten</b>	<b>218.189</b>	<b>191.310</b>	<b>198.758</b>	<b>163.076</b>	<b>186.904</b>	<b>187.532</b>	<b>- 628</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Restituties	218.189	191.310	198.758	163.076	186.904	187.532	- 628

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NvW.

## E. Toelichting op de instrumenten

### Inkomensoverdrachten

#### Algemene Kinderbijslagwet (AKW)

De AKW biedt ouders of verzorgers een tegemoetkoming in de kosten die het opvoeden en verzorgen van kinderen onder de 18 jaar met zich mee brengt. De AKW wordt uitgevoerd door de SVB.

#### Budgettaire ontwikkelingen

De AKW-uitgaven voor 2022 vallen € 282 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de loon- en prijsbijstelling (€ 246 miljoen), is de realisatie € 36 miljoen hoger dan begroot. Deze bijstelling wordt vooral verklaard door het hogere aantal kinderen in de realisatie ten opzichte van de begroting 2022.

#### Beleidsrelevante kerncijfers

Tabel 78 Kerncijfers AKW

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal gezinnen AKW (x 1.000, jaargemiddelde)	1.901	1.891	1.884	1.874	1.870	1.861	9
Aantal telkinderen AKW (x 1.000, jaargemiddelde) <sup>1</sup>	3.372	3.353	3.342	3.323	3.319	3.301	18
Aantal dubbele AKW uitkeringen ( x 1.000, ultimo jaar):							
Kind uitwonend vanwege onderwijsredenen	1,3	1,1	1,0	0,9	0,9	– <sup>2</sup>	–
Kind thuiswonend met intensieve zorg	29,0	31,0	32,2	32,0	34,2	– <sup>2</sup>	–
Kind uitwonend vanwege ziekte of handicap	1,1	1,1	1,0	1,1	1,2	– <sup>2</sup>	–
Extra tegemoetkoming AKW (x 1.000)	8,1	8,8	9,6	10,5	10,4	– <sup>2</sup>	–

<sup>1</sup> Een administratieve teleenheid die gebruikt wordt bij het vaststellen van de hoogte van de kinderbijslag. Bijvoorbeeld: een gehandicapt kind geldt voor de kinderbijslag als twee telkinderen waardoor het in aanmerking komt voor dubbele kinderbijslag.

<sup>2</sup> Deze cijfers worden niet geraamd.

Bron: SVB, jaarverslag of SVB, administratie.

#### Handhaving

De eisen die in de kinderbijslag worden gesteld aan 16- en 17-jarigen zijn per 1 januari 2020 afgeschaft. Het gaat om de bijverdiengrens en het verlies van het recht op tegemoetkomingen wanneer het kind gaat studeren aan het hoger onderwijs. Met deze wijzigingen kent de AKW te weinig verplichtingen om zinvol onderzoek te doen. Om deze reden maakt de kinderbijslag geen onderdeel meer uit van het onderzoek kennis der verplichtingen.

De afschaffing van deze eisen met ingang van 2020 heeft er ook toe geleid dat het aantal geconstateerde overtredingen en het benadelingsbedrag ten opzichte van 2019 afnemen en dit is gestabiliseerd in 2022. De incassoratio met betrekking tot terugvorderingen in cohort 2022 bedraagt 32%. Dit is lager dan voorgaande jaren, omdat de terugvorderingsperiode korter is.

Tabel 79 Kerncijfers AKW (fraude en handhaving)

		Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<i>Preventie</i> <sup>1</sup>	Gepercipieerde detectiekans (%)	69	67	– <sup>2</sup>	– <sup>2</sup>	– <sup>2</sup>
	Kennis van de verplichtingen (%)	73	72	– <sup>2</sup>	– <sup>2</sup>	– <sup>2</sup>
<i>Opsporing</i> <sup>3</sup>	Aantal onderzochte fraudesignalen (x 1.000)	0,5	0,4	0,3	0,2	0,3
	Aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling (x 1.000) <sup>4</sup>	2,2	9	3,0	1,9	1,9
	Totaal benadelingsbedrag (x € 1 mln)	1,5	4,9	2,3	1,7	1,7
<i>Sanctionering</i> <sup>3</sup>	Aantal waarschuwingen (x 1.000)	3,1	8,6	3,9	2,5	3
	Aantal boetes (x 1.000)	1,0	1,6	0,6	0,4	0,3
	Totaal boetebedrag (x € 1 mln)	0,3	0,4	0,2	0,1	0,1
		Ontstaansjaar vordering				
		2018	2019	2020	2021	2022
<i>Terugvordering</i> <sup>3</sup>	Incassoratio fraudevorderingen (boete + benadelingsbedrag) ultimo 2022 (%)	63	59	55	58	32

1 Bron: Ipsos «Kennis der verplichtingen en detectiekans».

2 Dit cijfer is niet langer beschikbaar. De AKW zal niet langer deel uitmaken van het onderzoek kennis der verplichtingen omdat de wet na afschaffing van de bijverdiengrens voor 16/17 jarige te weinig verplichtingen kent om zinvol onderzoek naar te verrichten.

3 Bron: SVB, jaarverslag.

4 Cijfers betreffen alle overtredingen van de inlichtingenplicht met financiële benadeling.

### *Wet kinderbijslagvoorziening BES*

De kinderbijslagvoorziening BES biedt ouders of verzorgers die op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wonen een tegemoetkoming voor de kosten van opvoeding en verzorging van kinderen die nog geen 18 jaar zijn. De kinderbijslagvoorziening BES wordt uitgevoerd door de RCN-unit SZW namens de Minister van SZW.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten voor de kinderbijslagvoorziening BES vielen € 1,1 miljoen hoger uit dan voorzien bij de vastgestelde begroting. Dit wordt voornamelijk verklaard door de reguliere loon- en prijsbijstelling (€ 0,2 miljoen), een beleidsmatige verhoging per 1 juli (€ 0,3 miljoen) en een tegenvallende euro-dollar koers (circa € 0,3 miljoen).

### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 80 Kerncijfers Wet kinderbijslagvoorziening BES

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal kinderen kinderbijslagvoorziening BES (x 1.000, ultimo)	4,4	4,7	4,7	4,5	4,3	4,7	– 0,4

Bron: RCN-unit SZW.

### *Wet op het kindgebonden budget (WKB)*

Het kindgebonden budget is een inkomensafhankelijke tegemoetkoming van de overheid in de kosten van kinderen voor gezinnen tot een bepaald inkomen en vermogen. De WKB wordt uitgevoerd door Dienst Toeslagen. Indien sprake is van een aanvulling op buitenlandse gezinstoeslagen, is de SVB verantwoordelijk voor de uitbetaling van de WKB.

### *Budgettaire ontwikkelingen*

De uitkeringslasten WKB komen circa € 90 miljoen hoger uit dan begroot. Indien rekening wordt gehouden met de ten tijde van de begrotingsopstelling geraamde loon- en prijsbijstelling (€ 47 miljoen), is de realisatie € 43 miljoen hoger dan begroot.

De uitgaven voor het lopende toeslagjaar 2022 zijn circa € 130 miljoen lager uitgekomen ten opzichte van de ontwerpbegroting. Dit komt doordat bij het opstellen van de ontwerpbegroting nog rekening werd gehouden met een aanzienlijke impact van de coronapandemie op de inkomens van huishoudens met kinderen. Al vrij vroeg in 2022 bleek dit niet het geval te zijn. Vandaar dat de uitgaven neerwaarts zijn bijgesteld.

Verder is het voorschot wat in december 2022 wordt uitbetaald voor januari 2023 circa € 69 miljoen hoger dan voorzien. De verklaring is de forse intensivering van de WKB per 1 januari 2023, die ten tijde van de ontwerpbegroting 2022 nog niet bekend was.

Daarnaast zijn de nabetalingen over voorgaande toeslagjaren fors gestegen ten opzichte van de raming (circa € 102 miljoen). Uit de realisatiecijfers blijkt dat de Dienst Toeslagen per saldo steeds meer nabetaalt na afloop van het toeslagjaar. Daarnaast leidt de verhoging van de afbouwgrens voor paren vanaf het jaar 2020 tot fors meer nabetalingen. Met deze aanpassing hebben meer paren (circa 250.000) WKB ontvangen omdat hun inkomen binnen de afbouwgrens kwam te vallen. Met het effect hiervan op de nabetalingen was bij het opstellen van de ontwerpbegroting nog onvoldoende rekening gehouden. Een andere verklaring voor de hogere nabetalingen is dat steeds meer mensen afzien van een voorschot in het betreffende toeslagjaar. Dit leidt tot een verschuiving van uitgaven in lopende toeslagjaren naar nabetalingen. Oftewel lagere uitgaven in jaar t en hogere uitgaven in de jaren t+1 en verder over toeslagjaar t.

#### *Beleidsrelevante kerncijfers*

Tabel 81 Kerncijfers WKB <sup>1</sup>							
	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal huishoudens WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	795	763	1.007	985	919	951	- 32
Aantal kinderen WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	1.473	1.415	1.843	1.829	1.718	1.763	- 45
Aantal alleenstaande ouders WKB (x 1.000, jaargemiddelde)	340	341	344	343	337	340	- 3

<sup>1</sup> De cijfers in de tabel over oude jaren kunnen afwijken van de cijfers uit het jaarverslag 2021. Dit komt doordat het definitieve recht op kindgebonden budget pas na afloop van het jaar wordt vastgesteld (dit kan meerdere jaren duren). Daarnaast ziet circa 5% van de doelgroep in de eerste instantie af van een voorschot, waardoor de toekenning pas achteraf zichtbaar wordt.

Bron: Ministerie van Financiën, Toeslagen.

#### **Ontvangsten**

De ontvangsten komen per saldo € 1 miljoen lager uit dan begroot.



## 4.11 Artikel 11 Uitvoering

### A. Algemene doelstelling

**De overheid voorziet de uitvoeringsorganisaties van financiële middelen voor een rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering van socialezekerheidsregelingen, binnen de kaders die de overheid stelt.**

De uitvoering van de socialezekerheidswetten vindt mede plaats door ZBO's en RWT's. De Minister van SZW bepaalt de kaders waarbinnen de uitvoering tot stand komt en stelt uitvoeringsbudget ter beschikking aan Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) inclusief het Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI), de Sociale Verzekeringsbank (SVB) en het Inlichtingenbureau (IB). Zij maakt daarbij prestatieafspraken en stuurt op rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering. Hiertoe is een planning- en controlcyclus ingericht tussen de uitvoeringsorganen en het ministerie.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister is verantwoordelijk voor het **doen uitvoeren** van de socialezekerheidswetgeving door de uitvoeringsorganen en draagt zorg voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het stelsel van wet- en regelgeving (wet SUWI) waarbinnen de uitvoeringsorganen opereren;
- de vormgeving van het stelsel van socialezekerheidswetten die UWV en de SVB uitvoeren;
- de vaststelling van de budgetten die aan UWV, de SVB en het IB beschikbaar worden gesteld met daarbij passende prestatieafspraken;
- de sturing van en het toezicht op de rechtmatige, doelmatige, doeltreffende en klantgerichte uitvoering door UWV, de SVB en het IB en de verantwoording daarover;
- de vaststelling van de omvang van de middelen die aan de Landelijke Cliëntenraad (LCR) beschikbaar worden gesteld;
- de organisatie van de eigen uitvoering binnen het verband van de Rijksdienst Caribisch Nederland (RCN).

### Prestatie-indicatoren UWV en SVB

In onderstaande tabellen zijn indicatoren voor UWV en de SVB weergegeven die de doelmatigheid, rechtmatigheid en klantgerichtheid van de uitvoering weergeven.

Tabel 82 Indicatoren uitvoering UWV

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022 <sup>1</sup>	Vershil 2022
<b>Doelmatigheid:</b> Percentage realisatie uitvoeringskosten binnen budget	100	100	96	95	99	100	- 1
<b>Rechtmatigheid:</b> Percentage rechtmatigheid	98,9	99,1	99 <sup>2</sup>	99,2 <sup>2</sup>	99,4 <sup>2</sup>	99	0,4
<b>Klantgerichtheid:</b> Cijfer klanttevredenheid uitkeringsgerechtigden	7,1	7,1	7,4	7,5	7,5	7,0	0,5

<sup>1</sup> Deze streefcijfers zijn opgenomen in het jaarplan 2022 van UWV dat in december 2021 aan de Tweede Kamer is verstuurd.

<sup>2</sup> In dit cijfer is niet de rechtmatigheid van de NOW- subsidieverstrekking meegenomen. In het jaarverslag van het UWV wordt dit nader toegelicht.

Bron: UWV, jaarverslag.

Tabel 83 Indicatoren uitvoering SVB

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022 <sup>1</sup>	Vershil 2022
<b>Doelmatigheid:</b> Reële efficiëntiegroei	0,2	0,1	5,6	- 3,0	- <sup>2</sup>	- <sup>3</sup>	-
<b>Rechtmatigheid:</b> Percentage rechtmatigheid	100	100	100	100	100	99	1,0
<b>Klantgerichtheid:</b> Cijfer klanten <sup>4</sup>	8,0	-	8,2	- <sup>4</sup>	8,2	8,0	0,2

1 Deze streefcijfers zijn opgenomen in het jaarplan 2022 van de SVB dat in december 2021 aan de Tweede Kamer is verstuurd.

2 In afwachting van een nieuwe KPI voor doelmatigheid rapporteert de SVB enkel nog kwalitatief over efficiency. Deze informatie is opgenomen in het jaarverslag 2022 van de SVB.

3 Norm was 1,5% efficiency-groei (kostenbesparing los van volume- en beleidswijzigingen) voor de grote wetten. Er wordt gewerkt aan een nieuwe indicator voor doelmatigheid. Voorlopig is afgesproken dat de SVB nog wel rapporteert over efficiency, maar er is geen norm afgesproken.

4 Het klanttevredenheidsonderzoek vindt tweejaarlijks plaats.

Bron: SVB, jaarverslag.

In de jaarverslagen van UWV en de SVB kan een nader onderscheid per wet/regeling met betrekking tot het percentage rechtmatigheid worden teruggevonden.

#### *Herijkingen KPI-sets UWV en SVB*

Bij zowel UWV als de SVB vinden er, in gezamenlijkheid met SZW, trajecten plaats om de KPI-sets voor de externe verantwoording te herijken waarbij er meer aandacht komt voor publieke waarden. In 2021 heeft bij de SVB een eerste herijking van de 'key performance indicators' (KPI's) plaatsgevonden. Deze KPI's zullen bij de verantwoording over het jaar 2022 voor het eerst door SVB worden gebruikt. In 2022 is bij UWV een nieuwe set prestatieafspraken opgesteld die onderdeel uitmaakt van het UWV-jaarplan 2023.

### **C. Beleidsconclusies**

#### *Tijdelijke regelingen*

De uitvoering van de sociale zekerheid heeft het afgelopen jaar te maken gehad met de gevolgen van de coronacrisis. UWV voerde de tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW) uit en de SVB de tijdelijke tegemoetkoming van de kinderopvang (TTKO). Daarnaast voerde de SVB de tijdelijke regeling verstrekkingen gepatrieerd en Afghanië uit, een regeling voor Nederlanders die moesten vluchten uit Afghanistan.

#### *Stand van de uitvoering*

De laatste 'Stand van de uitvoering Sociale Zekerheid' van december 2022 is aan de Tweede Kamer gestuurd (Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 693](#)). In deze brief wordt toelichting gegeven op de ontwikkelingen, risico's en de dilemma's van de uitvoeringsorganisaties UWV en de SVB. Onderwerpen zijn de meerjarenplannen handhaving, de impact van de economische omstandigheden, het tegengaan van onbedoelde effecten voor de burger en domein overstijgende trajecten. Ook is er een stand van zaken gegeven op de knelpunten uit de knelpuntenbrieven van UWV en de SVB die in juni 2022 zijn meegestuurd met de Stand van de uitvoering (Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 682](#)).

#### *Werk aan Uitvoering (WaU)*

Met WaU wordt gestreefd naar een publieke dienstverlening die aansluit op de verwachtingen en behoeften van burgers en ondernemers. Via een integrale aanpak wordt langs verschillende lijnen de dienstverlening verbeterd: door te werken aan digitale oplossingen, ambtelijk vakmanschap, toepasbare wetgeving en een betere samenwerking tussen beleid en uitvoering. In 2022 is in het kader van het programma WaU

oplopend tot jaarlijks t/m 2031 € 35 miljoen voor UWV en € 9,3 miljoen voor de SVB aan het uitvoeringsbudget toegevoegd. Deze middelen zijn bedoeld voor het versnellen van de digitale agenda en het verhogen van de statuus en aantrekkelijkheid van de uitvoering. Hiermee zijn de uitvoeringsorganisaties financieel goed uitgerust om de organisatie te versterken en de dienstverlening te verbeteren.

#### *Investerings in ICT en personeel bij de SVB*

ICT is essentieel voor de processen van de SVB. Met de IV-strategie 2021-2025 wordt de basis op orde gebracht. Hiermee moet er ruimte ontstaan voor grotere ICT-ontwikkelingen die voortkomen uit mogelijke wetswijzigingen. Daarnaast loopt operatie «Gezonde Dienstverlening» door. Hiermee zijn in 2021 en 2022 zo'n 350 medewerkers gestart bij de SVB.

#### *Dienstverlening WW*

Uit het eind september 2022 verschenen eindonderzoek naar de effectevaluatie WW-dienstverlening, dat aan de Tweede Kamer is aangeboden (Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 688](#)), weten we dat persoonlijke dienstverlening effectief is en ook welke instrumenten daarbij op welk moment het beste voor specifieke groepen kunnen worden ingezet. Belangrijke uitkomst uit het onderzoek is dat WW-dienstverlening met name voor personen met een kortere afstand tot de arbeidsmarkt leidt tot hogere werkhervatting. Daarnaast voelen WW-cliënten zich meer gezien, gehoord en geholpen bij de inzet van persoonlijke dienstverlening.

In 2022 was er bij UWV sprake van een tijdelijke overcapaciteit binnen de WW-dienstverlening. Reden hiervoor was dat de instroom in de WW lager bleek te zijn dan verwacht. UWV maakte gebruik van deze overcapaciteit door de dienstverlening tijdelijk waar nodig te intensiveren. De meer intensieve begeleiding bestaat bijvoorbeeld uit meer gesprekken met UWV-adviseurs en uit coaching.

#### *Activerende dienstverlening WIA*

Voor de doorontwikkeling van de WGA-dienstverlening loopt een onderzoeksprogramma over de periode 2017–2025. Om hier meer zicht op te krijgen, heeft het onderzoeksbureau De beleidsonderzoekers in een midterm review de huidige stand van zaken van het onderzoeksprogramma en de WGA-dienstverlening in beeld gebracht (Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 686](#)). De rapporten schetsen het beeld dat SZW en UWV op koers liggen om bij afronding van het onderzoeksprogramma inzicht te kunnen verschaffen in de doelmatigheid en doeltreffendheid van de WGA-dienstverlening. De midterm review laat ook zien dat UWV de afgelopen jaren veel heeft geïnvesteerd in het versterken van de WGA-dienstverlening en dat UWV conform afspraak uitvoering geeft aan de basale dienstverlening. Dit betekent dat er voor meer burgers re-integratiedienstverlening wordt ingekocht en dat de doelstelling van tenminste één en gemiddeld twee gesprekken per jaar ruimschoots wordt behaald.

#### *Sociaal-medisch beoordelen*

De mismatch in de vraag naar en het aanbod van sociaal medisch beoordelingen bij de arbeidsongeschiktheidsregelingen is ook in 2022 toegenomen. De vraag is al jaren groter dan UWV aan kan en de mismatch zal de komende jaren zonder ingrijpen alleen maar verder toenemen. Dit is ook gebleken uit de actualisatie van de eerdere doorrekening van de mismatch door Gupta Strategists (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 685](#)) die een verdere verslechtering van de situatie laat zien.

Dit heeft ertoe geleid dat SZW, naast maatregelen die UWV zelf neemt om de mismatch te verkleinen, in 2022 aanvullende maatregelen heeft getroffen om mensen die wachten op een beoordeling sneller duidelijkheid te geven en UWV lucht te geven om reeds ingezette en aanvullende verbeteringen in de uitvoering te implementeren. De getroffen maatregelen in 2022 worden in de beleidsprioriteiten en de beleidsconclusies van artikel 3 nader toegelicht.

#### *Inlichtingenbureau (IB)*

In 2022 heeft het IB na afstemming met SZW, VNG en de SVB informatie verstrekt aan circa 300 gemeenten waarmee inwoners met een laag inkomen zonder aanvraag de energietoeslag uitbetaald kregen. Ook konden gemeenten van 1 juli tot en met 31 december 2022 bestandskoppelingen aanvragen bij het IB om zo Tijdelijk vereenvoudigde besluit bijstand zelfstandigen (Tbbz) uitkeringen te verstrekken.

#### *Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI)*

BKWI heeft in 2022 gewerkt aan de eerste fase van implementatie van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en de wijzigingen ten behoeve van de Wet Vereenvoudiging Beslag Vrije Voet. Door krapte op de arbeidsmarkt heeft BKWI een deel van het jaar met een ontwikkelteam minder geopereerd. Ook is in 2022 de transitie naar de nieuwe datacenter dienstverlener afgerond.

### D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 84 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 11 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>		Verschil 2022
	2018	2019	2020	2021	2022	2022		
<b>Verplichtingen</b>	<b>496.490</b>	<b>519.087</b>	<b>589.863</b>	<b>654.624</b>	<b>700.110</b>	<b>664.321</b>	<b>35.789</b>	
<b>Uitgaven</b>	<b>496.242</b>	<b>519.222</b>	<b>589.977</b>	<b>654.624</b>	<b>699.830</b>	<b>665.821</b>	<b>34.009</b>	
<i>Subsidies</i>								
Subsidies	0	0	0	0	0	1.500	- 1.500	
<i>Opdrachten</i>								
Handhaving en gegevensuitwisseling	0	0	0	0	573	3.173	- 2.600	
<i>Bekostiging</i>								
Uitvoeringskosten CN	0	0	0	0	7.441	7.067	374	
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>								
Uitvoeringskosten UWV	372.983	396.851	434.577	487.173	507.942	473.786	34.156	
Uitvoeringskosten SVB	116.267	112.726	139.415	149.116	167.765	166.944	821	
Uitvoeringskosten IB	6.257	8.963	15.279	17.500	15.299	12.541	2.758	
<i>Bijdrage aan (inter-)nationale organisaties</i>								
Landelijke Cliëntenraad	735	682	706	835	810	810	0	
<b>Ontvangsten</b>	<b>11.638</b>	<b>52.252</b>	<b>173</b>	<b>88.058</b>	<b>82.925</b>	<b>0</b>	<b>82.925</b>	
<i>Ontvangsten</i>								
Restituties	11.638	52.252	173	88.058	82.925	0	82.925	

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NWW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste supplettoire begroting, tweede supplettoire begroting, incidentele supplettoire begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele supplettoire begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerpbegroting en de vaststelling van de eerste supplettoire begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

Tabel 85 Premiegefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 11 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Uitgaven</b>	<b>1.465.842</b>	<b>1.506.518</b>	<b>1.782.864</b>	<b>1.845.340</b>	<b>1.972.833</b>	<b>2.069.926</b>	<b>- 97.093</b>
<i>Bijdragen aan ZBO's/RWT's<sup>1</sup></i>							
Uitvoeringskosten UWV	1.326.271	1.359.118	1.629.664	1.670.751	1.818.002	1.858.966	- 40.964
Uitvoeringskosten SVB	139.571	147.400	153.200	174.589	154.831	158.833	- 4.002
<i>Nominaal</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>52.127</i>	<i>- 52.127</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

1 Deze bedragen hebben alleen betrekking op de uitvoering van het SZW-beleid door de zbo's.

## E. Toelichting op de instrumenten

### Subsidies

Deze post op de begroting betreft een reservering voor de eindafrekening van een subsidie aan de VNG voor de bijdrage aan de infrastructuur Landelijke Interventieteams in de periode 2019–2021. De middelen zijn overgeheveld naar artikel 2.

### Opdrachten

Betreft het beleidsondersteunende opdrachtenbudget voor handhaving en gegevensuitwisseling, waarmee beleidsontwikkeling omtrent handhaving en preventie wordt vormgegeven. In 2022 is € 1,7 miljoen uitgegeven aan het project Innovatie Gegevensuitwisseling SUWI. Daarvan is het merendeel naar het IB gegaan, die onder meer de brokersrol vervult. Daarnaast is er € 0,12 miljoen subsidie aan de VNG verstrekt. Er is voor circa € 0,25 miljoen aan onderzoek uitgegeven, zoals het onderzoek kennis der verplichtingen en een internationale vergelijking van handhavingsbeleid (rapport in 2023). Ten slotte is er zo'n € 0,3 miljoen aan beleid ten aanzien van (de bestrijding van) ondermijning uitgegeven.

### Bekostiging

De RCN-unit SZW is een bij de Rijksdienst Caribisch Nederland gepositioneerde onderdeel van het departement dat namens de minister is belast met uitkeringsverstrekking, vergunningverlening en arbeidsinspectie in Caribisch Nederland.

De gerealiseerde uitgaven voor 2022 vallen € 0,4 miljoen hoger uit dan begroot. Dit wordt voornamelijk verklaard door de reguliere loon- en prijsbijstelling (€ 0,3 miljoen).

### Bijdrage aan ZBO's/RWT's

De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor het uitvoeringsbudget van UWV (inclusief BKWI), de SVB en het IB, waarbinnen deze organisaties hun jaarplannen dienen op te stellen. Deze financiële kaders hebben alleen betrekking op de uitvoering van SZW-taken door genoemde ZBO's. In de jaarplannen nemen UWV en de SVB een verdeling van de uitvoeringskosten naar wet en/of fonds op. De Minister stuurt in eerste aanleg op het totaalbudget per organisatie. Uitgangspunt daarbij is dat de organisaties zelfstandig de uitvoering organiseren en over de realisatie via het jaarverslag verantwoording afleggen aan de Minister van SZW.

De uitvoeringskosten van UWV en de SVB wijzigen gedurende de jaren als gevolg van beleidswijzigingen en van volumeontwikkelingen in de onderscheiden wetten. Voor een nadere toelichting op de volumeontwikkelingen wordt naar de desbetreffende artikelen verwezen.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De totale uitvoeringskosten UWV vallen met € 7 miljoen licht lager uit dan begroot. De totale uitvoeringskosten SVB vallen lager uit dan begroot met een verschil van € 3 miljoen.

In de tabellen 86 en 87 zijn de gerealiseerde uitvoeringskosten van UWV en de SVB toegedeeld aan de onderscheiden wetten en regelingen. Deze toedeling is extracomptabel.

**Tabel 86 Extracomptabel overzicht begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde uitvoeringskosten UWV (bedragen x € 1.000)**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<b>UWV (incl. BKWI)</b>	<b>1.699.254</b>	<b>1.755.969</b>	<b>2.064.241</b>	<b>2.157.924</b>	<b>2.325.944</b>
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	<i>372.983</i>	<i>396.851</i>	<i>434.577</i>	<i>487.173</i>	<i>507.942</i>
IOW	2.068	2.586	2.547	2.580	2.576
Wajong	150.000	141.938	165.237	189.080	202.567
Re-integratie Wajong	96.000	123.860	110.340	95.777	108.423
Basisdienstverlening	91.640	93.778	83.050	91.932	84.137
Beoordeling gemeentelijke doelgroep	17.900	20.000	20.000	20.000	20.000
WSW-indicatiestelling	4.193	4.048	2.065	1.329	1.664
Tijdelijke regeling aanpassing Dagloonbesluit	2.050	0	0	0	0
Scholingsexperiment WGA	0	0	500	0	0
Scholingsbudget WW	700	1.020	780	5.500	900
NOW 1	0	0	19.200	20.600	7.700
NOW 2	0	0	8.200	10.000	3.900
NOW 3	0	0	5.800	16.000	20.347
NOW 4	0	0	0	4.000	1.400
NOW 5	0	0	0	0	10.565
NOW 6	0	0	0	0	2.000
TOFA	0	0	3.100	2.591	100
MCKW	0	0	763	337	291
Uitvoering kassierstaak	0	0	0	3.300	3.300
Centrale uitvoering landelijke ondersteuning	0	0	0	3.000	3.100
Skills en mogelijkheden	0	0	0	1.498	2.458
Inzet doelgroep banenafpraak	0	0	0	3.100	4.000
STAP	0	0	0	0	13.100
BKWI	8.432	9.620	12.908	16.550	15.412
<i>Premiegefinancierd</i>	<i>1.326.271</i>	<i>1.359.118</i>	<i>1.629.664</i>	<i>1.670.751</i>	<i>1.818.002</i>
WAO	82.777	84.435	68.185	72.036	80.165
IVA	101.955	128.844	64.926	75.563	88.281
WGA	242.184	258.050	335.363	382.235	442.583
WAZ	3.081	2.931	3.070	2.944	4.034
WW	539.084	542.251	626.189	622.234	587.109
ZW	294.935	310.854	373.890	391.344	427.172
WAZO	9.848	11.103	10.521	12.874	15.199
Re-integratie WAZ/WAO/WIA/ZW	87.908	126.805	106.626	131.981	164.699
Toevoeging aan bestemmingsfonds/ egalisatiereserve	- 35.500	- 106.155	40.981	- 20.460	8.760

**Tabel 87 Extracomptabel overzicht begrotingsgefinancierde en premiegefinancierde uitvoeringskosten SVB (bedragen x € 1.000)**

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
<b>SVB</b>	<b>255.838</b>	<b>260.126</b>	<b>292.615</b>	<b>323.705</b>	<b>322.596</b>
<i>Begrotingsgefinancierd</i>	<i>116.267</i>	<i>112.726</i>	<i>139.415</i>	<i>149.116</i>	<i>167.765</i>
AKW	84.088	71.216	97.326	101.565	115.105
TAS	1.023	1.278	2.980	2.349	4.688
KOT/WKB	4.333	8.333	5.634	9.081 <sup>1</sup>	7.347
AIO	23.299	28.901	30.916	33.600	38.625
Bijstand buitenland	265	265	224	224	224
Overbruggingsregeling AOW	1.066	600	503	489	0
Remigratiewet	2.193	2.133	1.832	1.808	1.776
<i>Premiegefinancierd</i>	<i>139.571</i>	<i>147.400</i>	<i>153.200</i>	<i>174.589</i>	<i>154.831</i>
AOW	127.058	135.800	142.500	165.055	145.124
Anw	12.513	11.600	10.700	9.534	9.707

1 Inclusief TTKO

### **Bijdrage aan nationale organisaties**

De Landelijke Cliëntenraad (LCR) is een overlegorgaan ingesteld bij Wet SUWI waarin landelijke cliëntenorganisaties, vertegenwoordigers van gemeentelijke cliëntenraden en vertegenwoordigers van de centrale cliëntenraden van de SVB en UWV zitting hebben. De LCR heeft tot taak periodiek te overleggen met UWV, de SVB, de gemeenten en de Minister van SZW over onderwerpen op het terrein van werk en inkomen. De Minister van SZW stelt de financiële kaders vast voor de LCR, waarbinnen de LCR een jaarplan dient op te stellen.

### **Ontvangsten**

De ontvangsten bedragen in 2022 circa € 83 miljoen. Dit betreffen verrekeningen over rijksgefinancierde regelingen met betrekking tot de uitvoeringskosten van UWV en de SVB over 2021.

## 4.12 Artikel 12 Rijksbijdragen

### A. Algemene doelstelling

#### De overheid borgt voldoende dekking in sociale fondsen.

De financiering van de sociale fondsen loopt hoofdzakelijk via premie-inning. In een aantal gevallen acht de overheid premieheffing niet wenselijk, bijvoorbeeld om te voorkomen dat premiepercentages blijvend toenemen en daarmee een evenwichtige koopkrachtontwikkeling in de weg staan. In andere gevallen acht de overheid financiering van een regeling via de algemene middelen passender, maar wordt wel gekozen voor uitvoering via de sociale fondsen. De sociale fondsen worden in dat geval via rijksbijdragen voorzien van voldoende financiering.

### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **financiert** de sociale fondsen uit de rijksbegroting, al dan niet in aanvulling op premieheffing. Zij is in deze rol verantwoordelijk voor:

- de vaststelling van de hoogte van de rijksbijdragen aan de desbetreffende sociale fondsen;
- het betalen van de rijksbijdragen aan de sociale fondsen.

### C. Beleidsconclusies

De beoogde resultaten, het waar gewenst aanvullen van de sociale fondsen via een rijksbijdrage, zijn gerealiseerd.

### D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 88 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 12 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	begroting <sup>1</sup>	
<b>Verplichtingen</b>	<b>13.852.630</b>	<b>17.426.873</b>	<b>20.184.827</b>	<b>23.151.182</b>	<b>20.291.413</b>	<b>22.837.601</b>	<b>- 2.546.188</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>13.852.630</b>	<b>17.426.873</b>	<b>20.162.857</b>	<b>23.173.152</b>	<b>20.291.413</b>	<b>22.837.601</b>	<b>- 2.546.188</b>
<i>Bijdrage aan sociale fondsen</i>							
Kosten heffingskortingen AOW	2.165.400	2.209.900	2.029.300	2.337.200	2.420.700	2.392.300	28.400
Vermogenstekort Ouderdomsfonds	11.462.600	14.881.500	17.851.600	20.561.200	17.612.000	20.197.600	- 2.585.600
Tegemoetkoming arbeidsongeschikten	154.140	160.212	160.161	160.349	167.394	162.022	5.372
Zwangere zelfstandigen	70.490	175.261	81.235	92.433	91.319	85.679	5.640
Transitievergoeding	0	0	40.561	21.970	0	0	0
<b>Ontvangsten</b>	<b>2.472</b>	<b>8.410</b>	<b>2.052</b>	<b>2.085</b>	<b>823</b>	<b>0</b>	<b>823</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Algemene ontvangsten	2.472	8.410	2.052	2.085	823	0	823

1 Stand inclusief amendementen, moties en NvW.



## **E. Toelichting op de instrumenten**

### **Bijdrage aan sociale fondsen**

De bijdragen aan de sociale fondsen worden overgemaakt van de begroting van SZW aan verschillende fondsen bij SVB en UWV. Hoofdstuk 10, Sociale fondsen SZW, gaat nader in op de financiering van de sociale fondsen.

#### *Rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen AOW*

Deze rijksbijdrage compenseert de gewijzigde premieopbrengst die het gevolg is van de invoering van de Wet inkomstenbelasting 2001. De hoogte van deze rijksbijdrage wordt jaarlijks aangepast aan de geraamde kosten van de heffingskortingen en aan wijzigingen van de belasting- en premietarieven in de eerste schijf.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De rijksbijdrage in de kosten van heffingskortingen AOW is gedurende het jaar iets naar boven bijgesteld. Ten opzichte van de ontwerpbegroting zijn de belasting- en premie-opbrengsten hoger uitgevallen dan verwacht. Daardoor stijgt ook het gebruik van de heffingskortingen, en daarmee ook de rijksbijdrage.

#### *Rijksbijdrage vermogenstekort Ouderdomsfonds*

De uitgaven uit het Ouderdomsfonds worden grotendeels gedekt door de premie-inkomsten. De hoogte van de AOW-premie is echter wettelijk gemaximeerd om te voorkomen dat de groeiende AOW-uitgaven leiden tot een alsmaar stijgende AOW-premie en een onevenwichtige koopkrachtontwikkeling. Dit leidt tot een jaarlijks exploitatietekort in het Ouderdomsfonds. De rijksbijdrage Ouderdomsfonds is bedoeld om het exploitatietekort in het Ouderdomsfonds aan te vullen zodat er, meerjarig, een neutrale vermogenspositie voor dit fonds bestaat.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De rijksbijdrage aan het Ouderdomsfonds voor 2022 is in juli van dat jaar vastgesteld, met gebruik van de CEP raming van het CPB en de realisatiecijfers uit het SVB-jaarsverslag van 2021. Ten opzichte van de begroting 2022 is de rijksbijdrage bijna € 2,6 miljard lager vastgesteld. Dat komt allereerst omdat het Ouderdomsfonds het jaar 2021 heeft afgesloten met een vermogenoverschot, vooral omdat de premie-inkomsten dat jaar hoger uitvielen dan waar in de rijksbijdrage van 2021 rekening mee was gehouden. Een overschot in het fonds wordt verrekend in de rijksbijdrage van het volgende jaar, die daardoor lager kan zijn. Dit effect droeg voor een ongeveer € 1,7 miljard bij aan de verlaging. Daarnaast was er ook in 2022 sprake van hogere geraamde premie-inkomsten dan waar in de begroting rekening mee werd gehouden. Dit betrof ongeveer € 0,9 miljard.

#### *Rijksbijdrage tegemoetkoming arbeidsongeschikten*

De tegemoetkomingen arbeidsongeschikten voor de categorieën WAO, WAZ, IVA en WGA worden gefinancierd uit een rijksbijdrage die in het Toeslagenfonds wordt gestort. In deze rijksbijdrage zijn daarnaast de uitvoeringskosten van UWV opgenomen. De tegemoetkomingen voor arbeidsongeschikten worden verantwoord op de beleidsartikelen 3 en 4.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De rijksbijdrage is gedurende het jaar licht naar boven bijgesteld in lijn met de geraamde uitgaven aan de tegemoetkoming arbeidsongeschikten.

#### *Rijksbijdrage zwangere zelfstandigen*

De regeling Zelfstandig en Zwanger (ZEZ) voorziet in een uitkering aan zelfstandigen voorafgaand aan en volgend op de bevalling (zie ook beleidsartikel 6). Deze regeling wordt gefinancierd via een rijksbijdrage aan het Arbeidsongeschiktheidsfonds. Ook de uitkeringen voor zwangere alfhulpen worden via deze rijksbijdrage gefinancierd. In deze rijksbijdrage zijn daarnaast de uitvoeringskosten van UWV opgenomen.

#### *Budgettaire ontwikkelingen*

De rijksbijdrage is gedurende het jaar iets naar boven bijgesteld op basis van hogere geraamde uitgaven aan de regeling ZEZ.

#### **Ontvangsten**

Bij de rijksbijdragen is soms sprake van een klein bedrag aan ontvangsten. De rijksbijdragen voor de tegemoetkoming arbeidsongeschikten en voor de ZEZ worden door het ministerie overgemaakt naar UWV. De hoogte van de rijksbijdragen wordt tijdens het jaar aangepast aan de verwachte uitgaven van UWV. Aan het einde van het jaar, als de laatste maandelijkse betaling voor de rijksbijdrage is gedaan, kunnen de uitgaven van UWV echter nog wijzigen. Er ontstaat dan een klein verschil tussen het overgemaakte bedrag, en de daadwerkelijk door UWV uitgegeven bedragen. Als de rijksbijdrage eigenlijk hoger had moeten zijn, dan doet het ministerie een nabetaling in het volgende jaar. Als de rijksbijdrage iets te hoog is geweest, dan ontvangt het ministerie in het volgende jaar het teveel betaalde bedrag terug. Dit wordt dan verwerkt als ontvangst op dit beleidsartikel. In 2022 is er bijvoorbeeld € 0,7 miljoen terugontvangen over de rijksbijdrage voor de ZEZ van 2021.

#### 4.13 Artikel 13 Integratie en maatschappelijke samenhang

##### A. Algemene doelstelling

**De overheid bevordert de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit door participatie en inburgering van iedereen met een migratieachtergrond en het doen accepteren van culturele diversiteit in de samenleving.**

In het integratiebeleid ligt de nadruk op het creëren van sociale stabiliteit in een samenleving die in cultureel opzicht steeds meer divers wordt. Een sociaal stabiele samenleving houdt in dat:

- mensen zelfredzaam zijn en zonder belemmeringen kunnen meedoen;
- zij in al hun verscheidenheid met elkaar samenleven;
- iedereen zich thuisvoelt ongeacht herkomst, religie of levensovertuiging.

Dit wordt gerealiseerd door:

- het bevorderen van samenhang en het voorkomen van maatschappelijke spanningen;
- het werken aan een evenredige positie en participatie in de Nederlandse samenleving en aan een evenredig bereik en effectiviteit van voorzieningen voor alle burgers in Nederland;
- het ervoor zorgen dat nieuwkomers snel de Nederlandse taal machtig zijn en kennis hebben van de Nederlandse samenleving.

##### B. Rol en verantwoordelijkheid

De Minister **stimuleert** met behulp van onder andere financiële instrumenten de zelfredzaamheid en deelname aan de samenleving van migranten, en het samenleven met elkaar in de diverse samenleving. De samenlevingsvraagstukken verschillen per gemeente of regio. De rol van de Minister bij het oplossen hiervan is een faciliterende. Zij **financiert** een uitkeringsregeling (Remigratiewet), een leenstelsel voor degenen die moeten inburgeren en voorinburgering en maatschappelijke begeleiding voor nieuwkomers. Zij is in deze rollen verantwoordelijk voor:

- de vormgeving, het onderhoud en de werking van het inburgeringsstelsel;
- de visie en samenhang van het integratiebeleid en de daarvoor benodigde kennis;
- het aanspreken van de vakdepartementen op hun verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat reguliere voorzieningen toegankelijk en effectief zijn voor alle burgers;
- de uitvoering van de Remigratiewet, de Wet inburgering en de Wet inburgering buitenland.

Voor personen die vóór 1 januari 2022 inburgeringsplichtig werden, ligt de uitvoering van het inburgerings (onder meer examens)- en leenstelsel bij de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO) en de uitvoering van de voorinburgering bij het Centraal Orgaan opvang Asielzoekers (COA). Voor personen die vanaf 1 januari 2022 inburgeringsplichtig werden, hebben gemeenten de regierol over de uitvoering van inburgering. DUO blijft ook in het nieuwe stelsel een belangrijke ketenpartner en is verantwoordelijk voor onder andere het vaststellen van de inburgeringsplicht, het vaststellen van de inburgeringstermijnen, de verlenging daarvan, het laten afnemen van examens en de handhaving van de inburgeringsplicht aan het einde van het inburgeringstraject. Het COA blijft voorinburgering aanbieden in nauw

contact met gemeenten. De Minister van OCW is eigenaar van DUO en de Minister van J&V is eigenaar van COA. Vanuit deze rol zijn laatstgenoemde ministers verantwoordelijk voor de kwaliteit en continuïteit van de uitvoering en daaronder valt de dienstverlening van DUO respectievelijk COA aan het Ministerie van SZW. Gemeenten krijgen middelen voor uitvoeringskosten via het Gemeentefonds en middelen voor inburgeringsvoorzieningen via een specifieke uitkering.

### **C. Beleidsconclusies**

Om invulling te geven aan de de Algemene Doelstelling zijn de meest opvallende ontwikkelingen uit 2022 hieronder verwoord.

Per 2022 is de Wet inburgering 2021 van kracht geworden. Als gevolg van onder andere extra opvang van Oekraïense ontheemden, krapte op de arbeidsmarkt en huisvestingsproblematiek, zijn er onder het nieuwe inburgeringsstelsel minder inburgeraars gestart dan verwacht. Er wordt nog nader onderzoek hiernaar gedaan. Bij de leerbaarheidstoets zijn technische en inhoudelijke verbeteringen doorgevoerd, zoals aanpassing van enkele opgaven, en is de communicatie aan gemeenten versterkt. Er zijn extra middelen beschikbaar gesteld voor gemeenten om tot en met 2025 de onderwijsroute te financieren.

In september 2022 zond het kabinet het Nationaal Programma tegen discriminatie en racisme (Kamerstukken II 2021/22, [30 950, nr. 316](#)) naar de Kamer. Dit programma is ontwikkeld onder coördinatie van de Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme (NCDR) die in oktober 2021 is gestart. In 2022 is eveneens de Staatscommissie tegen Discriminatie en Racisme ingesteld, die onderzoek doet naar discriminatie en racisme in Nederland en zich richt op alle sectoren, inclusief een doorlichting op discriminatie en etnisch profileren binnen de overheid.

In november 2022 is het meerjarenplan Zelfbeschikking 2022-2025 aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2022/23, [35 341, nr. 17](#)), gericht op het bevorderen van volwaardige deelname aan de Nederlandse samenleving zonder inperking van het zelfbeschikkingsrecht.

Bij VIA zijn in 2022 zijn enkele activiteiten ondersteund, te weten 'RefugeeWork' van VluchtelingenWerk Nederland en de pilot 'Toeleiding naar Werk' van COA, Randstad en gemeente Almere gericht op vroegtijdige arbeidsparticipatie op het AZC.

## D. Budgettaire gevolgen van beleid

Tabel 89 Begrotingsgefinancierde budgettaire gevolgen van beleidsartikel 13 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>278.398</b>	<b>221.009</b>	<b>179.789</b>	<b>203.252</b>	<b>342.975</b>	<b>373.769</b>	<b>- 30.794</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>290.084</b>	<b>220.838</b>	<b>181.996</b>	<b>190.131</b>	<b>343.489</b>	<b>373.769</b>	<b>- 30.280</b>
<i>Inkomstenoverdrachten</i>							
Remigratiewet	42.000	41.890	41.400	40.492	39.241	39.566	- 325
Inburgering	11	3	3	0	0	0	0
<i>Subsidies</i>							
Opbouw kennisfunctie integratie	2.644	2.746	2.763	2.882	2.817	2.600	217
Vluchtelingenwerk Nederland	1.092	1.030	1.084	1.070	1.076	1.032	44
Vroege integratie en participatie	0	0	0	3.484	6.475	5.100	1.375
Overige subsidies	4.661	8.727	9.658	10.531	5.988	6.758	- 770
<i>Opdrachten</i>							
Inburgering en Integratie	7.748	8.675	9.031	7.221	9.025	20.513	- 11.488
Remigratie	1.493	1.593	1.619	1.537	1.538	1.700	- 162
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
DUO	17.771	18.280	22.976	26.321	24.011	22.917	1.094
<i>Bijdrage aan ZBO's/RWT's</i>							
COA	22.212	10.755	14.215	26.231	30.956	16.490	14.466
<i>Bijdrage aan medeoverheden</i>							
Gemeenten maatschappelijke begeleiding	0	0	0	0	0	40.646	- 40.646
Gemeenten inburgeringsvoorzieningen	0	0	0	0	111.982	112.423	- 441
Specifieke uitkering onderwijsroute	0	0	0	0	15.000	0	15.000
Specifieke uitkering overig	0	0	0	0	630	0	630
<i>Leningen</i>							
DUO	190.452	127.139	79.247	70.362	94.750	104.024	- 9.274
<b>Ontvangsten</b>	<b>3.191</b>	<b>4.218</b>	<b>5.068</b>	<b>4.956</b>	<b>5.205</b>	<b>1.000</b>	<b>4.205</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Ontvangsten algemeen	702	775	552	740	383	0	383
Leningen	2.489	3.443	4.516	4.216	4.822	1.000	3.822

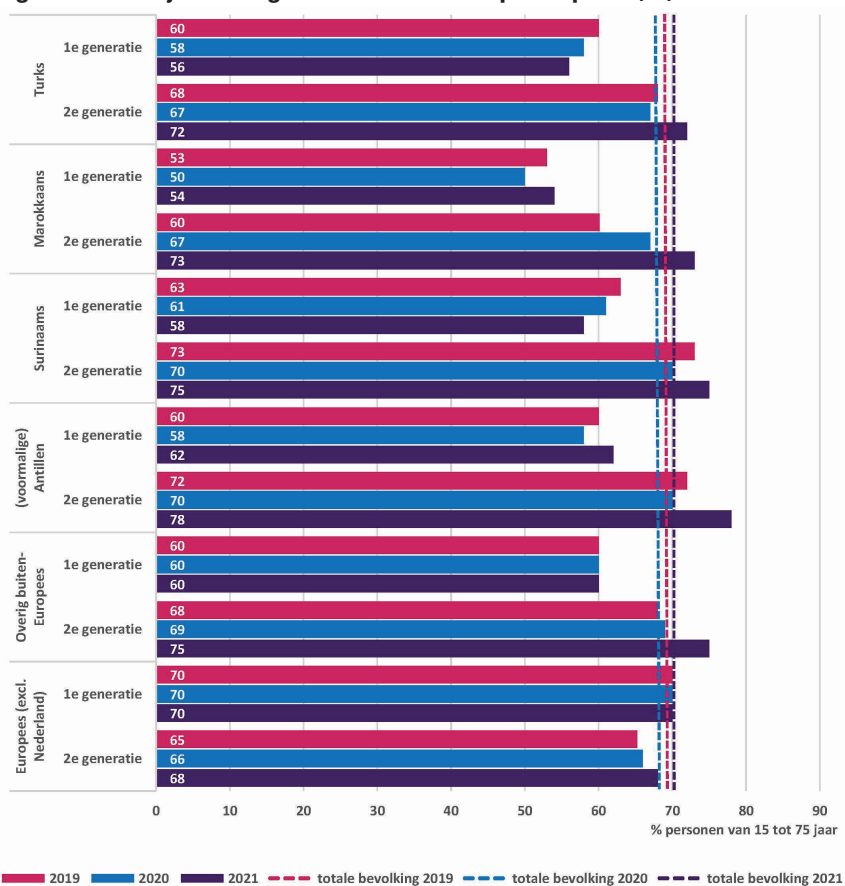
1 Stand inclusief amendementen, moties en NVW.

## E. Toelichting op de instrumenten

Het integratiebeleid, dat de maatschappelijke samenhang en sociale stabiliteit bevordert, heeft als einddoel dat groepen met een migratieachtergrond dezelfde maatschappelijke positie innemen als groepen zonder migratieachtergrond. Dit doel komt dichterbij als de verschillen tussen de groepen afnemen. Drie belangrijke maten hiervoor zijn de arbeidsparticipatie, de werkloosheid en het aandeel leerlingen dat in het voortgezet onderwijs de hogere vormen (havo en vwo) volgt.

De figuren 5, 6 en 7 presenteren de ontwikkeling in deze indicatoren: de aandelen van de bevolking met betaald werk, het werkloosheidspercentage en het aandeel leerlingen in de derde klas van het voortgezet onderwijs dat havo of vwo volgt naar achtergrond, generatie en (school)jaar. De figuren laten verschillen zien zowel tussen de uiteenlopende herkomstgroepen als tussen de generaties binnen dezelfde herkomstgroep.

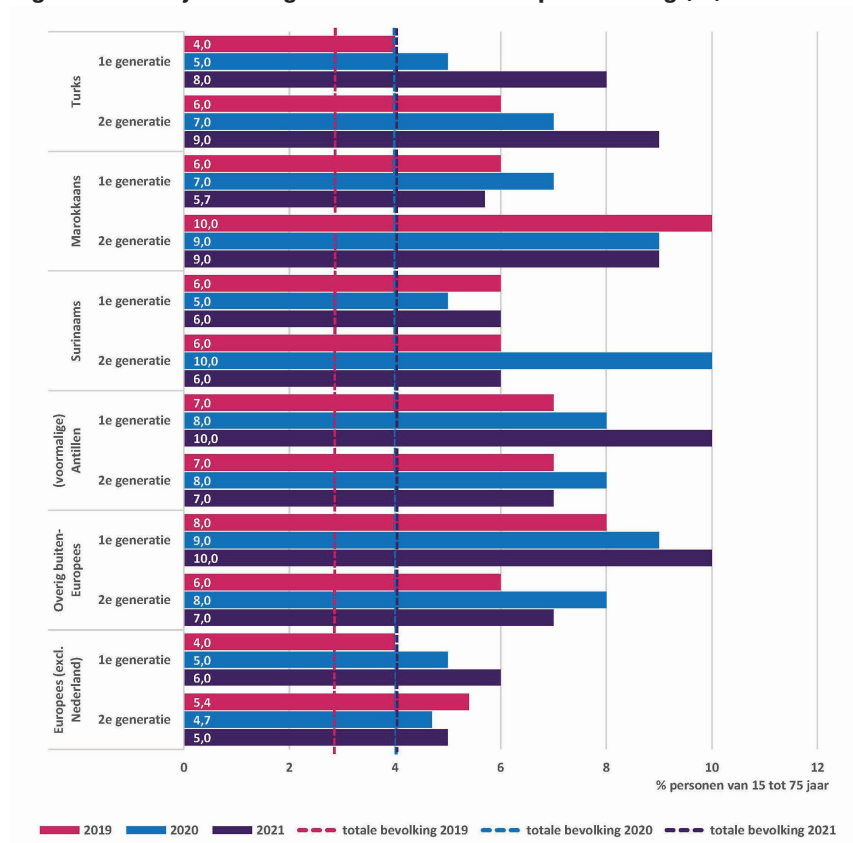
**Figuur 5 Kerncijfers integratie: netto arbeidsparticipatie (%)<sup>8</sup>**



Bron: CBS, Kernindicatoren Integratie.

<sup>8</sup> Het aandeel van de bevolking van 15 tot 75 jaar met betaald werk voor ten minste een uur per week.

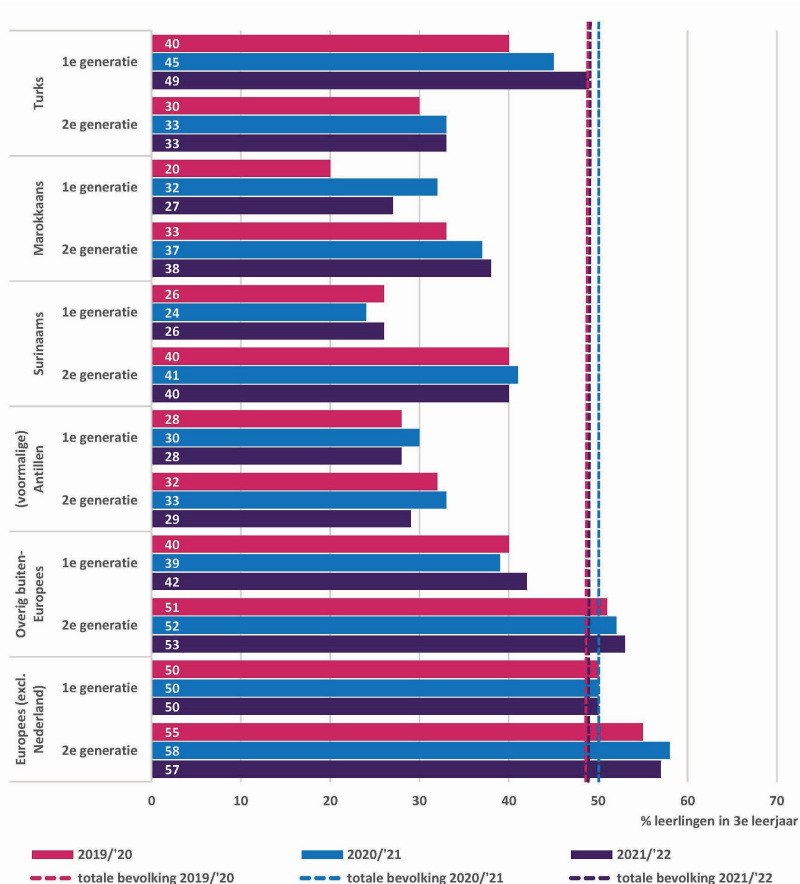
**Figuur 6 Kerncijfers integratie: werkloze beroepsbevolking (%)<sup>9</sup>**



Bron: CBS, Kernindicatoren Integratie.

<sup>9</sup> Het aandeel van de bevolking van 15 tot 75 jaar zonder betaald werk, die recent naar werk hebben gezocht en daarvoor direct beschikbaar zijn. Bij betaald werk gaat het om werkzaamheden ongeacht de arbeidsduur.

**Figuur 7 Kerncijfers integratie: Aandeel havo/vwo-leerlingen in het 3e leerjaar van het voortgezet onderwijs (%)**



Bron: CBS, Kernindicatoren Integratie.

### Inkomensoverdrachten

#### Remigratiewet

De Remigratiewet biedt een uitweg aan personen die naar Nederland kwamen voor arbeid en vestiging, maar nu een dringende wens tot terugkeer hebben doordat zij in een uitzichtloze situatie van afhankelijkheid (uitkeringssituatie) verkeren en zelf hun remigratie niet kunnen bekostigen. Om personen die daarvoor in aanmerking komen in staat te stellen naar hun herkomstland terug te keren, kan een remigratie-uitkering worden aangevraagd. De SVB voert de Remigratiewet uit.

#### Budgettaire ontwikkelingen

Vanwege een iets lager aantal gerechtigden, vallen de uitgaven circa € 0,3 miljoen lager uit dan begroot.



## Beleidsrelevante kerncijfers

### Tabel 90 Kerncijfers Remigratie

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Aantal remigranten met een periodieke uitkering ( x 1.000 personen, ultimo) <sup>1</sup>	14	14	14	13	13	13	0

<sup>1</sup> inclusief nihil-uitkeringen: de remigrant heeft recht op een remigratie-uitkering, maar na verrekening van andere, exporteerbare uitkeringsgelden wordt het bedrag op nihil vastgesteld.

Bron: SVB, jaarverslag.

### Subsidies

Op het artikelonderdeel Subsidies is per saldo € 0,8 miljoen meer uitgegeven dan begroot. Belangrijkste oorzaak hiervan is een verhoging van de subsidie aan het COA ten behoeve van Vroege Integratie en Participatie (VrIP).

### Opdrachten

Op het artikelonderdeel Opdrachten worden opdrachten aan derden ten behoeve van onder meer de ontwikkeling en beheer van examens, onderzoeken in verband met beleidsontwikkeling of -evaluatie en communicatieactiviteiten verantwoord. Op dit budget is circa € 12 miljoen minder uitgegeven dan begroot, vooral vanwege het uitstellen van de ontwikkeling van plateau 2 van Informatievoorziening bij gemeenten.

### Tabel 91 Kerncijfers inburgering

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
Inburgeringsplichtige nieuwkomers die een kennisgeving van DUO krijgen (x 1.000 personen, ultimo) <sup>1</sup>	20	18	21	26	28	21	7
Inburgeraars die slagen voor het inburgeringsexamen of NT2-examen (x 1.000 personen, ultimo) <sup>1</sup>	24	32	18	24	12	18	- 6
Asielgerechtigde nieuwkomers die deelnemen aan de voorbereiding op inburgering in de opvang van COA (x 1.000 personen, ultimo) <sup>2</sup>	4,6	4,6	4,5	8	8,7	6,3	2,4
Asielgerechtigde nieuwkomers die deelnemen aan de maatschappelijke begeleiding door gemeenten (x 1.000 personen, ultimo) <sup>2</sup>	11	7	9	15	5	13	- 8

<sup>1</sup> Bron: DUO, informatiesysteem Inburgering.

<sup>2</sup> Bron: COA, voortgangsrapportages.

### Bijdrage aan agentschappen

Op dit artikelonderdeel is de bijdrage opgenomen die aan DUO wordt toegekend voor het uitvoeren van het leen- en examenstelsel inburgering. Op basis van de kostenraming van DUO en budgettaire ontwikkelingen gedurende het jaar 2022, is per saldo € 1,1 miljoen aan DUO meer toegekend dan begroot.

### Bijdrage aan ZBO's/RWT's

De bijdrage aan het COA is bedoeld voor de Voorbereiding op de Inburgering, een programma dat statushouders kunnen volgen wanneer zij – in afwachting van huisvesting in de gemeente – in het AZC verblijven. Als gevolg van een inhaalslag in de vergunningenproductie door de IND en een hoge instroom, was het aantal statushouders dat in 2022 deelnam aan

het programma Voorbereiding op de inburgering bij het COA hoger dan geraamd. Als gevolg hiervan kwam de bijdrage aan het COA voor dit programma € 14,5 miljoen hoger uit dan begroot.

#### Bijdrage aan medeoverheden

##### *Gemeenten Maatschappelijke Begeleiding*

Op basis van gegevens door DUO geleverd, is ten behoeve van Maatschappelijke Begeleiding een bedrag van € 35 miljoen overgeboekt naar gemeenten. Daarnaast is € 5 miljoen overgeheveld naar 2023 en € 0,7 miljoen ingeleverd.

##### *Specifieke uitkering onderwijsroute*

In 2022 is een extra bedrag van € 15 miljoen beschikbaar gesteld aan gemeenten zodat het aanbod voor de onderwijsroute kan ontstaan.

##### *SPUK uitkering Overig*

In 2021 is binnen het opdrachtenbudget een reservering opgenomen van € 825.000 om de gemeente Tilburg in staat te stellen op korte termijn een tussenvoorziening voor asielstatushouders te realiseren, voor de gemeente Tilburg en omliggende gemeenten. In 2022 is op basis van een actuele kostenraming € 630.000 overgeheveld naar het budget bijdrage medeoverheden en uitgekeerd aan de gemeente Tilburg.

#### Leningen

Onder de Wi2013 kunnen alle inburgeraars geld lenen bij DUO om inburgeringsonderwijs te volgen. Onder de Wi2021 (ingegaan per 2022) kunnen asielstatushouders niet lenen bij DUO, want zij krijgen inburgeringsvoorzieningen aangeboden vanuit hun gemeente. Gezins- en overige migranten kunnen onder de huidige wet wel bij DUO lenen. In 2022 is in totaal circa € 94,8 miljoen uitgegeven aan inburgeringsleningen. Door beperkende maatregelen vanwege corona en door de complicatie bij de invoering van de Wi2021, is in 2022 € 9,3 miljoen minder uitgeleend dan oorspronkelijk begroot.

Tabel 92 Kerncijfers leningen

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022	Begroting 2022	Vershil 2022
<i>Toegekende leningen</i>							
Aantal aan inburgeraars toegekende leningen (x 1.000 personen, ultimo)	14	11	11	17	9	4	5
<i>Terugbetaalde leningen</i>							
Aantal terugbetalende inburgeraars die in het betreffende jaar een terugbetaling op hun lening doen (x 1.000 personen, ultimo)	5	13	18	10	12	21	- 9
<i>Kwijtgescholden leningen</i>							
Aantal inburgeraars met kwijtgescholden lening (x 1.000 personen, ultimo)	10	21	18	12	12	20	- 8
Totaalbedrag kwijtgescholden leningen inclusief rente (x € 1 mln)	78	181	154	91	86	170	- 84

Bron: DUO, Informatiesysteem inburgering.

#### Ontvangsten

Bij de ontvangsten gaat het om terugbetalingen van leningen en betalingen van boetes. Hierop is in 2022 een bedrag gerealiseerd van € 4,8 miljoen. Dit is circa € 3,8 miljoen meer dan in de begroting geraamd was. Indien asielstatushouders binnen de wettelijke termijn aan de inburgeringsplicht

voldoen dan hoeven ze de lening niet terug te betalen. Daarnaast vindt terugbetaling van de lening, als dat aan de orde is, naar draagkracht plaats. Dit maakt het lastig om een precieze inschatting te maken van de te verwachten ontvangsten.

## 5. Niet-beleidsartikelen

### 5.1 Artikel 96 Apparaat Kerndepartement

Dit artikel bevat alle personele en materiële uitgaven en bijbehorende ontvangsten van het Ministerie van SZW. In beleidsartikel 11 zijn de bijdragen aan zbo's verder toegelicht.

#### Budgettaire gevolgen

Tabel 93 Apparaatsuitgaven Kerndepartement Budgettaire gevolgen (bedragen x € 1.000)							
	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>309.776</b>	<b>353.723</b>	<b>403.751</b>	<b>452.010</b>	<b>502.241</b>	<b>471.965</b>	<b>30.276</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>302.402</b>	<b>351.632</b>	<b>387.486</b>	<b>423.274</b>	<b>485.945</b>	<b>476.979</b>	<b>8.966</b>
<i>Personele uitgaven</i>							
eigen personeel	230.573	262.756	293.498	318.847	359.236	377.763	- 18.527
inhuur externen	11.348	10.935	12.657	21.768	31.669	6.450	25.219
overige personele uitgaven	2.199	2.181	1.801	1.348	1.597	2.120	- 523
<i>Materiële uitgaven</i>							
ICT	6.962	15.178	22.832	16.430	17.997	22.793	- 4.796
bijdrage aan SSO's	41.254	45.478	42.801	51.500	59.508	50.265	9.243
overige materiële uitgaven	10.066	15.104	13.897	13.381	15.938	17.588	- 1.650
<b>Ontvangsten</b>	<b>26.216</b>	<b>41.730</b>	<b>52.986</b>	<b>64.920</b>	<b>78.914</b>	<b>79.893</b>	<b>- 979</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Ontvangsten apparaat	26.216	41.730	52.986	64.920	78.914	79.893	- 979

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NvW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste supplettoire begroting, tweede supplettoire begroting, incidentele supplettoire begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele supplettoire begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerp-begroting en de vaststelling van de eerste supplettoire begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

#### Toelichting

##### *Personeel*

De uitgaven voor personeel komen € 18,5 miljoen lager uit dan begroot. We zien dat het vanwege de krapte op de arbeidsmarkt lastig is om nieuw personeel te werven (naast de hogere uitstroom). Daarnaast hebben er in de loop van het jaar budgettaire herschikkingen plaatsgevonden met externe inhuur.

##### *Externe inhuur*

De uitgaven voor externe inhuur komen € 25,2 miljoen hoger uit dan begroot. Verklaringen:

- UVB uitvoering subsidieregelingen;
- NLA automatisering;
- oprichting programma/Enigma;
- reguliere herschikking van personeel naar externe inhuur.

##### *Overige personele uitgaven*

De uitgaven voor post-actieven komen € 0,5 miljoen lager uit dan begroot. Dit heeft een aantal verklaringen.

- De kosten WW zijn lager uitgevallen doordat korter gebruik is gemaakt van de WW wegens werkhervatting en daarnaast waren de uitkeringen gemiddeld lager (lagere functies).
- Kosten wachtgeld- en bovenwettelijke uitkeringen lopen af en vanwege de Wnra is er geen enkele instroom meer geweest.
- De doorlooptijden tot ontslag na toekenning WGA-uitkering zijn langer dan verwacht, waardoor kosten pas later op het budget drukken.
- De kortere uitkeringsduur (WW) of langere doorlooptijden (WGA) hebben ook tot gevolg dat de kosten voor de dienstverlening voor de re-integratietrajecten lager zijn.

#### *ICT*

De uitgaven komen € 4,8 miljoen lager uit dan begroot. Dit heeft een aantal verklaringen:

- Een ontwikkelstop bij de ICT voor opsporing bij de Nederlandse Arbeidsinspectie;
- Capaciteitstekort en leveringsproblemen zorgen voor vertraging in projecten;
- Verschuiving van budget naar externe inhuur, omdat die wordt ingezet voor automatisering.

#### *Bijdrage aan SSO's*

De uitgaven komen € 9,2 miljoen hoger uit dan begroot. Dit heeft een aantal verklaringen:

- hogere ICT-uitgaven;
- toename van de overhead vanwege de uitbreiding van het aantal medewerkers;
- de nominale ontwikkeling van het budget.

#### *Overige materiële uitgaven*

De overige materiële uitgaven komen € 1,7 miljoen lager uit dan begroot. We zien onder andere dat de kosten voor huisvesting minder zijn vanwege het digitale werken. Daarnaast worden diverse onderdelen van het materiële budget verantwoord onder ICT.

#### *Ontvangsten*

De ontvangsten komen € 1,0 miljoen lager uit. Aan de ene kant is er een aanpassing van de werkzaamheden voor de uitvoering van de subsidies, zodat de ontvangen vergoeding lager is uitgekomen. Aan de andere kant heeft de RSO hogere ontvangsten van de opdrachtgevers, zie onder.

#### **Rijkschoonmaakorganisatie**

In 2016 is begonnen met het uitvoeren van schoonmaakactiviteiten. De deelnemende departementen betalen voor het schoonmaken een vergoeding aan het Ministerie van SZW. De uitgaven van de RSO komen ten laste van de begroting van het Ministerie van SZW. Ter financiering van aanloopkosten van de RSO is voor de eerste jaren een transitiebudget voorzien, omdat de inkomsten in de eerste jaren onvoldoende zijn om de uitgaven te dekken.

Tabel 94 laat de apparaatsuitgaven van RSO afzonderlijk zien. Vanaf 2017 nemen de jaarlijkse uitgaven toe doordat opdrachtgevers conform planning worden aangesloten op de dienstverlening van de RSO. Deze geplande aansluitingen zijn afgerond voor de departementen waarvan de externe schoonmaakdienstverlening contractueel is geëindigd.

Per 2021 werkt de RSO volgens een gestandaardiseerde dienstverlening met uniforme tarieven voor opdrachtgevers gebaseerd op de uitgaven.

Het verschil tussen begrote en gerealiseerde uitgaven is beperkt. Het resterende bedrag van het transitiebudget vanuit de oprichting van de RSO is grotendeels ingezet als dekking voor de hogere personele lasten als gevolg van de nieuwe Rijks CAO en het verhogen van het minimumloon. De ontvangsten zijn hoger dan begroot door aansluiting van nieuwe locaties in 2022 en meer bijdragen voor medewerkers uit de Banenafpraak.

**Tabel 94 Extracomptabele tabel apparaatsuitgaven kerndepartement en apparaatsuitgaven RSO (bedragen x € 1.000)**

	Realisatie				Vastgestelde begroting 2022	Verschil 2022	
	2018	2019	2020	2021			
<b>Kerndepartement exclusief RSO</b>							
Uitgaven	274.118	313.209	339.405	364.375	413.416	403.831	9.585
Ontvangsten	4.126	7.006	5.830	4.513	9.621	12.078	- 2.457
<b>Rijkschoonmaakorganisatie</b>							
Uitgaven	28.284	38.423	48.081	58.899	72.529	73.148	- 619
Ontvangsten	22.090	34.724	47.156	60.407	69.293	67.815	1.478

Naar aanleiding van een toezegging in het wetgevingsoverleg over het jaarverslag 2018 is een indicator opgenomen met betrekking tot de medewerkerstevredenheid van de schoonmakers in dienst van de RSO. Dit onderzoek wordt tweejaarlijks gehouden.

**Tabel 95 Medewerkerstevredenheid RSO**

	Realisatie 2017	Realisatie 2019	Realisatie 2021
Tevredenheid medewerkers RSO	8,5	8,6	8,7

#### Totaaloverzicht

Tabel 96 geeft een samenvatting van de apparaatsuitgaven van het kerndepartement, het (voormalig) Agentschap SZW en van de zbo's en rwt's van het ministerie. De toelichting op de ontwikkeling bij het kerndepartement is te vinden bij tabel 93. Zie beleidsartikel 11 en bijlage 1 voor een toelichting op de zbo's/rwt's.

**Tabel 96 Totaaloverzicht apparaatsuitgaven/kosten inclusief agentschappen en zbo's/rwt's (bedragen x € 1.000)**

	Realisatie				Vastgestelde begroting 2022	Verschil 2022	
	2018	2019	2020	2021			
<b>Totaal apparaatsuitgaven Ministerie</b>	<b>302.402</b>	<b>351.632</b>	<b>387.486</b>	<b>423.274</b>	<b>485.945</b>	<b>476.979</b>	<b>8.966</b>
<b>Totaal apparaatskosten agentschap</b>	<b>47</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
Agentschap SZW	47	0	0	0	0	0	0
<b>Totaal apparaatskosten zbo's en rwt's<sup>1</sup></b>	<b>1.949.782</b>	<b>1.972.820</b>	<b>2.371.962</b>	<b>2.411.149</b>	<b>2.580.960</b>	<b>2.723.197</b>	<b>- 142.237</b>
UWV (inclusief BKWI)	1.695.784	1.746.661	2.064.241	2.110.758	2.280.953	2.380.799	- 99.846
SVB	247.718	217.196	292.615	283.868	285.338	329.857	- 44.519
IB	6.280	8.963	15.106	16.523	14.669	12.541	2.128

<sup>1</sup> Dit betreft zowel begrotingsgefinancierde als premiegefinancierde kosten. De ontvangsten artikel 11 zijn in mindering gebracht op de uitgaven.

### Bezetting

Bij het kerndepartement als geheel zien we uitbreidingen voor de uitwerking van het coalitieakkoord en de invulling van de uitkomsten van de parlementaire enquête naar de kinderopvangtoeslag. Er is een specifieke uitbreiding bij de Nederlandse Arbeidsinspectie voor het versterken van de handhavingsketen in het licht van het Inspectie Control Framework.

Bij de RSO is er een uitbreiding door de toename van de dienstverlening zowel aan bestaande als nieuwe opdrachtgevers.

Tabel 97 Bezettingsoverzicht (fte)

	Realisatie 2018	Realisatie 2019	Realisatie 2020	Realisatie 2021	Realisatie 2022
Kerndepartement exclusief RSO	2.429	2.558	2.691	2.934	3.209
RSO	616	755	1.047	1.192	1.281
<b>Bezetting totaal ultimo</b>	<b>3.045</b>	<b>3.313</b>	<b>3.738</b>	<b>4.126</b>	<b>4.490</b>

## 5.2 Artikel 98 Algemeen

Met ingang van de begroting van 2022 zijn de uitgaven van artikel 98 toebedeeld aan afzonderlijke beleidsartikelen. Hierdoor kunnen de uitgaven nauwkeuriger verantwoord worden en is dit artikel opgeheven.

Tabel 98 Begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 98 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	begroting	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>28.335</b>	<b>33.528</b>	<b>16.578</b>	<b>18.403</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>22.559</b>	<b>25.081</b>	<b>20.195</b>	<b>20.633</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Subsidies</i>							
Artikel 98	2.582	3.626	2.542	2.764	0	0	0
<i>Opdrachten</i>							
Handhaving	478	369	229	922	0	0	
Opdrachten overig	13.952	14.924	9.681	9.199	0	0	0
<i>Bekostiging</i>							
Uitvoeringskosten Caribisch Nederland	4.158	4.851	7.234	7.056	0	0	0
<i>Bijdrage aan agentschappen</i>							
Agentschap SZW	47	0	0	0	0	0	0
Rijksdienst Ondernemend Nederland	144	171	120	0	0	0	0
Agentschap CJIB	96	65	0	0	0	0	0
<i>Bijdrage aan (andere) begrotingshoofdstukken</i>							
Ministerie van Financiën	1.102	1.075	389	692	0	0	0
<b>Ontvangsten</b>	<b>745</b>	<b>1.632</b>	<b>171</b>	<b>305</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>
<i>Ontvangsten</i>							
Algemeen	745	1.632	171	305	0	0	0



### 5.3 Artikel 99 Nog onverdeeld

Op dit artikel worden de uitgaven verantwoord voor loon- en prijsbijstelling en voor onvoorziene uitgaven.

Tabel 99 Begrotingsgefinancierde uitgaven en ontvangsten artikel 99 (bedragen x € 1.000)

	Realisatie					Vastgestelde begroting <sup>1</sup>	Verschil
	2018	2019	2020	2021	2022	2022	2022
<b>Verplichtingen</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>141.522</b>	<b>- 141.522</b>
<b>Uitgaven</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>141.443</b>	<b>- 141.443</b>
<i>Loonbijstelling</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
programma	0	0	0	0	0	0	0
apparaat	0	0	0	0	0	0	0
<i>Prijsbijstelling</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>
programma	0	0	0	0	0	0	0
apparaat	0	0	0	0	0	0	0
<i>Onvoorzien</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>141.443</i>	<i>- 141.443</i>
<b>Ontvangsten</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NvW. De stand zoals gepresenteerd onder de stand vastgestelde begroting wijkt af van de stand vastgestelde begroting bij de eerste supplettoire begroting, tweede supplettoire begroting, incidentele supplettoire begrotingen en de slotwet. De reden hiervoor is dat in het jaarverslag de incidentele supplettoire begrotingen die zijn ingediend tussen de vaststelling van de ontwerpbegroting en de vaststelling van de eerste supplettoire begroting zijn opgeteld bij de realisatie.

#### Overige beleidsuitgaven

De grondslag voor dit onderdeel ligt in de Comptabiliteitswet, waarin de mogelijkheid bestaat een artikel op te nemen ten behoeve van de voorlopige verwerking van de loon- en prijsindexering, een taakstelling of een ander nog te verdelen begrotingsbedrag.

#### *Nog onverdeeld*

Gedurende de begrotingsuitvoering in 2022 zijn diverse bedragen overgeheveld naar de betreffende beleidsartikelen op de SZW-begroting. Het gaat onder meer om een overboeking van € 3,5 miljoen naar artikel 7 voor Kinderopvangtoeslag voor Oekraïense ontheemden, om ouders in staat te stellen arbeid en zorg voor jonge kinderen te kunnen combineren.

Daarnaast zijn overboekingen met andere departementen en begrotingen verwerkt. Zo is naar het Gemeenfonds onder andere € 199 miljoen overgeboekt zodat via categoriale bijzondere bijstand een aanvullende tegemoetkoming voor de gestegen energieprijzen kon worden toegekend aan huishoudens met een laag inkomen. Ook is er een overboeking gedaan naar het Gemeentefonds van € 16,7 miljoen voor het programma Dichterbij dan je denkt, en is € 33,1 miljoen overgeboekt voor crisisdienstverlening.

Ook zijn er diverse kasschuiven doorgevoerd naar latere jaren om beter aan te sluiten bij het benodigde kasritme van de betreffende reserveringen. Het gaat onder meer om een kasschuif van € 2 miljoen van coalitieakkoord middelen commissie Roemer.

Nadat bij 2e suppletoire begroting reeds vrijgevallen middelen zijn afgeboekt resteerde een bedrag van € 1,4 miljoen waar uiteindelijk geen beroep meer op is gedaan.

## 6. Bedrijfsvoeringsparagraaf

Deze paragraaf bevat een rapportage over de bedrijfsvoering van het Ministerie van SZW. Ook 2022 was een bewogen en bijzonder jaar voor SZW met diverse beleidsprioriteiten. De tegemoetkomingen voor de noodregelingen in het kader van de coronacrisis liepen tot en met het eerste kwartaal van 2022 door. De financiële afwikkeling van de noodregelingen in het kader van de coronacrisis is dit jaar voortgezet en zal de komende jaren ook nog doorlopen. Zo zijn bijvoorbeeld de (eerste) vastgestelde Tozo-vergoedingen dit jaar in mindering gebracht op de voorschotstand in de saldibalans van SZW. Daarnaast zijn er procesafspraken gemaakt om het ontoereikend financieel beheer van de RCN-unit weer op peil te krijgen. Deze en andere aandachtspunten komen in onderstaande onderdelen aan de orde.

### 6.1 Uitzonderingsrapportage

#### Rechtmatigheid

##### *Onzekerheid Rijksdienst Caribisch Nederland Unit SZW*

Gedurende het boekjaar 2022 zijn door zowel de RCN-unit als de Auditdienst Rijk (ADR) controlewerkzaamheden uitgevoerd op de loondervingsapplicatie die betrekking heeft op de Wet ziekteverzekering BES (artikel 6) en de Wet ongevallenverzekering BES (artikel 3). Tijdens deze controle zijn er veel fouten en onzekerheden geconstateerd. Dit resulteert in een overschrijding van de rapporteringstoleranties op artikelniveau voor artikel 6 en artikel 3 (zie tabel 100 voor exacte bedragen). De geconstateerde problemen zijn begin 2023 door de unit in kaart gebracht en een herstelactie voor de applicatie is in voorbereiding.

Daarnaast is de opdracht tot doorontwikkeling van het applicatielandschap niet aanbesteed en daarmee ook onrechtmatig. Opdrachtverlening vond plaats door werkorders toe te voegen aan de reeds bestaande overeenkomst, welke een andere scope heeft. In de alinea «Financieel beheer Rijksdienst Caribisch Nederland Unit SZW» wordt specifiek ingegaan op de lopende (verbeter)opdracht, waar het aanbestedingsvraagstuk onderdeel van is.

Ook zijn er fouten en onzekerheden geconstateerd bij de Wet algemene ouderdomsverzekering BES (artikel 8) en de Wet algemene weduwen- en wezenverzekering BES (artikel 9), die resulteren in een overschrijding van de rapporteringstolerantie op artikel 8 en artikel 9 (zie tabel 100 voor exacte bedragen). De geconstateerde fouten zijn terug te voeren op beperkingen in registraties en systemen van zowel de RCN-unit SZW als relevante derden. Daarnaast is bij zowel de Algemene ouderdomsverzekering (artikel 8) als de Wet algemene weduwen- en wezenverzekering (artikel 9) sprake van verouderde dossiers, waarbij de bewijsvoering uit het verleden niet meer volledig te achterhalen is. Dit speelde ook al voor 2022 en zal de komende jaren blijven spelen, totdat deze gerechtigden komen te overlijden of anderszins hun recht op uitkering verliezen.

##### *Onzekerheid tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19*

Met de tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19 heeft het kabinet afgelopen jaar ingezet op aanvullende dienstverlening via de 35 regionale mobiliteitsteams (RMT's) voor personen die (dreigend) werkloos zijn. Werknemers- en werkgeversorganisaties, gemeenten en UWV werken samen in RMT's en kunnen gebruik maken van elkaars expertise en dienstverlening. Voor de aanvullende dienstverlening zijn aparte budgetten beschikbaar. Deze manier waarop de samenwerking in de RMT's is

vormgegeven in de huidige regeling maakt het inregelen van gedegen financiële verantwoording en controle van deze budgetten zeer complex. Het verantwoordingsproces geeft geen inzicht in de rechtmatige bestedingen. Door het ontbreken van controle-informatie, kan er geen uitspraak worden gedaan over de rechtmatige besteding van deze middelen. De gehele stroom die samenhangt met dit beleid is hiermee onzeker en resulteert in een overschrijding van de rapporteringstolerantie op artikelniveau voor artikel 5 (zie tabel 100 voor exacte bedragen). Deze regeling wordt deels gefinancierd via Europese middelen uit het Herstel- en Veerkrachtplan (HVP). Wat de gevolgen van deze verantwoordingsproblematiek voor de financiering vanuit Europa betekenen is onzeker.

Tabel 100 Overzicht overschrijdingen rapporteringstoleranties fouten en onzekerheden (bedragen x € 1.000)

(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(6a)	(7)	(7a)
Rapporteringstolerantie	Verantwoord bedrag in € (omvangsbasis)	Rapporteringstolerantie voor fouten en onzekerheden in €	Bedrag aan fouten in €	Bedrag aan onzekerheden in €	Bedrag aan fouten en onzekerheden in €	Bedrag aan fouten en onzekerheden gerelateerd aan noodmaatregelen in €	Percentage aan fouten en onzekerheden t.o.v. verantwoord bedrag = (6)/(2)*100%	Waarvan percentage aan fouten en onzekerheden gerelateerd aan noodmaatregelen t.o.v. verantwoord bedrag = (6a)/(2)*100%
<b>Verplichtingen</b>								
Artikel 5								
Werkloosheid	155.470	15.547	0	41.952	41.952	41.952	27,0%	27,0%
Artikel 8								
Oudedagsvoorziening	29.515	2.952	109	17.500	17.609	0	59,7%	0,0%
Artikel 9								
Nabestaanden	1.600	160	0	525	525	0	32,8%	0,0%
<b>Uitgaven/ontvangsten</b>								
Artikel 3								
Arbeidsongeschiktheid	1.083	108	0	1.083	1.083	0	100,0%	0,0%
Artikel 6								
Ziekte en zwangerschap	16.358	1.636	0	8.129	8.129	0	49,7%	0,0%
Artikel 8								
Oudedagsvoorziening	29.839	2.984	0	936	936	0	Noot 1 <sup>1</sup>	0,0%
Artikel 9								
Nabestaanden	1.600	160	12	12	25	0	Noot 1 <sup>1</sup>	0,0%

1 Noot 1: Rapporteringstolerantie wordt overschreden door bedrag van de meest waarschijnlijke fout, meeste waarschijnlijke onzekerheid, basisonnauwkeurigheid en nauwkeuringsverval.

### Totstandkoming niet-financiële verantwoordingsinformatie

Er zijn geen bijzonderheden te melden.

### Begrotingsbeheer, financieel beheer en de materiële Bedrijfsvoering

In deze subparagraaf wordt de voortgang toegelicht op de gemiddelde bevinding die de ADR in zijn Auditrapport 2021 heeft aangemerkt en de (deels overlappende) onvolkomenheid die de Algemene Rekenkamer (AR) in haar Verantwoordingsonderzoek 2021 heeft aangemerkt. Tevens bevat deze subparagraaf ook de belangrijkste materiële fraude- en corruptierisico's binnen SZW en de maatregelen die zijn genomen om deze risico's te beheersen. In deze subparagraaf wordt ook op hoofdlijnen gerapporteerd over eventuele tekortkomingen in de opzet en/of werking van het gevoerde beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving.

### **Financieel beheer Rijksdienst Caribisch Nederland Unit SZW**

Om het financieel beheer bij de RCN-unit SZW te verbeteren zijn in 2022 op twee onderdelen stappen ondernomen. Zo is het verbetertraject voor de ICT voortgezet. Dit traject is gericht op het beter ondersteunen van de uitvoering, met als hoofddoel het financieel beheer en de rechtmatigheid te borgen. Het accent van het verbetertraject aan de ICT-kant lag in 2022 op de bouw van een nieuwe applicatie voor de uitvoering van de Wet kinderbijslagvoorziening BES. Daarnaast is een start gemaakt met het inrichten van het financieel beheer volgens het 'three lines model'. Hiervoor is de tweedelijns controle verstevigd, wat een impuls moet geven aan de eerste lijnscontrole. Het is op dit moment te vroeg om de werking van de impuls vast te stellen.

Ondanks de inspanningen zijn er helaas nog tekortkomingen ten aanzien van de werking van de interne beheersmaatregelen, bijvoorbeeld bij de in 2021 nieuw opgeleverde loondervingsapplicatie. Daarnaast is een verbetering nodig in zowel de interne organisatie van de RCN-unit als de governance tussen het kerndepartement en de RCN-unit.

Om aan de slag te gaan met de geconstateerde tekortkomingen in het financieel beheer is eind 2022 een opdracht geformuleerd. Twee professionals met een expertise op het terrein van ICT en audit/control worden aangetrokken. De professionals zullen op korte termijn starten met een situatieanalyse, die zal dienen als aanzet voor het oplossen van de problematiek in het financieel beheer en het ICT-traject. Daarnaast wordt de aansturing op de RCN-unit vanuit het kerndepartement verstevigd door de positionering van een zelfstandig afdeling Caribisch Nederland binnen SZW. SZW is zich ervan bewust dat het oplossen van de problematiek een veelomvattende operatie is met een langere doorlooptijd dan gewenst. In 2023 is er bewust voor gekozen om de eerdere aanpak van de al langere tijd voortdurende gebreken aan te passen, zodat we structurele verbeteringen kunnen doorvoeren.

### **De belangrijkste materiële fraude- en corruptierisico's**

Als onderdeel van de interne planning & controlcyclus inventariseren de onderdelen binnen SZW de belangrijkste risico's die het bereiken van hun doelstellingen bedreigen, de reeds getroffen beheersmaatregelen, de netto risico-inschattingen en eventueel de belangrijkste aanvullende acties die in gang moeten worden gezet om de risico's verder te mitigeren. Als onderdeel van deze risicoanalyses wordt aan de onderdelen gevraagd om in te gaan op eventuele frauderisico's. Dit geeft het volgende beeld: een verhoogd (intern) frauderisico (bruto) is in het algemeen (gegeven de financiële aard van de processen die er worden uitgevoerd) onder andere aanwezig bij het Financieel Dienstencentrum (FDC) dat de financiële administraties voor meerdere ministeries verzorgt, bij Uitvoering van Beleid (UVB) dat een belangrijke rol speelt bij het verlenen van subsidies en bij de verantwoording van opbrengsten bij de Rijksschoonmaakorganisatie (RSO). Deze frauderisico's hebben zich in 2022 niet gemanifesteerd. SZW onderkent vooralsnog geen belangrijke materiële corruptierisico's binnen het departement. SZW is hier alert op.

Om frauderisico's te beperken, zijn beheersmaatregelen getroffen. Belangrijke beheersmaatregelen zijn: informatievoorziening over wat wel en niet kan via de Gedragscode Integriteit Rijk, toepassing van functiescheiding en vier-ogen principe, en het leren van incidenten die binnen en buiten de organisatie plaatsvinden.

Het onderkennen van interne fraude- en corruptierisico's vraagt nog de nodige aandacht. Een aantal SZW-medewerkers heeft in 2022 een training gevolgd voor het maken van een strategische integriteitsrisicoanalyse. Deze kennis wordt gebruikt om het inzicht in fraude- en corruptierisico's verder te verbeteren in 2023.

### **Misbruik en oneigenlijk gebruik**

SZW heeft de afgelopen jaren veel geïnvesteerd in het onderkennen van risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O) met betrekking tot regelingen die we (laten) uitvoeren. Desalniettemin zijn er over 2022 tekortkomingen geconstateerd in de opzet en/of werking van het gevoerde beleid ter voorkoming en bestrijding van misbruik en oneigenlijk gebruik van wet- en regelgeving. Dit was het geval bij de eerder vermelde loondervingsapplicatie van de RCN-unit, de Tozo en de tijdelijke regeling aanvullende crisisdienstverlening COVID-19.

Voor de beheersing van de M&O-risico's bij regelingen is een standaard proces ingericht. Indien er sprake is van nieuwe of gewijzigde wet- en regelgeving maakt SZW, in overleg met de relevante uitvoerder(s), een inschatting van de M&O-risico's. Het monitoren en mitigeren van M&O-risico's is een continu proces. Elke regeling kent in meer of mindere mate zijn restrisico's. Restrisico's ontstaan bijvoorbeeld door afhankelijkheid van gegevens van derden of beperkingen in de controle op grond van de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG).

Voorlichting door SZW en/of de uitvoerder(s) aan de aanvragers is een manier om de M&O-risico's te beheersen. Verder zijn de uitvoerders gemachtigd om de rechtmatigheid van de aanvragen vast te stellen. Ook rapporteren de uitvoerders de fraudesignalen aan SZW middels de tweejaarlijkse signaleringsbrief fraudefenomenen die vervolgens met de Tweede Kamer wordt gedeeld. Ten slotte wordt SZW door de ZBO's (via de verantwoordingscyclus met de ZBO's) geïnformeerd over het aantal geconstateerde overtredingen met financiële benadeling, het totaal benadelingsbedrag, het aantal opgelegde boetes en waarschuwingen en het totaal opgelegde boetebedrag per uitvoerder in het jaarverslag.

Het interne, SZW-brede M&O-beleid is vernieuwd en begin 2022 vastgesteld. Om de kwaliteit van de risico-inschattingen te verbeteren, is in het beleid onder andere vastgelegd dat bij regelingen met een verhoogd M&O-risico een multidisciplinair team verantwoordelijk is voor het maken van de M&O-risicoanalyse. De stand van zaken omtrent het M&O-risico komt expliciet aan bod bij de periodieke besprekingen van de departementale risicoanalyse in de Bestuursraad.

De noodregelingen in het kader van de coronacrisis zijn in 2020 onder hoge tijdsdruk tot stand gekomen. Deze noodregelingen zijn dit jaar niet meer nodig geweest, met uitzondering van de NOW en de Bbz-light (Besluit bijstandsverlening zelfstandigen, dit besluit is de opvolger van de Tozo). De insteek is te allen tijde geweest om deze noodregelingen, ondanks de tijdsdruk, rechtmatig uit te voeren en M&O zoveel mogelijk te voorkomen. De Tweede Kamer is door middel van dilemmabrieven in 2020 en 2021 geregeld geïnformeerd over de moeilijke afwegingen die tijdens de crisis moesten worden gemaakt. In 2022 zijn dergelijke brieven niet verstuurd, onder meer omdat de coronacrisis na de eerste maanden van 2022 in rustiger vaarwater kwam. In paragraaf 6.3 «Noodregelingen in het kader van de coronacrisis» wordt specifiek ingegaan op de NOW en de Tozo.

In 2022 zijn er diverse signalen via het Meldpunt M&O van de Toetsingskamer, UWV en de media binnengekomen over M&O van de subsidieregeling STAP-budget. Een van de signalen had betrekking op opleidingen die werden aangeboden, maar niet voldoende gericht zijn op de versterking van de arbeidsmarktpositie. Naar aanleiding van onder meer dit signaal is door [de Toetsingskamer](#) het merendeel van het bestaande aanbod, zoals dat medio september 2022 in het scholingsregister stond, doorgelicht. Deze doorlichting heeft er toe geleid dat 240 opleiders met 7.400 opleidingen zijn aangeschreven. Het resultaat van deze aanschrijving is de verwijdering van 5.500 opleidingen uit het scholingsregister STAP geweest. Tevens hebben opleiders niet subsidiabele kosten uit hun aanbod verwijderd of anderszins hun aanbod alsnog laten aansluiten op de criteria van de regeling. Ook is per 6 februari 2023 een wijziging in de regeling doorgevoerd gericht op het terugdringen van M&O. Deze wijziging ziet bijvoorbeeld toe op de verleningsgrens, een aanscherping van de definitie lesmateriaal en de scholingsdefinitie. SZW blijft het M&O-beleid aanpassen op basis van verkregen signalen uit de praktijk en evaluaties. Tegelijkertijd zal de Toetsingskamer vanaf 2023 invulling geven aan controles op marktconformiteit en bewijzen van deelname.

#### **Overige aspecten van de bedrijfsvoering**

SZW heeft over 2022 een informatiebeveiligingsbeeld aan BZK opgeleverd. Op basis van het interne verantwoordingsproces en de externe onderzoeken uitgevoerd door de ADR en de AR (tot medio januari) zijn er geen risico's of bijzonderheden te melden. De grootste uitdaging is om mensen te behouden en de (informatie) beveiliging en privacy in 2023 op peil te houden.

### **6.2 Rijksbrede bedrijfsvoeringsonderwerpen**

#### **Grote lopende ICT-projecten**

SZW kende in 2022 acht lopende en/of afgeronde projecten als onderdeel van de rapportage grote en risicovolle ICT-projecten: Stimulering Arbeidsmarktpositie (STAP, afgerond), Vereenvoudiging Wajong (afgerond), Veranderopgave inburgering (VOI, afgerond), Verbeteren uitwisseling matchingsgegevens, Aansluiting van UWV op Electronic Exchange of Social Security Information (EESSI-UWV), Vereenvoudiging beslagvrije voet, Stroomlijning keten derdenbeslag (SKD) en Vaardig met vaardigheden.

UWV en SVB leggen in hun jaarverslagen verantwoording af over grote en/of risicovolle ICT-projecten. Deze projecten worden op het Rijks ICT-dashboard opgenomen en minimaal éénmaal per jaar geactualiseerd. UWV kende in 2022 twaalf lopende en/of afgeronde projecten: Herontwerp WW klant (afgerond), IB&P Sonar, Datafabriek, Aansluiting op NHR, Digitalisering werkprocessen bezwaar en beroep (afgerond), E-herkenning overige portalen, E-publicatie, Helios, Open VMS, Modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer, SMZ IV optimalisatie realisatie ZW en Verwerving datacenter. Bij SVB loopt één groot ICT-project: VBS FIN (dit betreft de vervanging van het huidige financiële systeem FMS).

#### **Bedrijfsvoeringsrisico's en/of problemen als gevolg van de coronacrisis**

Ook na het loslaten van de noodregelingen in het kader van de coronacrisis (medio maart 2022) zijn SZW-medewerkers gedeeltelijk thuis blijven werken. Hierdoor bleef de kans bestaan dat beveiligingsrisico's zich bij het digitaal ondersteund thuiswerken zouden voordoen. Om die reden is ook in 2022 geïnvesteerd in de veiligheid van ICT-voorzieningen en in het bewustzijn bij medewerkers over veilig digitaal thuiswerken. Voor de risico's

veroorzaakt door (al dan niet bewust) menselijk handelen bij digitaal ondersteund thuiswerken, online vergaderen en voor de beperkingen van berichtenapps werd preventief via verschillende wegen voortdurend aandacht gevraagd. Interne incidentmeldingen zijn opgepakt en gemonitord. Er hebben geen grote incidenten plaatsgevonden. De mogelijkheid om de thuiswerkplek te verbeteren is met enkele aanpassingen in de nieuwe CAO verder uitgebreid.

### **6.3 Belangrijke ontwikkelingen en verbeteringen in de bedrijfsvoering**

#### **Noodregelingen in het kader van de coronacrisis**

##### *Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid (NOW)*

De NOW is door het kabinet ingevoerd om werkgevers tegemoet te komen in de loonkosten. Begin 2022 is de 8e en laatste NOW-tranche opengesteld waar werkgevers een beroep op konden doen. In totaal is er in de 8e NOW-tranche circa € 1,2 miljard aan NOW-voorschotten verstrekt aan werkgevers waarmee zij de lonen door konden betalen.

Het vaststellingsproces van eerdere NOW-tranches liep in 2022 onverminderd door en hierop zijn verschillende controles uitgevoerd. Naast enkele belangrijke controles bij het voorschotproces, bevindt het zwaartepunt van de controles om het recht op NOW vast te stellen zich bij het vaststellingsproces van de NOW. Meer controles vooraf zou de snelheid waarmee werkgevers hun voorschot krijgen echter ernstig verminderen en zou, gezien de beperkte uitvoeringscapaciteit, ten koste gaan van de controles achteraf. Door de snelheid en inrichting van het NOW-proces bestaan er risico's op misbruik en oneigenlijk gebruik (M&O). Door de uitzonderlijke situatie worden bij de NOW meer restrisico's op M&O aanvaard dan in reguliere omstandigheden het geval zou zijn. Tegelijkertijd is naar mogelijkheden gezocht om deze risico's zoveel mogelijk te adresseren met controles in zowel het voorschot- als het vaststellingsproces.

De beheersmaatregelen blijken in de praktijk tot nu toe effectief en worden gemonitord en indien nodig aangescherpt. De grootste M&O-risico's betreffen manipulatie van de omzet en loonsom. In samenwerking met de Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants (NBA) is door middel van speciaal voor de NOW ontwikkelde accountantsprotocollen en opgestelde standaarden vastgelegd dat accountants specifieke werkzaamheden moeten verrichten om risico's onder andere ten aanzien van de gerapporteerde omzet en loonsom in de NOW tegen te gaan. De afdeling Uitvoering van Beleid (UVB, onderdeel van de directie Dienstverlening, Samenwerkingsverbanden en Uitvoering) van het Ministerie van SZW onderzoekt daarnaast risicogericht vaststellingsaanvragen waarbij geen aanvullende verklaring of een derdenverklaring vereist is. UVB selecteert vaststellingsaanvragen onder meer op basis van verschillende objectieve risico-indicatoren die periodiek worden herijkt. Op basis van de risicogerichte analyse wordt indien nodig een werkgever gevraagd extra gegevens en documenten aan te leveren. Deze worden onderzocht en afhankelijk van de uitkomst kunnen er correcties op het door de werkgever verantwoorde omzetverliespercentage worden doorgevoerd.

##### *Reviews uitgevoerd door de ADR*

De controles van accountants, deskundige derden en UVB zijn een belangrijk onderdeel van het vaststellingsproces met het oog op het kunnen vaststellen van de rechtmatigheid van de NOW-subsidie. Als onderdeel van



de controle en het toezicht op de NOW-regeling heeft SZW in 2022, net zoals in 2021, de ADR opdracht gegeven om reviews uit te voeren op enkele accountantsverklaringen die zijn verstrekt bij de vaststellingsverzoeken van de NOW-1 en de NOW-2 in samenwerking met de Accountantsdienst van UWV. Het doel van de reviews is om inzicht te krijgen of de betrokken accountants hun werkzaamheden volgens het Accountantsprotocol en de specifieke Standaard hebben uitgevoerd. Wanneer dit niet het geval is en onvoldoende (of geen) herstelwerkzaamheden worden uitgevoerd, kan dit uiteindelijk gevolgen hebben voor de NOW-subsidie van de werkgever. Een secundair doel van de reviews is het zo nodig verder verbeteren van het protocol dat door de accountants wordt gehanteerd bij de accountantswerkzaamheden ten behoeve van de NOW. De definitieve uitkomsten van de tweede reviewronde worden in het voorjaar van 2023 verwacht.

In mei 2022 heeft SZW aan de Tweede Kamer gerapporteerd over de bevindingen van de eerste reviewronde (Kamerstukken II 2021/22, [35 420, nr. 486](#)). In 2022 heeft SZW opvolging gegeven aan de uitkomsten van deze review. Zo zijn de uitkomsten besproken met de NBA en hebben SZW en de NBA gezamenlijk de reviewresultaten besproken in een webinar. Daarnaast is er op Rijksoverheid.nl een pagina gekomen met aandachtspunten waar een accountant op moet letten bij het uitvoeren van een NOW-controle. Hierin zijn ook de geconstateerde bevindingen uit de review meegenomen.

Naast deze generieke acties, heeft SZW een opvolging richting de individuele werkgever en accountant uitgevoerd. De acht werkgevers waarbij bevindingen waren vastgesteld zijn aangeschreven met de vraag om de accountantswerkzaamheden te verbeteren en waar nodig een aangepaste accountantsverklaring aan te leveren. Inmiddels zijn zeven van de acht reacties van deze werkgevers beoordeeld. In vijf gevallen is vastgesteld dat de aanvullende werkzaamheden voldoende zijn uitgevoerd. In twee gevallen hebben de aanvullende werkzaamheden geleid tot een beperkte aanpassing van de NOW-subsidie. Het laatste geval is nog in behandeling.

#### *Definitieve vaststellingen NOW*

In 2022 zijn de vaststellingsloketten van de NOW-1 en – 2 gesloten. Daarnaast waren in 2022 ook de vaststellingsloketten voor de laatste NOW-tranches (tranche 4 tot en met 8) geopend door UWV. De vaststellingsloketten voor de NOW-3 en – 4 (tranche 3 tot en met 6) waren geopend tot en met 22 februari 2023. De vaststellingsloketten voor de NOW-5 en – 6 (tranche 7 en 8) zijn geopend vanaf respectievelijk 1 juni 2022 en 3 oktober 2022. Beide loketten zijn geopend tot en met 2 juni 2023. UWV maar ook UVB (Uitvoering van Beleid, onderdeel van SZW) zijn nog tot zeker in 2024 bezig met de afhandeling van alle definitieve vaststellingsaanvragen van de NOW.

UWV rapporteert in zijn jaarverslag 2022 over alle afgehandelde en ontvangen vaststellingen tot en met december 2022 voor de NOW-1 t/m NOW-5. UWV heeft schattingen gemaakt van alle nog vast te stellen subsidiebedragen (zie het UWV Jaarverslag 2022). Op basis van deze schattingen vinden afrekeningen plaats tussen UWV en SZW in 2023. De komende jaren zullen deze schattingen vervangen worden door realisaties op basis van definitieve vaststellingen, wat opnieuw tot afrekeningen kan leiden tussen UWV en SZW.

#### *Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandige ondernemers (Tozo)*

In 2022 zijn de eerste Tozo-vergoedingen (over 2020) aan gemeenten definitief vastgesteld. Van de totale Tozo-vergoeding 2020 (€ 2,5 miljard) is € 113 miljoen onzeker als gevolg van een verhoogd M&O-risico. In het jaarverslag over 2021 is al aangegeven dat over de Tozo-uitvoering van 2020 een verhoogd M&O-risico is geaccepteerd. Het verhoogde M&O-risico heeft betrekking op: het niet voldoen aan het urencriterium, het niet gebruik maken van het recht op studiefinanciering voor 27-minners en het niet aanwenden van voorliggende voorzieningen (Kamerstukken II 2020/21, [35 420, nr. 213](#)).

Destijds is aangegeven dat – door aanpassingen van de Tozo-regeling en aangescherpte beheersmaatregelen – de onzekerheden over uitkeringen grotendeels weggenomen zijn bij de Tozo-uitvoering van 2021, en dat enkel met het niet aanwenden van voorliggende voorzieningen een beperkt risico resteert. De onzekerheid die hiermee gepaard gaat wordt geschat op € 1 miljoen over 2021.

Een aantal gemeenten heeft bezwaar gemaakt tegen de vaststelling van de vergoeding over 2020. Deze bezwaarprocedures lopen nog. Het mogelijke maximale effect van deze procedures voor de SZW-begroting bedraagt € 3,1 miljoen. Er is een kans dat er rechtszaken voortkomen uit deze bezwaarprocedures.

#### **Sociaal Medisch Beoordelen**

De oplopende wachttijd voor sociaal medisch beoordelen bij de arbeidsongeschiktheidsregelingen is ook in 2022 sterk toegenomen, de gemiddelde wachttijd op een claimbeoordeling ligt hoger dan de daarvoor aangewezen wettelijke termijnen. De vraag naar sociaal-medische beoordelingen is al jaren groter dan UWV aankan en zal de komende jaren zonder ingrijpen alleen maar verder toenemen. Dit is ook gebleken uit de actualisatie van de eerdere doorrekening van de mismatch door Gupta Strategists (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 685](#)) die een verdere verslechtering van de situatie laat zien.

Dit heeft ertoe geleid dat SZW, naast maatregelen die UWV zelf neemt om de mismatch te verkleinen, in oktober 2022 aanvullende maatregelen heeft getroffen om mensen die wachten op een beoordeling sneller duidelijkheid te geven en UWV lucht te geven om reeds ingezette en aanvullende verbeteringen in de uitvoering te implementeren. Met de tijdelijke vereenvoudigde WIA-claimbeoordeling voor 60-plussers is een buitenwettelijke maatregel getroffen die leidt tot onrechtmatige uitgaven (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 685](#)). In 2022 ging het om € 1,3 miljoen. Deze maatregel wordt echter noodzakelijk geacht om op korte termijn de oplopende achterstanden van de WIA-claimbeoordeling om te buigen in een afname. Het belang van een correcte uitvoering van de wet is hierbij afgewogen tegen het belang om zo veel mogelijk mensen tijdig een beoordeling te kunnen bieden en daarmee duidelijkheid te geven over hun toekomstige situatie. Ook bij de verlenging van de tijdelijke maatregel omtrent kwijtschelding van WIA-voorschotten die niet of slechts gedeeltelijk verrekend kan worden met een WW- of WIA-uitkering is sprake van buitenwettelijk beleid, in 2022 ging het om circa € 7 miljoen. Als steeds meer mensen tijdig een beoordeling krijgen, bijvoorbeeld door de vereenvoudigde claimbeoordeling bij 60-plussers, dan hoeven minder voorschotten kwijtgescholden te worden in de toekomst.

De getroffen maatregelen uit de Kamerbrieven van 9 april 2021 en 26 augustus 2022 zien vooral toe op de achterstanden in de WIA-claimbeoordelingen verkleinen, omdat dit gaat over mensen die nog geen duidelijkheid hebben over het recht op een uitkering en daarmee ook over hun inkomenszekerheid. Vanuit de WIA worden veel herbeoordelingen aangevraagd door werknemers, werkgevers en andere belanghebbende partijen. Ook deze dient UWV binnen een wettelijke termijn uit te voeren en ook hier zijn grote achterstanden. Deze overschrijding leidt bovendien tot een oplopend bedrag aan dwangsommen voor UWV. De komende tijd wordt onderzocht of er meer ruimte kan worden gecreëerd om deze vraaggestuurde herbeoordelingen uit te voeren, en of het mogelijk is om de aanvragen voor herbeoordelingen meer en beter te laten motiveren en onderbouwen door partijen.

Ten slotte is in 2022 de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) in het leven geroepen om te adviseren over de toekomstbestendigheid van dit stelsel waarbij de artsenproblematiek wordt meegenomen.

### **Relatie met zelfstandige bestuursorganen (ZBO's)**

Over 2022 is tweemaal een stand van de uitvoering sociale zekerheid aan de Tweede Kamer aangeboden (Kamerstukken II 2021/22, [26 448, nr. 682](#) en Kamerstukken II 2022/23, [26 448, nr. 693](#)). Het doel van deze standen van uitvoering is om op een actieve manier openheid te geven over ontwikkelingen en dilemma's in de uitvoering van de zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). Ook is de Tweede Kamer in genoemde brieven geïnformeerd over de gevolgen van de coronacrisis op de uitvoering van de sociale zekerheid.

Maatschappelijke opgaven hebben een centrale plek in de sturing van uitvoeringsorganisaties. Voor een goede dienstverlening is het essentieel dat signalen over hoe wet- en regelgeving uitpakt in de praktijk, SZW en de Kamer bereiken. Daarom hebben UWV en de SVB, net als vorig jaar, een knelpuntenbrief wet- en regelgeving aangeboden aan de Tweede Kamer. Deze is verstuurd samen met de Stand van uitvoering van juni 2022 (Kamerstukken II 2021/22, [26 448 nr. 682](#)) waarin SZW een reactie geeft op de knelpunten die UWV en de SVB vermelden in hun brieven. De knelpuntenbrief wordt jaarlijks aan de Tweede Kamer aangeboden.

Ook worden de prestatie-indicatoren met de ZBO's verder ontwikkeld. Dit om beter inzicht te krijgen waar we gezamenlijk meerwaarde creëren voor burgers en de maatschappij, waar er nog knelpunten zijn voor burgers en bedrijven en wat UWV, de SVB en SZW hier gezamenlijk in te doen hebben.

In lijn met het toezichtbeleid van SZW is het organisatiegerichte toezicht in 2022 verder doorontwikkeld, zijn verkenningen uitgevoerd en heeft overleg en afstemming plaatsgevonden met interne en externe toezichthouders ten aanzien van het functioneren van de ZBO's. In het toezichtbeleid is ook opgenomen dat elke drie jaar een review wordt uitgevoerd op de werkzaamheden van de auditdiensten van UWV en de SVB. De laatste review heeft plaatsgevonden over het jaar 2018. Sinds eind 2021 wordt er in samenspraak met de ADR en AR gewerkt aan het opnieuw vormgeven van de reviews. Naar verwachting wordt de volgende review voor de zomer van 2023 uitgevoerd.

UWV, de SVB en SZW hebben [een samenwerkingsvisie](#) opgesteld die ingaat op hoe we met elkaar willen samenwerken in de bestuurlijke driehoek en op afspraken over rollen, verantwoordelijkheden en formele kaders. Deze

is gericht op de positie, taken en verantwoordelijkheden in de samenwerking. Samen met de Stand van de uitvoering van juni 2022 is deze visie met de Tweede Kamer gedeeld.

## C. JAARREKENING

### 7. Departementale verantwoordingsstaat

Tabel 101 Departementale verantwoordingsstaat 2022 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) (bedragen x € 1.000)

Art.	Omschrijving	(1) Vastgestelde begroting <sup>1</sup>				(2) Realisatie				(3) = (2) - (1) Verschil realisatie en vastgestelde begroting			
		Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten	Verplichtingen	Uitgaven	Ontvangsten
	TOTAAL	50.296.098	49.977.659	1.883.636	46.160.746	46.013.341	6.244.477	- 4.135.352	- 3.964.318	4.360.841			
1	Arbeidsmarkt	4.187.661	3.848.922	13.810	2.152.533	2.022.690	3.978.434	- 2.035.128	- 1.826.232	3.964.624			
	Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	7.381.543	7.389.554	18.215	7.183.029	7.184.756	266.633	- 198.514	- 204.798	248.418			
3	Arbeidsongeschiktheid	17.714	17.714	0	1.083	1.083	0	- 16.631	- 16.631	0			
4	Jonggehandicapten	3.553.766	3.553.766	0	3.717.894	3.717.894	4.901	164.128	164.128	4.901			
5	Werkloosheid	265.559	271.413	0	155.470	162.714	10.703	- 110.089	- 108.699	10.703			
6	Ziekte en verlofregelingen	36.626	36.626	0	15.277	15.277	1.081	- 21.349	- 21.349	1.081			
7	Kinderopvang	3.857.977	3.857.977	1.583.186	4.217.155	4.206.526	1.627.788	359.178	348.549	44.602			
8	Oudedagsvoorziening	25.534	25.534	0	29.515	29.673	166	3.981	4.139	166			
9	Nabestaanden	1.232	1.232	0	1.600	1.600	0	368	368	0			
10	Tegemoetkoming ouders	6.479.308	6.479.308	187.532	6.850.451	6.850.451	186.904	371.143	371.143	- 628			
11	Uitvoeringskosten	664.321	665.821	0	700.110	699.830	82.925	35.789	34.009	82.925			
12	Rijksbijdragen	22.837.601	22.837.601	0	20.291.413	20.291.413	823	- 2.546.188	- 2.546.188	823			
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	373.769	373.769	1.000	342.975	343.489	5.205	- 30.794	- 30.280	4.205			
	Apparaatuitgaven kerndepartement	471.965	476.979	79.893	502.241	485.945	78.914	30.276	8.966	- 979			
99	Nog onverdeeld	141.522	141.443	0	0	0	0	- 141.522	- 141.443	0			

<sup>1</sup> Stand inclusief amendementen, moties en NvW

## 8. Saldibalans

Tabel 102 Saldibalans per 31 december 2022 van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV)  
(bedragen x € 1.000)

Activa		31-12-2022	31-12-2021	Passiva		31-12-2022	31-12-2021
Intra-comptabele posten				Intra-comptabele posten			
1a	Uitgaven ten laste van de begroting	46.013.332	57.702.846	2a	Ontvangsten ten gunste van de begroting	6.244.471	3.804.357
3	Liquide middelen	0	0	4a	Rekening-courant RHB	39.802.361	53.953.530
4	Rekening-courant RHB	0	0	5a	Begrotingsreserves	0	0
5	Rekening-courant RHB Begrotingsreserve	0	0	7	Schulden buiten begrotingsverband	12.618	6.873
6	Vorderingen buiten begrotingsverband	46.118	61.915				
8	Kas-transverschillen	0	0				
Subtotaal intra-comptabel		46.059.450	57.764.761	Subtotaal intra-comptabel		46.059.450	57.764.761
Extra-comptabele posten				Extra-comptabele posten			
9	Openstaande rechten	0	0	9a	Tegenrekening openstaande rechten	0	0
10	Vorderingen	877.663	892.792	10a	Tegenrekening vorderingen	877.663	892.792
11a	Tegenrekening schulden	0	0	11	Schulden	0	0
12	Voorschotten	20.837.561	28.543.236	12a	Tegenrekening voorschotten	20.837.561	28.543.236
13a	Tegenrekening garantieverplichtingen	0	0	13	Garantieverplichtingen	0	0
14a	Tegenrekening andere verplichtingen	810.001	645.626	14	Andere verplichtingen	810.001	645.626
15	Deelnemingen	0	0	15a	Tegenrekening deelnemingen	0	0
Subtotaal extra-comptabel		22.525.225	30.081.654	Subtotaal extra-comptabel		22.525.225	30.081.654
Totaal		68.584.675	87.846.415	Totaal		68.584.675	87.846.415

### Toelichting bij de saldibalans

Het intracomptabele deel van de saldibalans (financiële posten 1 t/m 8) bevat het resultaat van de financiële transacties in de departementale administratie die een directe relatie hebben met de kasstromen. Deze kasstromen worden via de rekening-courant met het Ministerie van Financiën bijgehouden.

Het extracomptabele deel bevat het saldo van de overige rekeningen die met tegenrekeningen in evenwicht worden gehouden.

De cijfers in de saldibalans zijn vermeld in duizendtallen en afgerond naar boven. Hierdoor kunnen bij het subtotaal en het totaal afrondingsverschillen optreden.

### Ad 1 en 2) Begrotingsuitgaven en -ontvangsten

Onder de post Uitgaven en ontvangsten ten laste van de begroting worden de gerealiseerde begrotingsuitgaven en -ontvangsten van het jaar opgenomen. De bedragen komen overeen met de bedragen uit de verantwoordingsstaat. Door een verschillende afrondingsystematiek kunnen

kleine afrondingsverschillen ontstaan (maximaal aantal begrotingsartikelen \* 1 (in duizenden)) tussen de posten 'Uitgaven en ontvangsten ten laste van de begroting' en de bedragen in de Verantwoordingsstaat.

### **Ad 3) Liquide middelen**

De post liquide middelen is opgebouwd uit het saldo van de banken en de contante gelden. Het Ministerie van SZW heeft geen contante gelden en geen saldo op haar bankrekeningen.

### **Ad 4 en 4a) Rekening-courant Rijkshoofdboekhouding**

Op de rekening-courant met de Rijkshoofdboekhouding wordt de financiële verhouding met de schatkist van het Rijk geadministreerd. Het bedrag per 31 december 2022 is in overeenstemming met de opgave van de Rijks-hoofdboekhouding.

### **Ad 5 en 5a) Begrotingsreserves**

Een begrotingsreserve op basis van artikel 2.21 van de Comptabiliteitswet 2016 is een geormerkte meerjarige budgettaire voorziening die door een ministerie op een afzonderlijke rekening-courant bij het Ministerie van Financiën wordt aangehouden. Het gaat om een budgettaire voorziening of reserve binnen de rijksbegroting. De reserve blijft meerjarig beschikbaar voor het doen van uitgaven in latere jaren. Het Ministerie van SZW heeft geen begrotingsreserves.

### **Ad 6) Vorderingen buiten begrotingsverband**

Bij de vorderingen onder de post vorderingen buiten begrotingsverband worden de saldi van de betreffende grootboekrekeningen uitgaven buiten begrotingsverband uit de begrotingsboekhouding van het Ministerie van SZW opgenomen. Een uitgavensaldo op 31 december zal nog van derden ontvangen moeten worden (is dus een saldo van openstaande vorderingen).

Tabel 103 Vorderingen buiten begrotingsverband (bedragen x € 1.000)

	Openstaand ultimo 2022
Europese gelden	40.462
RSO doorbelasting	5.583
derden	66
omzetbelasting	7
<b>Totaal</b>	<b>46.118</b>

### **Ad 7) Schulden buiten begrotingsverband**

Bij de schulden onder de post schulden buiten begrotingsverband worden de saldi van de betreffende grootboekrekeningen ontvangsten buiten begrotingsverband uit de begrotingsboekhouding van het Ministerie van SZW opgenomen. Een ontvangstensaldo op 31 december zal nog aan derden afgedragen moeten (is dus een saldo van openstaande schulden).

Tabel 104 Schulden buiten begrotingsverband (bedragen x € 1.000)

	Openstaand ultimo 2022
Frictiekosten RWI	966
Europese gelden	11.540
Derdenrekeningen	24
Diversen	88
<b>Totaal</b>	<b>12.618</b>

#### Ad 8) Kas-transverschillen

Op deze post worden bedragen opgenomen die zijn verantwoord in de uitgaven en ontvangsten, maar nog niet daadwerkelijk in de kas zijn uitgegeven en ontvangen. Het Ministerie van SZW heeft geen kas-transverschillen.

#### Ad 9 en 9a) Openstaande rechten

Openstaande rechten zijn vorderingen die niet voortvloeien uit met derden te verrekenen begrotingsuitgaven, maar die op andere wijze zijn ontstaan. Rechten kunnen ontstaan doordat op grond van wettelijke regelingen, in de toekomst aanspraak bestaat op gelden van derden (bijvoorbeeld belastingen, college- en schoolgeld). Het Ministerie van SZW heeft geen openstaande rechten.

#### Ad 10 en 10a) Vorderingen

Het saldo per 31 december 2022 kan als volgt worden gespecificeerd:

Tabel 105 Vorderingen totaal (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	Nederlandse Arbeidsin- spectie	S&I	RSO	Openstaand Ultimo 2022
Vorderingen	585.031	6.705	29.693	250.553	5.681	877.663

Tabel 106 Vorderingen naar opeisbaarheid (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	Nederlandse Arbeidsin- spectie	S&I	RSO	Openstaand Ultimo 2022
Direct opeisbaar	585.031	6.705	29.693	1.554	5.681	628.664
Op termijn opeisbaar	0	0	0	0	0	0
Geconditioneerde vorderingen	0	0	0	248.999	0	248.999
	<b>585.031</b>	<b>6.705</b>	<b>29.693</b>	<b>250.553</b>	<b>5.681</b>	<b>877.663</b>

Van de opeisbare vorderingen (niet de geconditioneerde vorderingen) worden onderstaand de specificaties gegeven naar ouderdom.



**Tabel 107 Opeisbare vorderingen naar ouderdom (exclusief toeslagen)  
(bedragen x € 1.000)**

Insteljaar	Ministerie exclusief toeslagen	UVB	Nederlandse Arbeidsin- spectie	S&I	RSO	Openstaand Ultimo 2022
t/m 2019	377	4.409	13.576	69.594	0	87.956
2020	2	25	3.518	32.379	0	35.924
2021	0	0	3.966	53.714	160	57.840
2022	757	2.271	8.633	94.866	5.521	112.048
	<b>1.136</b>	<b>6.705</b>	<b>29.693</b>	<b>250.553</b>	<b>5.681</b>	<b>293.767</b>

**Tabel 108 Opeisbare vorderingen naar ouderdom (toeslagen) (bedragen  
x € 1.000)**

Toeslagjaar	Openstaand 1 januari 2022	Bijstelling	Ingestelde vorderingen	Ontvangsten	Afboekingen	Openstaand Ultimo 2022
t/m 2019	400.339	0	15.517	62.785	68.577	284.494
2020	138.879	0	102.434	109.873	6.687	124.753
2021	62.008	0	189.735	140.087	3.049	108.607
2022	0	0	130.090	62.875	1.133	66.081
2023	0	0	- 40	0	0	- 40
	<b>601.226</b>	<b>0</b>	<b>437.736</b>	<b>375.620</b>	<b>79.446</b>	<b>583.896</b>

Deze toeslagen hebben betrekking op kinderopvangtoeslag en kindgebonden budget.

Onderstaand wordt per onderdeel een toelichting gegeven.

#### *Ministerie*

Van de openstaande vorderingen is een bedrag van ruim € 18.000 toe te wijzen aan niet-bestuurlijke boetes. De inning van de bestuurlijke boetes die na 2006 zijn opgelegd wordt door het CJIB verricht (zie onder Nederlandse Arbeidsinspectie).

#### *Kwijtschelding vorderingen toeslagen*

Begin 2021 deelde de staatssecretaris van Financiën – Toeslagen dat zij nader ingaat op de plannen om gedupeerden in de toeslagenaffaire met een schone lei te laten beginnen. De toeslag- en belastingschulden van de gedupeerde ouders en eventuele partner over berekeningsjaren 2020 en eerder worden kwijtgescholden. Deze kwijtschelding raakt de stand op de saldbalans SZW voor de toeslagen kindgebonden budget en kinderopvangtoeslag. In 2021 is een aanvang genomen met beoordeling en kwijtschelding van schulden. Op basis van cijfers van Financiën - Toeslagen blijkt dat vanaf 1 juli 2021 in totaal circa € 9 miljoen aan vorderingen kindgebonden budget is kwijtgescholden en circa € 129 miljoen aan vorderingen kinderopvangtoeslag. Het betreft in totaal circa 16 duizend vorderingen kindgebonden budget en circa 22 duizend vorderingen kinderopvangtoeslag. Gedurende 2022 gaat het daarbij om kwijtschelding van circa € 3 miljoen aan vorderingen kindgebonden budget (circa 5 duizend vorderingen) en circa € 36 miljoen aan vorderingen kinderopvangtoeslag (circa 6 duizend vorderingen).

Per 20 januari 2023 zijn ruim 32 duizend nog openstaande vorderingen kindgebonden budget (circa € 21 miljoen) en ruim 29 duizend nog openstaande vorderingen kinderopvangtoeslag (circa € 113 miljoen) in beeld die mogelijk kwijtgescholden worden. Het aantal ouders dat in aanmerking komt en de totale openstaande vorderingen die het betreft

staan nog niet definitief vast. Nog tot eind 2023 kunnen burgers zich melden bij Toeslagen voor een aanvraag in de hersteloperatie toeslagen. Indien nog openstaande vorderingen uiteindelijk zijn kwijtgescholden, zal dit ook in de post vorderingen in de saldbalans worden verwerkt.

Het totaal aan openstaande vorderingen per 31 december 2022 bedraagt voor KOT € 379,4 miljoen en voor WKB € 204,5 miljoen.

#### *UVB*

Alle openstaande vorderingen bij UVB hebben betrekking op subsidies, inclusief de vorderingen uit hoofde van Europese gelden.

#### *Nederlandse Arbeidsinspectie*

Deze vorderingen bestaan uit de door de Nederlandse Arbeidsinspectie opgelegde boetes vanaf 2007.

#### *S&I*

DUO voert de administratie uit voor de directie Samenleving en Integratie ten behoeve van de Wet Inburgering. Het openstaande bedrag van € 250,5 miljoen bestaat voor € 249,0 miljoen uit leningen en € 1,5 miljoen uit openstaande aflossingstermijnen. De vorderingen bij DUO betreffen de openstaande aflossingstermijnen welke aan de leningen onttrokken zijn.

#### *Rijkschoonmaakorganisatie (RSO)*

Vanaf 2016 valt de RSO onder budgettaire verantwoordelijkheid van SZW. De administratie is uitbesteed aan de Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk (UBR). De RSO is verantwoordelijk voor de schoonmaak van de Rijkspanden van de aangesloten departementen. Het totaalbedrag van de openstaande vorderingen ad € 5,7 miljoen bestaat uit in rekening gebrachte bedragen voor verrichte schoonmaakwerkzaamheden.

#### **Ad 11 en 11a Schulden**

Onder de post Schulden wordt het totaalbedrag van de saldi opgenomen van de betreffende grootboekrekening(en) uit de administratie. Het totaalsaldo betreft de per 31 december openstaande schulden. Het Ministerie van SZW heeft geen schulden.

#### **Ad 12 en 12a) Voorschotten**

Voorschotten zijn bedragen die aan derden zijn betaald vooruitlopend op later definitief vast te stellen of af te rekenen bedragen. Onder de post Voorschotten wordt het totaalbedrag van de saldi opgenomen van de betreffende (grootboek)rekeningen uit de administratie. Het totaalsaldo betreft de per 31 december openstaande voorschotten.

Tabel 109 Voorschotten incl. UVB (bedragen x € 1.000)

	Ministerie	UVB	Openstaand ultimo 2022
Voorschotten	20.565.720	271.841	20.837.561

#### *Ministerie*

In de onderstaande specificaties worden de openstaande voorschotten van het Ministerie verantwoord naar ouderdom en artikel. Hiervan is een totaalbedrag van € 8.171,1 miljoen toe te wijzen aan voorschotten toeslageregelingen. De uitgaven die hiermee samenhangen zijn verantwoord onder de post uitgaven van artikel 7 en 10. In totaal gaat het om respectievelijk KOT ad € 3.108,7 miljoen en WKB € 5.062,4 miljoen.

**Tabel 110 Voorschotten naar ouderdom (exclusief toeslagen, exclusief UVB) (bedragen x € 1.000)**

Ontstaansjaar	Saldo 1-1-2022	Verstrekt	Afgerekend	Openstaand ultimo 2022
t/m 2019	71.954	0	11.754	60.200
2020	2.317.501	0	2.285.049	32.452
2021	18.539.397	0	17.584.361	955.036
2022	0	11.354.465	7.514	11.346.951
<b>Totaal</b>	<b>20.928.852</b>	<b>11.354.465</b>	<b>19.888.677</b>	<b>12.394.640</b>

De openstaande voorschotten (exclusief toeslagen en exclusief UVB) waren ultimo 2021 € 20,9 miljard. Ultimo 2022 zijn de openstaande voorschotten € 12,4 miljard. De afname in 2022 wordt voornamelijk veroorzaakt door de afname van de voorschotten die verstrekt zijn in verband met de coronacrisis ter ondersteuning van ondernemers en zzp-ers via respectievelijk de tijdelijke Noodmaatregel Overbrugging voor behoud van Werkgelegenheid (NOW) met € 6,6 miljard aan voorschot. Ook de ondersteuning aan burgers als gevolg van de coronacrisis is in 2022 afgenomen.

**Tabel 111 Voorschotten naar ouderdom (toeslagen) (bedragen x € 1.000)**

Toeslagjaar	Saldo 1-1-2022	Verstrekt	Afgerekend	Openstaand ultimo 2022
t/m 2019	142.809	0	83.401	59.408
2020	770.456	0	644.278	126.178
2021	5.972.135	32.695	4.878.221	1.126.609
2022	510.519	5.754.321	0	6.264.839
2023	0	594.045	0	594.045
<b>Totaal</b>	<b>7.395.919</b>	<b>6.381.060</b>	<b>5.605.900</b>	<b>8.171.080</b>

De voorschotten van het toeslagjaar 2023 betreffen de eerste maandelijke voorschottermijn, die in december 2022 is uitbetaald.

**Tabel 112 Voorschotten naar artikel (bedragen x € 1.000)**

Art	Omschrijving	Openstaand ultimo 2022
1	Arbeidsmarkt	1.398.659
2	Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	1.918.400
3	Arbeidsongeschiktheid	0
4	Jonggehandicapten	3.709.300
5	Werkloosheid	168.392
6	Ziekte en verlofregelingen	7.148
7	Kinderopvang	5.162.639
8	Oudedagsvoorziening	919
9	Nabestaanden	0
10	Tegemoetkoming ouders	7.048.688
11	Uitvoering	648.358
12	Rijksbijdragen	255.700
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	238.375
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	9.140
<b>Totaal</b>		<b>20.565.720</b>

**Tabel 113 Voorschotten UVB (bedragen x € 1.000)**

	ESF/EGF/EUSF	Subsidies departement	Totaal 2022
Saldo 1 januari	128.551	89.914	218.466
Verstrekt	53.325	55.723	109.048
Subtotaal	181.876	145.637	327.513
Afgerekend	35.604	20.068	55.672
<b>Saldo 31 december</b>	<b>146.272</b>	<b>125.569</b>	<b>271.841</b>

**Tabel 114 Voorschotten UVB naar ouderdom (bedragen x € 1.000)**

Ontstaansjaar	Saldo 1-1	Verstrekt	Afgerekend	Openstaand
	2022			ultimo 2022
t/m 2019	21.889	0	10.271	11.618
2020	70.781	0	28.459	42.322
2021	125.796	0	16.941	108.855
2022	0	109.048	1	109.046
<b>Totaal</b>	<b>218.466</b>	<b>109.048</b>	<b>55.672</b>	<b>271.841</b>

#### **Ad 13 en 13a) Garantieverplichtingen**

Een garantieverplichting is een voorwaardelijke financiële verplichting, die pas tot uitbetaling komt als zich bij de wederpartij een bepaalde omstandigheid (realisatie van een risico) voordoet. Garantieverplichtingen worden administratief volledig verwerkt als verplichting. Er is dus geen verschil in de vastlegging van garantieverplichtingen en «gewone» verplichtingen. In het algemeen leiden garantieverplichtingen niet of slechts voor een bepaald (meestal klein) percentage tot betaling. Het Ministerie van SZW heeft geen garantieverplichtingen.

#### **Ad 14 en 14a) Andere verplichtingen**

Met andere verplichtingen worden alle verplichtingen exclusief de garantieverplichtingen, bedoeld. Financiële verplichtingen zijn (toekomstige) betalingsverplichtingen en hebben veelal een voorwaardelijk karakter. De financiële verplichting ontstaat wanneer met een derde of andere partij is overeengekomen tot het voldoen van een (contra)verplichting (bijvoorbeeld levering of subsidievoorwaarde). Nadat de andere partij, ten gunste waarvan de (betalings)verplichting is aangegaan, aan de afgesproken voorwaarden heeft voldaan, leidt dit tot een kasuitgave.

**Tabel 115 Opbouw andere verplichtingen (bedragen x € 1.000)**

	Ministerie	UVB	Totaal 2022
Saldo 1 januari	415.385	230.241	645.626
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar inclusief negatieve bijstellingen	46.160.617	76.996	46.237.613
<i>Subtotaal (A)</i>	<i>46.576.002</i>	<i>307.237</i>	<i>46.883.239</i>
Tot betaling gekomen in het verslagjaar	46.013.341	59.898	46.073.239
<i>Subtotaal (B)</i>	<i>46.013.341</i>	<i>59.898</i>	<i>46.073.239</i>
<b>Saldo 31 december (A - B)</b>	<b>562.661</b>	<b>247.339</b>	<b>810.001</b>

**Tabel 116 Andere verplichtingen UVB (bedragen x € 1.000)**

	ESF 2	EGF	EFMB	EUSF	Totaal 2022
Saldo 1 januari	0	4.819	354	225.068	230.241
Aangegane verplichtingen in het verslagjaar inclusief negatieve bijstellingen	15.000	- 4.659	0	66.655	76.996
Subtotaal (A)	15.000	160	354	291.723	307.237
Tot betaling gekomen in verslagjaar	0	160	354	59.384	59.898
Subtotaal (B)	0	160	354	59.384	59.898
<b>Saldo 31 december (A - B)</b>	<b>15.000</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>232.339</b>	<b>247.339</b>

**Tabel 117 Andere verplichtingen Ministerie naar artikel (bedragen x € 1.000)**

Art	Omschrijving	Openstaand 1 januari 2022	Correcties	Aangegaan 2022 (incl. negatieve bijstelling)	Betaald 2022	Openstaand ultimo 2022
1	Arbeidsmarkt	234.178	15	2.152.533	2.022.690	364.036
2	Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet	54.549	9.491	7.183.029	7.184.756	62.313
3	Arbeidsongeschiktheid	0	0	1.083	1.083	0
4	Jonggehandicapten	0	0	3.717.894	3.717.894	0
5	Werkloosheid	13.458	0	155.470	162.714	6.214
6	Ziekte en verlofregelingen	0	0	15.277	15.277	0
7	Kinderopvang	14.286	0	4.217.155	4.206.526	24.914
8	Oudedagsvoorziening	0	559	29.515	29.673	401
9	Nabestaanden	0	0	1.600	1.600	0
10	Tegemoetkoming ouders	0	0	6.850.451	6.850.451	0
11	Uitvoering	0	245	700.110	699.830	525
12	Rijksbijdragen	0	0	20.291.413	20.291.413	0
13	Integratie en maatschappelijke samenhang	27.097	0	342.975	343.489	26.583
96	Apparaatsuitgaven kerndepartement	61.450	- 72	502.241	485.945	77.675
98	Algemeen	10.367	- 10.367	0	0	0
99	Nog onverdeeld	0	0	0	0	0
<b>Totaal</b>		<b>415.385</b>	<b>- 129</b>	<b>46.160.746</b>	<b>46.013.341</b>	<b>562.661</b>

Vanwege het opheffen van artikel 98 in 2022 is het bedrag openstaande verplichtingen van € 10.367 verdeeld over andere artikelen.

Het saldo van € -129 heeft betrekking op correcties die nog moeten worden uitgevoerd in eerdere jaren.

In 2022 hebben geen omvangrijke negatieve bijstellingen plaatsgevonden op een eerder aangegane verplichting. Substantiële omvangswijzigingen die hierdoor ontstaan, moeten worden toegelicht. Substantieel is het algemeen bedrag van € 25 miljoen of meer. Een kleiner bedrag is substantieel als het 10% of meer van het (totaal)bedrag van de openstaande verplichtingen betreft.

#### **Niet uit de saldibalans blijvende bestuurlijke verplichtingen**

Soms is er sprake van niet uit de saldibalans blijvende financiële verplichtingen, bijvoorbeeld in geval van door het Rijk gesloten bestuursovereenkomsten of bestuursconvenanten met decentrale overheden of met functionele overheden (ZBO's/RWT's, bijvoorbeeld scholen).

Met ingang van 2012 is de bekostiging van de rijksgefinancierde wetten en regelingen, waarvan de uitvoering is opgedragen aan de SVB en UWV, gewijzigd van kasbasis naar transactiebasis. Om budgettaire redenen is ervoor gekozen de per 1 januari 2012 door SZW op transactiebasis nog

verschuldigde bedragen niet aan de SVB en UWV uit te betalen. Deze permanente schulden bedragen ultimo 2022 € 848,3 miljoen aan de SVB en € 162,6 miljoen aan UWV. Deze schulden worden niet eerder door SZW voldaan dan dat het desbetreffende fonds, wet of regeling is opgeheven c.q. beëindigd. Daarnaast is er in dit verband sprake van een permanente vordering op de SVB ter grootte van € 1,3 miljoen. De genoemde bedragen hebben in 2022 geen wijziging ondergaan.

#### **Verplichting Kwijtschelden gemeentelijke schulden KOT-gedupeerden**

Vanaf 1 juli 2021 zijn gemeenten gestart met het kwijtschelden van gemeentelijke schulden aan KOT-gedupeerden. Hierover is de Kamer op 17 juni 2021 geïnformeerd (Kamerstukken II 2020/21, [31 066, nr. 848](#)). In november 2021 is een specifieke uitkering gerealiseerd om gemeenten te compenseren voor de kwijtscheldingen en uitvoeringskosten ([Stcrt. 2021, nr. 47169](#)). Naast volledige compensatie van de kwijtscheldingen, ontvangen gemeenten € 275 per erkend gedupeerde die woonachtig is in de betreffende gemeente. Gemeenten ontvangen deze compensatie met een vertraging, vanaf 2023 zullen de eerste middelen door SZW worden betaald.

#### **Ad 15 en 15a) Deelnemingen**

Onder de post Deelnemingen worden alle deelnemingen inclusief deelnemingspercentage opgenomen, zoals in een Besloten of Naamloze Vennootschap, internationale instellingen of C.V. Het Ministerie van SZW heeft geen deelnemingen.

## 9. WNT-verantwoording 2022 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De Wet normering topinkomens (WNT) bepaalt dat de bezoldiging en eventuele ontslaguitkeringen van topfunctionarissen in de publieke en semi-publieke sector op naamsniveau vermeld moeten worden in het financieel jaarverslag. Deze publicatieplicht geldt tevens voor topfunctionarissen die bij een WNT-instelling geen - al dan niet fictieve - dienstbetrekking hebben of hadden. Daarnaast moeten van niet-topfunctionarissen de bezoldiging (zonder naamsvermelding) gepubliceerd worden indien deze het individueel toepasselijk drempelbedrag te boven gaan. Niet-topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vallen echter buiten de reikwijdte van de wet.

De bezoldigingsgegevens van de leden van de Top Management Groep zijn opgenomen in het jaarverslag van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Het algemeen bezoldigingsmaximum bedraagt in 2022 € 216.000.

Er zijn geen functionarissen die in 2022 een bezoldiging boven het toepasselijke bezoldigingsmaximum hebben ontvangen, of waarvoor in eerdere jaren een vermelding op grond van de WOPT of de WNT heeft plaatsgevonden of had moeten plaatsvinden. Er zijn in 2022 geen functionarissen die hun werkzaamheden als topfunctionaris hebben neergelegd en die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar aangemerkt worden als topfunctionaris. Er zijn in 2022 geen ontslaguitkeringen betaald die op grond van de WNT dienen te worden gerapporteerd.

## D. DEPARTEMENTSPECIFIEKE INFORMATIE

### 10. Sociale fondsen SZW

Deze paragraaf presenteert de exploitatiesaldi en vermogensposities van de sociale fondsen. De informatie is bedoeld als achtergrondinformatie bij het jaarverslag. De daadwerkelijke verantwoording van uitgaven en inkomsten van de fondsen vindt plaats via de jaarverslagen van de SVB en UWV. De cijfers in deze paragraaf zijn voornamelijk gebaseerd op informatie van SZW en van het CPB (CEP 2023) en sluiten niet precies aan op de jaarverslagen van UWV en de SVB. Een van de redenen hiervoor is dat SZW een ander boekhoudstelsel (kas-verplichtingenstelsel) voert dan UWV en de SVB (baten-lastenstelsel).

#### Exploitatiesaldi

Een groot deel van de uitgaven aan sociale zekerheid loopt via de sociale fondsen. In tabel 118 en tabel 119 zijn de exploitatierekeningen van de fondsen weergegeven. De arbeidsongeschiktheidsfondsen (Aof en Whk) en de WW-fondsen (Awf en Ufo) worden geïntegreerd weergegeven. Zowel de begrote bedragen als de gerealiseerde bedragen zijn weergegeven in prijzen 2022. Het exploitatiesaldo is het verschil tussen de ontvangsten en de uitgaven van een fonds. Naast de premieontvangsten behoren ook de rijksbijdragen en renteontvangsten tot de inkomsten van een fonds. De uitgaven bestaan naast de uitkeringen voornamelijk uit uitvoeringskosten. Daarnaast vinden tussen de fondsen onderlinge betalingen plaats, bijvoorbeeld bij de premies die over uitkeringen worden betaald. Het saldo tussen ontvangen en betaalde onderlinge betalingen is voor de sociale fondsen van SZW negatief, omdat uit deze fondsen ook premies worden betaald voor de zorgverzekering van uitkeringsgerechtigden. Tegenover de uitgave door de sociale fondsen van SZW staan dus inkomsten bij de zorgfondsen.

Tabel 118 Overzicht sociale verzekeringen SVB 2022 (x € 1 mln)

	Ouderdomsfonds (AOW)		Anw-fonds	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Premies	22.252	25.519	151	173
Bijdragen van het Rijk	22.590	20.033	0	0
Ontvangen onderlinge betalingen	0	0	0	0
Saldo Interest	23	21	- 3	10
<b>Totaal Ontvangsten</b>	<b>44.865</b>	<b>45.573</b>	<b>148</b>	<b>183</b>
Uitkeringen / Verstrekkingen	44.161	44.031	310	309
Uitvoeringskosten	154	141	9	10
Betaalde onderlinge betalingen	551	550	19	19
<b>Totaal Uitgaven</b>	<b>44.865</b>	<b>44.722</b>	<b>338</b>	<b>337</b>
<b>Exploitatiesaldo</b>	<b>0</b>	<b>851</b>	<b>- 191</b>	<b>- 154</b>

Bron: SZW (financiële administratie), SVB Jaarverslag 2022 en CPB (CEP 2023).

Tabel 118 laat zien dat het Ouderdomsfonds een positief exploitatiesaldo had, terwijl in de begroting geen overschot werd geraamd. Dat komt voornamelijk doordat de premie-ontvangsten hoger zijn uitgevallen dan geraamd. De in de begroting geraamde premie-inkomsten waren gebaseerd op de CPB MEV raming uit september 2021. Ten opzichte van die raming zijn de loonontwikkeling en de werkgelegenheid, en daarmee ook



de premie-inkomsten, hoger uitgevallen. De bijdragen van het Rijk om het tekort te compenseren is in het voorjaar van 2022 weliswaar naar beneden bijgesteld, maar toen was nog maar een deel van de hogere premie-inkomsten bekend. De inkomsten van het nabestaandenfonds zijn om dezelfde redenen iets hoger uitgevallen, met een beter exploitatiesaldo dan verwacht tot gevolg.

Tabel 119 Overzicht sociale verzekeringen UWV 2022 (x € 1 mln)

	Arbeidsongeschiktheidsfondsen		WW-fondsen	
	Begroting	Realisatie	Begroting	Realisatie
Premies	19.440	20.722	7.529	9.086
Bijdragen van het Rijk	243	257	97	99
Ontvangen onderlinge betalingen	1.483	1.355	466	427
Saldo Interest	88	53	29	29
<b>Totaal Ontvangsten</b>	<b>21.254</b>	<b>22.388</b>	<b>8.121</b>	<b>9.640</b>
Uitkeringen/Verstrekingen	13.894	14.626	4.855	3.286
Uitvoeringskosten	827	583	814	888
Betaalde onderlinge betalingen	2.295	2.303	930	546
<b>Totaal Uitgaven</b>	<b>17.016</b>	<b>17.512</b>	<b>6.599</b>	<b>4.720</b>
<b>Exploitatiesaldo</b>	<b>4.238</b>	<b>4.876</b>	<b>1.523</b>	<b>4.920</b>

Bron: SZW (financiële administratie) en CPB (CEP 2023).

Het exploitatiesaldo van de arbeidsongeschiktheidsfondsen is hoger (meer positief) uitgevallen dan in de begroting werd verwacht. Ook dat komt vooral door hogere premie-inkomsten. Omdat de werkloosheid in 2022 lager was dan op Prinsjesdag 2021 werd verwacht vallen bij de WW-fondsen de uitkeringslasten lager uit. Tegelijkertijd zijn de inkomsten uit WW-premies hoger dan verwacht, door de hogere werkgelegenheid en de hogere loonontwikkeling. Het resultaat is een fors hoger positief exploitatiesaldo voor de WW-fondsen dan waar in de begroting van werd uitgegaan.

In tabel 120 worden de vermogensposities van de sociale fondsen vermeld. Hierbij zijn wederom de arbeidsongeschiktheidsfondsen en de werkloosheidsfondsen geïntegreerd weergegeven. Het aanwezige vermogen neemt jaarlijks toe of af met het exploitatiesaldo (zie tabellen 118 en 119). Net als het exploitatiesaldo is ook de vermogenspositie grotendeels gebaseerd op cijfers van het CPB (CEP 2023). De vermogensposities sluiten daarom niet precies aan op de jaarverslagen van UWV en de SVB.

Tabel 120 Vermogens sociale fondsen ultimo 2021 en 2022 (x € 1 mln)

	Feitelijk vermogen ultimo 2021	Exploitatiesaldo 2022	Feitelijk vermogen ultimo 2022
Ouderdomsfonds (AOW)	2.621	851	3.472
Anw-fonds	2.938	- 154	2.784
Arbeidsongeschiktheidsfondsen	20.572	4.876	25.449
WW-fondsen	- 6.131	4.920	- 1.211
<b>Totaal sociale fondsen</b>	<b>20.001</b>	<b>10.493</b>	<b>30.494</b>

Bron: SZW (financiële administratie) en CPB (CEP 2023).

De sociale fondsen hebben eind 2022 naar verwachting een positief vermogen van meer dan € 33 miljard. De afgelopen jaren heeft met name het positieve exploitatiesaldo van de arbeidsongeschiktheidsfondsen

bijgedragen aan het opgebouwd vermogen. De werkloosheidsfondsen hebben weliswaar al een paar jaar een positief exploitatiesaldo, maar het vermogen was eind 2022 nog negatief. Het vermogenoverschot van het Ouderdomsfonds wordt meegenomen in het vaststellen van de rijksbijdrage voor 2023. Die rijksbijdrage kan daardoor dus lager zijn, waardoor het vermogenoverschot weer afneemt.

De sociale fondsen (en de beheerders, UWV en SVB) zijn onderdeel van de collectieve sector. Een vermogenstekort of -overschot houden ze aan op een rekening-courant bij het Rijk. De sociale fondsen kunnen daardoor altijd over voldoende middelen beschikken. Dat is ook nodig, omdat het recht op een uitkering niet afhankelijk is van de geraamde uitgaven. Als iemand recht heeft op een uitkering, dan wordt deze dus betaald, ongeacht de vermogenspositie van het fonds. Omdat de sociale fondsen onderdeel van de collectieve sector zijn, zijn de uitgaven en ontvangsten van de fondsen (en dus het exploitatiesaldo) onderdeel van het EMU-saldo, en de EMU-schuld.

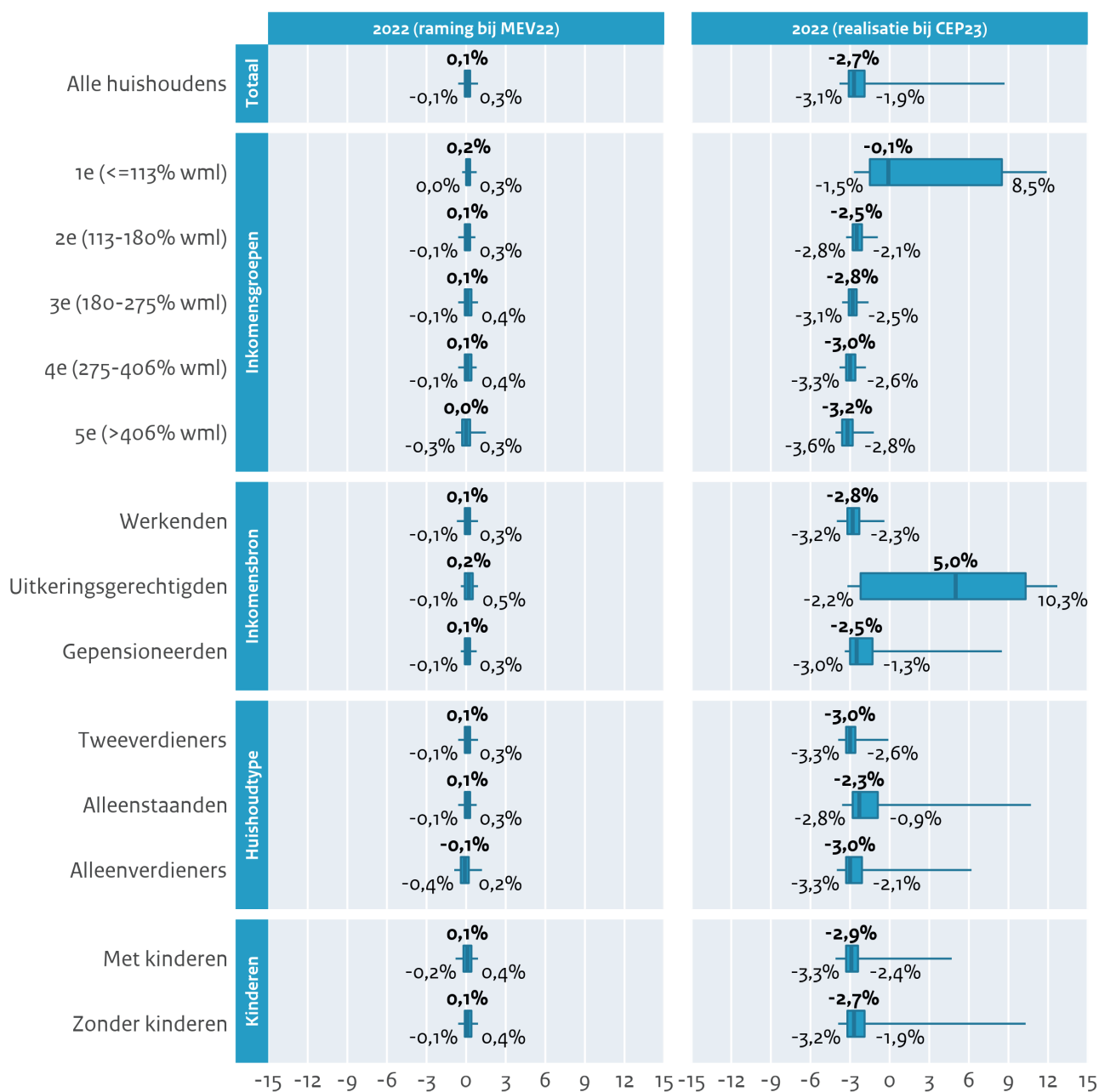
## 11. Koopkracht

In de reguliere koopkrachtplaatjes die in de SZW-begroting staan (boxplot en voorbeeldhuishoudens) wordt de verandering van het besteedbaar inkomen tussen 2022 en 2023 weergegeven, gecorrigeerd voor inflatie.

Bij de Begroting 2022 waren de economische vooruitzichten relatief gunstig. Desondanks was de verwachte koopkrachtontwikkeling ongeveer neutraal in 2022. Hierbij werd rekening gehouden met een beperkte inflatie van 1,8%. Het demissionaire kabinet was, mede gegeven de positieve economische vooruitzichten, terughoudend met nieuw beleid. De mediane koopkrachtontwikkeling werd inclusief nieuw beleid geraamd op +0,1%.

Mede door de oorlog in Oekraïne liep in 2022 de inflatie sterk op. De hoge inflatie betekende voor veel huishoudens een flink gestegen energierekening, maar ook dagelijkse boodschappen en kleding zijn fors duurder geworden. De koopkrachtontwikkeling in 2022 is daarom veel negatiever gebleken dan vooraf gedacht. Om de gevolgen van deze onverwachte prijsschok voor huishoudens te dempen, heeft het kabinet diverse aanvullende maatregelen getroffen gedurende 2022. Het kabinet heeft in 2022 aanvullend € 7 miljard uitgegeven om de effecten voor huishoudens en bedrijven te dempen. De energielasting is verlaagd met 60% ten opzichte van 2021, gemiddeld € 400 per huishouden, naast een verlaging van de accijnzen en diesel per 1 juli 2022. Via gemeenten konden huishoudens aanspraak maken op een energietoeslag van € 1.300. Dit bedrag kon door gemeenten verhoogd worden tot € 1.800 door € 500 uit de nieuwe energietoeslag in 2023 naar voren te halen. Ook zijn extra middelen vrijgemaakt voor energiebesparende maatregelen voor slecht geïsoleerde woningen.

**Figuur 5** Boxplot koopkrachtontwikkeling 2022. Linkerkolom: raming bij de Miljoenennota (SZW-begroting 2022, MEV 2022). Rechterkolom: realisatie bij Jaarverslag 2022 (CEP 2023)



Bron: SZW-berekeningen op basis van CEP 2023 en VWS-raming van zorgpremies.

De koopkrachtontwikkeling<sup>10</sup> wordt gepresenteerd in een boxplot waarin de koopkrachtontwikkeling van het 25e percentiel, het 50e percentiel (i.e. de mediaan, het middelste huishouden in een naar koopkrachtontwikkeling gerangschikte verdeling) en het 75e percentiel van de verschillende groepen is weergegeven (zie figuur 5). In de boxplot wordt de spreiding rondom de mediane koopkrachtontwikkeling zichtbaar.

<sup>10</sup> In de koopkrachtcijfers en in de armoedecijfers in het jaarverslag wordt gerekend met de raming van de nominale zorgpremie van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport.

De realisatie van de koopkrachtmutatie in 2022, berekend bij het CEP 2023, laat zien dat de mediane koopkracht uitkomt op  $-2,7\%$ . Dit is  $2,8\%$  lager dan wat bij de Begroting 2022 werd verwacht, toen de inflatiestijging nog beperkt was. De inflatie in 2022 was  $6,7\%$ <sup>11</sup> in plaats van de verwachte  $1,8\%$ .

De groep die het meest opvalt is de groep uitkeringsgerechtigden. Hun koopkracht steeg in 2022 in doorsnee met  $+5,0\%$ , vooral als gevolg van de energietoeslag van maximaal € 1.800 die in 2022 is uitgekeerd. Daarnaast zorgt de energietoeslag voor veel spreiding onder de uitkeringsgerechtigden. Dat komt doordat de populatie uitkeringsgerechtigden divers is: zo had een deel van hen een te hoog inkomen voor de energietoeslag<sup>12</sup>. Daarnaast maakt de energietoeslag een relatief groot deel uit van het inkomen van de onderkant van deze groep, omdat hun inkomens laag zijn. De boxplot laat zien dat voor  $50\%$  van de uitkeringsgerechtigden de koopkrachtontwikkeling tussen de  $-2,2\%$  en  $+10,3\%$  ligt.

De feitelijke spreiding tussen én binnen inkomensgroepen is groter dan deze koopkrachtcijfers laten zien. Dat komt omdat in de doorrekeningen wordt uitgegaan van een enkel inflatiecijfer voor alle huishoudens. In werkelijkheid is er tussen inkomensgroepen sprake van inflatieongelijkheid: huishoudens met een lager inkomen besteden een relatief groot aandeel van hun inkomen aan energie, waardoor stijgende energieprijzen deze groep relatief hard raken. Omdat de inflatie in 2022 voor een belangrijk deel werd veroorzaakt door stijgende energieprijzen, lijkt de koopkrachtontwikkeling van lagere inkomens positiever dan in werkelijkheid het geval is. Ook is er spreiding binnen inkomensgroepen doordat niet iedereen in dezelfde mate te maken heeft gehad met een gestegen energierekening. Het maakt bijvoorbeeld veel uit welk type energiecontract iemand heeft, in wat voor type woning iemand woont of hoe goed geïsoleerd een woning is. In normale tijden zijn de verschillen in ervaren inflatie tussen inkomensgroepen en huishoudtypen beperkt.

Daarnaast wordt er in de koopkrachtberekeningen vanuit gegaan dat er niets verandert in de persoonlijke omstandigheden van mensen. Belangrijke gebeurtenissen, zoals een nieuwe baan of het verliezen van werk, hebben doorgaans meer effect op de persoonlijke koopkrachtsituatie van huishoudens dan een enkel cijfer kan uitdrukken. Dat maakt dat de statische koopkrachtplaatjes met nuance moeten worden bekeken.

Het koopkrachtbeeld voor 2022 moet in samenhang worden gezien met 2023. Het is in het jaarverslag gebruikelijk om uitsluitend de gerealiseerde koopkrachtontwikkeling van het afgelopen jaar te presenteren. De hoge inflatie in 2022 leidde echter tot een koopkrachtdaling die ook doorwerkt in 2023, en dat was voor het kabinet reden om in 2022 te besluiten tot nieuwe maatregelen in 2023. De cumulatieve koopkrachtontwikkeling van 2022 en 2023 bij elkaar (zie figuur 6) is daarom van grotere informatieve waarde. Omdat dit jaarverslag betrekking heeft op 2022, gaat de tekst hier slechts kort in op de rol van kabinetsbeleid in 2023. Het kabinet heeft een tijdelijk prijsplafond ingesteld, naast een breed koopkrachtpakket van circa € 12 miljard. Als onderdeel van het brede koopkrachtpakket heeft het kabinet besloten het minimumloon al vanaf 1 januari 2023 in één keer met in totaal

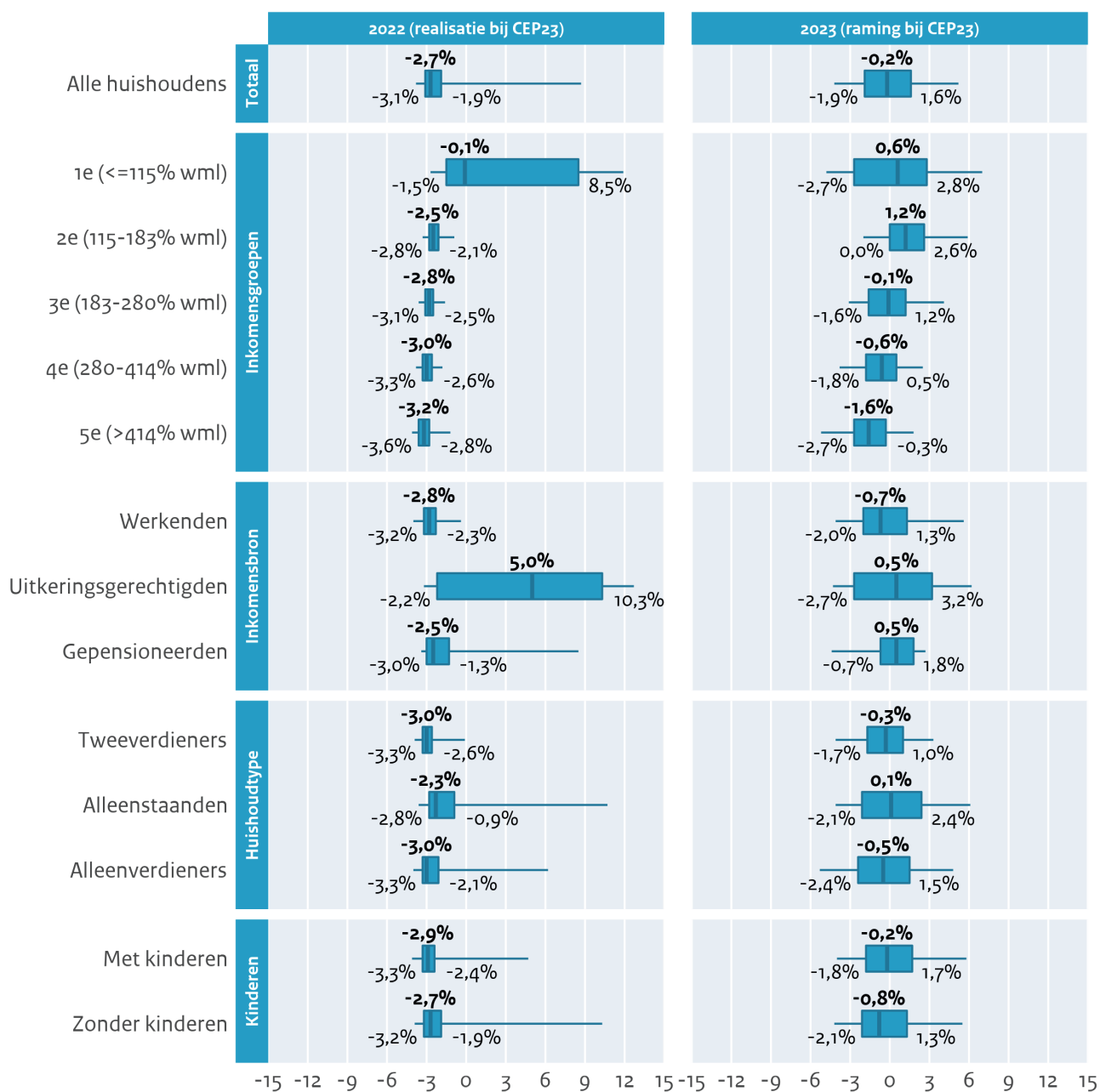
<sup>11</sup> Het CBS gaat naar verwachting medio 2023 over op een alternatieve meetmethode. De alternatieve methode wordt reeds gebruikt voor de koopkrachtraming in het CEP 2023. Hierdoor verschilt de alternatieve cpi van de officiële cpi, die in 2022 uitkwam op  $10,0\%$ .

<sup>12</sup> Onder uitkeringsgerechtigden vallen niet alleen bijstandsgerechtigden, maar bijvoorbeeld ook mensen met een WW-uitkering of een arbeidsongeschiktheidsuitkering die wordt vastgesteld op basis van het verdiende loon in het verleden.

10,15% te verhogen (Kamerstukken II 2022/23, [29 544, nr. 1152](#)). De aan het minimumloon gekoppelde uitkeringen (onder andere bijstand en WIA) stijgen mee met deze verhoging. Andere onderdelen van het koopkrachtpakket zijn de energietoeslag, de verhoging van de zorg- en huurtoeslag en de verhoging van het kindgebonden budget. Ook verlaagt het kabinet de lasten op arbeid door een verlaging van de inkomstenbelasting en een verhoging van de arbeidskorting. Daarnaast is er extra geld vrijgemaakt om armoede bij kinderen tegen te gaan.

De boxplot laat zien dat na een mediane koopkrachtdaling in 2022 van – 2,7%, de koopkracht in doorsnee ongeveer gelijk blijft in 2023 (-0,2%). In 2023 is de inflatie nog altijd hoog, maar het verwachte effect op koopkracht is beperkt vanwege aantrekkende loongroei en kabinetsbeleid.

**Figuur 6** Boxplot koopkrachtontwikkeling 2022. Linkerkolom: realisatie 2022 bij CEP 2023. Rechterkolom: raming 2023 bij Jaarverslag 2022 (CEP 2023)



Bron: SZW-berekeningen op basis van CEP 2023 en VWS-raming van zorgpremies.

Tabel 121 toont een vergelijking van a) de *raming* en b) de *realisatie* van de koopkrachtmutatie voor een aantal voorbeeldhuishoudens in 2022. De raming dateert uit de tijd van het opstellen van de begroting. De realisatie is gebaseerd op cijfers uit het CEP 2023. Daarnaast toont de tabel ook c) de meest recente raming voor 2023 op basis van het CEP 2023.

De tabel illustreert dat de koopkrachtontwikkeling in 2022 voor veel huishoudtypen door de hoge inflatie negatiever is uitgekapt dan bij het opstellen van de begroting werd verwacht, ondanks de aanvullende

maatregelen die het kabinet heeft getroffen. Uitzonderingen op dit beeld zijn huishoudtypen met de laagste inkomens, zoals sociale minima en AOW'ers zonder aanvullend pensioen. Deze huishoudtypen hebben veel baat gehad bij de energietoeslag (€ 1.800). Zoals hierboven ook toegelicht, is een kanttekening bij het koopkrachtbeeld voor huishoudtypen met een lager inkomen dat de koopkrachtcijfers voor 2022 worden overschat als gevolg van inflatieongelijkheid.

De tabel laat ook zien dat de koopkrachtontwikkeling voor 2023 naar verwachting sterk uiteenloopt. De koopkracht van huishoudtypen met een hoger inkomen daalt naar verwachting, hoewel de schok niet zo groot is als in 2022. Dat is vooral het gevolg van onverminderd hoge inflatie enerzijds, en aantrekkende loongroei en kabinetsbeleid anderzijds. Huishoudens met kinderen hebben bijvoorbeeld baat van de verhoging van het kindgebonden budget. De koopkracht van de meeste huishoudtypen met een laag tot modaal inkomen ontwikkelt zich positiever dan bij hogere inkomens. Werkenden met minimumloon hebben bijvoorbeeld baat bij de minimumloonsverhoging per 1 januari 2023. Sociale minima en AOW'ers zonder aanvullend pensioen hebben ook baat bij de minimumloonsverhoging vanwege de koppeling met de uitkeringen. Desondanks laten de cijfers een koopkrachtdaling zien voor alleenstaanden met een bijstandsuitkering of AOW'ers zonder aanvullend pensioen. Die daling hangt samen met de energietoeslag. Gemeenten hebben namelijk budget gekregen om zowel in 2022 als 2023 een energietoeslag uit te keren van € 1.300, maar hebben daarbij de mogelijkheid gekregen om € 500 van het 2023-bedrag alvast uit te keren in 2022. Als gevolg daarvan ontvangt de doelgroep van de energietoeslag € 1.800 in 2022 en € 800 in 2023. In de koopkrachtcijfers leidt dat tot een daling van € 1.000.



Tabel 121 Koopkrachtontwikkeling voorbeeldhuishoudens

Koopkrachtontwikkeling	Raming 2022	Realisatie 2022	Raming 2023
<i>Actieven:</i>			
<b>Alleenverdiener met kinderen</b>			
modaal	- 0,5%	- 3,0%	2,8%
2 x modaal	- 0,2%	- 3,2%	- 0,4%
<b>Tweeverdieners</b>			
modaal + ½ x modaal met kinderen	0,2%	- 2,8%	0,5%
2 x modaal + ½ x modaal met kinderen	0,2%	- 3,0%	- 1,7%
2½ x modaal + modaal met kinderen	- 0,3%	- 3,7%	- 1,1%
modaal + modaal zonder kinderen	0,0%	- 3,3%	- 0,4%
2 x modaal + modaal zonder kinderen	0,1%	- 3,4%	- 1,1%
<b>Alleenstaande</b>			
minimumloon	0,2%	- 2,2%	6,5%
modaal	0,0%	- 2,6%	- 0,9%
2 x modaal	0,2%	- 3,0%	- 1,9%
<b>Alleenstaande ouder</b>			
minimumloon	0,5%	- 2,2%	7,8%
modaal	- 0,8%	- 3,6%	2,6%
<i>Inactieven:</i>			
<b>Sociale minima</b>			
paar met kinderen	- 0,2%	5,4%	1,2%
alleenstaande	- 0,3%	11,8%	- 4,2%
alleenstaande ouder	- 0,1%	6,3%	2,0%
<b>AOW (alleenstaand)</b>			
(alleen) AOW	0,2%	9,5%	- 4,0%
AOW +10000	0,0%	- 2,4%	2,5%
<b>AOW (paar)</b>			
(alleen) AOW	0,2%	6,1%	- 2,7%
AOW +10000	- 0,1%	- 2,7%	2,2%
AOW +30000	- 0,3%	- 3,4%	0,2%

Bron: SZW-berekeningen op basis van CEP 2023 en VWS-raming van zorgpremies.

### Armoedecijfers

Het CPB publiceert voor het eerst een raming van de ontwikkeling van de armoede. Dit past in het streven van het kabinet om meer indicatoren van brede welvaart op te nemen in de begrotingscyclus. De armoede indicator laat zien hoeveel mensen een inkomen hebben onder de armoedegrens (het benodigde budget om aan de basisbehoeften te kunnen voldoen). Daarnaast wordt apart in beeld gebracht hoeveel kinderen in armoede leven. Het aantal mensen in armoede is in 2022 4,7% van de bevolking en aantal kinderen 6,8% van de bevolking (zie tabel 122). Ook de armoedecijfers laten zien dat beleid uit de Miljoenennota, waaronder de energietoeslag, de verhoging van het WML en de gekoppelde uitkeringen, in 2023 zorgt voor een gelijkblijvend armoedepercentage onder personen en voor een daling van de kinderarmoede naar 6,1%.

Tabel 122 Armoedecijfers

	2021	2022	2023
Aantal personen onder de armoedegrens	940.000	805.000	815.000
<i>In percentage ten opzichte van de totale groep</i>	5,6%	4,7%	4,7%
Aantal kinderen onder de armoedegrens	230.000	220.000	200.000
<i>In percentage ten opzichte van de totale groep</i>	7,1%	6,8%	6,1%

Bron: SZW-berekeningen op basis van CEP 2023 en VWS-raming van zorgpremies.

## E. BIJLAGEN

### Bijlage 1: Toezichtrelaties rechtspersonen met een wettelijke taak en zelfstandige bestuursorganen

Deze bijlage bevat informatie over het toezicht op rechtspersonen met een wettelijke taak (RWT's) en zelfstandige bestuursorganen (ZBO's). De bijlage bestaat uit een overzichtstabel met RWT's en ZBO's die onder het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vallen, de begrote en gerealiseerde bijdrage vanuit het moederdepartement, overige departementen en eventuele bijzonderheden.

Tabel 123 Overzichtstabel inzake RWT's en ZBO's van Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (bedragen x € 1.000)					
Naam ZBO/RWT	Begrote bijdrage moederdepartement aan ZBO/RWT	Gerealiseerde bijdrage moederdepartement aan ZBO/RWT	Begrote bijdrage overige departementen	Gerealiseerde bijdrage overige departementen	Bijzonderheden
<a href="#">Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV)</a>	36.929.193	36.335.030	41.268	43.705	Ja
Bijzonderheden	De genoemde bedragen zijn op basis van de totale collectieve bijdragen (inclusief premiegelden) zoals verantwoord in het jaarverslag van UWV.				
	In 2022 heeft UWV geen middelen onttrokken uit hun bestemmingsfonds frictiekosten. Van het budgetresultaat is € 8,8 miljoen toegevoegd aan de egalisatiereserve van UWV.				
<a href="#">BKWI</a>	14.868	15.412	0	25	Nee
Bijzonderheden					
<a href="#">Sociale Verzekeringsbank (SVB)</a>	47.750.100	50.284.700	104.200	96.500	Ja
Bijzonderheden	De genoemde bedragen zijn op basis van de totale collectieve bijdragen (inclusief premiegelden) zoals verantwoord in het jaarverslag van de SVB.				
	In 2022 heeft SVB € 0,8 miljoen toegevoegd aan de egalisatiereserve. Tevens heeft SVB € 3,5 miljoen toegevoegd aan het in 2021 geopende bestemmingsfonds.				
<a href="#">Inlichtingenbureau (IB)</a>	12.541	14.427	118	115	Nee
Bijzonderheden					

## Bijlage 2: Moties en toezeggingen

Het overzicht is bijgewerkt tot eind februari 2023.

### Afgehandelde moties

**Tabel 124** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2016-2017

ID <sup>1</sup>	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1026	Motie-Gijs van Dijk/Jasper van Dijk over komen tot een socialere incasso	Kamerstukken II, 2016-2017, <a href="#">24 515, nr. 393</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )

<sup>1</sup> Dit is een identificatienummer voor de administratie binnen het Ministerie van SZW.

**Tabel 125** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2018-2019

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1217	Motie-Kuzu over de uitwerking van de maatregel voor uitbreiding van de ketenregeling	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">35 074, nr. 48</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 13-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 074, nr. 78</a> )
1262	Motie-Wiersma/Heerema over de Handreiking Taakdelegatie UWV herzien	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">29 544, nr. 905</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 26-08-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 685</a> )
1288	Motie-Van Hul inzake een doelstelling voor een leven lang ontwikkelen voor mensen met flexcontracten	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">30 012, nr. 114</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )

**Tabel 126** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2019-2020

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1350	Motie-Tielen over vernieuwende initiatieven in de bestaande ondersteuning voor een leven lang leren	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 300 XV, nr. 39</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
1459	Motie-Gijs van Dijk/Jasper van Dijk over het aantal beschikbaar gestelde stage- en werkervaringsplekken vanaf 2021	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 483, nr. 47</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 824, nr. 365</a> )
1461	Motie-Wörsdörfer over het ontwikkelen van kansrijke beleidsinterventies ter preventie van schulden	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">24 515, nr. 534</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1467	Motie-Peters/Van Brenk over tegengaan van het niet-gebruik van de AIO	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">24 515, nr. 545</a>	SVB, UWV en SZW hebben de pilot uitgewerkt hoe gegevensuitwisseling op een proportionele manier toegepast kan worden teneinde een gerichte benadering van de doelgroep met potentieel recht op AIO gericht te benaderen. De regeling is gepubliceerd (Tijdelijke regeling pilot gerichte bevordering gebruik AIO, <a href="#">Stcrt. 2022, nr. 24731</a> ) en de pilot is gestart. Hiermee is de motie uitgevoerd

**Tabel 127** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2020-2021

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1504	Motie-Bruins/Rog over onderzoeken of de maatschappelijke dienstdtijd bijdraagt aan vermindering van de jeugdwerkloosheid	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 420, nr. 126</a>	Motie is overgedragen naar VWS
1529	Motie-Nijkerken-de Haan c.s. over gebruik van de subsidieregeling voor het MIP voor vernieuwende opleidingsinitiatieven	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 33</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
1548	Motie-Van Beukering-Huijbregts c.s. over een handreiking voor gemeenten over beschikbare instrumenten voor het bestrijden van kinderarmoede	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 59</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1552	Motie-Gijs van Dijk/Bruins over uitbreiding van de noodstopprocedure voor boetes	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 63</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1553	Motie-Bruins/Peters over uitbreiding van de no-riskpolis naar mensen met een langdurige bijstandsuitkering	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 65</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2021 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1069</a> )
1557	Motie-Kuzu c.s. over het informeren van mensen over inkomensondersteunende regelingen	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 70</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1568	Motie-Omtzigt c.s. over een voorstel voor doorlichting van wetten en regelingen door een externe partij	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 510, nr. 13</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 362, nr. 313</a> )
1569	Motie-Ploumen/Jetten over een inventarisatie van wetgeving die hardvochtig uitpakt	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 510, nr. 24</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 362, nr. 313</a> )
1571	Motie-Van Brenk over als regel in wetgeving een hardheidsclausule opnemen	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 510, nr. 37</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 362, nr. 313</a> )
1590	Motie-Belhaj c.s. over hulp bij verzoeken tot afstand van de Marokkaanse nationaliteit	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 475, nr. 6</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-11-2022, (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 475, nr. 15</a> )
1603	Motie-Tielen over bezien hoe verloning onderdeel kan zijn van certificeringscriteria	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 861, nr. 66</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 92</a> )
1604	Motie-Becker over reflecteren op de uitvoeringsketen inburgering	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 483, nr. 69</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 377</a> )
1616	Motie-Wörsdörfer over mogelijkheden en belemmeringen in kaart brengen voor werkgevers van mensen met schulden	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">24 515, nr. 596</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1623	Motie-Tielen over een toegankelijkheidstoets op verlofregelingen	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 613, nr. 17</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">26 447, nr. 59</a> )
1626	Motie-Segers over waarborgen dat alle uitvoeringsorganisaties voldoende ruimte krijgen voor maatwerk en de menselijke maat	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">28 362, nr. 52</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 362, nr. 308</a> )
1630	Motie-Van Baarle/Den Haan over hulpmiddelen voor een inclusieve werving en selectie door werkgevers	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 544, nr. 1051</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1119</a> )
1637	Motie-Azarkan over moslimhaat of moslimdiscriminatie erkennen als specifieke vorm van discriminatie en racisme	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">30 950, nr. 242</a>	In de brief van 22-03-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">30 950, nr. 288</a> ) heeft de minister van BZK de Kamer bericht dat de aanpak van moslimdiscriminatie een integraal onderdeel dient te zijn van een samenhangend plan tegen discriminatie en racisme. Met het Nationaal Programma, met een combinatie van generiek beleid en specifieke maatregelen per situatie tegen moslimdiscriminatie, wordt invulling gegeven aan de in de brief genoemde moties
1651	Motie-Grinwis/Leijten over een telefoonnummer van een ter zake kundige medewerker op alle relevante brieven van overheidsinstanties	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 510, nr. 73</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 362, nr. 308</a> )
1656	Motie-Ceder over praktische belemmeringen voor nieuwkomers bij het aangaan van werk	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">32 824, nr. 341</a>	Afgehandeld met brief naar de Tweede Kamer d.d. 28-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 341</a> )

**Tabel 128** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2021-2022

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1661	Motie-Eerdmans over een wettelijke regeling voor zelfstandig ondernemerschap die de rechtspositie van zzp'ers in alle relevante aspecten vastlegt	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925, nr. 47</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 311, nr. 246</a> )
1668	Motie-Van Kent over democratische controle uitoefenen op het Inlichtingenbureau	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 660</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-01-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">26 448, nr. 693</a> )
1677	Gewijzigde motie Van der Staaij/Omtzigt over uitspreken dat een volgend kabinet concrete maatregelen moet nemen om de belastingkloof tussen een- en tweeverdieners te verkleinen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925, nr. 48</a> (79)	De motie is afgehandeld in §5.2.7 van de SZW-begroting voor 2023
1678	Motie-Leijten/Peters over meer gedupeerden van verhoging van de AOW-leeftijd in kaart brengen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 666, nr. 4</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 163, nr. 55</a> )
1679	Motie-Peters/Leijten over een compensatieregeling voor zelfstandigen die al ziek waren voor de verhoging van de AOW-leeftijd en geen toegang hebben tot de overbruggingsregeling	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 666, nr. 5</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 163, nr. 55</a> )

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1688	Motie-Omtzigt c.s. over een commissie instellen die de normen voor het bestaansminimum vastlegt	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 845, nr. 1687</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1692	Gewijzigde motie-Belhaj c.s. over nieuwkomers die in het oude inburgeringsstelsel instromen maximaal laten profiteren van de voordelen van de Wet inburgering 2021	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 19</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 824, nr. 365</a> ) in paragraaf 12 (ondersteuning inburgeraars Wi2013)
1693	Motie-Becker over het monitoren van de invulling van de module Arbeidsmarkt en Participatie door gemeenten	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 17</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 380</a> )
1694	Motie-Gijs van Dijk over verbetering van de arbeidsvoorwaarden voor NT2-docenten	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 18</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 824, nr. 365</a> )
1695	Motie-Becker over een heldere juridische definitie van «problematisch gedrag»	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 228, nr. 8</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 293, nr. 653</a> )
1700	Motie-Tielen over inzichtelijk maken hoe de STAP-regeling en de O&O-fondsen elkaar versterken	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 43</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
1701	Motie-Tielen over de ontwikkeling van door betrokken partijen goed met elkaar afgestemde skillspaspoorten	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 44</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 925 XV, nr. 44</a> )
1705	Motie-Kat c.s. over in het Landelijk Platformoverleg Schuldenbewind bezien of de gestelde eisen aan bewindvoerders voldoende zijn	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 50</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1706	Motie-Kat c.s. over de inzet van het adviesrecht door gemeentes bevorderen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 51</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1707	Motie-Kat c.s. over voortzetting van het Informatiepunt Wajong voor 2022	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 52</a>	Afgedaan onder verwijzing naar SZW Jaarverslag 2021 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">36 000 XV, nr. 1, p.77</a> )
1708	Motie-Van Beukering-Huijbregts c.s. over het ondersteunen van de wervingscampagne voor personeel en verminderen van de regeldruk in de kinderopvang	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 54</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 463</a> )
1711	Motie-Maatoug c.s. over de krapte op de arbeidsmarkt aanpakken met hulp van regionale mobiliteitsteams	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 61</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 420, nr. 513</a> )
1714	Motie-Ceder c.s. over een landelijk schuldendashboard	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 64</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1716	Motie-Van Baarle/Peters over maatwerkafspraken met de VNG over de kostendelersnorm voor schuldenproblematiek en schuldhulpverlening: met jongeren	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 77</a>	Per 1 januari 2023 is het wijzigingsvoorstel in werking getreden waarbij de kostendelersnorm wordt gewijzigd zodat jongvolwassenen tot 27 jaar niet meetellen als kostendelers voor hun huisgenoten. Dus per 1 januari 2023 afgerond
1721	Motie-Marijnissen over maatregelen uitwerken die de vermogensongelijkheid verkleinen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 788, nr. 122</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2022 met verzending van het IBO Vermogensverdeling door Financiën aan de Kamer (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 IX, nr. 38</a> )
1723	Motie-Paternotte en Pieter Heerma over een aanpak tegen arbeidsmarkttekorten voor de sectoren wonen, zorg, onderwijs, klimaat, (internationale) veiligheid en kinderopvang	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 788, nr. 128</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1116</a> )
1730	Motie-Azarkan inzake een plan te ontwikkelen om moslimhaat te bestrijden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 788, nr. 92</a>	In de brief van 22-03-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">30 950, nr. 288</a> ) heeft de minister van BZK de Kamer bericht dat de aanpak van moslimdiscriminatie een integraal onderdeel dient te zijn van een samenhangend plan tegen discriminatie en racisme. Met het Nationaal Programma, met een combinatie van generiek beleid en specifieke maatregelen per situatie tegen moslimdiscriminatie, wordt invulling gegeven aan de in de brief genoemde moties
1738	Motie-Nijboer over een nationaal actieplan om mensen aan duurzaam en fatsoenlijk betaald werk te helpen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 96</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1116</a> )

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1739	Motie-Den Haan over acties om bewustwording van de waarde van oudere werknemers aan de werkgeverskant te stimuleren	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 98</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1159</a> )
1741	Motie-Stoffer c.s. over het verkleinen van de kloof in belastingdruk tussen een- en tweeverdieners	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 103</a>	In de SZW-begroting voor 2023 (§5.2.7) heeft het kabinet aangegeven hoe het met de motie omgaat. De motie is hiermee afgedaan
1749	Motie-Kathmann c.s. over de onderbesteding van de nader gewijzigde motie-Kathmann/Maatoug over met plannen komen om voldoende banen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren RMT's ook inzetten voor de doelgroep uit het breed offensief	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 235</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 420, nr. 513</a> )
1750	Nader gewijzigde motie-Kathmann/Maatoug over met plannen komen om voldoende banen voor mensen met een arbeidsbeperking te realiseren	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 237</a>	De Tweede Kamer is op 07-07-2022 geïnformeerd over de uitkomst van de gesprekken met BZK en OCV (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 255</a> )
1754	Gewijzigde motie-De Kort over in gesprek gaan met partijen in de arbeidsmarktregio's om langdurig bijstandsgerechtigden naar werk te begeleiden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 244</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 394, nr. 48</a> )
1755	Motie-Palland/Ceder over onderzoek naar een verdere vereenvoudiging van loonwaardemeting	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 243</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 29-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">34 352, nr. 261</a> )
1760	Motie-Van Weyenberg c.s. over met bewindvoerders, schuldhulpverleners en schuldeisers bespreken of termijnbedragen tijdelijk aangepast kunnen worden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 125</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 655</a> )
1763	Motie-Inge van Dijk/Grinwis over zo snel mogelijk via diverse landelijke mediakanalen communiceren van een overzicht van de bestaande ondersteunende regelingen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 131</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1765	Gewijzigde motie-Van Raan c.s. over een gesprek met energieleveranciers over hoe kan worden omgegaan met energieschulden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 135</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1766	Motie-Den Haan c.s. over zo veel mogelijk huishoudens die aanvullende maatregelen nodig hebben proactief benaderen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 137</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1770	Motie-Omtzigt over het verlies van de sterk gestegen arbeidskorting voor mensen met een arbeidsongeschiktheidsuitkering meenemen in studies	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 676</a>	Het eerste deel van het dictum verzoekt de regering om het verlies van de sterk gestegen arbeidskorting mee te nemen in de studies die nu starten. Stand van zaken: Er zijn tot nu toe geen studies gestart, maar dit kan worden meegenomen in toekomstige onderzoeken. De Staatssecretaris van Financiën zal dit meenemen in een onderzoek naar de heffingskortingen en tariefstructuur. Het tweede deel van het dictum verzoekt de regering om ervoor te zorgen dat er berekeningen beschikbaar komen voor de gevolgen van de verhoging van de arbeidskorting op het netto-inkomen van mensen met een WIA-uitkering en aan te geven of de regering deze verschillen nog redelijk vindt. Stand van zaken: In de Nota naar aanleiding van het nader verslag bij het Belastingplan 2023 gaat het kabinet – op verzoek van het lid Omtzigt – in op een aantal overwegingen bij de verhoging van de arbeidskorting, en de gevolgen daarvan voor een aantal casussen, waaronder mensen met een WIA-uitkering
1773	Motie-Kathmann over gemeenten oproepen om het Kwaliteitskader schuldhulpverlening voortvarend en breed toe te passen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 625</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1774	Motie-Kat/Ceder over het faciliteren en stimuleren dat alle gemeenten zich aansluiten bij de nationale schuldhulprouwe en werken met saneringskredieten	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 628</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1775	Motie-Kat/Ceder over jongvolwassenen informeren over de financiële verantwoordelijkheden die horen bij volwassenheid	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 629</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1776	Motie-Palland c.s. over onderzoek naar landelijke invoering van de schuldpauszeknop	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 631</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1777	Motie-Ceder/Kat over een gecombineerde aanpak armoede en gezondheid bij schuldenproblematiek	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 637</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
1778	Motie-Den Haan over vroegtijdig inzetten op duurzame inzetbaarheid, leven lang leren en scholing voor ouderen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">31 042, nr. 577</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
1780	Gewijzigde motie-Nijboer/Maatoug over met pensioenfondsen in gesprek gaan vanwege het uitkeren van torenhoge bonussen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043, nr. 582</a>	Motie is mondeling afgehandeld in wetgevingsoverleg Wet toekomst pensioenen d.d. 10-10-2022
1783	Motie-Léon de Jong over werken laten lonen en inkomensbelemmeringen wegnemen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1102</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-02-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1173</a> )
1786	Nader gewijzigde motie-Ceder/Kat over onderzoeken welke (financiële) effecten het afschaffen van de opslag uit de Regeling wanbetalers heeft	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 635</a>	De minister van VWS heeft de Tweede Kamer geïnformeerd met brief (VWS) d.d. 22-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 653</a> )
1787	Gewijzigde motie-Kathmann/Nijboer over een overleg met Schiphol en KLM over een loonsverhoging voor medewerkers	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1098</a>	Afgehandeld met brief van I&W, mede namens SZW, aan de Tweede Kamer d.d. 12-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 665, nr. 452</a> )
1790	Motie-Van den Hil/Ceder over het betrekken van alle veldpartijen bij de hervorming van de kinderopvangsector	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">31 322, nr. 452</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 07-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322 nr. 465</a> )
1793	Motie-Léon de Jong over zorgen dat personeelstekorten binnen de kinderopvang niet resulteren in het afwijken van geldende kwaliteits- en veiligheidsnormen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">31 322, nr. 455</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 466</a> )
1797	Motie-Van den Hil/Tielen over de aard en omvang in beeld brengen van de groep die niet meer van werk naar werk begeleid kan worden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">25 295, nr. 1889</a>	Uitwerking motie zit in de Kamerbrief van VWS d.d. 16-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">25 295, nr. 1987</a> ) over ondersteuning zorgmedewerkers met post-COVID na «1e golf» besmettingen coronavirus
1805	Motie-Van Baarle c.s. over een uitputtend overzicht van de gemeentelijke eisen aan de energietoelage	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">36 064, nr. 6</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-11-2022 (geen Kamerstuknummer bekend)
1808	Nader gewijzigde motie-Podt over voorkomen dat studenten altijd maximaal moeten lenen voordat zij in aanmerking komen voor individuele bijzondere bijstand	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">36 064, nr. 10</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 057, nr. 17</a> )
1829	Motie-Palland c.s. over het aanpakken van de extremen in de marginale druk zodat mensen meer overhouden aan eigen extra arbeid	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1142</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 03-02-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1173</a> )
1839	Motie-Inge van Dijk/Grinwis inzake constaterende dat er reeds verschillende ondersteunende regelingen zijn waar mensen die hard worden geraakt in hun koopkracht onder de huidige omstandigheden gebruik van kunnen maken, zoals de bijzondere bijstand of bepaalde inkomensondersteuning voor ouderen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV nr. 131</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">39 362, nr. 313</a> )

**Tabel 129** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde moties, vergaderjaar 2022-2023

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1812	Motie-Azarkan over de middelen binnen de enveloppe armoede en schulden ook aanwenden voor gerichte ondersteuning van voedsel-en kledingbanken	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200, nr. 43</a>	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 648</a> )





**Tabel 132** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2017-2018

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1040	Motie-Wiersma c.s. over een woonlandbeginsel voor de gezinsbijslagen	Kamerstukken II, 2017-2018, <a href="#">21 501-31, nr. 469</a>	De EPSCO Raad van 21 juni 2018 is een algemene oriëntatie over de herziening van Verordening 883/2004 overeengekomen. Indexatie van gezinsbijslagen of alternatieven daarvoor vormden geen onderdeel van deze algemene oriëntatie vanwege grote bezwaren hiertegen van de huidige Europese Commissie en een meerderheid van de lidstaten. Nederland heeft tegen de algemene oriëntatie gestemd. Nederland heeft samen met Denemarken, Duitsland, Oostenrijk en Ierland een brief over het belang van indexatie van gezinsbijslagen gezonden aan het voorzitterschap, de Europese Commissie en aan alle lidstaten. Indexatie van gezinsbijslagen vormt geen onderdeel van de besprekingen
1063	Motie-Strik overwegende, dat het kabinet zegt in te zetten op een inclusieve samenleving en dat onder meer vertaalt in maatregelen om de arbeidsparticipatie te verbeteren van mensen met een beperking, arbeidsongeschikten en Wajongers	Kamerstukken I, 2017-2018, <a href="#">34 775, nr. G</a>	UWV heeft te kennen gegeven de evaluatie niet uit te kunnen voeren, waardoor de evaluatie moet worden uitbesteed. SZW streeft ernaar om de evaluatie in de zomer van 2023 gereed te hebben en aansluitend de Kamer over de uitkomsten te informeren

**Tabel 133** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2018-2019

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1148	Motie-Nijkerken-de Haan c.s. over opheffen van het onderscheid tussen markt en overheid	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">34 352, nr. 126</a>	Op 1 januari 2020 is de wetswijziging voor deactivering en uitstel quotumheffing in werking getreden. De quotumheffing wordt daarin opgeschort tot 1 januari 2022. In de Kamerbrief van juli 2022 is opgenomen dat de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen met betrokkenen in gesprek is gegaan over de toekomst banenafpraak. In deze brief is ook opgenomen dat er een besluit zal worden genomen over het wetsvoorstel vereenvoudigde banenafpraak wanneer de uitvoeringstoetsen geactualiseerd zijn. Het opheffen van het onderscheid tussen markt en overheid is onderdeel van dit wetsvoorstel. Planning: eerste kwartaal 2023
1159	Motie-Ziengs/Stoffer over een eenvoudiger certificering voor bedrijven	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">34 675, nr. 19</a>	Stand van zaken is aan de Kamer meegedeeld in brief van I&W van 1 februari 2021; wanneer de wijzigingen van de Arboreggeving zijn gepubliceerd, zal worden vastgesteld in hoeverre een toegespitst certificaat kan bijdragen aan de asbestdakenopgave. Motie is daarmee nog niet afgedaan omdat regelgeving op dit vlak nog moet worden aangepast; dit vindt naar verwachting eerst in de loop van 2023 plaats
1220	Motie-Bruins/Pieter Heerma over overleg met sociale partners over één laagdrempelige calamiteitenregeling	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">35 074, nr. 52</a>	In het coalitieakkoord is een deeltijd-WW regeling opgenomen. Deze regeling kent naar verwachting samenloop met de calamiteitenregeling qua doelstelling en doelgroep. We bezien wat dit betekent voor de implementatie van de calamiteitenregeling
1233	Motie-Gijs van Dijk over omlaag krijgen van het aantal afwijkende medische oordelen	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">29 544, nr. 889</a>	Het wetsvoorstel waarbij het medisch advies van de bedrijfsarts over de belastbaarheid van de zieke werknemer leidend wordt bij de RIV-toets door UWV is begin oktober 2020 naar de Tweede Kamer gestuurd. De Kamer heeft het wetsvoorstel op 2 februari 2021 controversieel verklaard. Op 16 november 2022 heeft de minister de Tweede Kamer gevraagd de behandeling van het wetsvoorstel voort te zetten. Na inwerkingtreding van de wetswijziging worden de mogelijke verschillen tussen het oordeel van de verzekeringsarts bij de WIA-claimbeoordeling en het actueel oordeel van de bedrijfsarts in het re-integratieverslag gemonitord en daarvan wordt de Tweede Kamer op de hoogte gesteld
1245	Gewijzigde motie-Renkema/Van Weyenberg over een externe evaluatie	Kamerstukken II, 2018-2019, <a href="#">25 834, nr. 159</a>	De minister heeft in het Commissiedebat van 24 juni 2021 aangegeven de externe evaluatie van het asbeststelsel een half jaar na ingang van de regelgeving, naar verwachting in 2023, te willen uitvoeren

**Tabel 134** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2019-2020

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1349	Motie-Tielen over opdrachtgevers rechtszekerheid bieden bij het inhuren van een zelfstandige opdrachtnemer	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">25 300 XV, nr. 48</a>	Planning: wordt meegenomen in de volgende Voortgangsbrieven werken als zelfstandige, voor de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer
1386	Motie-Palland/Smeulders over de toepassing van de WAS uitbreiden naar de sector personenvervoer	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">29 544, nr. 971</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer: zomer 2023
1387	Motie-Smeulders/Palland over verbetering van de mogelijkheden voor werknemersorganisaties in het kader van de WAS	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">29 544, nr. 972</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer: zomer 2023
1392	Motie-Van Weyenberg c.s. over varianten om de wendbaarheid van het contract voor onbepaalde tijd te vergroten	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">29 544, nr. 986</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1406	Motie-Van Beukering-Huijbrechts c.s. over borging van privacy betrekken bij de evaluatie	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 316, nr. 12</a>	De wijziging van de wet gemeentelijke schuld hulpverlening in verband met vroeg signalering wordt na 4 jaar geëvalueerd. De borging van de privacy wordt daarbij betrokken. De Tweede Kamer wordt voor eind 2025 geïnformeerd. Planning: eind december 2025
1423	Motie-Palland over de wet monitoren, er jaarlijks over rapporteren en na drie jaar evalueren	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 358, nr. 16</a>	Planning: eerste rapportage is verstuurd naar de Tweede Kamer d.d. 30-01-2023. De volgende rapportage gaat naar verwachting voor de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer
1432	Motie-Gijs van Dijk/Smeulders over het aan banden leggen van premieshoppen in Europees verband	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 359, nr. 14</a>	Motie wordt gezien als ondersteuning voor bestaand beleid. In de Kamerbrief d.d. 7 juni 2020 met het onderwerp: «Update brief betreffende premieshoppen en A1-verklaringen» (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 358, nr. 24</a> ) is aangegeven hoe dit beleid er uit ziet. Planning: eind 2024
1449	Motie-Özütok en Diertens inzake verzoek de regering samen met de autoriteiten van Bonaire, Sint Eustatius en Saba te onderzoeken hoe de economische zelfstandigheid van vrouwen kan worden versterkt en de Kamer hierover te informeren	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 300 IV, nr. 60</a>	In de voortgangsrapportage ijkpunt bestaanszekerheid van oktober 2022 is de Tweede Kamer geïnformeerd over de stand van zaken. De verkenning is eind vorig jaar afgerond. Over de resultaten worden beide Kamers geïnformeerd in de voortgangsrapportage van 2023
1450	Motie-Özütok inzake verzoek regering om Bonaire, Sint Eustatius en Saba in staat te stellen de kosten voor dag- en buitenschoolse kinderopvang in voorkomende gevallen te compenseren	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">35 300 IV, nr. 61</a>	Planning: wetsvoorstel naar Tweede Kamer voorjaar 2023
1475	Motie-Tielen c.s. over een aan werkgevers en werknemers gelijkwaardige positie voor zelfstandigen	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">31 311, nr. 231</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1480	Motie-Smeulders/Gijs van Dijk over de Stichting van de Arbeid vragen de witte vlek te blijven monitoren	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">32 043, nr. 534</a>	Voortgang (stand van zaken 2019) is verstuurd naar de Kamer d.d. 08-02-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043, nr. 573</a> ). Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2024
1489	Motie-Jasper van Dijk/ Tielen over intensivering van de controle op uitbetaling van uitkeringen in het buitenland	Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">26 448, nr. 635</a>	In de brief Stand van de Uitvoering van juli 2021 is aangegeven hoe invulling wordt gegeven aan deze motie. In het kader van de doorlichting van de socialezekerheidswetten op misbruikrisico's en het opstellen van een afwegingskader voor de sociale verzekeringswetten die UWV uitvoert, worden de misbruikrisico's geïnventariseerd en geprioriteerd. In de gesprekken over beheersmaatregelen op basis van dat afwegingskader zal deze motie worden meegenomen. UWV zal besluitvorming over de internationale risico's van deze wetten in 2023 oppakken, met uitloop naar 2024

**Tabel 135** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2020-2021

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1527	Motie-Nijkerken-de Haan/Tielen over startbanen voor jonge mensen die aan hun loopbaan willen beginnen	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 31</a>	Beoogd wordt de Kamer in 2023 te informeren
1540	Motie-Peters c.s. over het onderzoeken van de effecten van de zoektermijn voor ex-gedetineerden	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 45</a>	Meenemen in eerstvolgende voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Planning: mei 2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1541	Motie-Peters c.s. over een inkomen en een woning voor voormalige ggz-patiënten	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 46</a>	Meenemen in eerstvolgende voortgangsrapportage aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Planning: mei 2023
1543	Motie-Van Weyenberg/Smeulders over aandacht voor mentale gezondheid bij het thuiswerken	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 570 XV, nr. 54</a>	In de brieven van 21 december 2021 en 21 maart 2022 over thuiswerken/hybride werken is de Kamer nader geïnformeerd over de stand van zaken van de besteding van deze middelen. In de brief van 20 juni 2022 over hybride werken is opgenomen dat er een subsidieregeling is opengesteld, met onder andere middelen die vanuit deze motie zijn vrijgemaakt. In 2023 wordt de Kamer nader geïnformeerd over de stand van zaken/afhandeling van deze motie
1560	Motie-Stoffer over uitspreken dat de EU geen richtlijnen dient uit te vaardigen op terreinen waar de EU niet bevoegd is	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">21 501-31, nr. 588</a>	Het kabinet bewaakt bij ieder EU-richtlijnvoorstel dat het richtlijnvoorstel niet ziet op terreinen waar de EU niet bevoegd is. Het kabinet staat hierbij stil in het BNC-fiche waarin de kabinetsappreciatie over het voorstel uiteen wordt gezet
1577	Motie-Gijs van Dijk over alle kwetsbare jongeren in de bijstand een leer-werkaanbod aanbieden	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 669, nr. 5</a>	Beoogd wordt de Kamer in 2023 te informeren
1586	Motie-Renkema over het stimuleren van inhoudelijke affiniteit en ervaring binnen de raad van toezicht	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 240, nr. 5</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind maart 2023
1587	Motie-Palland c.s. over het delen van aanvullende vormen van medezeggenschap	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 240, nr. 7</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind maart 2023
1597	Motie-Gijs van Dijk over het maximumaantal opvolgende uitzendcontracten in de wet beperken	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 861, nr. 60</a>	Planning: begin 2025 indiening wetsvoorstel bij de Tweede Kamer
1598	Motie-Gijs van Dijk/Jasper van Dijk over een landelijke pilot van de Bouwplaats-ID mogelijk maken	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 861, nr. 61</a>	Stand van zaken uitvoering motie brief Tweede Kamer d.d. 11-01-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 861, nr. 99</a> ). Planning: afhandeling motie volgt voor de zomer van 2023
1618	Motie-Wörsdörfer/Kuzu over consumentenbescherming bij telemarketing op basis van algoritmen	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">24 515, nr. 598</a>	Wordt meegenomen in de uitwerking van de maatregel 'Gemakkelijk lenen en uitgeven bemoeilijken'. Planning: Voortgangsrapportage mei 2023
1624	Motie Palland/Van Weyenberg over het monitoren van effecten van het wetsvoorstel	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 613, nr. 18</a>	Wordt afgedaan met de Monitor Arbeid, zorg en kinderopvang, planning april 2024 naar de Tweede Kamer
1627	Motie-Oomen-Ruijten c.s. uitvoering van het keuzerecht op een eenmalige uitkering tot verschillende complexe situaties kan leiden, zoals bijvoorbeeld ten aanzien van de samenloop met fiscale regelingen en huur- en zorgtoeslagen	Kamerstukken I, 2020-2021, <a href="#">35 555, nr. H</a>	Stand van zaken over uitvoerbaarheid uitgestelde betaling is gemeld in een brief aan de Eerste Kamer d.d. 12-10-2021 (Kamerstukken I, 2021-2022, <a href="#">35 555, nr. 20</a> ). Planning inwerkingtredingsdatum 1 januari 2024
1635	Motie-Pieter Heerma/Van Weyenberg over het gebruik van open hiring uitbreiden	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 544, nr. 1059</a>	In de brief over het actieplan Dichterbij dan je denkt is aangegeven hoe we het gebruik van open hiring willen uitbreiden, zie Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1094</a> . Bij de uitwerking van het actieplan zullen we specifiek aandacht besteden voor de rol van de overheid als werkgever. Kamer wordt met de evaluatie van het actieplan geïnformeerd over de uitvoering van de motie. Planning: 1 <sup>e</sup> kwartaal 2023
1643	Motie-Van Weyenberg/ Maatoug over een brede adviescommissie om vast te stellen in welke sectoren en beroepen arbeidsmigranten nodig zijn	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 680, nr. 10</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind december 2023
1644	Gewijzigde motie-Van Baarle over een evaluatie van de wetswijziging binnen drie jaar na inwerkingtreding	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 680, nr. 16</a>	Planning: evaluatie begin 2025 naar de Tweede Kamer
1645	Motie-Van Baarle over een specificering dan wel aanscherping van de huisvestingsvoorwaarde in de Wav	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 680, nr. 13</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1648	Motie-Gijs van Dijk/Ceder over een oplossing voor de nadelige gevolgen van een loonloze periode	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 830 XV, nr. 10</a>	Kamerbrief met oplossingsrichtingen is november 2022 aan de Kamer verzonden. Verdere uitwerking is afhankelijk van dekking in voorjaarsbesluitvorming
1650	Motie-Van den Berg c.s. over een werkloosheidsvoorziening in Caribisch Nederland	Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 420, nr. 334</a>	Op verzoek van partijen in CN is nog geen inhoudelijk voorstel voor consultatie voorgelegd, maar is gestart met open gesprekken met de betrokken partijen, om input op te halen voor de beleidsvorming. Rekening houdend met de input uit deze gesprekken, waarbij overigens ook

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
			ingewikkelde puzzelstukjes naar boven zijn gekomen, wordt nu in de tweede helft van 2023 het opstellen van een inhoudelijk voorstel beoogd

**Tabel 136** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2021-2022

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1658	Motie-Azarkan constaterende dat discriminatie jegens Aziatische Nederlanders enorm is toegenomen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">30 950, nr. 236</a>	Het onderzoek (gestart in januari 2022) is vertraagd omdat het een ingewikkeld proces bleek om een grootschalige steekproeftrekking te mogen doen door het RVIG via het CBS in de basisadministratie. Dat akkoord is nu rond. Eind 2023 is het onderzoek klaar, en zal de Kamer worden geïnformeerd
1666	Motie-Gijs van Dijk/Maatoug over het principe «niet terugvorderen, tenzij»	Kamerstukken II, 2021-2021, <a href="#">26 448, nr. 658</a>	Wordt betrokken bij de herziening van het handhavingsbeleid zoals aangekondigd in de Kamerbrief van 23 november 2021. Planning: Derde kwartaal 2023
1667	Motie-Van Kent/Palland over verlaging van de arbeidsongeschiktheidsdrempel naar 15%	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 659</a>	Het onderwerp drempelverlaging is aangemerkt als lange termijn-kwestie en valt onder de OCTAS. Advies van OCTAS wordt voorjaar 2024 verwacht
1681	Motie-Maatoug Gijs van Dijk over het inzetten van de webmodule in één sector, bijvoorbeeld de gezondheidszorg, inzet webmodule in nabije toekomst	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1078</a>	Planning: wordt meegenomen in de volgende Voortgangsbrief werken als zelfstandige, voor de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer
1684	Motie-Kwint over fors verlagen van de standaardboete bij de SVB	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 845, nr. 12</a>	Wordt meegenomen in de herijking van het handhavingsinstrumentarium. Planning: Derde kwartaal 2023
1691	Motie-Palland c.s. over zo spoedig mogelijk zekerheid bieden over borging, kwaliteit en continuïteit van de onderwijsroute	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 20</a>	De Kamer zal in Q2 2023 hierover worden geïnformeerd (inrichting en toekomst onderwijsroute), zoals vermeld per brief d.d. 09-06-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 824, nr. 364</a> )
1698	Motie van het lid Bisschop over de bevoegdheden uitbreiden van de Taskforce Problematisch gedrag en ongewenste buitenlandse financiering	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 228, nr. 25</a>	De Kamer wordt in Q2 2023 geïnformeerd (in de brief over de Taskforce)
1702	Motie-Tielen over een brede publiekscampagne die bijdraagt aan een gelijkwaardiger positie van vrouwen op de arbeidsmarkt	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 45</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer in april 2023
1703	Gewijzigde motie-De Kort over gemeenten oproepen meer bijstandsgerechtigden zonder startkwalificatie naar praktijkopleidingen toe te leiden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 46</a>	Planning brief naar de Tweede Kamer: maart 2024
1704	Motie-De Kort c.s. over het organiseren van meer transparantie in de kaartenbak van bijstandsgerechtigden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 47</a>	De werking van de arbeidsmarkt wordt verbeterd door de matching tussen werkzoekenden en werkgevers te verbeteren. Om hier invulling aan te geven zijn VNG, UWV en SZW het Programma Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens (VUM) gestart. Transparantie in de kaartenbakken van werkzoekenden wordt gerealiseerd door landelijke standaardisatie van 1) matchingsgegevens (onder andere werkzoekendenprofielen) en 2) gegevensuitwisseling. Naast uitwisseling tussen UWV en gemeenten onderling wordt ook uitwisseling met private partijen voorzien. Het programma heeft inmiddels geresulteerd in eerste versies de standaarden en is gestart met de pilotfase. Het wetgevingsproces is in voorbereiding
1709	Motie-Van Beukering-Huijbregts/Gijs van Dijk over het aanpassen van het concurrentiebeding	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 56</a>	Tussenstand uitvoering motie in brief aan de Tweede Kamer d.d. 25-02-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1089</a> ). Planning vervolg uitvoering motie eind april 2023 naar de Kamer
1710	Motie-Palland/Ceder over onderzoeken ten behoeve van een nieuwe nota Gezinsbeleid	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 59</a>	De Tweede Kamer is per brief d.d. 14-11-2022 geïnformeerd over de uitvoering van de motie (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1156</a> ). Planning: brief naar de Tweede Kamer in het voorjaar van 2025
1712	Motie-Maatoug/Simons over een bevoegdheid voor de Inspectie SZW tot bestuursrechtelijke stillegging bij een vermoeden van ernstige benadeling	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 62</a>	De inzet is om de Tweede Kamer te informeren over de uitvoering van de motie in maart 2023. Afhandeling van de motie volgt in januari 2024

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1718	Motie-Den Haan c.s. over een convenant om arbeidsparticipatie van 45-plussers te bevorderen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 69</a>	Kan worden geïnterpreteerd als staand beleid. In de intentieverklaring over de Regionale Mobiliteitsteams (RMT's) zijn afspraken gemaakt over aanvullende dienstverlening om de arbeidsparticipatie van een aantal doelgroepen te bevorderen, waaronder de doelgroep oudere werknemers en werkzoekenden. Kamer wordt bij de evaluatie geïnformeerd over de inzet van de RMT's voor de doelgroep 45-plussers. De evaluatie van onderzoeksbureau K+V wordt voor de zomer van 2023 verwacht
1720	Motie-Grinwis/Maatoug over verlenging van de verruimde regels voor de Bbz	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 420, nr. 447</a>	De Tweede Kamer wordt in voorjaar van 2023 geïnformeerd
1725	Motie-Segers c.s. over onderzoek door een breed samengestelde commissie naar de ontwikkeling van radicalisering en politieke polarisatie	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 788, nr. 136</a>	De voltallige adviescommissie 'versterken weerbaarheid democratische rechtsorde' is op 7-10 jl. ingesteld. De Kamer is hierover op 7-10 geïnformeerd via een Kamerbrief. De Kamer zal naar verwachting in maart 2023 geïnformeerd worden over de voortgang
1727	Motie-Den Haan en Hermans over bij uitvoeringstoetsen ook duidelijk het burgerperspectief voor ogen houden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 788, nr. 151</a>	Vanuit het programma Werk aan Uitvoering is met de departementen besproken dat op basis van de eerder aangenomen motie Den Haan/Hermans er een goed werkende doenvermogenstoets wordt uitgewerkt op basis van de toets en begrippenkader van de WRR. Alle departementen gaan nu afzonderlijk hiervoor zorgdragen bij hun uitvoeringstoetsen, en het programma Werk aan Uitvoering zal dit gaan monitoren. Daarnaast is de doenvermogenstoets onderdeel van het Integraal Afwegingskader (IAK) en moet dus 'verplicht' worden langsgelopen
1735	Motie-Van Kent over een voorstel waardoor uitkeringsgerechtigden alleen de netto-uitkering terugbetalen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 91</a>	Werkgroep van SZW/UWV en Financiën/Belastingdienst onderzoekt mogelijke oplossingsrichtingen.
1736	Motie-Van Baarle over interdepartementale samenhang in de aanpak om tot kansengelijkheid te komen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 94</a>	Het Ministerie van BZK organiseert de interdepartementale samenhang om tot kansengelijkheid te komen bij het Rijk. Hiervoor worden onder andere cursussen, trainingen en kennissessies georganiseerd. Daarnaast heeft elk ministerie een ambassadeursnetwerk Diversiteit en Inclusie (D&I). De ambassadeurs zetten zich meer specifiek in voor hun ministerie en/of departement. Ook hierbij staat het delen van kennis en kunde centraal om tot kansengelijkheid te komen bij het Rijk
1742	Motie-Van Beukering-Huijbregts over voor 1 juli duidelijkheid over de mogelijkheid om voltijdsbonussen in cao's op te nemen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925 XV, nr. 1105</a>	Inhoudelijke uitwerking van de motie loopt nog. Op dit moment wordt ook gezocht naar een geschikte brief waar de motie in kan landen
1743	Motie-Van Baarle over standaard een doenvermogenstoets bij wetsvoorstellen en beleidsvoornemens die uitvoeringsorganisaties of dienstverlening raken	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 387, nr. 8</a>	Vanuit het programma Werk aan Uitvoering is met de departementen besproken dat er een goed werkende doenvermogenstoets wordt uitgewerkt op basis van de toets en begrippenkader van de WRR. Alle departementen gaan nu afzonderlijk hiervoor zorgdragen bij hun uitvoeringstoetsen, en het programma Werk aan Uitvoering zal dit gaan monitoren. Daarnaast is de doenvermogenstoets onderdeel van het Integraal Afwegingskader (IAK) en moet dus 'verplicht' worden langsgelopen
1744	Motie-Inge van Dijk/Van der Graaf over een doenvermogenstoets bij voorstellen voor nieuwe wet- en regelgeving	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 387, nr. 10</a>	Vanuit het programma Werk aan Uitvoering is met de departementen besproken dat er een goed werkende doenvermogenstoets wordt uitgewerkt op basis van de toets en begrippenkader van de WRR. Alle departementen gaan nu afzonderlijk hiervoor zorgdragen bij hun uitvoeringstoetsen, en het programma Werk aan Uitvoering zal dit gaan monitoren. Daarnaast is de doenvermogenstoets onderdeel van het Integraal Afwegingskader (IAK) en moet dus 'verplicht' worden langsgelopen
1745	Motie-Inge van Dijk c.s. over ten minste drie pilots bij uitvoeringsorganisaties om de ruimte voor professionals in de uitvoering te vergroten	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 387, nr. 11</a>	Bij de uitvoering van de motie van Dijk zullen initiatieven worden betrokken die op verschillende elementen zijn gericht: ontwikkeling van de kennis van de mogelijkheden die de Awb biedt, meer praktische initiatieven die gericht zijn op het maatwerk toepassen in de praktijk, en tot slot het cultuurelement: welke omstandigheden zijn nodig om de ruimte voor de professional maximaal te maken

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1746	Motie-Inge van Dijk/Van der Graaf over bij uitvoeringsorganisaties aandringen op het in het jaarverslag opnemen van een top drie van gesignaleerde problemen in de uitvoering en de aanpak daarvan	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 387, nr. 12</a>	Via individuele standen van de uitvoering of brieven/ rapportage met knelpunten wordt per uitvoeringsorganisatie, toezichthouder of domein inzicht gegeven in de relevante ontwikkelingen – wat goed gaat, wat extra aandacht behoeft en waar burgers en ondernemers in de knel komen door knellende wet- en regelgeving of de dienstverlening. Met inachtneming van de aangenomen motie Van Dijk/ Van der Graaf kan worden gekozen voor een aparte rapportage of worden aangesloten bij de bestaande producten zoals het jaarverslag
1747	Gewijzigde motie-Strolenberg/Van der Graaf over een jaarlijkse stand-van-zakenbrief omtrent de aanbevelingen van de commissie-Bosman	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 387, nr. 13</a>	Er is toegezegd de Kamer jaarlijks per brief op de hoogte houden over de voortgang van het programma WaU en de Werkagenda van de publieke dienstverlening. De TCU is hier onderdeel van en zal daarbinnen worden meegenomen
1748	Nader-gewijzigde motie-Van Kent/Palland over het optrekken van de vermogensgrenzen voor kwijtschelding van lokale belastingen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 234</a>	BZK voorziet na de zomer de nieuwe regeling kwijtschelding lokale belastingen te publiceren. Hierin is gevolg gegeven aan de motie en zal de mogelijkheid tot verhoging van de vermogensgrenzen (binnen grenzen) worden geïntroduceerd
1752	Motie-Podt over het uitvoeren van maatschappelijke kosten-batenanalyses in het sociaal domein	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 239</a>	Op dit moment lopen meerdere onderzoeken naar potentiële brede baten bij activering. Het CPB heeft op basis van de experimenten Participatiewet gekeken naar mogelijke brede baten op het terrein van onder andere gezondheid en schulden. De resultaten van dit onderzoek zijn eind 2022 gepubliceerd. Daarnaast is, in opdracht van meerdere departementen, in 2022 een onderzoek gestart naar financieringsconstructies in het sociaal domein. Tot slot wordt in spoor 1 het traject P-wet in balans het experimenteerartikel P-wet uitgebreid, waardoor bij toekomstige experimenten breder gekeken kan worden dan enkel uitstroom naar werk. Deze motie raakt ook aan de Gewijzigde motie Palland c.s. over verkennen of en op welke wijze inzetten van bijstandsgeld voor begeleiding en scholing voor mensen uit de bijstand effectief en verantwoord
1753	Motie-Léon de Jong over bestaande sociale werkvoorzieningen inzetten voor het realiseren van (beschut) werk	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 241</a>	Reactie loopt mee in een brief over beschut werk in het voorjaar van 2023
1756	Motie-Ceder over onderzoeken welke maatregelen nodig zijn voor toekomstbestendige sociale ontwikkelbedrijven	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 245</a>	Motie wordt uitgevoerd. In Kamerstuk <a href="#">34 352, nr. 255</a> is aan de Kamer toegelicht hoe dit gebeurt. Ook is met de Kamer gecommuniceerd dat het gevraagde onderzoek naar inschatting in het voorjaar van 2023 afgerond zal zijn. Aan de Kamer is toegezegd in het tweede of derde kwartaal van volgend jaar de Kamer te informeren over de handelingsperspectieven die de Minister voorstaat en welke randvoorwaarden daarbij horen. Planning: 01-10-2023
1767	Gewijzigde motie-Kathmann/Maatoug over onderzoeken of en hoe een onafhankelijk medische oordeel (financieel) toegankelijker kan worden voor zieke werknemers	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 670</a>	Er is nagedacht over de invulling/plan van aanpak en er wordt informatie opgehaald bij UWV en de rechtspraak
1768	Motie-Van Baarle over het aankaarten van situaties waarin uitkeringsgerechtigden er vanwege TARGET2 financieel op achteruit zijn gegaan	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 671</a>	In een gesprek op 05-12-2022 heeft Van Baarle gevraagd of UWV de voorlichting aan de klant nog verder kan uitbreiden. De Minister van SZW zal via een nota geïnformeerd worden over dit verzoek en gevraagd worden te besluiten wat er verder aan extra voorlichting zal worden opgepakt. Planning: half maart 2023
1769	Motie-Van Kent over een protocol waarbij moeilijk objectiveerbare ziektes door het UWV bij keuringen worden erkend en serieus genomen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 674</a>	Zie tevens de positionpaper van 22 november 2022 van verschillende patiëntenorganisaties. Op 16 december 2022 heeft de minister voor Langdurige Zorg en Sport de brief 'Zorgmedewerkers met langdurig post-COVID klachten' naar de Kamer gestuurd. Daarin staat dat we aan het onderzoeken zijn wat de mogelijkheden en effectiviteit kan zijn van het opstellen van een protocol voor moeilijk objectiveerbare ziekten. Hierbij zijn vele partijen betrokken, zoals UWV, verzekeringsartsen en patiëntenorganisaties. De minister van SZW zal in het voorjaar 2023 nader informeren over de uitkomsten hiervan. Er is een plan van aanpak en de volgende stap is om de betrokken partijen en VWS bij het onderzoek te betrekken

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1771	Motie-Maatoug/Kathmann over de informatievoorziening over de loonheffingskorting bij twee banen verbeteren	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 962, nr. 12</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1781	Motie-Smals c.s. over de positie van zelfstandigen breder in de polder versterken	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1096</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1782	Motie-Kathmann over een minimumsalaris van €14 per uur als voorwaarde bij gemeentelijke aanbestedingen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1097</a>	De Tweede Kamer wordt in maart 2023 geïnformeerd
1784	Motie-Van Baarle over de mogelijkheid voor opdrachtgevers om overeenkomsten te ontbinden wanneer opdrachtnemers zich schuldig hebben gemaakt aan discriminatie	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1103</a>	Wordt meegenomen in de Voortgangsrapportage Actieplan Arbeidsmarktdiscriminatie. Planning: voor de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer
1785	Motie-Van Beukering-Huijbregts c.s. over een betere bescherming voor werknemers met slechts gedeeltelijk onvoorspelbare werktijden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1104</a>	Planning: Stand van zaken uitvoering motie volgt in het voorjaar van 2023
1788	Motie-Van Kent over onderzoeken welke begrippen toegevoegd, gewijzigd of verhelderd moeten worden voor helderheid	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 335, nr. 19</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer september 2023
1789	Gewijzigde motie-Kathmann/Maatoug over rechten voor ouders bij een fusie of overname van een kinderopvangorganisatie	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">31 322, nr. 451</a>	De vraag of en hoe ouders betere rechten kunnen krijgen bij een fusie of overname in de kinderopvang zal betrokken worden bij een breder onderzoek naar financieringswijzen in de kinderopvang dat deze zomer 2023 wordt gestart
1792	Gewijzigde motie-Sahla/Maatoug over oplossingen voor geïdentificeerde knelpunten bij samenwerking tussen de kinderopvang en het onderwijs	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">31 322, nr. 454</a>	Voorafgaand aan het volgende commissiedebat KO, wat 10 mei 2023 gepland staat, wordt de brief naar de Kamer gestuurd
1794	Motie-Kathmann/Maatoug over een verbod op flitsbezorging door jongeren onder de 16 jaar	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">25 883, nr. 437</a>	Bij de eerder toegezegde kabinetsreactie op het onderzoek naar modernisering van de kinderarbeid die de Tweede Kamer na de zomer ontvangt, betreft Minister SZW ook een verbod op de flitsbezorging door jongeren onder de 16 jaar. De brief die hier op ingaat wordt in april 2023 verwacht
1795	Gewijzigde motie-Van Kent/Kathmann over een onderzoek naar de bouwplaats-ID	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">25 883, nr. 441</a>	Planning: afhandeling motie voor de zomer van 2023
1796	Gewijzigde motie-Kathmann/Maatoug over punten om te betrekken in het actieplan verhoging dekkingsgraad cao's	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">21 501-31, nr. 673</a>	Het actieplan vindt zijn grondslag in de Europese Richtlijn toereikende minimumlonen. De Richtlijn moet formeel worden aangenomen. Daarna nog 2 jaar om te implementeren. Pas daarna komt het actieplan aan bod. Planning: oktober 2025 naar de Tweede Kamer
1799	Motie-El Yassini c.s. over niet meewerken aan het plan van de Europese Commissie om arbeidsmigratie uit Marokko, Tunesië en Egypte te bevorderen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 82</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1800	Motie-Piri c.s. over het aanpakken van malafide uitzendbureaus hoog op de agenda zetten in de EU	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 85</a>	Tijdens een hoogambtelijk bezoek van de ELA op 7 juli jl. heeft Nederland de aanpak van malafide uitzendbureaus aangedragen om in Europees verband tussen de lidstaten op te pakken en de onderlinge samenwerking op dit thema te bevorderen. De ELA heeft gezegd terug te komen met de mogelijkheden om het thema in ELA-verband te bespreken, bijvoorbeeld tijdens één van de bestaande werkgroepen of een themabijeenkomst
1801	Motie-Maatoug c.s. over voldoende publieke waarborgen in het toezicht op de certificerende instelling	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 86</a>	Planning: indiening wetgeving verplichte certificering voorjaar 2023
1802	Motie-Maatoug c.s. over in kaart brengen in hoeverre in cao's afspraken worden gemaakt over toegang tot de werkvloer voor vakbonden	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 87</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1803	Motie-Palland/Ceder over criteria ontwikkelen om de bredewelvaartsbenadering te concretiseren in het arbeidsmigratiebeleid	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 89</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind december 2023
1804	Gewijzigde motie-Ceder/El-Yassini over het herhaaldelijk starten van een uitzendbureau na grove overtredingen niet zonder meer mogelijk doen zijn	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 90</a>	Planning: indiening wetgeving verplichte certificering voorjaar 2023



ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
1806	Motie-Stoffer/Maatoug over het monitoren van de armoede- en schuldenproblematiek als gevolg van de energieprijzen	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">36 064, nr. 8</a>	Het CBS zal naar verwachting in november de monitor energiearmoede uitbrengen. De minister van EK heeft toegezegd, dat deze met appreciatie van het kabinet aan de Kamer aangeboden zal worden. In september start TNO een kennis- en ondersteuningsprogramma energiearmoede in opdracht van EZK, BZK, SZW en een aantal provincies
1807	Motie-Eerdmans/Omtzigt over een breed onderzoek naar de financiële risico's van inflatie voor middeninkomens	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">36 064, nr. 9</a>	Deze motie wordt in vierhoekverband opgepakt, zie ook motie 1837
1809	Motie-Maatoug/Kathmann over onderzoeken in hoeverre het geheel van de sociale zekerheid en de instrumenten tegen een volgende crisis opgewassen zijn	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 925, nr. 55</a>	Er wordt gewerkt aan een brief voor de Kamer waarin we nader ingaan op onze sociale zekerheid in crisistijd. De brief is grotendeels afgerond maar vergt nog nadere interne en externe afstemming. Verzending staat gepland voor maart 2023
1810	Gewijzigde motie-Podt inzake dat een deel van het participatiebudget overgeheveld is naar het gemeentefonds	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 394, nr. 44</a>	Gevraagd is om periodieke informatie aan de Kamer t/m eind 2025. Planning: voorjaar 2023
1817	Motie-Aartsen over voorstellen om werkgerelateerde aspecten van het inburgeringstraject meer te richten op vrouwelijke nieuwkomers	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824 nr. 372</a>	De Tweede Kamer zal in 2023 over de uitkomsten geïnformeerd worden in de periodieke voortgangsbrief inburgering
1824	Motie-Kröger inzake dat huidige energiecrisis het besparen van brandstoffen extra urgent maakt; constaterende dat thuiswerken ervoor zorgt dat er minder gereisd hoeft te worden en er dus energie wordt bespaard, verzoekt de regering om te onderzoeken hoe thuiswerken financieel nog aantrekkelijker kan worden gemaakt	Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 714, nr. 17</a>	Een brief waarin hierop zal worden teruggekomen wordt in 2023 verwacht

**Tabel 137** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen moties, vergaderjaar 2022-2023

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1814	Motie-Dassen over een plan om het STAP-budget gericht in te zetten voor maatschappelijk cruciale sectoren zoals techniek en ICT	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200, nr. 47</a>	Planning: afdoening motie volgt voor de zomer van 2023
1816	Motie-Den Haan over een Landelijke Hulplijn Geldzorgen openen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200, nr. 51</a>	De motie is uitgevoerd met de publieksvoorlichting 'Je staat er niet alleen voor' van SZW in samenwerking met Geldfit en extra financiële ondersteuning van Geldfit voor onder meer het landelijk telefoonnummer 0800-8115 voor hulp bij geldzorgen. De Kamer wordt in het voorjaar van 2023 geïnformeerd
1818	Motie-Aartsen over afspraken over het actief begeleiden van nieuwkomers naar werk of een leerwerktraject in tekortsectoren	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824 nr. 373</a>	De Kamer zal in Q1 2023 worden geïnformeerd
1820	Motie-Azarkan/Gündogan over onderzoeken of een loondoorbetalingstermijn van twee jaar bij ziekte een belemmering vormt tot het deelnemen aan de arbeidsmarkt	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1124</a>	De minister heeft bij de reactie op dezemotie in het Debat over de krapte op de arbeidsmarkt van 29 september 2022 aangegeven dit te willen onderzoeken, door dit dan te beleggen bij de OCTAS
1822	Motie-Maatoug/Kathmann over het ontwikkelen van een toolkit om voorbereid te zijn op de bewegingen van de arbeidsmarkt	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1129</a>	De motie verzoekt de regering een toolkit te ontwikkelen die voorbereid is op de bewegingen van de arbeidsmarkt. Momenteel zijn we de breedte van de motie en de mogelijke toolkit aan het verkennen door gesprekken met interne en externe partijen. Over de resultaten hiervan wordt u later geïnformeerd
1823	Motie-Van Haga/Léon de Jong over onderzoeken of de arbeidskosten van 55-plussers verlaagd kunnen worden	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1131</a>	Deze motie wordt meegenomen in de uitwerking van de seniorenkansenvisie. Daarbij wordt ook overwogen dat eerdere ervaringen met financiële prikkels niet altijd positief waren in termen van effectiviteit en/of duurzaamheid en tegelijkertijd relatief veel geld kosten
1825	Gewijzigde motie-Van Haga over het werkoffensief van het kabinet met hoge urgentie doorzetten door het beter benutten van het huidige arbeidspotentieel	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1134</a>	Motie wordt uitgevoerd, onder andere via aanpak RMT en Dichterbij dan je denkt. Tevens link met motie de Kort over langdurig werklozen. De Kamer zal medio 2023 over de resultaten worden geïnformeerd

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1827	Motie-Ceder/Smals over een periodiek, geaggregeerd overzicht van arbeidsmarktontwikkelingen en behoeftes aan personeel	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1137</a>	Momenteel wordt er intern onderzocht wat er mogelijk is in aanvulling op bestaande bronnen, zoals de tweejaarlijkse rapporten 'Arbeidsmarkt naar opleiding en beroep' van het Research-centrum voor Onderwijs en Arbeidsmarkt (ROA), de arbeidsmarktprognose van het UWV, de vacaturedata van het CBS, en sectorspecifieke bronnen als het prognosemodel zorg en welzijn, de ramingen van Center Data over het onderwijs, de rapportage van het economisch instituut voor de bouw over de bouwmarkt, en de ramingen van ROA en het PBL over de arbeidsmarkteffecten van klimaatbeleid
1828	Motie-Léon de Jong over het naar vermogen inzetten van het huidige bestand aan onbenut arbeidspotentieel en uitkeringsgerechtigden	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1138</a>	Motie wordt uitgevoerd, onder andere via aanpak RMT en Dichterbij dan je denkt. De Kamer zal medio 2023 over de resultaten worden geïnformeerd
1832	Motie-Van Beukering-Huijbregts/Smals over een onderzoek naar de rol van flexibele arbeidstijden in het verbreken van de deeltijdcultuur	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1147</a>	De Tweede Kamer is per brief d.d. 14-11-2022 geïnformeerd over de uitvoering van de motie (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1156</a> ). Planning: brief naar de Tweede Kamer in het voorjaar van 2025
1833	Motie-Van Beukering-Huijbregts/Sahla over zorgen dat iedereen die met kinderen kan en wil werken, aan de slag kan in de kinderopvang	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1148</a>	Er vindt nog intern overleg plaats over de uitvoering van deze motie
1834	Motie-Paternotte/Hermans inzake concrete acties waarbij meer werken wordt gestimuleerd door middel van volgbonus, roosteraanpassingen, en leeftijdsontslag binnen het Rijk	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200, nr. 24</a>	a. volgbonus: verantwoordelijkheid ligt bij OCW en VWS. b. roosteraanpassingen: verantwoordelijkheid ligt bij VWS & SZW. c. leeftijdsontslag binnen het Rijk: verantwoordelijkheid ligt bij SZW & BZK
1835	(EK) Motie-van Rooijen over verlenging van AMvB met soepele regels voor pensioenen tot tenminste 1 juli 2023	Kamerstukken I, 2022-2023, <a href="#">36 200, S</a>	Planning: brief naar de Eerste Kamer voor de zomer van 2023
1836	Motie-van Rooijen over de ont koppeling van het wetsvoorstel over de afschaffing van inkomensondersteuning AOW (IOAOW) van het wetsvoorstel over de verhoging van het kindgebondenbudget	Kamerstukken I, 2022-2023, <a href="#">36 200, Q</a>	Planning brief naar Eerste Kamer: 01-04-2023
1837	Gewijzigde motie-Van der Lee/Kathmann over voor 1 mei 2023 aan de Kamer laten weten hoe de eventuele compensatie voor hoge energieprijzen in 2024 geregeld zal worden	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 236, nr. 8</a>	Deze motie wordt in Vierhoekverband opgepakt
1838	Motie-Strolenburg over het korten van de gestelde periode van tien jaar voor verbetering van de uitvoering en dienstverlening	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 VII, nr. 24</a>	De overheidsbrede verandering die het programma Werk aan Uitvoering wil bewerkstelligen vraagt tijd. Er wordt daarom ingezet op een langjarig programma waarbij vanuit verschillende handelingsperspectieven ingezet wordt op de menselijke maat in de dienstverlening, de randvoorwaarden voor onze publieke dienstverleners en de verbetering van het samenspel tussen politiek, beleid en uitvoering. Om zo'n programma goed voor elkaar te krijgen is er bewust een doorlooptijd van tien jaar gekozen, om ervoor te zorgen dat uiteindelijk de nodige stappen gezet kunnen worden
1840	Motie Wuite c.s. Verzoekt de regering om de herijking van het sociaal minimum van Caribisch Nederland mee te nemen in de al lopende Commissie voor de herijking van het sociaal minimum in Europees Nederland of een nieuwe commissie hiervoor in te stellen, om zo te onderzoeken of het sociaal minimum in Caribisch Nederland niet eerder herijkt moet worden, en de Kamer voor het begrotingsdebat Koninkrijksrelaties 2024 te informeren over de onderzoeksresultaten	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 IV, nr. 12</a>	Aan de samenstelling van en de taakopdracht voor de commissie Sociaal Minimum Caribisch Nederland wordt momenteel gewerkt. De minister voor APP heeft toegezegd de taakopdracht en samenstelling van de commissie in het eerste kwartaal van 2023 met de Kamer te delen
1842	Motie-Aartsen over het bevorderen van de arbeidsparticipatie van stathouders door het breder inzetten van jobcoaches en lokale banenmarkten voor stathouders	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 12</a>	De Kamer zal in Q1 2023 worden geïnformeerd

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1843	Motie-Maatoug over opties uitwerken voor het voortzetten van de inburgering in de opvang	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 13</a>	De Kamer zal in Q3 2023 worden geïnformeerd
1844	Gewijzigde motie-Podt c.s. over meerjarige financiering van onderdelen van het Programma Participatie en Taal	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 14</a>	De Kamer zal in Q2 2023 worden geïnformeerd
1845	Motie-Ceder over het optimaal benutten van de kansen die de toekomstige spreidingswet biedt voor een succesvolle inburgering	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 16</a>	De Kamer zal in Q2 2023 worden geïnformeerd
1848	Motie-De Kort/Pouw-Verweij over met hernieuwde urgentie de transparantie van de kaartenbak van bijstandsgerechtigden realiseren	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 37</a>	In de Stand van de uitvoering (Stand van de uitvoering december 2022, zie pagina 38 en 39) is december 2022 een eerste reactie gegeven op de motie (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 37</a> ). SZW zal in overleg met UWV en gemeenten bezien hoe invulling gegeven kan worden aan de motie De Kort en Pouw-Verweij in de loop van 2023
1849	Motie-De Kort over het doorverkopen van schulden van particuliere schuldenaars als verdienmodel actief tegengaan	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 38</a>	Samenhang met motie-Ceder/Kat/De Kort: over het maximeren van te vorderen rente bij schulden van consumenten en het tegengaan van het doorverkopen van schulden als verdienmodel (tijdens plenair debat wijziging Wsnp) (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 915, nr. 27</a> ). JenV heeft in dit kader inmiddels contact gezocht met ACM. De minister voor Rechtsbescherming heeft de Tweede Kamer toegezegd hierover voor 1 juni 2023 te informeren (mede namens de minister voor APP)
1850	Motie-Smals/Van Beukering-Huijbregts over het verkennen van de mogelijkheden voor het opzetten van een onlinemarkt voor combinatiebanen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 39</a>	Dit idee wordt verkend na publicatie handreiking combinatiebanen kinderopvang op basis van onderzoek van FCB
1851	Gewijzigde motie-Smals/Van Beukering-Huijbregts over drempels wegnemen voor zelfstandigen om ze een volwaardige rol te laten spelen in de polder en de Stichting van de Arbeid	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 40</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1852	Motie-Smals over onderzoeken bij sociale partners welke algemeen verbindend verklaarde bepalingen in cao's als knellend of belemmerend worden ervaren	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 41</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1853	Motie-Van Beukering-Huijbregts/Sahla over oplossingen zoeken voor ouders die overwegen hun kind van de opvang te halen omdat de kosten te ver oplopen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 46</a>	Het aandachtspunt dat in de motie naar voren wordt gebracht is onderdeel van bestaand beleid. In de periodieke overleggen tussen het ministerie van SZW en de brancheorganisaties in de kinderopvang wordt gesproken over mogelijke signalen van opzeggingen van ouders als gevolg van oplopende kosten. Tevens worden hierin mogelijke oplossingen besproken
1854	Motie Van Beukering-Huijbregts/Podt over een laagdrempelige informatiecampagne om arbeidsmigranten te wijzen op hun rechten en om het publiek moderne slavernij te leren herkennen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 48</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer einde jaar 2023
1856	Motie-Kat over onderzoeken welke effecten het heeft om geld uit compensatieregelingen niet in de boedel te laten vallen voor schuldsaneringsregelingen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 50</a>	Nog af te stemmen met JenV
1857	Motie-Kat c.s. over menstruatieartikelen in ieder geval voor minima gratis en laagdrempelig toegankelijk maken	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 51</a>	Nog geen planning bekend
1858	Gewijzigde motie-Kathmann c.s. over de oorzaken van niet-gebruik van inkomensregelingen achterhalen en huishoudens die hierdoor in financiële nood zitten helpen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 53</a>	In 2022 is een syntheseonderzoek uitgevoerd op het niet-gebruik naar regelingen vallend binnen de sociale zekerheid. Het rapport wordt begin 2023 verwacht en zal via een brief met de Tweede Kamer worden gedeeld. De uitkomsten van het syntheseonderzoek en verdere initiatieven op het gebied van terugdringen niet-gebruik worden op korte termijn binnen SZW besproken
1859	Motie-Kathmann/Maatoug over zorgen dat stoppen met studeren of stage lopen nooit een voorwaarde voor schuldsanering kan zijn	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 54</a>	We zijn in gesprek met JenV om de mogelijkheden hiertoe te verkennen

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1860	Motie-Palland c.s. over het doorontwikkelen van de STAP-regeling	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 56</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1861	Motie-Palland c.s. over in de EU pleiten voor bilaterale gesprekken over EU-arbeidsmigratie	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 57</a>	In den brede werkt het kabinet aan de uitvoering van de Roemeraanbevelingen van het Aanjaagteam Bescherming Arbeidsmigranten om misstanden aan te pakken, terug te dringen en te beheersen. Het kabinet zet in op een goede samenwerking tussen lidstaten via de Europese Arbeid Autoriteit (ELA) op het gebied van informatievoorziening, het ontwikkelen van handhavingsbeleid en het faciliteren van gezamenlijke en gecoördineerde inspecties. Nederland nam deel aan de pilot 'informatievoorziening aan seizoenarbeiders' georganiseerd door de ELA. In deze pilot spraken 10 landen over de inhoud, kanalen en uitdagingen rondom informatievoorziening aan arbeidsmigranten en het kabinet bekijkt nu de mogelijkheden om het beste concrete opvolging te geven aan deze pilot. Ook vanuit SZW zelf zijn er op diverse niveaus regelmatig contacten met landen van origine over de aanpak van misstanden en het verbeteren van de informatievoorziening aan arbeidsmigranten. Daaraan gerelateerd organiseert het kabinet op 22 februari 2023 een bijeenkomst voor Europese ambassades in Den Haag over de positie van arbeidsmigranten en het verbeteren van informatievoorziening. Ook spreekt de NLA in februari 2023 met de Spaanse arbeidsinspectie om de samenwerking tussen de beide organisaties te verbeteren en misstanden met Spaanse arbeidsmigranten in Nederland tegen te gaan.
1862	Motie-Ceder c.s. over het in kaart brengen van varianten voor de toekomst van sociaal ontwikkelbedrijven en de financiële consequenties hiervan	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 60</a>	Op dit moment is het onderzoek naar de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven opgestart. Dit onderzoek is in april 2023 afgerond. Kort na het zomerreces wordt de Kamer geïnformeerd
1863	Motie-Pouw-Verweij c.s. over er bij het arbeidsmarktbeleid rekening mee houden dat werken in deeltijd een legitieme, persoonlijke keuze is	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 63</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind december 2023
1864	Motie-Stoffer c.s. over het alsnog starten van een breed en integraal onderzoek naar de situatie van gezinnen in Nederland om te komen tot een nieuwe nota Gezinsbeleid	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 65</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer einde jaar 2024
1865	Motie-Van Baarle/Den Haan over mysterygustonderzoek een vast onderdeel maken van het antidiscriminatiebeleid voor de arbeidsmarkt	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 67</a>	Planning: brief naar Tweede Kamer september 2023
1866	Motie-Den Haan c.s. over een duidelijk tijdpad over het vervolg van de besluitvorming over samenwonen en AOW	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 69</a>	Planning: brief naar Tweede Kamer 1 juli 2023
1867	Motie-Den Haan over een modelverordening voor goede begeleiding van mensen met een functiebeperking bij het zoeken en behouden van een baan	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 70</a>	Nog geen planning bekend
1868	Motie-Den Haan over verkennen of procedures eenvoudiger kunnen zodat mensen met een arbeidsbeperking sneller een baan kunnen krijgen bij mkb-bedrijven	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 71</a>	Contact opgenomen met Stichting Studeren en Werken Op Maat (SWOM). Er wordt een afspraak ingepland om helder te krijgen om welke procedures en welke voorzieningen het gaat
1869	Motie-Van der Plas over de BKR-registratie van mensen uit de Wsnp zes maanden na afronding van het schuldhulptraject verwijderen als zij aan bepaalde voorwaarden voldoen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 XV, nr. 73</a>	Voor het kerstreces is een brief aan de Tweede Kamer verstuurd over de wijze waarop het kabinet uitvoering geeft aan deze motie. De uitvoering hiervan is onderdeel van het wetsvoorstel kredietregistratie van het Ministerie van Financiën, planning: voor de zomer van 2023
1870	Motie-Smals over gedurende de transitieperiode monitoren of pensioenfondsen een carve-out nodig hebben in verband met een evenwichtige belangenafweging	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 118</a>	Wordt meegenomen in monitoring Wet toekomst pensioenen gedurende de transitieperiode, verschijnt jaarlijks. Plan van aanpak uitvoering monitoring volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1871	Motie-Smals over onderzoeken hoe het overgangsrecht voor partnerpensioenaanspraken gestroomlijnd kan worden	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 119</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1872	Gewijzigde motie-Smals/Stoffer over het monitoren van afspraken over compensatie en de obstakels die sociale partners ondervinden om deze te realiseren	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 120</a>	Wordt meegenomen in monitoring Wet toekomst pensioenen gedurende de transitieperiode, verschijnt jaarlijks. Plan van aanpak uitvoering monitoring volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1873	Motie-Van Beukering-Huijbregts/Nijboer over ervoor zorgen dat alle externe werknemers die via een aanbestede of uitbestede opdracht voor de overheid werken, pensioen opbouwen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 126</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1874	Motie-Van Beukering-Huijbregts/Den Haan over deelnemers onafhankelijk informeren over het invaren van hun pensioen en over de plaats waar zij terecht kunnen met klachten	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 127</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1875	Motie-Van Beukering-Huijbregts over werkgevers wettelijk verplichten om aspirant-werknemers al voor indiensttreding te informeren over de invulling van de arbeidsvoorwaarde pensioen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 128</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1876	Motie-Nijboer/Maatoug over ook in 2023 de indexatie-AMvB vaststellen tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen indien de Tweede Kamer heeft ingestemd met de wet	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 139</a>	Een stand van zaken uitvoering motie is gedaan bij brief d.d. 23-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 183</a> ). Planning: brief naar de Tweede Kamer medio april 2023
1877	Motie-Nijboer/Maatoug over een nieuwe regeling waardoor het voor mensen met zware beroepen ook na 2025 mogelijk is eerder met pensioen te gaan of minder dagen te werken	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 140</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer mei 2023
1878	Motie-Nijboer/Maatoug over verzekerden beter beschermen bij de doorverkoop van portefeuilles door verzekeraars	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 141</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1879	Motie-Nijboer/Maatoug over actie ondernemen om de kosten voor vermogensbeheer van pensioenfondsen substantieel te verlagen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 142</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer september 2023
1880	Motie-Palland/Ceder over bij de monitoring de randvoorwaarden meenemen die zijn opgenomen in het pensioenakkoord	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 148</a>	Wordt meegenomen in monitoring Wet toekomst pensioenen gedurende de transitieperiode, verschijnt jaarlijks. Plan van aanpak uitvoering monitoring volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1881	Motie-Palland c.s. over onderzoeken of na invoering van de Wtp de vertegenwoordiging door de belanghebbenden in het pensioenfonds afdoende is voor evenwichtige besluitvorming	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 149</a>	Plan van aanpak uitvoering onderzoek volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1883	Motie-Ceder/Stoffer over de nieuwe vormgeving van het nabestaandenpensioen zo snel mogelijk evalueren en monitoren	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 158</a>	Wordt meegenomen in monitoring Wet toekomst pensioenen gedurende de transitieperiode, verschijnt jaarlijks. Plan van aanpak uitvoering monitoring volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1884	Motie-Ceder c.s. over gegevensuitwisseling tussen het UWV en pensioenuitvoerders mogelijk maken	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067 nr. 159</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
1885	Motie-Stoffer/Ceder over onderzoeken of en hoe een restitutiemogelijkheid in het nabestaandenpensioen ingevoerd kan worden	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 160</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer juni 2023
1886	Motie-Stoffer/Ceder over de mogelijkheden van een Anw-hiaatverzekering en nabestaandenoverbruggingspensioen bij de vormgeving van het nabestaandenpensioen actief onder de aandacht brengen van sociale partners	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 161</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
1887	Motie-Stoffer/Smals over het onderzoeken van de mogelijkheden om de pensioenopbouw voor zelfstandigen te verbeteren, zowel in de tweede als de derde pijler	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 162</a>	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1888	Motie-Stoffer c.s. over het regelmatig uitvoeren van invoeringstoetsen na inwerkingtreding van de Wtp	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 163</a>	Wordt meegenomen in monitoring Wet toekomst pensioenen gedurende de transitieperiode, verschijnt jaarlijks. Plan van aanpak uitvoering monitoring volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1889	Motie-Maatoug c.s. over een uitvoeringsmonitor over de arbeidsvoorwaardelijke afspraken en in 2026 bezien of het invaren op tijd en verantwoord kan worden ingevoerd	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 166</a>	Wordt meegenomen in monitoring Wet toekomst pensioenen gedurende de transitieperiode, verschijnt jaarlijks. Plan van aanpak uitvoering monitoring volgt voor de zomer van 2023 aan de Tweede Kamer
1890	Gewijzigde motie Van Weyenberg/Sahla over het beperken van het gat tussen de maximumuurprijs en de gemiddelde daadwerkelijke prijs van kinderopvang	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 250, nr. 6</a>	Er lopen op dit moment twee onderzoeken naar de marktwerking in de kinderopvang en naar mogelijke maatregelen. Deze suggestie wordt meegenomen bij eventuele vervolgstappen
1891	Gewijzigde motie-Van Beukering-Huijbregts c.s. over de effecten van een afschaffing van de eigen bijdrage in de impactanalyse van de uitvoerders in beeld brengen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 471</a>	Voor de zomer ligt er een concept-ontwerp voor het nieuwe financieringsstelsel en verschillende impactanalyses als input voor het besluitvormingsproces. Na besluitvorming in het kabinet wordt de Tweede Kamer geïnformeerd
1892	Motie-Kwint over monitoren wat de effecten zijn van de stijgende tarieven in de kinderopvang op de werkende populatie	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 473</a>	Ieder kwartaal publiceert het ministerie van SZW de Kwartaalrapportage Kinderopvang. In de kwartaalrapportage worden de ontwikkelingen op het gebied van de maximum uurprijs, de werkelijke uurprijs en het verschil hier tussen gemonitord. Ook wordt hierin de netto arbeidsparticipatie gemonitord. De netto arbeidsparticipatie wordt gerapporteerd voor verschillende demografische groepen, waaronder: jonge moeders/vader en alleenstaande moeders/vaders
1893	Motie-Palland/Van den Hil over bij de stelselwijziging van de kinderopvang kansen voor verdere harmonisatie met peuterspeelzaalwerk verkennen en meenemen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 476</a>	Wordt meegenomen in besluitvorming over het nieuwe financieringsstelsel dat voorzien is vanaf juni 2023
1894	Motie-Van Beukering-Huijbregts over een pilot starten waarbij het UWV cliënten voorafgaand aan de WIA-claimbeoordeling vraagt om vrijwillig relevante medische gegevens te delen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1164</a>	UWV is bezig om een plan van aanpak te maken in verband met de pilot. Vervolgens zal de pilot worden gestart
1895	Motie-Ceder/Van Kent over zich inzetten voor betere expertise van verzekeerders en arbeidsdeskundigen op het gebied van minder zichtbare arbeidsbeperkingen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1169</a>	Wordt gecombineerd met motie 1769-Van Kent over een protocol waarbij moeilijk objectieve ziektes door het UWV bij keuringen worden erkend en serieus genomen. Er vindt overleg met UWV plaats
1896	Gewijzigde motie-Sylvana Simons over bezien hoe het instrument van de pauzeknop breder betrokken kan worden bij schuldenproblematiek	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 657</a>	Betrekken bij de evaluatie van het breed moratorium en het initiatief van onder meer NVVK voor landelijke afspraken over de pauzeknop
1897	Motie-Van Baarle/Simons over onderzoek doen voor een fijnmaziger beeld van de financiële kwetsbaarheid van subgroepen en generaties van Nederlanders met een migratieachtergrond	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 658</a>	De motie wordt verwerkt in de voortgangsrapportage van de aanpak geldzorgen, armoede en schulden. Deze wordt voor de zomer van 2023 naar de Kamer gestuurd.
1898	Motie-Kat c.s. over het sneller verwijderen van BKR-registraties na afloop van een minnelijke schuldregeling en de registratieduur gelijkstellen aan die van de wettelijke schuldregeling	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 663</a>	Voor het kerstreces is een brief aan de Tweede Kamer verstuurd over de wijze waarop het kabinet uitvoering geeft aan deze motie. De uitvoering hiervan is onderdeel van het wetsvoorstel kredietregistratie van het Ministerie van Financiën, planning: voor de zomer van 2023
1899	Motie-De Kort/Ceder over de richtlijnen met betrekking tot privacyregels binnen het betamelijke verzuimen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 664</a>	Betrekken bij uitvoering van de actie intensivering vroegsignalering uit de Aanpak geldzorgen, armoede en schulden
1900	Motie-Kathmann/Maatoug over coulant zijn met de wijze waarop studenten aantonen dat zij energiekosten maken	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 065, nr. 11</a>	In de Memorie van Toelichting van het wetsvoorstel eenmalige energietoeslag 2023 worden enkele voorbeelden opgenomen/uitgewerkt, over de wijze waarop studenten kunnen aantonen energiekosten te maken. Planning: maart 2023
1901	Motie-Maatoug c.s. over de uitwerking van regels omtrent bijverdienen in de bijstand naar voren halen en substantiële stappen zetten zodat werken echt gaat lonen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1127</a>	De motie wordt meegenomen en afgehandeld in de eerstvolgende brief naar de Kamer over het wetstraject P-wet in Balans. We beogen dat er een brief voor de zomer 2023 naar de Kamer gaat

ID	Omschrijving	Vindplaats	Stand van zaken
1902	Motie-Van Baarle over in gesprek treden over het verlichten van de armoedeproblematiek onder mbo-studenten	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 659</a>	De afspraken met de MBO raad en Jongeren Organisatie Beroepsonderwijs, Toeslagen en de Belastingdienst worden gepland
1903	Motie-van Rooijen c.s. over de uitvoering van de aangenomen motie over inkomensondersteuning	Kamerstukken I, 2022-2023, 36 200, AR	Nog geen planning bekend
1904	Motie-Wuite c.s. over met een tijdpad komen voor de invoering van een werkelijk sociaal minimum voor Caribisch Nederland	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 IV, nr. 49</a>	Aan onderbouwde scenario's en een kabinetappreciatie met voorgenomen tijdpad zal worden gewerkt, zodra dat in het licht van het onderzoek van de commissie mogelijk is. De commissie zal op 1 maart 2023 van start gaan
1905	Motie-Ceder/Van Baarle over met de SVB mogelijkheden bespreken voor maatwerk bij verblijf in het buitenland	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">34 352, nr. 270</a>	Gesprekken worden voorbereid. Rapportage in samenhang met de rapportage over uitkomsten van de pilot niet-gebruik AIO
1906	Motie-Van Baarle/Ceder over maatwerk binnen de vermogenstoets van de AIO voor gevallen waarin de vermogenstoets leidt tot hardheid in de praktijk	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">34 352, nr. 271</a>	Verkenning wordt voorbereid. Rapportage in samenhang met de rapportage over de uitkomsten van de pilot niet-gebruik AIO
1907	Motie-Palland/Van Kent over bevorderen dat binnen alle arbeidsmarktregio's sociaal ontwikkelbedrijven aanhaken bij RMT's	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">34 352, nr. 273</a>	We gaan na hoeveel sociaal ontwikkelbedrijven bij de RMT's zijn betrokken. Waar nog onvoldoende verbinding is, willen we verbinding tot stand te brengen door goede voorbeelden te delen
1908	Gewijzigde motie-Van Kent over onderzoeken hoe wordt omgegaan met smartengeld binnen de Participatiewet in verband met de inkomens- en vermogenstoets	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">34 352, nr. 275</a>	Planning brief naar de Kamer half augustus 2023
1909	Gewijzigde motie van de leden El Yassini en Van der Molen; De Tweede Kamer verzoekt de regering het tweede project van de Ambachtsacademie na afronding daarvan te evalueren en de Tweede Kamer daarover te informeren	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 VIII, nr. 186</a>	Het tweede project loopt tot eind 2023. De Ambachtsacademie moet daarna een eindverantwoording opleveren, uiterlijk 31 december 2023. Op basis van die eindverantwoording vindt vervolgens de evaluatie plaats
1910	Motie-Oomen-Ruijten c.s. over de economische situatie van kleine ondernemers	Kamerstukken I, 2022-2023, 35 355, J	Motie wordt overgedragen naar EZK
1911	Motie-Ceder over een verkenning naar een eventuele uitbreiding van de pilot toevoeging verzoek toelating Wsnp	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 678</a>	De Minister voor APP heeft afgesproken dat de raad voor de rechtsbijstand dit voorstel eerst zal bespreken met gemeenten
1912	Motie-Van Baarle/Ceder over een oplossing voor de weerslag van de lagere beslagvrije voet voor AOW-gerechtigden op de financiële zelfredzaamheid van ouderen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 681</a>	Nog geen planning bekend
1913	Gewijzigde motie-Van Baarle over de oproep van het tijdelijk noodfonds energie aan bedrijven om een bijdrage te doen actief ondersteunen	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 682</a>	Nog geen planning bekend
1914	Gewijzigde motie-Kat c.s. over de wet zo aanpassen zodat bij substantiële wijzigingen hier eerder en beter op ingespeeld kan worden	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 686</a>	Nog geen planning bekend
1915	Motie-Kathmann c.s. over maatregelen om minderjarigen beter te beschermen tegen "buy now, pay later"-diensten	Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 687</a>	Gesprek met BNPL-partijen wordt momenteel ingepland. Uitkomsten nemen we mee in de voortgangsrapportage in mei 2023

### Afgehandelde toezeggingen

Tabel 138 Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2011-2012

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3145	De mobiliteitsbonussen voor oudere werklozen en arbeidsgehandicapten dient te worden geëvalueerd. Deze toezegging is ook opgenomen in de evaluatie agenda	19-06-2012 Plenaire behandeling wetsvoorstel Wijziging van de Wet financiering sociale verzekeringen in verband met bonussen voor werkgevers voor het in	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">34 352, nr. 257</a> )

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
		dienstnemen en in dienst houden van oudere werknemers en arbeidsgehandicapte werknemers (33 284) Evaluatie mobiliteitsbonussen	

**Tabel 139** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2014-2015

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3295	De staatssecretaris zegt toe haar best te doen om ervoor te zorgen dat de resultaten van het onderzoek naar de prestatieladder sociaal ondernemen meelopen in de evaluatie van de Wet.	24-3-2015 (EK) Plenaire behandeling Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten (33 981)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 10-07-2020 (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">32 637, nr. 426</a> )

**Tabel 140** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2018-2019

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4189	De staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zegt de Kamer toe de voortgangsrapportages over de uitvoering van het pakket maatregelen inzake het ijkpunt voor de bestaanszekerheid voor Caribisch Nederland, die aan de Tweede Kamer zijn toegezegd, ook aan de Eerste Kamer toe te zenden, om te beginnen voor de zomer van 2019. (T02659)	16-10-2018 Mondeling overleg EK over bestaansrecht Caribisch Nederland	Afgehandeld met brief aan de Eerste Kamer en Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 IV, nr. 7</a> )

**Tabel 141** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2019-2020

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3993	De minister gaat in overleg met sociale partners de opties verkennen of het verlagen van werkgeverslasten mensen zou kunnen helpen aan het werk te komen en informeert de Kamer hierover voor de zomer	15-1-2020 AO Arbeidsmarktbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1159</a> )

**Tabel 142** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2020-2021

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4101	De staatssecretaris zegt toe dat de Tweede Kamer per brief wordt geïnformeerd over de clustering Rijksincasso en de deelname daaraan door de Belastingdienst.	10-12-2020 AO Armoede en Schuldenbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">24 515, nr. 643</a> )
4117	Streven is het wetsvoorstel verplichte meldcode in mei 2021 in te dienen bij de Tweede Kamer	Uitgaande brief 03-12-2020 Arbeidsmarktdiscriminatie (Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 544, nr. 1033</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 22-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 673, nr. 9</a> )
4121	Evaluatie pilot webmodule en besluitvorming over invoering webmodule	Uitgaande brief 16-11-2020 Zesde voortgangsbrief werken als zelfstandige (Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">31 311, nr. 236</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-09-2021 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">31 311, nr. 240</a> )
4126	De minister zal in gesprek gaan met online vacatureplatforms	Uitgaande brief 21-01-2021 Verkennend Onderzoek discriminatiemogelijkheden online platforms	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1119</a> )
4129	Met BZK in gesprek over AVG-problematiek bij delen persoonsgegevens werknemers van pensioenfondsen met O&O-fondsen, met het oog op scholing en VWNW en de Kamer hierover schriftelijk te informeren	28-1-2021 TK Plenair debat inzake steunpakketten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
4146	(EK) Delen van informatie over internationale benchmark beleggingskosten	9-3-2021 EK mondeling overleg over toekomst Pensioenstelsel	Afgehandeld met brief aan de Eerste Kamer d.d. 14-07-2021 (Kamerstukken I, 2020-2021, <a href="#">32 043, nr. AR</a> )



ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4147	(EK) In de nadere uitwerking meenemen wat het nieuwe pensioenstelsel betekent voor pensioenopbouw van DGA's	9-3-2021 EK mondeling overleg over toekomst Pensioenstelsel	Afgehandeld met brief aan de Eerste Kamer d.d. 30-03-2022 (Kamerstukken I, 2021-2022, 32 043, nr. BB)
4151	Er zal worden bezien welke verdere maatregelen nodig zijn om de misstanden in de Aziatische horecasector aan te pakken en of de regeling in aangescherpte vorm zou kunnen herleven voor nieuwe aanvragen of definitief komt te vervallen	Uitgaande brief 04-06-2021 Aanpassing van de regeling voor de Aziatische horecasector	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 680, nr. 23</a> )
4153	De Kamer wordt geïnformeerd over de manier waarop na corona de verruimingen om recht te doen aan de nieuwe praktijk van thuiswerken in de fiscale afspraken met buurlanden wordt vormgegeven (bijvoorbeeld worden bepaalde verruimingen permanent gemaakt)	9-6-2021 Commissiedebat Raad WSB (Raad 14/6)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-12-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 834, nr. 54</a> )
4163	De minister heeft toegezegd eind 2021 de tussenrapportage effectmeting WGA-dienstverlening aan de Kamer te sturen	17-6-2021 WGO Jaarverslagen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 02-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">26 448, nr. 686</a> )
4172	Zodra de doorontwikkelagenda voor de Subsidieregeling STAP-budget en de planning daarvan gereed is, wordt deze met uw Kamer gedeeld	29-6-2021 Uitgaande brief Schriftelijk overleg voortgang subsidieregeling STAP-budget	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
4177	Bij de uitwerking van het certificeringsstelsel zal ook worden gekeken naar (de door ABU voorgestelde) 'uitbestedingsverklaring', waarbij een inlenende partij een verklaring bij de jaarrekening moet voegen waarin vermeld wordt met welke uitzenders er samengewerkt wordt, en rol voor de medezeggenschap. De Kamer wordt bij de jaarrapportage Arbeidsmigratie eind 2021 geïnformeerd over dit onderwerp	7-7-2021 Commissiedebat Arbeidsmigratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 92</a> )
4180	Ik zal de komende periode in gesprek gaan met de vertrouwensinspecteurs en alle relevante gremia om na te gaan wat nodig is voor een duurzame en goede implementatie van de meld-, overleg- en aangifteplicht. Het doel is om hernieuwd aandacht geven aan de bewustwording en het kennen van de meld-, en overleg- en aangifteplicht en eventuele handelingsverlegenheid die kan optreden om in contact te treden met de vertrouwensinspecteurs, weg te nemen	2-7-2021 Uitgaande brief Verzamelbrief Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 22-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 478</a> )

**Tabel 143** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2021-2022

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4193	Ten aanzien van (semi-)publieke sectoren zal daarom worden verkend of in deze sectoren op basis van goed opdrachtgeverschap (verdere) afspraken over het werken met en als zelfstandige(n) behulpzaam zijn	20-9-2021 Uitgaande brief Zevende voortgangsbrieff 'werken als zelfstandige'	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 311, nr. 246</a> )
4197	In het tweede kwartaal van 2022 wordt de eerste voortgangsrapportage van het evaluatieonderzoek van de MDIEU opgeleverd	15-11-2021 Uitgaande brief Beantwoording inbreng Schriftelijk overleg onderzoek naar CAO-afspraken RVU ( <a href="#">29 544, nr. 1072</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">25 883, nr. 496</a> )
4200	Ik zal uw Kamer voor de zomer informeren over de stand van zaken van het tweede aanvraagtijdvak voor activiteitenplannen van de MDIEU-regeling	17-11-2021 Uitgaande brief Voortgang Maatwerkregeling Duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden (MDIEU)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">25 883, nr. 496</a> )

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4201	De Tweede Kamer wordt geïnformeerd over de uitkomsten van de uitvoeringstoets van UWW over de reservering van budget voor het aanvragen van STAP via de Werkpleinen ter ondersteuning van minder digitaal vaardige aanvragers	15-10-2021 Uitgaande brief Kabinetsreactie Advies Adviescollege ICT-toetsing programma STAP-budget	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
4202	De Staatssecretaris zegt toe een adviesaanvraag te doen aan de Landsadvocaat waarin hij het vraagstuk voorlegt van de definitie van problematisch gedrag, gekoppeld aan het vraagstuk van toezicht op informele scholing	19-11-2021 Uitgaande brief verzoek afdoening moties	Afgehandeld met brief naar de Tweede Kamer, verzonden door OCW d.d. 18-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 293, nr. 653</a> )
4207	Bij EZK nagaan wat de uitkomsten zijn van het onderzoek van de ACM naar mogelijke prijsafspraken tussen supermarkten ten aanzien van het loon (en de Kamer daarover informeren). Bevindingen bespreken met sociale partners en de Tweede Kamer daarover informeren	30-11-2021 Begrotingsbehandeling SZW 30 november t/m 1 december 2021	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1113</a> )
4209	Waar we dat kunnen moedigen we diversiteit in (pensioen)besturen aan. Thema komt op veel plekken terecht, waar wij dit kunnen aanmoedigen doen wij dat. Ik zeg toe om te kijken of dit punt voldoende in de monitor zit	30-11-2021 Begrotingsbehandeling SZW 30 november t/m 1 december 2021	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043, nr. 592</a> )
4210	Toezegging van Van Ark aan de Eerste Kamer om te komen tot een kwantitatief streefcijfer om kinderarmoede te reduceren (SO EK 09-04-2020, 35 300 IV, nr. G)	13-10-2021 Debat tijdens Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 IV, nr. 7</a> )
4211	Staatssecretaris Knops heeft namens de staatssecretaris van SZW toegezegd om in de verkenning voor de invoering van de dubbele kinderbijslag intensieve zorg in CN ook de mogelijkheid van indicatiestelling door een lokale kinderarts te bezien (schriftelijke antwoorden op Begrotingsdebat KR d.d. 14-10-2021)	13-10-2021 Debat tijdens Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H)	Aan deze toezegging is gestand gedaan en hierover zijn beide Kamers geïnformeerd in de Voortgangsrapportage ijkpunt sociaal minimum op 14-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 IV, nr. 7</a> )
4212	Staatssecretaris Knops heeft namens de staatssecretaris van SZW, de staatssecretaris van EZK en de minister van lenW toegezegd dat de Kamer voor april 2022 een overzicht van het kabinet ontvangt van de verschillende uitkeringen en de huidige financiering van de sociale zekerheid (SZW) en nutsvoorzieningen (EZK en lenW). (schriftelijke antwoorden op Begrotingsdebat KR d.d. 14-10-2021)	13-10-2021 Debat tijdens Begrotingsbehandeling Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H)	Aan deze toezegging is gestand gedaan en hierover zijn beide Kamers geïnformeerd in de Voortgangsrapportage ijkpunt sociaal minimum op 14-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 200 IV, nr. 7</a> )
4214	Het bestuursrechtelijk bestuursverbod komt aan bod in het traject van de verplichte certificering van uitzendbureaus. Het streven is om de uitwerking daarvan medio 2022 gereed te hebben	17-12-2021 Uitgaande brief Jaarrapportage arbeidsmigranten 2021	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 681, nr. 96</a> )
4221	De minister zegt toe aan Daan de Kort (VVD) dat zij met de Minister van BZK het gesprek gaat voeren over het achterblijven van de overheid bij het realiseren van banen in het kader van de banenafpraak, en het belang van ICT hierbij. In een reguliere voortgangsbrief besteedt de Minister aandacht aan de uitkomsten van dit gesprek	23-2-2022 Commissiedebat Participatiewet/Breed offensief	Gesprek met BZK over het uitvoeren van de toezegging heeft voor de zomer plaatsgevonden. De Eerste Kamer en Tweede Kamer zijn hierover geïnformeerd met de brief van 7 juli 2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">34 352, nr. 255</a> ). In deze brief staan de resultaten van de banenafpraak over 2021 en een terugkoppeling over de gesprekken over de toekomst van de banenafpraak. Over de toezegging om hierbij ook het belang van ICT te betrekken is de Tweede Kamer geïnformeerd in de beantwoording van schriftelijke vragen van het lid De Kort aan de minister van BZK (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">2022Z19625</a> )
4224	De minister wil doorspreken met SP en CDA over de toekomst van de Sw-infrastructuur, aan de hand van de initiatiefnota van die twee partijen over deze thematiek ('Aan de slag met sociale ontwikkelbedrijven'). Er wordt gezocht naar een datum voor dit overleg	23-2-2022 Commissiedebat Participatiewet/Breed offensief	Deze afspraak is meerdere keren verplaatst maar met Hilde Palland is er overleg geweest op 2 december 2022. Het initiatief ligt niet ambtelijk bij SZW maar bij de leden Palland en Van Kent. In verband met de afspraak van 2 december 2022 kan deze toezegging worden afgedaan

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4226	Toegezegd aan de Kamer om het CBS te vragen de witte vlek te onderzoeken voor werknemers met een migratieachtergrond (verdieping op huidig onderzoek)	8-2-2022 Uitgaande brief Witte vlek op pensioenbeleid (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043 nr. 573</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043, nr. 592</a> )
4227	Het kabinet zal uw Kamer op de hoogte houden van de voortgang van de opzet van de pilot ontwikkeladviezen in het kader van het Nationaal Groeifonds	25-2-2022 Uitgaande brief Voortgang STAP en diversen (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">30 212, nr. 142</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
4228	Ik verwacht een nieuw Actieplan Arbeidsmarktdiscriminatie voor het zomerreces aan u aan te kunnen bieden	1-3-2022 Uitgaande brief Behandeling wetsvoorstel toezicht gelijke kansen bij werving en selectie en onderzoek en anoniem + bijlage (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 673, nr. 8</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 544, nr. 1119</a> )
4229	Toezegging om de Kamer op een later moment te informeren over de proportionaliteit van de maatregel verplichte gegevensdeling kinderopvangorganisaties. Dit gebeurt op een later moment omdat de maatregel pas op een later moment wordt ingevoerd, in verband met het regelen van een wettelijke grondslag, zoals door de Kamer is verzocht. Daarnaast moet het proces momenteel nader uitgewerkt en neergezet worden. Ook zal gekeken moeten worden of het proces na de inwerkingtreding mogelijk ook nog aanpassingen behoeft in de praktijk	Kamerstukken II 2020-2021, <a href="#">35 574, nr. 10</a>	Afgehandeld met memorie van toelichting Wijziging van enkele belastingwetten en enige andere wetten (Overige fiscale maatregelen 2022) (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">35 928, nr. 3</a> (pagina 8-16))
4231	De minister heeft toegezegd om in de brief over de toekomst van de arbeidsmarkt ook terug te komen op het waarborgen van werknemersrechten en de verplichte AOV voor zelfstandigen	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 92</a> )
4232	De minister van SZW zegt aan lid Den Haan toe dat zij in de aanpak in de praktijk van het actieplan 'Dichterbij dan je denkt' de kansen voor oudere werknemers meeneemt	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1159</a> )
4234	Voor de zomer informeert het kabinet uw Kamer over de uitkomsten van de verkenning over de invulling van deze extra middelen (uit het coalitieakkoord)	8-4-2022 Uitgaande brief Verloop openstelling eerste aanvraagtdvdk STAP-budget	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
4235	Voor de zomer ontvangt uw Kamer een brief die ingaat op het actieplan leren en ontwikkelen van dit kabinet	8-4-2022 Uitgaande brief Verloop openstelling eerste aanvraagtdvdk STAP-budget	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 147</a> )
4236	De Minister SZW zegt toe voor de zomer de Kamer te informeren over het financieel waarborgen van de onderwijsroute	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 29-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 364</a> )
4237	De Minister zegt toe na de zomer de Kamer te informeren over het onderzoek naar de uitvoeringsketen. Dat is naar aanleiding van een vraag van mevrouw Becker	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 377</a> )
4238	De Minister zegt toe voor de zomer de Kamer te informeren over de verdere uitwerking van de toezicht op de inburgering	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 824, nr. 365</a> ) in paragraaf 17 (Uitkomsten van de verkenning naar publiek toezicht)
4239	De minister zegt toe in de zomer te rapporteren over de arbeidsvoorwaarden van NT2 docenten bij de voortgangsbrieven Uitvoering en Inburgering. Dit naar aanleiding van een opmerking van mevrouw Kathmann	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 04-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 824, nr. 365</a> ) in paragraaf 2 (arbeidsvoorwaarden docenten Nt2)
4241	De minister zegt toe na de zomer de Kamer te informeren over de herbezinning op de terminologie rondom integratie. Dat is naar aanleiding van een opmerking van meneer van Baarle	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 378</a> )

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4242	De minister zegt toe de Kamer in het najaar 2022 een rapportage te sturen met eerste inzichten van meetbare resultaten van de Werkagenda VIA. Dat is naar aanleiding van een vraag van mevrouw Becker	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1158</a> )
4245	Na de zomer komt de minister met een wetsvoorstel verhoging WML. (Groenlinks)	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	In de augustusbesluitvorming 2022 heeft het kabinet besloten de in het coalitieakkoord voorgenomen verhoging van het wettelijk minimumloon versneld en geheel door te voeren per 1-1-2023. Daarmee is het genoemde wetsvoorstel dat zag op de verhogingen in 2024/2025 komen te vervallen
4248	De minister zegt toe om navraag te doen bij de minister van BZK over de stand van zaken rond de Berichtenbox en DigiD, de Kamer wordt daarover voor de zomer geïnformeerd	31-3-2022 Commissiedebat Pensioenonderwerpen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043, nr. 592</a> )
4250	De minister zegt toe om in gesprek te gaan met sociale partners over hoe om te gaan met het hoofdzakelijkheidsbeginsel en informeert de Kamer daarover voor de zomer	31-3-2022 Commissiedebat Pensioenonderwerpen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043, nr. 592</a> )
4251	Minister komt na de zomer met een schriftelijke reactie op misstanden in de pakketbranche	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1170</a> )
4257	De minister zegt toe (aan D66) om al snel de eerste ervaringen met het nieuwe stelsel op te halen bij gemeenten	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 20-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824, nr. 380</a> )
4259	De minister neemt koopkrachtplaatjes mee in de brief over de stelselherziening	21-4-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 07-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 446</a> )
4264	De minister gaat samen met de ministers van OCW en VWS in gesprek over de 'plusopvang' (kinderen met een beperking) en informeert de Kamer hierover	21-4-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 467</a> )
4269	De minister informeert de Kamer deze zomer over de herziening van artikel 273f van het Wetboek van Strafrecht	12-5-2022 Commissiedebat Gezond en Veilig werken	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 09-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">28 638, nr. 210</a> )
4273	Minister SZW komt in de volgende monitoringsbrief terug op de (wijzigingen in) aantallen personen in het bbz (light)	12-5-2022 Commissiedebat Coronasteunpakketten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 420, nr. 513</a> )
4274	Minister SZW stuurt een integrale voortgangsrapportage in Q3 samen met Financiën en EZK (impliciet: volgende voortgangsrapportages zijn gebundeld). In het tweede kwartaal sturen Financiën en EZK samen een brief	12-5-2022 Commissiedebat Coronasteunpakketten	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 21-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">35 420, nr. 513</a> )
4277	Na de zomer informeert minister SZW de Kamer over A1-constructies: welke fiscale constructies bestaan er om arbeidsmigranten goedkoper in te zetten dan Nederlandse werknemers, wat is het beeld daarvan	1-6-2022 Commissiedebat Arbeidsmigratie (voortzetting)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 11-01-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 861, nr. 99</a> )
4279	De minister zegt aan het lid Omtzigt toe dat zij met pensioenuitvoerders in gesprek gaat om aandacht te vragen voor de communicatie rond afkoop en de consequenties daarvan voor deelnemers	1-6-2022 Plenaire behandeling Wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met aanpassing van de regeling voor waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en invoering van afkoop klein nettopensioen en nettolijfrente (36 004)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-02-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 043, nr. 600</a> )
4280	De minister zegt aan het lid Maatoug toe om bij de Belastingdienst na te gaan in hoeverre hun dienstverlening voldoende is voorbereid op dit wetsvoorstel	1-6-2022 Plenaire behandeling Wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met aanpassing van	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-02-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 043, nr. 600</a> )

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
		de regeling voor waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en invoering van afkoop klein nettopensioen en nettolijfrente (36 004)	
4284	Er worden aanvullende berekeningen aan DNB gevraagd Commissie Parameters	30-6-2022 Uitgaande brief Commissie Parameters en aanvullende berekeningen (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043</a> , nr. 590)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-09-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">36 067</a> , nr. 14)
4286	Het verbod huisuitzetting bij einde werkcontract voor de gehele uitzendsector doen gelden	5-7-2022 Tweeminutendebat Arbeidsmigratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 26-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 861</a> , nr. 97)
4289	De minister heeft toegezegd terug te komen op vrijstellingen bij Wi2021 voor ISK en vmbo-basis en -kader bij de voortgangsbrief Inburgering	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-08-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824</a> , nr. 369)
4290	De minister heeft toegezegd terug te komen bij de voortgangsbrief Inburgering op de positie van vrouwelijke na-reizigers - als het gaat om arbeidsparticipatie	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 29-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824</a> , nr. 376)
4295	De minister zegt toe met een kort briefje te komen voor de behandeling wetsvoorstel ISK (in de week van 6 september)	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 30-08-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 824</a> , nr. 369)
4296	Naar aanleiding van de opmerking van Kamerlid Palland over hoe te voorkomen dat we te generiek zijn in de maatregelen en hoe we ervoor kunnen zorgen dat het STAP-budget ook benut wordt voor doelgroepen, gericht op de kraptesectoren, zodat het zo kansrijk mogelijk is, zegt de minister toe te kijken hoe we bij het STAP-budget wat meer kunnen focussen op de groepen die het het meeste nodig hebben/al wat langer aan de kant staan	21-6-2022 Mondelinge vraag van het lid Palland (CDA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht 'Jongere razendsnel aan de bak, 'stigma voor wie al meer dan halfjaar zoekt' (Telegraaf.nl, 17 juni 2022)	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012</a> , nr. 147)
4297	In aanvulling daarop ga ik graag in gesprek met de Stichting van de Arbeid en de Pensioenfederatie, om te bezien of er ook een soortgelijk stappenplan gemaakt kan worden om het aantal jongeren in verantwoordingsorganen en belanghebbendenorganen te vergroten	21-11-2021 Uitgaande brief Beantwoording Kamervragen van het lid Beukering-Huijbregts (D66) over het stappenplan 'OR zoekt jonge collega's'	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-07-2022 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">32 043</a> , nr. 592)
4299	Eind deze zomer komt er een sectorbrief krapte arbeidsmarkt kinderopvang	29-6-2022 WGO Jaarverantwoording 2021/ Jaarverslag en Slotwet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 05-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322</a> , nr. 463)
4301	Actieplan Leven Lang Ontwikkelen wordt nu opgezet. Dit wordt na de zomer met de Kamer gedeeld en dan wordt ook ingegaan op de intersectorale inzet	29-6-2022 WGO Jaarverantwoording 2021/ Jaarverslag en Slotwet	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-09-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012</a> , nr. 147)
4306	Ik ben bezig om de best practices uit deze pilot verder binnen de sector te verspreiden. Het doel is om kinderopvangorganisaties en gemeenten te inspireren en stimuleren om samen te kijken naar oplossingen voor het personeelstekort door onbenut arbeidspotentieel in te zetten	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Deze toezegging is naar aanleiding van de nieuwsbrief kinderopvang van donderdag 19 januari 2023 afgehandeld. <a href="https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuwsbrieven/veranderingen-kinderopvang/2023/1-nieuwsbrief-1">https://www.rijksoverheid.nl/actueel/nieuwsbrieven/veranderingen-kinderopvang/2023/1-nieuwsbrief-1</a>
4312	Ik ga met betrokkenen uit de sector kinderopvang in gesprek over de groei van het aantal zzp'ers. De branchepartijen in de kinderopvang hebben een enquête uitgezet bij hun leden, om een beter beeld te ontwikkelen van de inzet van zzp'ers en de mogelijke gevolgen hiervan. Verder ga ik een bijeenkomst organiseren zodat we met de betrokkenen de knelpunten in kaart brengen die ervoor zorgen dat er een (flinke) groei van het aantal zzp'ers plaatsvindt en de gevolgen van de groei zelf bespreken. Daarnaast wil ik graag met de betrokkenen	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 16-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 311</a> , nr. 246)

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	bespreken welke mogelijke oplossingen er zijn voor deze groei, specifiek voor de kinderopvang		
4317	(EK T03367) De Minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zegt de Kamer, naar aanleiding van in een commissiebrede brief gestelde vragen, toe de Kamer, met respect voor de staatsrechtelijke verhoudingen en de positie van de Tweede Kamer, zo goed en vroeg als mogelijk te informeren over het wetsvoorstel en de lagere regelgeving	Uitgaande brief 11-03-2022 Werkschema Wet Toekomst Pensioenen	Het wetsvoorstel toekomst pensioenen is aangenomen d.d. 20-12-2022 in de Tweede Kamer

**Tabel 144** Overzicht van door de bewindspersonen afgehandelde toezeggingen, vergaderjaar 2022-2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4305	De verkenning naar de inzet van beroepskrachten in opleiding als vast gezicht is nog gaande. De uitkomst daarvan hangt samen met het vervolgtraject dat in de zomer is gestart naar aanleiding van de Evaluatie IKK. Ik verwacht de Kamer in het najaar nader over deze mogelijke maatregel te informeren	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 14-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 466</a> )
4310	In het najaar wordt uw Kamer verder geïnformeerd over dit vervolgtraject. Hieronder ga ik alvast nader in op de invulling van spoor 1. In de brief van het najaar zal ik nog concreter aangeven welke aanpassingen op korte termijn genomen kunnen worden binnen spoor 1 en nader ingaan op het vervolg (verdere uitwerking sporen 2 en 3).	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 466</a> )
4315	Ik werk aan het verminderen van de werk- en regeldruk. In het vervolgtraject van de evaluatie IKK worden onbedoelde negatieve effecten van kwaliteitseisen op de werkdruk meegenomen in de mogelijke maatregelen	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 466</a> )
4321	De Minister zegt toe de Tweede Kamer nader te informeren over de arbeidsmarkteffecten bij het invoeren van de doorsneesystematiek met een vlakke premie	Parlementaire agenda 12-09-2022 Voorbereidend WGO Wet Toekomst Pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 30</a> )
4322	De Minister zegt toe om via AmvB een collectieve uitkeringsfase in het solidaire contract mogelijk te maken	Parlementaire agenda 12-09-2022 Voorbereidend WGO Toekomst Pensioenen	Afgehandeld met amendement d.d. 22-12-2022 (Nader gewijzigd amendement van het lid Palland, nr. 137 over een uitkeringscollectief in de solidaire regeling). Amendement is aangenomen bij de wetsbehandeling in Tweede Kamer en maakt daarmee nu onderdeel van het wetsvoorstel Wet toekomst pensioenen
4323	De Minister zegt toe om in lagere regelgeving aanvullende voorwaarden voor de VBA-methode vast te leggen. Onder andere nadere voorschriften aan evenwichtigheid	Parlementaire agenda 12-09-2022 Voorbereidend WGO Wet Toekomst Pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 30</a> )
4324	Minister zegt toe om het artikel van Werker, Bonenkamp en Boeijen te bestuderen en daar op terug te komen	Parlementaire agenda 12-09-2022 Voorbereidend WGO Wet Toekomst Pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 30</a> )
4325	De Minister zegt toe de Kamer een nieuwe berekening met de toepassing van correct projectierendement toe te zenden, naar aanleiding van beantwoording in de nota naar aanleiding van het nader verslag	Parlementaire agenda 12-09-2022 Voorbereidend WGO Wet Toekomst Pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 30</a> )
4326	De minister zegt toe het Implementatieplan programma aanpak Armoede & Schulden voor de begrotingsbehandeling SZW naar de Kamer te zenden	Parlementaire agenda 06-10-2022 Commissiedebat Armoede- en Schuldenbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 654</a> )

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4328	De minister zegt toe dat ze voor de begrotingsbehandeling SZW een brede schuldenbrief stuurt samen met de minister voor Rechtsbescherming over onder andere de Wet Kwaliteit Incassodienstverlening en de schuldhulpverlening	Parlementaire agenda 06-10-2022 Commissiedebat Armoede- en Schuldenbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">24 515, nr. 655</a> )
4329	De minister zegt toe dat ze een Kamerbrief zal sturen over het tijdelijke noodfonds, zo spoedig mogelijk en vóór de begrotingsbehandeling SZW	Parlementaire agenda 06-10-2022 Commissiedebat Armoede- en Schuldenbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2022 (Kamerstukken II 2022-2023, <a href="#">29 023, nr. 360</a> )
4337	Minister zegt toe dat wanneer Wtp wordt aangenomen, met de Tweede Kamer gaat kijken naar het verlengen van de indexatie AMvB	Parlementaire agenda 12-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 23-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 183</a> )
4339	Minister zegt toe om te kijken of het binnen de gegeven korte termijn lukt om op verzoek van Van Kent maatmensen door te rekenen wat hij/zij mist aan opbouw in nieuwe stelsel ten opzichte van oude stelsel wanneer een jaar niet wordt gewerkt	Parlementaire agenda 12-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4340	Minister zegt een brief toe waarin zij nader ingaat op de mogelijkheden en overwegingen bij pensioenfondsen die zouden invaren met een dekkingsgraad tussen de 90% en 100% en wat daarbij in de ogen van de regering een adequate compensatie is	Parlementaire agenda 12-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4341	Het advies van de Raad voor de Rechtspraak over het gevolg van de Wtp op eventuele rechtszaken wordt aan de Kamer toegezonden	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4342	Het voorstel van Omtzigt over de knip waarbij voor jongere deelnemers het nabestaandenpensioen op risicobasis wordt verzekerd en dat bij oudere deelnemers het nabestaandenpensioen wordt gefinancierd uit het opgebouwd pensioenkapitaal dat is opgebouwd, wordt onderzocht	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4343	Uitgezocht wordt of als er geen eenzijdig wijzigingsbeding is bij pensioenfondsen, werknemers bezwaar kunnen maken tegen de nieuwe pensioenregeling van hun pensioenfonds en daarmee het recht hebben om in de huidige pensioenregeling te blijven	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4344	Er wordt een overzicht verstrekt welke partnerpensioendekking er wordt geboden wanneer je in de Wet werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen (WIA), Werkloosheidswet (WW) en Ziektewet zit. Met name het hiaat waarbij geen partnerpensioendekking is, moet hierin zichtbaar worden	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4345	Het hoofdzakelijkheids criterium wordt besproken met sociale partners	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4346	Er wordt contact opgenomen met pensioenfondsen om na te gaan hoe de communicatie moet verlopen als de geschatte overdrachtswaarde bij de transitie en de werkelijke overdrachtswaarde veel van elkaar verschillen. Er zou dan bijvoorbeeld sprake kunnen zijn van tussentijdse communicatie richting deelnemers	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 41</a> )
4347	Bij de Stichting van de Arbeid wordt het volgende gevraagd: om voor het wetgevingsoverleg op 19 oktober te komen met een aanscherping van het huidige aanvalsplan voor de witte vlek, waarbij	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Toekomst wet pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 17-10-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">32 043, nr. 594</a> )

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	duidelijk moet worden welke acties met voorrang kunnen worden opgepakt en wat extra kan worden gedaan en hoe sectoren met opkomende bedrijven en minder organisatiegraad beter gefaciliteerd kunnen worden bij pensioenvraagstukken		
4348	Voor de begrotingsbehandeling een brief te sturen over het STAP-budget. Meer gericht maken en het strenger en strakker maken van de regeling	Parlementaire agenda 29-09-2022 Debat Arbeidsmarktkrapte	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )
4349	Terugkomen op eventuele uitwijkconstructies van uitzendbureaus en het ingroeimodel voor 2024 en 2025 schetsen	Parlementaire agenda 20-10-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 861, nr. 98</a> )
4355	De minister zegt toe om voor de begrotingsbehandeling de seniorenkansensie naar de Kamer toe te sturen (bestaande toezegging) en hierbij de motie van Haga/de Jong over 55-plussers mee te nemen	Parlementaire agenda 20-10-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 24-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 544, nr. 1159</a> )
4359	De minister zegt toe de vraag van het lid Maatoug over de indexatie van het maximumuurtarief schriftelijk te beantwoorden (voor begrotingsbehandeling)	Parlementaire agenda 16-11-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 468</a> )
4360	De minister zegt toe de vraag van het lid Kwint over de vve schriftelijk te beantwoorden (voor begrotingsbehandeling)	Parlementaire agenda 16-11-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 28-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 468</a> )
4361	Technische briefing greenfield	Parlementaire agenda 16-11-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Afgehandeld, Technische briefing heeft 24-01-2023 plaatsgevonden
4368	Dit onderzoek betrek ik bij de uitwerking van het nieuwe financiële stelsel, waarbij het kwaliteitsniveau dan ook een belangrijk uitgangspunt is	Uitgaande brief 15-11-2022 Onderzoeken Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 467</a> )
4369	Samen met het ministerie van OCW blijf ik in overleg met de betrokken partijen om te kijken wat er aanvullend behulpzaam kan zijn om de samenwerking tussen kinderopvang en onderwijs verder te versterken	Uitgaande brief 15-11-2022 Onderzoeken Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 467</a> )
4370	Los van deze periodieke evaluatie zal ik uw Kamer blijven informeren over relevant onderzoek dat ik laat doen op het gebied van kinderopvang	Uitgaande brief 15-11-2022 Onderzoeken Kinderopvang	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 15-11-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">31 322, nr. 467</a> )
4376	Check op mogelijkheid voor verplichte openbaarmaking ABTN door pensioenfondsen	Parlementaire agenda 05-12-2022 WGO Wet toekomst pensioenen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 91</a> )
4380	Informeren als uitspraak rechter gevolgen heeft voor werkwijze aanhouden van betalingen van STAP-budget aan opleiders	Uitgaande brief 28-11-2022 Kamerbrief STAP-budget (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 12-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 49</a> )
4384	Toezegging over het informeren van de Kamer voor de stemmingen van dinsdag over de berekening van de totale compensatielast van het afschaffen van de doorsneesystematiek	Parlementaire agenda 15-12-2022 TK plenaire behandeling Wet toekomst pensioenen re- en dupliek	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 180</a> )
4385	Toezegging over het navraag doen bij de Stichting van de Arbeid over het onderzoek naar pensioenopbouw bij zelfstandigen en de Kamer hierover voor de stemmingen te informeren	Parlementaire agenda 15-12-2022 TK plenaire behandeling Wet toekomst pensioenen re- en dupliek	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 181</a> )
4400	Toezegging over het informeren van de Kamer voor de stemmingen van dinsdag over de berekening van de totale compensatielast van het afschaffen van de doorsneesystematiek	Parlementaire agenda 15-12-2022 TK plenaire behandeling Wet toekomst pensioenen re- en dupliek	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 180</a> )



ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4401	Toezegging over het navraag doen bij de Stichting van de Arbeid over het onderzoek naar pensioenopbouw bij zelfstandigen en de Kamer hierover voor de stemmingen te informeren	Parlementaire agenda 15-12-2022 TK plenaire behandeling Wet toekomst pensioenen re- en dupliek	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 19-12-2022 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067, nr. 181</a> )
4403	De Kamer een planningsbrief toe te sturen met alle zaken die uit de wetsbehandeling van het Wetsvoorstel toekomst pensioenen voortvloeien. De Kamer wordt over twee weken, uiterlijk voor het voorjaarsreces geïnformeerd	Parlementaire agenda 19-01-2023 Commissiedebat Pensioenonderwerpen	Afgehandeld met brief aan de Tweede Kamer d.d. 06-02-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">36 067 nr. 187</a> )

### Lopende toezeggingen

**Tabel 145** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 1996-1997

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3	Kabinetstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie)	Uitgaande brief 29-10-1996 kabinetstandpunt over bekrachtiging van protocol bij ILO-verdrag nr. 81 (Arbeidsinspectie) Kamerstukken II, 1996-1997, <a href="#">25 478, nr. 4</a>	Inmiddels is de klacht van de FNV met betrekking tot onder meer ILO-Conventie 81 door de ILO afgehandeld. De ILO heeft geoordeeld dat Nederland voldoet aan het desbetreffende verdrag. In haar rapport heeft de ILO een aantal aanbevelingen gedaan. Reactie van het kabinet op het ILO-rapport is aan de Tweede Kamer gezonden (Kamerstukken II, <a href="#">29 427, nr. 103</a> ). Er zal dus conform wat eerder is gemeld een kabinetstandpunt worden voorbereid over goedkeuring van het Protocol nr. 81 bij dit Verdrag Nr. 81

**Tabel 146** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2010-2011

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
2382	De Tweede Kamer ontvangt een brief over de beleidsregels UWV inzake de nieuwe weigerings-/intrekkingsgrond, binnen een half jaar nadat het wetsvoorstel door beide Kamers is aanvaard	6-10-2010 Plenaire behandeling Wetsvoorstel Aanpassing Wet arbeid vreemdelingen; introductie van de referent in de Vreemdelingenwet 2000 en verkorting van de wachtermijn voor seizoenswerkers	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023

**Tabel 147** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2013-2014

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
2935	De minister zal de Tweede Kamer informeren over verplichte inschrijving door werkzoekenden bij een uitzendbureau en de mogelijkheid van een uitzendbureau om inschrijving te weigeren	20-3-2014 AO SUWI- onderwerpen	De Tweede Kamer wordt in de brief Stand van de Uitvoering van juli 2023 geïnformeerd
3249	Jaarlijkse rapportage aan het parlement over de premieontwikkeling bij de pensioenfondsen (33.610/33.847)	20-5-2014 Plenaire behandeling Novelle Wet verlaging maximumopbouw- en premie-percentages pensioen en maximering pensioengevend inkomen en het Belastingplan 2014 (33 847) (EK)	Op 24-05-2022 is de jaarlijkse rapportage aan de Eerste Kamer verstuurd (Kamerstukken I, 2021-2022, <a href="#">33 610, nr. T</a> ). Planning: volgende rapportage naar de Eerste Kamer voor de zomer van 2023

**Tabel 148** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2014-2015

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3296	De staatssecretaris zegt toe om als dit aan de orde is te kijken of er, mede in het licht van de noodzaak de effectieve inzet van middelen steeds inzichtelijk te maken,	24-3-2015 (EK) Plenaire behandeling Wet banenafpraak en quotum arbeidsbeperkten (33 981)	De quotumregeling is vanaf 1 januari 2018 voor de overheidswerkgevers geactiveerd. 2018 is een overgangsjaar, omdat het kabinet heeft besloten om over de eventuele quotumtekorten over 2018 geen heffing op te leggen aan de werkgevers die niet de afgesproken aantallen hebben gehaald. Dat betekent dat eind 2020 twee jaren met quotumheffing zijn verstreken. Maar door de plannen om

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	mogelijk extra middelen beschikbaar gesteld kunnen worden voor re-integratie en scholing voor de doelgroep		het systeem van de banenafpraak te vereenvoudigen, is deze toezegging naar alle waarschijnlijkheid niet meer opportuun. Als de uitwerking van het nieuwe systeem duidelijk is en in wetgeving is opgenomen, zal de afhandeling van de toezegging nader worden overwogen. Dit moet ook worden gezien in relatie tot de envelop voor armoede, schulden en de arbeidsmarkt uit het coalitieakkoord. Planning: eind 2023

**Tabel 149** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2015-2016

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3404	De staatssecretaris wil een duurzame oplossing vinden voor de beroepspensioenregelingen. Daarom wil de staatssecretaris in overleg met de pensioensector en sociale partners kijken naar de wijze van verplichtstelling van beroepspensioenfondsen, in het bijzonder in relatie tot beroepsgenoten in loondienst en zelfstandigen, en mede in relatie tot de voorgenomen wijziging van de vormgeving van verplichtstelling van bedrijfstak-pensioenfondsen	Uitgaande brief 10-12-2015 Beantwoording van de Kamervragen van het lid Vermeij over de representativiteit van beroepspensioenfondsen	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind december 2023

**Tabel 150** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2016-2017

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3561	Het kabinet zal nader bestuderen of er aanpassingen nodig zijn om in de mogelijkheid van maatwerk in de governance van het algemeen pensioenfonds voor buitenlandse regelingen tot wasdom te laten komen en, zo ja, wat de effecten daarvan zijn	Uitgaande brief 21-12-2016 Grensoverschrijdende pensioenregelingen	Planning: wordt meegenomen in de evaluatie van het APF (Algemeen Pensioen Fonds), die in het voorjaar 2023 naar de Kamer wordt gestuurd

**Tabel 151** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2017-2018

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3665	De Minister van Algemene Zaken zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Strik (Groen Links), toe het dictum van de gewijzigde motie Strik c.s. over te nemen en maximaal drie jaar na invoering een evaluatie te houden van de effecten van de maatregelen om de arbeidsparticipatie te verbeteren van mensen met een beperking, arbeidsongeschikten en Wajongers op de feitelijke inkomenspositie en de arbeidsparticipatie van deze groepen	Parlementaire agenda 04-12-2017 Algemene Politieke Beschouwingen EK	SZW is met UWV in gesprek over het evalueren van maatregel 3 en maatregel 4 en over de mogelijkheden van onderzoeken. De verwachting is de Kamer hier in juni 2023 over te informeren
3671	Bij de voorziene evaluatie van het wetsvoorstel waardeoverdracht klein pensioen wordt aandacht besteed aan de ervaringen en de zorgen van de deelnemers	7-11-2017 Tweede Kamer Plenaire behandeling Wet overdacht Klein Pensioen	Die evaluatie moet klaar zijn over 4 jaar. De Tweede Kamer wordt uiterlijk 1 juli 2023 geïnformeerd over de evaluatie
3799	De staatssecretaris beziet bij de evaluatie van de Wet IKK welke stappen op basis van de evaluatie moeten worden gezet. Dan ook bezien of en zo ja op welke kwaliteitseisen de Pilots IKK gewenst zijn	Uitgaande brief 08-03-2018 Verzamelbrief Kinderopvang	In de Kamerbrief die op 14 november is verstuurd wordt een beleidsreactie gegeven op de uitkomsten van de evaluatie van de kwaliteitseisen van de Wet IKK (Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang). Hierbij wordt ingegaan op status van het vervolgtraject en wordt kwaliteit in een breder perspectief geplaatst. Verdere visievorming over de kwaliteit van de kinderopvang zal de komende tijd meer invulling krijgen en naar verwachting zal de Tweede Kamer in het voorjaar nader over worden geïnformeerd. Hierbij wordt ook gekeken naar de mogelijkheid van pilots en voor welke kwaliteitseisen deze wenselijk zouden zijn. Mogelijke afspraken over administratieve eisen (bewaarplicht) worden meegenomen in het vervolgtraject

Tabel 152 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2018-2019

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3737	Experimenten individuele leerrekening	20-12-2018 Begrotingsdebat	De experimenten zijn samen met James vormgegeven. Het onderzoek is aanbesteed en wordt inmiddels uitgevoerd door Ecorys
3753	Het kabinet zal een formeel standpunt innemen over de initiatiefwet Wet gelijke beloning vrouwen en mannen van Ploumen (PvdA), Özütok (Groen Links), Jasper van Dijk (SP) en Van Brenk (50Plus)	19-9-2018 Algemeen Politieke Beschouwingen woensdag 19 september en vrijdag 21 september 2018	De behandeling van het wetsvoorstel was op 2 februari 2021 (1 <sup>e</sup> termijn). Afhankelijk van de voortzetting van verdere behandeling komt het kabinet (bewindspersoon SZW) aan het woord. Het voorstel is nog niet geagendeerd
3762	De Minister zegt toe deze wet tot implementatie van de IORP-II richtlijn te evalueren, maar pas in 2022, omdat deze wet pas in 2019 in werking treedt	17-10-2018 Voortzetting Plenaire behandeling Wijziging van de Pensioenwet, de Wet verplichte beroepspensioenregeling en de Wet op het financieel toezicht in verband met de implementatie van Richtlijn 2016/2341/EU van het Europees Parlement en de Raad van 14 december 2016 betreffende de werkzaamheden van en het toezicht op instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBPV's) (PbEU 2016, L 354)) (34 934)	De wet tot implementatie van de IORP-II-richtlijn wordt geëvalueerd. Planning: brief naar Tweede Kamer na de zomer van 2023
3780	Breed extern onderzoek misbruikrisico's bij UWV. De minister heeft tijdens het debat aangekondigd dat SZW en UWV samen hebben besloten een breed extern onderzoek te laten doen naar misbruikrisico's bij het UWV	11-10-2018 Verzoek van het lid Jasper van Dijk (SP) tijdens de RvW van 2 oktober 2018 om een debat naar aanleiding van bericht fraude bij arbeidsmigranten	De algemene resultaten van het 1 <sup>e</sup> onderzoek (misbruikrisico's WW) zijn in de brief Stand van de Uitvoering van december 2019 (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">26 448, nr. 630</a> ) met de Kamer gedeeld. In een technische briefing is de Kamer op 5 maart 2020 geïnformeerd over dit onderzoek en het toepassen van het afwegingskader. In 2020 heeft de doorlichting van de Ziektewet en de Wet WIA plaatsgevonden. Deze doorlichtingen zijn aan de Kamer verzonden als bijlage bij de Stand van de Uitvoering van december 2020 (Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">26 448, nr. 641</a> ). De doorlichting van de WAO is afgerond in 2021 en meegezonden aan de Kamer bij de Stand van de Uitvoering van december 2021 (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">26 448, nr. 6666</a> ). In 2023 wordt mogelijk de IOW nog doorgelicht, afhankelijk van het voortbestaan van de regeling
3785	Capaciteit en herprioritering Handhaving UWV. De minister zal de Tweede Kamer informeren als uit het brede externe onderzoek naar misbruikrisico's blijkt dat er meer capaciteit dan wel een herprioritering van middelen nodig is bij UWV	11-10-2018 Verzoek van het lid Jasper van Dijk (SP) tijdens de RvW van 2 oktober 2018 om een debat naar aanleiding van bericht fraude bij arbeidsmigranten	De besluitvorming UWV/SZW over de beheersmaatregelen WW is afgerond. De besluitvorming over de voorstellen voor de ZW en de WIA is afgerond in december 2022. De Kamer wordt over de uitkomsten hiervan geïnformeerd in de Stand van de Uitvoering zomer 2023. Verder worden naar verwachting in 2023 de gesprekken opgestart over aanvullende beheersmaatregelen voor de WAO, TW, Wajong en WAZO. In bovenstaande trajecten zijn/worden eventuele aanvullende maatregelen ten aanzien van risico's met een landsgrensoverschrijdend karakter niet meegenomen. Gezien de afwijkende en complexe aard als ook de onderlinge samenhang van deze internationale risico's is besloten om besluitvorming hierover afzonderlijk voor alle wetten samen te laten plaatsvinden. Deze besluitvorming wordt naar verwachting in 2023 opgestart en in 2024 afgerond
3817	De staatssecretaris zegt toe om in contact te treden met FNV Vrouw in verband met de jonge moeders met een afstand tot de arbeidsmarkt ten behoeve van een passend werkbezoek	4-12-2018 Stemmingen naar aanleiding van de Begrotingsbehandeling SZW	Er is nog geen planning bekend
3837	De staatssecretaris zegt toe dat op alle mogelijke niveaus en op alle mogelijke manieren er bij de Marokkaanse autoriteiten op aan wordt gedrongen dat zij hun medewerking hervatten. Zodra daar meer over gezegd kan worden, wordt dit met de Kamer gedeeld	6-2-2019 Verzoek van lid De Jong (PVV) tijdens de RvW van 6 maart 2018 om een debat naar aanleiding van bericht «vrij spel voor Turkse fraudeurs» (Telegraaf van 23 februari 2018)	Na overleg met BZ is besloten dat deze toezegging bij SZW ligt. Dus SZW zal de Kamer informeren over de stand van zaken met betrekking tot de medewerking van Marokko aan de uitvoering van vermogensonderzoeken in het buitenland

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
		gecombineerd met het verzoek van het lid Brenk tijdens de RvW van 4 september 2018 om een debat inzake het bericht «Turkije gaat weekend-scholen financieren in Nederland»	
3875	Toezegging om de effecten van het wetsvoorstel voor seizoensgebonden sectoren, waaronder de agrarische sector, onderdeel te laten zijn van de wetsevaluatie. De effecten van de wijzigingen in de berekening van de transitievergoeding op de ontslagkosten van werkgevers zullen ook onderdeel uitmaken van de evaluatie van de WAB	20-5-2019 EK Plenaire behandeling Wet Arbeidsmarkt in Balans (WAB)	In de parlementaire WAB-stukken is aangegeven dat de wet 5 jaar na inwerkingtreding wordt geëvalueerd, dus in 2025. Deze elementen worden meegenomen bij de evaluatie

**Tabel 153** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2019-2020

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
3949	We streven ernaar uw Kamer in de loop van 2020 te informeren over het tijdstip en de wijze waarop met de openbaarmaking van de inspectieresultaten van Arbo en Atw kan worden gestart	2-10-2019 Evaluatie Wet aanpak schijnconstructies (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">34 108, nr. 32</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
3950	Er zal verkend worden in hoeverre het aangewezen is de regelgeving aan te passen zodat een vakbond gegevens kan vorderen over een of meerdere schakels in een keten, zonder dat er sprake is van een machtiging van een werknemers	2-10-2019 Evaluatie Wet aanpak schijnconstructies (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">34 108, nr. 32</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer in de zomer van 2023
3953	Verkenning naar de mogelijkheid persoonsgegevens te verwerken met het oog op niet-verwijtbaarheid	2-10-2019 Evaluatie Wet aanpak schijnconstructies (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">34 108, nr. 32</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer in de zomer van 2023
3960	Tussenevaluatie en eindevaluatie ten behoeve van SLIM-regeling (Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen en specifiek voor de grootbedrijven in de landbouw-, horeca- en recreatiesector) worden gedeeld met de Kamer	11-11-2019 Stimuleren leren en ontwikkelen bij individuen en bedrijven (Kamerstukken II, 2019-2020, <a href="#">30 012, nr. 123</a> )	Planning: er komt een tussenevaluatie in 2023, de eindevaluatie volgt in 2025
3974	De staatssecretaris zegt toe in gesprek te gaan met de schuldeiserscoalitie over het bevorderen van het maatschappelijk verantwoord gedrag van webshops. Deze schuldeiserscoalitie wordt uitgenodigd om de deelnemers aan de brede schuldenaanpak hun aanpak toe te lichten. Daarnaast gaat de staatssecretaris een gesprek organiseren via de aanspreekpunten voor webwinkels over gedragscodes	28-11-2019 Voorzetting Begrotingsbehandeling SZW	Wordt meegenomen in de uitwerking van de maatregel 'Gemakkelijk lenen en uitgeven bemoedigen'. Planning: Eerste kwartaal 2023
4033	De minister zegt toe dat in de eindevaluatie na vijf jaar per route de arbeidsparticipatie van de deelnemers in kaart zal worden gebracht	29-6-2020 WGO Inburgering	De Kamer wordt hierover naar verwachting in 2027 geïnformeerd
4034	De minister zegt toe dat in de evaluatie na drie jaar zal worden gekeken naar het aantal afschalingen of lage inschalingen om te kijken of de prestatiebekostiging een perverse prikkel heeft	29-6-2020 WGO Inburgering	Deze toezegging wordt meegenomen als onderdeel van de evaluatie naar de betaalbaarheid. De evaluatie naar de betaalbaarheid zal drie jaar na inwerkingtreding van het stelsel worden opgeleverd. Daarna zal de Kamer worden geïnformeerd (2025)
4037	De minister zegt toe dat het besluit inburgering en de regeling inburgering, zodra deze gereed zijn, met de Kamer gedeeld worden met de toezegging dat deze gewijzigd kunnen worden als de Kamer dat wil. Als er grote wijzigingen zijn in het stelsel	29-6-2020 WGO Inburgering	Het eerste deel van deze toezegging is afgehandeld met brief verzonden d.d. 21 december 2020 (concept-besluit en concept-regeling) (Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 483, nr. 66</a> ), brief d.d. 1 februari 2021 (naar aanleiding van Tweede Kamer schriftelijke vragen, Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">35 483, nr. 67</a> ), d.d. 3 februari 2021 tijdens een mondelinge behandeling (AO). Het tweede deel van de toezegging is

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	naar aanleiding van de evaluatie na vijf jaar, zal de lagere regelgeving opnieuw aan uw Kamer worden gestuurd		een toezegging op de lange termijn (na evaluatie van nieuwe inburgeringsstelsel). Streefdatum afhandeling eind 2027
4040	De minister zegt toe dat in de evaluatie na drie jaar ook de vraag wordt meegenomen hoe de financiële verdeling uitpakt voor plattelandsgemeenten	29-6-2020 WGO Inburgering	Deze toezegging wordt meegenomen als onderdeel van het onderzoek naar de betaalbaarheid. De evaluatie naar de betaalbaarheid zal drie jaar na inwerkingtreding van het stelsel worden opgeleverd. Daarna zal de Kamer worden geïnformeerd (2025)
4052	Minister heeft toegezegd met Mariette Hamer in gesprek te gaan over het creëren van een positie voor ZZP'ers bij de SER en representatie ZZP in brede zin	17-6-2020 AO ZZP	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4068	In de kabinetsreactie op het advies 'Prikken voor elkaar' van de Commissie Vermeij is ten aanzien van de maatregel 'Voorwaardelijke toegang tot de kinderopvang' aangegeven dat het kabinet deze maatregel en de bijbehorende vraagstukken verder zal uitwerken. Het streven is om uw Kamer in het najaar van 2020 te informeren over de stand van zaken	1-7-2020 Uitgaande brief Verzamelbrief Kinderopvang	De agendering van de brief in de MR is uitgesteld
4086	De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zegt de Kamer, naar aanleiding van een vraag van het lid Van der Linden (FVD), toe bij de eindevaluatie van de NOW-regeling mee te nemen hoeveel geld er is uitgekeerd aan bedrijven die reeds failliet waren verklaard en aan bedrijven die na de uitkering failliet zijn verklaard	6-7-2020 EK Plenaire behandeling 3e incidentele suppletore begroting SZW 2020 inzake noodpakket banen en economie 2.0 (35 473)	Deze toezegging wordt meegenomen in de evaluatie over de NOW die in 2023 wordt opgeleverd

**Tabel 154** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2020-2021

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4088	De staatssecretaris heeft toegezegd om de vraag over wat de stand van zaken is met betrekking tot de medewerking van Marokko aan de uitvoering van vermogensonderzoeken in het buitenland, door te geleiden naar de minister van BZ	3-9-2020 TK Plenaire behandeling Wijziging van de Participatiewet in verband met het uitsluiten van fraudevorderingen bij de vermogenstoets	Na overleg met BZ is besloten dat deze toezegging bij SZW ligt. Dus SZW zal de Kamer informeren over de stand van zaken met betrekking tot de medewerking van Marokko aan de uitvoering van vermogensonderzoeken in het buitenland
4092	De Kamer informeren of en wanneer het onderdeel «compensatie bij bedrijfsbeëindiging wegens ziekte van de werkgever» in werking kan treden	Uitgaande brief 16-10-2020 Regelingen compensatie transitievergoeding (Kamerstukken II, 2020-2021, 34 699, nr. 9)	Planning: brief naar de Tweede Kamer april 2023
4113	De staatssecretaris gaat met de minister van Financiën in gesprek over de olopende betalingsachterstanden bij webwinkels en betreft daarbij het gebruik van algoritmes	10-12-2020 AO Armoede en Schuldenbeleid	Wordt meegenomen in de uitwerking van de maatregel 'Gemakkelijk lenen en uitgeven bemoeilijken'. Planning: Eerste kwartaal 2023
4115	Om te zien of het bieden van een kosteloos ontwikkeladvies doelmatig en effectief is, wordt een evaluatie opgestart. De verwachting is dat in 2021 de eerste resultaten beschikbaar zijn en het eindrapport in 2022 wordt opgeleverd. De uitkomsten van de evaluatie zullen met uw Kamer gedeeld worden	Uitgaande brief 16-11-2020 Aanbiedingsbrief rapport ontwikkeladvies	Planning: brief en eindrapport naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4119	Concreet betekent dit dat de Kamer uiterlijk in 2022 op basis van onderzoek inzicht krijgt in hoeverre het genoemde hoofddoel 'ontwikkeling kind' van het kinderopvangbeleid is gerealiseerd, met hoeveel inzet van middelen dit gepaard is gegaan en welke verbeteringen en besparingen mogelijk zijn	Uitgaande brief 14-09-2020 Evaluatie- en onderzoeksplanning Kinderopvang	De Kamer is op 08-07-2022 (via de brief plan van aanpak periodieke evaluatie kinderopvangbeleid recente onderzoeken en overzichten kinderopvang, (Kamerstukken II, 2021-2022, 31 322, nr. 462) geïnformeerd over planning en opzet van de periodieke evaluatie KO
4125	De minister zal de Kamer per brief informeren over de evaluatie rondom het onderwerp medezeggenschap. In deze brief zal de minister tevens ingaan op de vraag	9-2-2021 TK Stemmingen naar aanleiding van de ingediende moties bij het Nota-overleg Smeulders over Samen de baas: een	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind maart 2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	waar het nog niet goed gaat in de medezeggenschap, waarbij hij het thema veiligheid in brede zin zal meenemen	pleidooi voor meer zeggenschap in de zorg, in het onderwijs en bij de politie	
4138	De staatssecretaris heeft toegezegd om de Eerste Kamer te informeren over de aanvullende vragen over de «vrijheid van vestiging» in relatie tot de Europese Commissie en haar oordeel over de TOZO en de coördinatieverordening	17-11-2020 TK Begrotingsbehandeling SZW 1e termijn Kamer 17 november	De toezegging loopt tot nader order zolang er discussie over is in de Tweede Kamer. De Commissie heeft daarbij gevraagd op de hoogte te blijven van toekomstige ontwikkelingen. Momenteel zijn er geen nieuwe ontwikkelingen
4154	De minister doet navraag naar de ontwikkelingen bij Schiphol rondom het aanvragen van het Europees Globaliseringsfonds en de rol van gemeenten daarbij en informeert de Kamer daarover	9-6-2021 Commissiedebat Raad WSB (Raad 14/6)	De gesprekken met Schiphol en gemeente Haarlemmermeer hebben plaatsgevonden. Planning brief aan Tweede Kamer: 1 <sup>o</sup> kwartaal 2023
4159	De minister van Sociale Zaken zegt toe samen met de gemeenten te bezien hoe meer beschutte werkplekken kunnen worden gecreëerd	17-6-2021 WGO Jaarverslagen	Momenteel wordt besluitvorming voorbereid over: financiering beschut werk, het verdeelmodel beschut werk, een andere financiering van de begeleidingsmiddelen voor beschut werk. De besluitvorming hierover is in Q1 2023 afgerond. Naar verwachting ontvangt de Kamer hier in Q2 van 2023 een Kamerbrief over
4164	De minister of zijn opvolger hebben toegezegd overheidsinstellingen die achterblijven bij de banenafpraak te laten onderzoeken en gaat met collega's in gesprek	17-6-2021 WGO Jaarverslagen	De onderzoeksopzet is met BZK en OCW uitgewerkt. Vervolgens is het onderzoek aanbesteed en is het onderzoek in april 2022 gestart. Planning informeren van Kamer: eind maart 2023
4167	Toezegging dat Tweede Kamer in een brief of rapport wordt geïnformeerd over hoe het gaat met het stimuleren van taal door werkgevers bij arbeidsmigranten	16-6-2021 Plenaire behandeling Wijziging wet arbeid vreemdelingen in verband met het toekomstbestendig maken van de wetgeving op het terrein van arbeidsmigratie (35 680)	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4169	De minister heeft toegezegd dat de wet na 3 jaar zal worden geëvalueerd, dat hierbij ook zal worden gekeken naar de maximale duur van een twv en dat hierbij een onafhankelijke commissie zal worden ingeschakeld	16-6-2021 Plenaire behandeling Wijziging wet arbeid vreemdelingen in verband met het toekomstbestendig maken van de wetgeving op het terrein van arbeidsmigratie (35 680)	Planning: brief naar Tweede Kamer begin 2025
4175	Er zal een (beschouwende) brief naar de Kamer worden gestuurd over de relatie tussen arbeidsmigratie en de verschraling van arbeidsvoorwaarden	7-7-2021 Commissiedebat Arbeidsmigratie	Planning: brief naar Tweede Kamer voor het einde van het jaar 2023
4183	De komende tijd wil ik, samen met VWS en in overleg met OCW, benutten om nader inzicht te krijgen in de ontwikkelingen en de goede voorbeelden op dit gebied	14-9-2020 Uitgaande brief Kamervragen leden Westerveld (GL) en Kwint (SP) over «Private equity in de kinderopvang»	Op 15-11-2022 is een Kamerbrief gestuurd met daarin informatie over twee onderzoeken die zijn uitgezet naar plusopvang en het perspectief van ouders met kinderen met een extra ondersteuningsbehoefte (Kamerstukken II, 2022-2023, 31 322, nr. 467)
4216	De Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid zegt de Eerste Kamer, naar aanleiding van vragen van het lid Van Gurp (GroenLinks), toe de Kamer jaarlijks schriftelijk te informeren over de monitoring van de Wet Inburgering 20.. (T03101)	1-12-2020 EK Plenaire behandeling Wet Inburgering	In de verzamelbrief van 29 september 2022 is opgenomen dat de jaarlijkse monitorrapporten, de tussenevaluatie en de wetsevaluatie ook met de Eerste Kamer worden gedeeld. Het eerste rapport (over 2022) zal eind 2023 worden gepubliceerd

**Tabel 155 Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2021-2022**

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4192	Voor wat betreft het onderwerp meer duidelijkheid over de afbakening tussen arbeidsrelaties, zal op korte termijn nog een onderzoek van SEO aan uw Kamer worden aangeboden waarin meer inzicht wordt gegeven in potentiële criteria (en de samenhang daartussen) voor het beoordelen van de gezagsverhouding tussen werkverschaffer en werkende	20-9-2021 Uitgaande brief Zevende voortgangsbrief 'werken als zelfstandige'	Planning: brief en rapport naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4194	In het kader van het breed maatschappelijk gesprek afgesproken om verder door te spreken over de mogelijkheid van een webmodule voor tussenkomst omdat een webmodule voor tussenkomst waardevol zou kunnen zijn	20-9-2021 Uitgaande brief Zevende voortgangsbrief 'werken als zelfstandige'	Planning: wordt meegenomen in de volgende Voortgangsbrief werken als zelfstandige, voor de zomer 2023 naar de Tweede Kamer
4195	(EK T3288) Het meenemen van diverse onderwerpen in de evaluatie van de Wet Betaald ouderschapsverlof (35.613)	5-10-2021 EK Plenaire behandeling wijziging van de wet arbeid en zorg, de wet flexibel werken en andere wetten in verband met implementatie van Richtlijn (EU) 2019/1158 van het Europees Parlement en de Raad van 20 juni 2019 betreffende het evenwicht tussen werk en privéleven voor ouders en mantelzorgers en tot intrekking van Richtlijn 2010/18/EU van de Raad (PbEU 2019, L 188) (Wet betaald ouderschapsverlof).	Planning: wordt meegenomen in de evaluatie die in januari 2026 naar de Eerste Kamer gaat
4208	De staatssecretaris zegt toe in gesprek te gaan over goed werkgeverschap, en welke instrumenten en/of handvatten daarbij horen. Hierbij worden ook de opvolging van commissie Borstlap en sociale partners betrokken	30-11-2021 Begrotingsbehandeling SZW 2023 30 november t/m 1 december 2021	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4220	De minister zegt toe aan Hilde Palland (CDA) dat zij de commissie, na afstemming met BZK, in het tweede kwartaal informeert over de voorgenomen verdeling van de begeleidingsmiddelen voor de mensen die vallen onder de banenafpraak via het Gemeentefonds. Het CDA had de vraag gesteld of deze middelen niet op basis van realisaties loonkostensubsidie kunnen worden verdeeld	23-2-2022 Commissiedebat Participatiewet/Breed offensief	Reactie loopt mee in een brief over beschut werk in het voorjaar van 2023
4230	Aan PvdA is nog toegezegd dat de ontwikkeling van de jurisprudentie betreffende het belemmeringsverbod nevenarbeid gemonitord wordt en na twee jaar geëvalueerd wordt, waarna de Kamer geïnformeerd wordt	12-4-2022 Plenaire behandeling Implementatie Wet EU-richtlijn 2019/1152 betreffende transparante en voorspelbare arbeidsvoorwaarden (35962)	Planning: brief naar de Kamer mei 2024
4233	De minister heeft toegezegd de Tweede Kamer na de zomer te informeren of er een toename is in eigen risicodragerschap en welke bedrijven dat doen	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Wij hebben aan UWV gevraagd om een analyse te maken. In de analyse wordt bekeken of er een toename is geweest van het eigenrisicodragerschap in de afgelopen vijf jaar. Daarbij hebben wij aan UWV gevraagd of zij in hun analyse een onderscheid kunnen maken tussen kleine, middelgrote en grote bedrijven. De analyse is door UWV naar ons verstuurd. Wij zullen de uitkomsten van de analyse meenemen in een Kamerbrief die in het tweede kwartaal van 2023 naar de Tweede Kamer wordt verstuurd. Daarbij heeft minister van Gennip tijdens het commissiedebat arbeidsongeschiktheid van 7 december jl. toegezegd om met sociale raadslieden in gesprek te gaan over de signalen die zij opvangen over het eigenrisicodragerschap. De Tweede Kamer heeft aangegeven dat deze toezegging ook in de hiervoor genoemde Kamerbrief moet worden meegenomen
4243	De minister zegt toe in 2022 met een voorstel aan de Kamer te komen hoe om te gaan met de 24-weeken eis inclusief effect op sociale premies en uitkeringen. Het eerste deel is naar aanleiding van een vraag van mevrouw Podt en het tweede deel van mevrouw Becker	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Planning: brief naar de Tweede Kamer april 2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4244	De minister zegt toe na de zomer de Kamer te informeren over inburgering na de AOW-leeftijd. Dat is naar aanleiding van een vraag van mevrouw Podt	20-4-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Het streven is deze toezegging mee te nemen in de uitvoeringsbrief van Q2 2023
4246	De minister informeert de Tweede Kamer vlak na de zomer over een onderzoek bij één middelgrote gemeente naar of er verschillen zijn in de betaling tussen mensen die worden ingehuurd en eigen werknemers. (PVV)	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: voorjaar 2023
4252	Minister informeert de Kamer voor de zomer over de uitkomst van gesprekken met de VNG over het signaal van FNV dat bijstandsgerechtigden toestemming moeten vragen voor aanspraak op STAP-budget	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4253	In de evaluatie van het STAP-budget over twee jaar neemt minister het effect op duurzaam werk mee	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2024
4254	In de reactie op het ARK-rapport van de Algemene Rekenkamer over handhaving schijnzelfstandigheid gaat minister ook in op de webmodule onder andere in culturele sector	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: wordt meegenomen in de volgende Voortgangsbrieven werken als zelfstandige, voor de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer
4255	Minister informeert de Tweede Kamer in het voorjaar van 2024 over de resultaten van de pilot waarin wordt bijgehouden hoe we in onze aanbestedingen omgaan met overtreders van arbeidswetten, als het gaat om arbeidsmarktdiscriminatie	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Tweede Kamer in voorjaar 2024
4256	Binnen enkele weken komt de minister met een reactie op het SER-advies over vertegenwoordiging van zelfstandigen in de SER naar de Kamer	13-4-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4258	Daarom wil ik de rol van de verschillende financieringsvormen in de kinderopvang gaan onderzoeken. Daarbij wil ik ook onderzoek doen naar de mogelijke effecten en de voor- en nadelen van bijvoorbeeld een beperking op de financieringsvormen, een winstnormering of regulering van de uurprijs die kinderopvangaanbieders mogen vragen aan ouders. Ik zal dit binnenkort in gang zetten en uw Kamer informeren over de uitkomsten wanneer deze bekend zijn	19-4-2022 Uitgaande brief Kamervragen over private equity in de kinderopvang	Het onderzoek wordt momenteel voorbereid en uitgezet, nog geen planning bekend
4260	Het onderzoek over de financieringsvormen en –stromen komt naar de Kamer en kan worden besproken in het eerste kwartaal van 2023	21-4-2022 Commissiedebat Kinderopvang	De onderzoeken lopen en zullen naar verwachting worden afgerond in Q1 2023. Vervolgens zal een kabinetsreactie met de Tweede Kamer worden gedeeld
4261	De minister kijkt bij de monitoring van kwaliteitseisen extra goed naar de gevolgen van de maatregelen die zijn afgekondigd naar aanleiding van de personeelstekorten en de minister brengt deze kwaliteitseisen in kaart	21-4-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Met de Landelijke Kwaliteitsmonitor (LKK) worden verschillende factoren gemeten en worden voorspellers voor kwaliteit benoemd. In overleg met de onderzoekers zal worden gekeken in hoeverre zij in hun metingen ook de effecten van (maatregelen tegen) personeelstekort kunnen meenemen. Los daarvan, wordt momenteel in kaart gebracht hoe de gevolgen van de verruimde inzetbaarheid van beroepskrachten in opleiding zo goed mogelijk gemeten kan worden. Die maatregel zal gedurende 2023 gemonitord worden
4263	De minister gaat de mogelijkheid en wenselijkheid van een screeningstraject voor een VOG in de kinderopvang en het basisonderwijs onderzoeken	21-4-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Aan screeningsautoriteit Justis, verantwoordelijk voor beoordelen van een VOG-aanvraag, is gevraagd om een impactanalyse uit te voeren. Mede op basis van de reactie van Justis zullen SZW en OCW bespreken of de twee VOG's eventueel geïntegreerd kunnen worden
4267	De minister heeft toegezegd na de zomer een hoofdlijnenvisie gezond en veilig werken aan de Kamer te sturen	12-5-2022 Commissiedebat Gezond en Veilig werken	De Kamer wordt naar nu verwacht in het eerste kwartaal van 2023 geïnformeerd.



ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4271	Bij de kabinetsreactie op het onderzoek naar modernisering van de regels over kinderarbeid gaat de minister in op flitsbezorging door 16-minners	12-5-2022 Commissiedebat Gezond en Veilig werken	Verwacht wordt nu dat de brief in april 2023 uit zal gaan
4275	Na de zomer informeert minister SZW de Kamer over de uitwerking van de motie-Van Weyenberg/Maatoug over een adviescommissie inclusief brede welvaartsbenadering	1-6-2022 Commissiedebat Arbeidsmigratie (voortzetting)	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor het eind van het jaar 2023
4276	Na de zomer informeert minister SZW de Kamer over de uitwerking van het coalitieakkoord als het gaat om circulaire arbeidsmigratie	1-6-2022 Commissiedebat Arbeidsmigratie (voortzetting)	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor het einde van het jaar 2023
4281	De minister zegt aan het lid Smals en aan het lid Goudzwaard toe om bij de evaluatie van de 'Wet waardeoverdracht klein pensioen' mee te nemen in hoeverre afkoop van pensioen na de pensioeningangsdatum ook mogelijk zou moeten zijn	1-6-2022 Plenaire behandeling Wijziging van de Pensioenwet, de Wet inkomstenbelasting 2001 en enige andere wetten in verband met aanpassing van de regeling voor waardeoverdracht en afkoop klein pensioen en invoering van afkoop klein nettopensioen en nettolijsrente (36 004)	Planning: eerste evaluatie uitvoeren en daarna brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4282	Minister heeft op 12 februari 2021 toegezegd meer bekendheid te zullen geven aan de Wet flexibel werken als de situatie na corona weer is genormaliseerd	10-2-2021 Uitgaande brief aanbiedingsbrief met reactie, evaluatie Wet flexibel werken (Kamerstukken II, 2020-2021, <a href="#">29 544, nr. 1041</a> )	Minister Van Gennip heeft deze toezegging herhaald op 28 juni 2022 bij debat over de Wet werken waar je wilt (WWJW) en de toezegging gekoppeld aan de inwerkingtreding van de WWJW. Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4283	Minister Van Gennip heeft toegezegd bij de evaluatie van de Wet werken waar je wilt (WWJW) aandacht te zullen besteden aan de effecten op de verkeersdrukte	28-6-2022 Plenaire behandeling Voorstel van wet van de leden Van Weyenberg en Maatoug tot wijziging van de Wet flexibelwerken in verband met het bevorderen van flexibel werken naar arbeidsplaats (Wet werken waar je wilt) (35 714)	Planning: wordt meegenomen bij de evaluatie van de wet. Brief naar de Tweede Kamer januari 2026
4285	Daarbij wordt altijd gekeken of een verhoging van boetes daadwerkelijk tot minder overtredingen zou leiden. Na de zomer zal ik u over dit onderwerp nader informeren	30-6-2022 Uitgaande brief Tweeminutendebat arbeidsmigratie (Kamerstukken II, 2021-2022, <a href="#">29 861, nr. 81</a> )	Stand van zaken uitvoering motie brief Tweede Kamer d.d. 11-01-2023 (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">29 861, nr. 99</a> ). Planning: afhandeling motie volgt voor de zomer van 2023
4287	De minister van SZW heeft toegezegd in het eerste kwartaal van 2023 de Kamer te informeren bij het monitoren van de Onderwijsroute over het gebruik en de aantallen	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	Staat voor 1 <sup>e</sup> kwartaal 2023 gepland
4288	De minister heeft toegezegd de mogelijkheden te bekijken voor een onderzoek naar weerbaarheid van jongvolwassen tegen ongewenste beïnvloeding en neemt daarbij het onderwerp visitatielessen op Turkse weekendscholen mee	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	De uitwerking van dit onderzoek loopt mee in de agenda Veerkracht en Weerbaarheid. De agenda wordt in Q1 2023 aan de Kamer aangeboden
4291	De minister zegt toe om na de zomer samen met minister APP de reactie te sturen op het rapport van de Ombudsman over onder andere financieel ontzorgen van statushouders en landelijke afspraken met nutsbedrijven	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	De Kamer zal naar verwachting in Q4 2023 worden geïnformeerd
4293	De minister zegt toe dat er een overzicht van best practices uit andere landen gemaakt zal worden, waaronder het Franse voorbeeld omscholing naar techniek, en zal de Kamer voor de begrotingsbehandeling, middels de Voortgangsbrief VIA, hierover informeren	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	De Kamer zal in Q4 2023 worden geïnformeerd

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4294	De minister zegt toe te zullen onderzoeken in hoeverre de niveaus van statushouders ook doorwerken in het soort werk dat zij vinden	6-7-2022 Commissiedebat Inburgering en Integratie	De Kamer zal hierover worden geïnformeerd bij de wetsevaluatie in 2027
4298	We werken aan een convenant voor de aanpak van arbeidsmarktdiscriminatie uit, gericht op het maken van afspraken met brancheorganisaties, sectoren, individuele organisaties, maatschappelijke partijen en belangengroepen. Streven is uw Kamer over de voortgang hiervan voor de behandeling van de SZW-begroting te informeren	14-7-2022 Uitgaande brief Actieplan Arbeidsdiscriminatie (Kamerstukken II, 2021-2022, 29 544, nr. 1119)	Planning: brief naar de Tweede Kamer september 2023
4300	Toevoegen van mensen met een arbeidsbeperking aan het emancipatiebeleid. Naar aanleiding van de oproep van Kamerlid Palland om samen met de coördinerend minister op emancipatiebeleid van gedachten te wisselen over het toevoegen van mensen met een arbeidsbeperking aan het emancipatiebeleid, zegt de minister toe dat zij samen met minister Schouten dit bespreekt met minister Dijkgraaf en dat het ook in de kansenbrief voor senioren terugkomt	21-6-2022 Mondelinge vraag van het lid Palland (CDA) aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over het bericht 'Jongere razendsnel aan de bak, 'stigma voor wie al meer dan halfjaar zoekt' (Telegraaf.nl, 17 juni 2022)	Uiterlijk november 2023 worden er ambtelijk gesprekken opgestart over meer coördinatie op het emancipatiebeleid
4302	Ik ben voornemens om verschillende beleidsregels inzake boeteoplegging uit te breiden. Het doel hiervan is om de NLA in staat te stellen om feitelijk leidinggevenden bij een overtreding van alle arbeidswetten te beboeten. Ik streef ernaar uw Kamer voor de begrotingsbehandeling nader over te informeren over de mogelijkheden voor het effectiever en/of breder in te zetten van dit instrument	14-7-2022 Uitgaande brief Bestrijding recidive bij malafide uitleners	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4318	De Minister van Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zegt de Kamer, naar aanleiding van een commissiebrede brief op initiatief van het lid Van Pareren (Fractie-Nanninga), toe in de monitorrapportage een extra analyse te doen van het garantiebedrag (T03385)	Uitgaande brief van 4 mei 2022 inzake Aanbieding monitor arbeidsparticipatie 2021 en onderzoek kenmerken banenafpraak	Publicatie van de monitorrapportage is verlaat. Streven is deze uiterlijk eind maart 2023 aan beide Kamers aan te bieden
4333	Mevrouw Sahla had het over de roadmap. Die kunnen wij natuurlijk op hoofdlijnen met u delen, maar ik denk wel dat die steeds specifiekere wordt naarmate we verder in de tijd komen. Die zal hier en daar ook aangescherpt of meer gedetailleerd worden. Het is prima om dat in de volgende discussie mee te nemen als we het toch periodiek hierover gaan hebben	Parlementaire agenda 21-04-2022 Commissiedebat Kinderopvang	De brief geeft een beeld van de roadmap op hoofdlijnen. Belangrijke mijlpalen voor de stelselherziening hebben we in kaart gebracht. Deze zal steeds gedetailleerder worden naarmate het stelsel met de uitvoeringsorganisaties en sectorpartijen verder wordt uitgewerkt. Dan zal ook duidelijk worden hoe de planning van het wetgevingstraject eruit gaat zien. Conform de toezegging aan het lid Sahla (D66) zal de Minister van SZW uw Kamer periodiek informeren over de planning
4372	Ik ga nu aan de slag met de uitwerking van de structurele regeling. Ik zal hierover verder in gesprek gaan met onder meer sectorpartijen en toezichtspartijen en zal uw Kamer in het komende jaar verder informeren over de nadere uitwerking van het wetsvoorstel	Uitgaande brief 25-01-2022 Meertalige dagopvang na afloop van het experiment	De brief wordt momenteel opgesteld. Nog geen planning bekend

**Tabel 156** Overzicht van door de bewindspersonen nog af te handelen toezeggingen, vergaderjaar 2022-2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4303	We verkennen breed waar en in welke mate de VE-tekorten precies spelen en de mogelijke oplossingsrichtingen. Zodra we de problematiek en de oplossingen goed in beeld hebben, zullen we uw Kamer hierover informeren	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Dit onderzoek wordt door OCW opgezet, in samenwerking met SZW, directie Kinderopvang

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4304	Om een beter beeld te krijgen van de wachtlijsten en de wachttijden, start ik op korte termijn een nieuw onderzoek hiernaar	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Er loopt momenteel een aanbestedingsprocedure voor dit onderzoek. Naar verwachting zal het onderzoek in Q2 van 2023 starten
4307	De komende periode bekijk ik samen met de sector welke behoeften er zijn voor zij-instroom en modulair opleiden om de kansen en mogelijkheden nog beter te benutten. Mocht een eventueel voorstel budgettaire gevolgen met zich meebrengen, dan moet het in het voorjaar integraal gewogen worden	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Samen met PDV en S&I en DG OEK ontwikkelen wij een loopbaanpad voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt richting pedagogisch medewerker. Dit project zit nog in de verkennende fase
4308	Samen met de brancheorganisaties kijk ik naar de mogelijkheden om zij-instroom in de gastouderopvang te stimuleren, bijvoorbeeld door middel van communicatie en (waar nodig en wenselijk) het wegnemen van eventuele belemmeringen. Hierbij zal ik ook de relatie bezien met de verkenning naar verbetermaatregelen en aangescherpte kwaliteitseisen voor de gastouderopvang, die aan uw Kamer is aangekondigd. Later dit jaar zal ik uw Kamer nader informeren	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	In 2023 zullen wij uw Kamer verder informeren over de stand van zaken van de arbeidsmarktmaatregelen, waaronder de voortgang van het stimuleren van de zij-instroom. Ook zullen wij uw Kamer informeren over verbetermaatregelen en aangescherpte kwaliteitseisen voor de gastouderopvang
4309	Mijn ministerie onderzoekt op dit moment of hierbij knelpunten worden ervaren door Oekraïense ontheemden. Op 7 september organiseert mijn ministerie de bijeenkomst 'Wat werkt voor Oekraïners' over de bemiddeling naar werk voor Oekraïners. Hierbij wordt ook een deelsessie voor de kinderopvang gehouden, om de kansen en uitdagingen voor deze sector te destilleren. Met de uitkomsten gaat mijn ministerie verder aan de slag	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Er vindt nog intern overleg plaats en met de branches over dit onderwerp. Nog geen planning bekend
4311	«GGD GHOR Nederland gaat in september 2022 na of, en zo ja, op welke wijze, de werkwijze verzachtende omstandigheden door GGD'en verschillend wordt toegepast. Indien nodig worden op basis van de uitkomsten vervolgacties ingezet gericht op een optimaal gebruik van de werkwijze verzachtende omstandigheden. Gezien de relatief lange doorlooptijd van inspectieonderzoeken is nog niet zichtbaar hoe vaak gemeenten vervolgens besluiten om wel of niet te handhaven. Ik heb de Inspectie van het Onderwijs (als interbestuurlijk toezichthouder in de kinderopvang) gevraagd om hiernaar onderzoek uit te voeren. De resultaten hiervan worden verwacht in de eerste helft van 2023.»	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	De Tweede Kamer wordt in het eerste halfjaar van 2023 geïnformeerd
4313	In de Kamerbrief Aanpak arbeidsmarktkrapte van 24 juni jl. heb ik aangegeven samen met sociale partners concrete initiatieven te ontplooiën om in kraptesectoren het aantal gewerkte uren te verhogen. Ik wil dan ook samen met hen op korte termijn kijken of in de kinderopvang pilots gestart kunnen worden om praktische belemmeringen weg te nemen en meer uren werken mogelijk te maken	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Nog intern in afstemming. Nog geen planning bekend
4314	Marginale druk: Ik ga kijken naar de opbrengst van meer uren werken. Het moet voor pedagogisch professionals voldoende aantrekkelijk zijn om meer uren te gaan werken. Voltijdsbonus: Het Ministerie van SZW sluit tevens aan bij de verkenningen van het Ministerie van OCW en VWS naar	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	Nog intern in afstemming. Nog geen planning bekend

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	de mogelijkheden tot een financiële prikkel om meer uren werken te stimuleren, zoals een voltijdsbonus		
4316	De verschillen tussen sectoren zorgen soms voor knelpunten in de praktijk. Onder meer de knelpunten rondom combinatiebanen tussen kinderopvang en onderwijs. Samen met het Ministerie van OCW breng ik deze in kaart. Begin 2023 stuur ik deze knelpunten naar uw Kamer, conform de motie Sahla/ Maatoug.	Uitgaande brief 05-09-2022 aanpak personeelstekort in de kinderopvang	De Tweede Kamer wordt uiterlijk 31-03-2023 geïnformeerd
4319	Het kabinet zal uw Kamer informeren voor de zomer van 2023 over private individuele ontwikkelbudgetten in relatie tot uitkomsten van onderzoek dat najaar 2022 wordt verwacht	Uitgaande brief 23-09-2022 Kamerbrief Beleidslijnen Leven Lang Ontwikkelen	Planning: brief naar de Kamer voor de zomer van 2023
4320	De Minister stuurt de AmvB over Commissie Parameters via voorhang naar de Tweede Kamer	Parlementaire agenda 12-09-2022 Voorbereidend WGO Toekomst Pensioenen	Planning: AmvB gaat in voorjaar 2023 naar de Tweede Kamer
4327	De minister (in reactie op vraag DENK) zegt toe dat ze over de resultaten van de pilot AIO van de SVB en UWV omtrent gegevensdeling zal rapporteren. Dit betreft de vraag van lid Van Baarle met betrekking tot de positie van ouderen met een migratieachtergrond. De pilot eindigt voorjaar 2023	Parlementaire agenda 06-10-2022 Commissiedebat Armoede- en Schuldenbeleid	Bezig met concept beantwoording. Planning: april 2023
4330	De minister-president zal met de SER-Voorzitter in gesprek gaan om elementen uit de functionele decentralisatie in het Nederlandse bestel te borgen. Het kabinet (SZW, FL, EZK, AZ) zal hierover voor de begrotingsbehandeling van SZW een brief aan de Kamer sturen	Parlementaire agenda 21-09-2022-22-09-2022 Algemene Politieke Beschouwingen Tweede Kamer	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4331	Indien de Kamer het advies beleidsmatige richtgetallen van de ACVZ, dat rond half november wordt verwacht, agendeert, zal het kabinet er een (voorlopig) stand over innemen	Parlementaire agenda 21-09-2022-22-09-2022 Algemene Politieke Beschouwingen Tweede Kamer	Planning: brief naar de Tweede Kamer april 2023
4332	Het kabinet wordt verzocht om het hebben van een pensioenregeling mee te laten wegen bij aanbestedingsprocedures. Ik laat onderzoeken op welke wijze dat kan. Ik informeer uw Kamer hier uiterlijk aan het eind van het jaar verder over	Uitgaande brief 17-10-2022 Werken zonder pensioenopbouw (Kamerstukken II, 2022-2023, 32 043, nr. 594)	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4334	Het is mijn voornemen na iedere fase over de deelresultaten van de maatschappelijke dialoog te rapporteren aan uw Kamer. De dialoog wordt gevoerd tot eind 2024 en kan daarmee zowel als input dienen voor het lopende kabinetsbeleid als een volgende formatie	Uitgaande brief 14-11-2022 Kamerbrief gendergelijkheid op de arbeidsmarkt (Kamerstukken II, 2022-2023, 29 544, nr. 1156)	Fase 1: mei 2023 – oktober 2023, rapportage naar de Tweede Kamer november 2023; Fase 2: november 2023 – april 2024, rapportage naar de Tweede Kamer mei 2024; Fase 3: mei 2024 – november 2024, rapportage naar de Tweede Kamer: december 2024
4335	In de eerstvolgende evaluatie van de Algemene nabestaandenwet (ANW) wordt meegenomen dat de groep werknemers zonder pensioenopbouw groeit en wordt onderzocht op welke manier en in welke mate zij gedekt zijn voor het nabestaandenrisico	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Wet toekomst pensioenen	De evaluatie moet voor 2028 zijn afgerond. Planning: begin 2028 evaluatie naar de Tweede Kamer
4336	Volgend jaar worden de ervaringen van de RVU en duurzame inzetbaarheid met sociale partners besproken	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Wet toekomst pensioenen	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4338	Minister zegt toe dat de handreiking evenwichtigheid wordt gedeeld met de Tweede Kamer zodra deze gereed is	Parlementaire agenda 10-10-2022 WGO Wet toekomst pensioenen	Planning: brief naar de Tweede Kamer in april 2023
4350	Informeren Kamer in het voorjaar over de uitvoering van de invoeringstoets van het STAP-budget	Parlementaire agenda 20-10-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Tweede Kamer mei 2023

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4351	De uitwerking van hoofdlijnenbrief in het voorjaar 2023 toe te sturen. Daarin wordt ingegaan op het basiscontract	Parlementaire agenda 20-10-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4352	De staatssecretaris van BZK en de minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zullen ten behoeve van de discussie over het ijkpunt sociaal minimum en in het kader van het onderzoek van de onafhankelijke commissie in kaart laten brengen wat de resultaten en/of de te verwachten resultaten zijn van de genomen en te nemen maatregelen om de kosten van levensonderhoud te verlagen en informeren de Kamer daarover. (naar aanleiding van vragen van het lid Kamminga)	Parlementaire agenda 15-11-2022 Commissiedebat Sociaal domein en bestuursakkoorden BES	Aan de samenstelling van en de taakopdracht voor de commissie Sociaal Minimum Caribisch Nederland wordt momenteel gewerkt. De minister voor APP heeft toegezegd de taakopdracht en samenstelling van de commissie in het eerste kwartaal van 2023 met de Kamer delen
4353	De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zal de onafhankelijke commissie die onderzoek gaat doen naar het sociaal minimum Caribisch Nederland vragen om de optie van loonkostensubsidie mee te nemen in haar onderzoek en zal de Kamer informeren of dit meegenomen wordt. (naar aanleiding van vragen van het lid Ceder)(TZ202211-169)	Parlementaire agenda 15-11-2022 Commissiedebat Sociaal domein en bestuursakkoorden BES	Aan de samenstelling van en de taakopdracht voor de commissie Sociaal Minimum Caribisch Nederland wordt momenteel gewerkt. De minister voor APP heeft toegezegd de taakopdracht en samenstelling van de commissie in het eerste kwartaal van 2023 met de Kamer delen
4354	De minister voor Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen zal de taakopdracht en samenstelling van de onafhankelijke commissie die onderzoek gaat doen naar het sociaal minimum Caribisch Nederland met de Kamer delen (TZ202211-172)	Parlementaire agenda 15-11-2022 Commissiedebat Sociaal domein en bestuursakkoorden BES	Nog geen planning bekend
4356	De minister van SZW zegt toe de Kamer te informeren over de voortgang arbeidsmarktinfrastructuur in het voorjaar van 2023 en in het najaar 2023 te informeren over de financiering	Parlementaire agenda 20-10-2022 Commissiedebat Arbeidsmarktbeleid	Planning: brief naar de Kamer juni 2023
4357	Voor de zomer van 2023 zal ik u informeren over de bevindingen van het derde aanvraagtijdvak en over de uitwerking van het extra aanvraagtijdvak waarin ook individuele bedrijven de mogelijkheid krijgen subsidie aan te vragen	Uitgaande brief 24-11-2022 Kamerbrief eerste voortgangsrapportage Maatwerkregeling Duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4358	U ontvangt in 2023 de volgende voortgangsrapportage van SEOR over de tijdelijke Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden (MDIEU)	Uitgaande brief 24-11-2022 Kamerbrief eerste voortgangsrapportage Maatwerkregeling Duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind november 2023
4362	De minister zegt toe de openstaande beleidsvragen uit de brief van 7 oktober jongstleden vóór het zomerreces te beantwoorden	Parlementaire agenda 16-11-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Planning: brief naar de Tweede Kamer vóór einde zomerreces 2023
4363	De minister zegt toe de impactanalyse voor de zomer van 2023 aan de Kamer toe te zenden	Parlementaire agenda 16-11-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Planning: brief naar de Tweede Kamer vóór de zomer van 2023
4364	De minister zegt toe in de volgende voortgangsbrief over de kinderopvang voor de zomer in te gaan op de taaleis en de manier van toetsen. Dat is een toezegging aan het lid Palland	Parlementaire agenda 16-11-2022 Commissiedebat Kinderopvang	Dit wordt meegenomen in de brief waarin de Kamer ook wordt geïnformeerd over meertalige dagopvang. De brief wordt momenteel opgesteld. Planning: juni 2023
4365	(EK) Ik zeg toe om bij de evaluatie van de Wet werken waar je wilt (WWJW) aandacht te zullen besteden aan de relatie met ziekteverzuim	Uitgaande brief 14-11-2022 Initiatiefwetsvoorstel werken waar je wilt	Planning: wordt meegenomen bij de evaluatie van de wet. Brief Eerste Kamer januari 2026
4366	Gezien de raakvlakken met onderwijs en zorg ga ik over de uitkomsten van beide onderzoeken en mogelijke vervolgstappen op korte termijn in gesprek met de minister van Primair en Voortgezet Onderwijs en de staatssecretaris van Volksgezondheid,	Uitgaande brief 15-11-2022 Onderzoeken Kinderopvang	We gaan de gesprekken met VNG, kinderopvangbranche en ouderbelangengroepen en het bewindspersonenoverleg inplannen in Q1-2023 en daarna zullen we de Kamer informeren

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
	Welzijn en Sport. Daarnaast wil ik de onderzoeken bespreken met de kinderopvangbranche, de VNG en ouderbelangengroepen. Ook zal dit worden meegenomen in de werkagenda van VWS, OCW, SZW, met VNG, onderwijs en zorgveld, die als doel heeft de verbinding tussen onderwijs, zorg en kinderopvang te verbeteren. Ik zal uw Kamer – zoals toegezegd tijdens het commissiedebat van 21 april – te zijner tijd informeren over de uitkomsten van de gesprekken		
4367	De resultaten uit dit onderzoek worden meegenomen bij de vormgeving van meertalige dagopvang, waar de Kamers eind 2022 verder over worden geïnformeerd.	Uitgaande brief 15-11-2022 Onderzoeken Kinderopvang	Dit wordt meegenomen in de brief waarin de Kamer ook wordt geïnformeerd over meertalige dagopvang. De brief wordt momenteel opgesteld. Planning: juni 2023
4371	Ik zal uw Kamer in het eerste kwartaal van 2023 een rapportage sturen met de tariefontwikkeling in de sector, op basis van de microdata van Toeslagen	Uitgaande brief 14-12-2022 Beantwoording kamervragen over het bericht 'Kinderopvang fors duurder in 2023, ouders betalen tot 40 procent meer'	De microdata van Toeslagen worden in het eerste kwartaal van 2023 verwacht. Als die door SZW is ontvangen zal een rapportage worden opgesteld
4373	De minister SZW heeft toegezegd de vraag van mevrouw Simons (BIJ1) of er maatregelen getroffen kunnen worden waardoor mensen met een medische urenbeperking tenminste het wettelijk minimumloon per maand verdienen wanneer zij naar vermogen werken, mee te geven aan de onafhankelijke commissie toekomst arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS)	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Vraag is meegegeven. OCTAS komt april 2024 met haar bevindingen
4377	Uitwerken mogelijkheid restitutievariant voor deelnemers die ongewild onverzekerd komen te overlijden. De uitkomsten van dit onderzoek lopen mee in het wetsvoorstel keuzemogelijkheden nabestaandenpensioen	Parlementaire agenda 05-12-2022 WGO Wet toekomst pensioenen (voortzetting)	Planning: brief naar de Tweede Kamer einde van het jaar 2023
4378	Afzonderlijke brief over voortzetting van het STAP-ontwikkeladvies vanaf 2023	Uitgaande brief 28-11-2022 Kamerbrief STAP-budget (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer maart 2023
4379	Nader informeren over fasering van uitvoering maatregelen tegengaan misbruik en oneigenlijk gebruik STAP-budget, in verband met prioritaire doorontwikkeling	Uitgaande brief 28-11-2022 Kamerbrief STAP-budget (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer maart 2023
4381	Informeren over uitkomst en verdere aanpak prijsontwikkelingen van aangeboden opleidingen van STAP-budget	Uitgaande brief 28-11-2022 Kamerbrief STAP-budget (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4382	Informeren over hoe en wanneer STAP-budget gericht kan worden ingezet, op basis van een beoordeling van de uitvoerbaarheid en haalbaarheid door de ketenpartijen en overleg met de relevante departementen	Uitgaande brief 28-11-2022 Kamerbrief STAP-budget (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )	Planning: brief naar de Tweede Kamer voorjaar 2023
4383	Informeren zodra uitvoeringstoetsen over extra inzet van STAP-budget voor maximaal MBO-4 opgeleiden binnen zijn	Uitgaande brief 28-11-2022 Kamerbrief STAP-budget (Kamerstukken II, 2022-2023, <a href="#">30 012, nr. 148</a> )	Planning: brief naar Tweede Kamer maart 2023
4386	De minister zegt toe om de Kamer te informeren over de aanpak kopen op afbetaling en de verantwoordelijkheden daarbij onder jongeren	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Op 24-1-2023 is een set Kamervragen over BNPL aan de Tweede Kamer verstuurd waarin de aanpak en de risico's voor- en bescherming van jongeren zijn toegelicht. Ook is hier aangekondigd dat het kabinet in gesprek gaat met aanbieders van BNPL-betaaldiensten. Dit gesprek wordt op korte termijn ingepland. Terugkoppeling kan in de voortgangsrapportage aanpak GAS in mei

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4387	De minister zegt toe om samen met de minister voor Rechtsbescherming in het tweede kwartaal cijfers op te leveren met betrekking tot schulden als verdienmodel	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	De minister voor Rechtsbescherming heeft aan de Tweede Kamer toegezegd in mei een brief te sturen over het verkopen van vorderingen (gezamenlijk met de minister voor APP)
4388	De minister zegt toe een gesprek aan te gaan met MVWS om te bekijken of er wat meer mogelijk is voor juist de groep wanbetalers ziektekosten die langdurig in de problemen zit	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Gesprek VWS en SZW is geweest. De minister van VWS zal de Kamer voor het zomerreces informeren over het verlagen van de bestuurlijke premie, verdiepend onderzoek naar de werking en effecten en aanvullende maatregelen in het bijzonder het versterken van lokale samenwerking tussen CAK en gemeenten
4389	De minister zegt toe hoe er een match gemaakt kan worden tussen sociaal ontwikkelbedrijven (onderzoek reeds gestart) en het «reguliere» bedrijfsleven	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Werkgevers worden betrokken bij de uitvoering van het onderzoek naar de infrastructuur van sociaal ontwikkelbedrijven. Dit onderzoek is in april afgerond. Na het zomerreces 2023 ontvangt de Tweede Kamer hierover een Kamerbrief. Dan wordt ook stilgestaan bij hoe werkgevers betrokken zijn
4390	Tijdens behandeling begroting SZW (1 december 2022) heeft mw. Kathmann (PvdA) een motie (36 200 XV, nr. 52) ingediend met als dictum: verzoekt de regering om voor de pijler Werk van het Nationaal Programma Rotterdam-Zuid middelen te vinden voor in ieder geval 2023. De minister voor APP heeft naar aanleiding van deze motie toegezegd voor de kerst in gesprek te zullen gaan met Rotterdam-Zuid	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Op 12/1/2023 heeft een gesprek met de gemeente Rotterdam (wethouder Tim Versnel) plaatsgevonden. Conclusie is dat MAPP bereid is het verzoek van Rotterdam te betrekken bij de voorjaarsbesluitvorming
4391	De minister zegt toe de Kamer te informeren over de verdere vormgeving en inrichting van spoor 2 van Participatiewet in Balans, in het eerste kwartaal van 2023	Parlementaire agenda 14-12-2022 Commissiedebat Participatiewet	Planning brief naar de Kamer eind maart 2023
4392	De minister zegt toe via Gemeentenieuws gemeenten te attenderen op de mogelijkheid om op individueel niveau te kunnen afwijken van de norm betreffende giften aan mensen in de Participatiewet, in de editie van december 2022 of indien dit niet lukt de daarop volgende editie.	Parlementaire agenda 14-12-2022 Commissiedebat Participatiewet	Nog geen planning bekend
4393	De minister zegt toe in januari 2023 schriftelijk terug te komen op de vragen van de heren Ceder en Van Baarle over mantelzorg en maatwerk mogelijkheden in het kader van de uitvoering van de AIO door de SVB	Parlementaire agenda 14-12-2022 Commissiedebat Participatiewet	Nog geen planning bekend
4394	De minister zegt toe de modelverordening jobcoaches die wordt opgesteld door de VNG naar de Kamer te sturen, zodra zij deze van de VNG ontvangt, maar in ieder geval voor 1 juli 2023	Parlementaire agenda 14-12-2022 Commissiedebat Participatiewet	Planning brief naar de Tweede Kamer eind juni 2023
4395	De minister zegt toe de berekeningen van het vrijlatingspercentage voor mensen die arbeidsinkomsten hebben naast hun bijstandsuitkering naar de Kamer te sturen, in het eerste kwartaal van 2023	Parlementaire agenda 14-12-2022 Commissiedebat Participatiewet	Planning: brief naar de Tweede Kamer eind maart 2023
4396	Er wordt tussen SZW, OCW, VWS een gezamenlijk werkprogramma gestart rondom het werken met en als zelfstandigen waarbij gezamenlijk knelpunten rond en instrumenten voor effectief beleid worden geïnventariseerd. Ook de inzet van de webmodule is onderdeel van dit werkprogramma. De Tweede Kamer wordt hierover geïnformeerd	Uitgaande brief 16-12-2022 Voortgangsbrief werken met en als zelfstandige(n) (Kamerstukken II, 2022-2023, 31 311, nr. 246)	Stand van zaken uitvoering toezegging volgt in de volgende Voortgangsbrief werken als zelfstandige. Planning voor de zomer van 2023. Afhandeling van de toezegging einde van het jaar 2024
4397	We hebben binnenkort een veel groter gesprek om juist over die zelfstandigheid en de zzp'ers in semipublieke sectoren te spreken. Ik zeg toe om uit te zoeken hoe wij de webmodule in de zorgsector hebben ingezet	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Planning: wordt meegenomen in de volgende Voortgangsbrief werken als zelfstandige, voor de zomer van 2023 naar de Tweede Kamer

ID	Omschrijving	Datum/Vindplaats	Stand van zaken
4398	Het is heel moeilijk als je in zo'n rouwperiode ook te maken krijgt met financiële onzekerheden. U heeft een lange lijst aan ons overhandigd. Ik wil graag toezeggen dat we naar die voorbeelden gaan kijken en u voor de zomer over de uitkomst informeren	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4399	Ik wil de Kamer prima informeren over wat de aanpak gaat zijn over de maatschappelijke dialoog gendergelijkheid. Het gaat in drie fases. Het idee is om bij elke fase natuurlijk niet alleen u, maar ook de maatschappij te betrekken	Parlementaire agenda 01-12-2022 Tweede termijn Begrotingsbehandeling SZW	Planning: brief naar de Tweede kamer voor het einde van het jaar 2023
4402	De Kamer te informeren over de gesprekken die gevoerd worden met sociale partners over de regeling vervroegd uittreden en duurzame inzetbaarheid. In de planningsbrief wordt ingegaan op de termijnen	Parlementaire agenda 19-01-2023 Commissiedebat Pensioenonderwerpen	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer van 2023
4404	De Kamer informeren over de meest actuele cijfers over de diversiteit binnen pensioenfondsbesturen vanuit de code pensioenfondsen, en daarbij ook de resultaten uit de gesprekken die de Pensioenfederatie met organisaties heeft gevoerd die niet divers zijn samengesteld. Verwachting is dat dit aan het begin van het tweede kwartaal kan, afhankelijk van wanneer de meest actuele cijfers beschikbaar zijn	Parlementaire agenda 19-01-2023 Commissiedebat Pensioenonderwerpen	Planning: brief naar de Tweede Kamer in mei 2023
4405	De maximum uurprijzen voor 2023 voor de dagopvang en de buitenschoolse opvang zullen in totaal geïndexeerd worden met 6,54% (deze worden € 9,06 en € 7,79) en de maximum uurprijs voor de gastouderopvang met 4,29% (wordt € 6,80)	Uitgaande brief 13-12-2022 Reactie op verzoek Regeling van Werkzaamheden 6 december jl. inzake compensatie in 2023 voor de gestegen kosten kinderopvang	Samen met de dienst Toeslagen wordt verkend op welke termijn het mogelijk is om deze wijziging voor 2023, met terugwerkende kracht, door te voeren
4406	In de zomer zal de minister de rapportage van het onderzoek naar het niet-gebruik van geboorteverlof aan de Tweede Kamer aanbieden	Parlementaire agenda 26-01-2023 Commissiedebat Arbeid en Zorg	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer 2023
4407	Voor of in de zomer zal de minister de Tweede Kamer informeren over de vereenvoudigingsmogelijkheden van de Wazo voor zover het administratieve aspecten of aspecten zonder financiële gevolgen betreft	Parlementaire agenda 26-01-2023 Commissiedebat Arbeid en Zorg	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer 2023
4408	Na de zomer zal de minister de Tweede Kamer informeren over vereenvoudigingsmogelijkheden in de Wazo die leiden tot een stelselherziening of die financiële impact hebben	Parlementaire agenda 26-01-2023 Commissiedebat Arbeid en Zorg	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer 2023
4409	In de zomer zal de minister de rapportage van het onderzoek naar gezinsbeleid in ons omringende landen aanbieden	Parlementaire agenda 26-01-2023 Commissiedebat Arbeid en Zorg	Planning: brief naar de Tweede Kamer voor de zomer 2023
4410	Ik ben voornemens om de nota van wijziging wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding na de zomer van 2023 naar uw Kamer toe te sturen, eventuele wijzigingen voor het wetsvoorstel pensioenverdeling bij scheiding als gevolg van de Wet toekomst pensioenen zullen daarin ook worden meegenomen	Uitgaande brief 06-02-2023 Diverse Pensioenonderwerpen	Planning: brief naar de Tweede Kamer na de zomer van 2023
4411	(EK) De minister deed de toezegging om de mogelijkheden van toeslagen voor parttimers die meer uren draaien dan het afgesproken deeltijd dienstverband te onderzoeken	Parlementaire agenda 07-02-2023 EK plenaire behandeling wetsvoorstel 'Initiatiefvoorstel-Kathmann en Maatoug Wet invoering minimumuurloon'	Planning: brief naar de Tweede Kamer oktober 2023



### Bijlage 3: Afgerond evaluatie- en overig onderzoek

Thema 1: Gezonde en veilige arbeidsomstandigheden						
Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)	
Evaluatie Programma preventie beroepsziekten	Ex-post evaluatie	2023 <sup>1</sup>	Lopend		1	
Tussenevaluatie Meerjarenprogramma Risico-Inventarisatie & Evaluatie (RI&E)	Tussenevaluatie	2022	Afgerond	De onderzoekers concluderen dat het meerjarenprogramma RI&E een stevig fundament kent om de naleving van de RI&E te vergroten. De inhoudelijke aanpak is samenhangend en volledig, en de drie programmalijnen adresseren de aspecten die relevant zijn voor verbetering van de naleving. De effectiviteit van het meerjarenprogramma kan echter nog niet worden beoordeeld, omdat hierover nog onvoldoende gegevens beschikbaar zijn. Aandachtspunten hebben betrekking op de gekozen fasering en het perspectief van de werknemer dat nadrukkelijker naar voren kan komen.	1	

<sup>1</sup> Het programma preventie beroepsziekten is verlengd tot en met 31 december 2022. Om ook de laatste activiteiten vanuit het programma te kunnen evalueren, is de startdatum van de evaluatie naar achteren verschoven. Naar verwachting wordt de evaluatie programma preventie beroepsziekten in de eerste helft van 2023 opgeleverd en openbaar gemaakt.

Thema 2: Leven lang ontwikkelen <sup>1</sup>						
Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)	
<sup>1</sup> Voor dit thema zijn er geen onderzoeken met een geplande afronding in 2022 of eerder.						

Thema 3: Inclusieve arbeidsmarkt						
Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)	
Evaluatie loonkostenvoordelen	Ex-post evaluatie	2021	Afgerond	De evaluatie geeft een gemengd beeld over de doeltreffendheid van de loonkostenvoordelen. Uit de evaluatie blijkt dat de loonkostenvoordelen ervoor zorgen dat werkgevers hun werknemers uit de doelgroepen langer in dienst houden. Tegelijkertijd laat de evaluatie ook zien dat het LKV ouderen geen significant effect heeft op de werkgelegenheid van de doelgroep. Voor andere loonkostenvoordelen kon een dergelijke inschatting niet worden gemaakt. De onderzoekers bevelen aan het LKV ouderen gericht te maken. Ten slotte laat het onderzoek zien dat de maximale duur van drie jaar logisch is.	1	

Thema 4: Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden						
Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)	
Nulmeting Compensatie transitievergoeding bij bedrijfsbeëindiging	Nulmeting	2023 <sup>1</sup>	Lopend		1	
Evaluatie Meldingsplicht Wet Arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie (WagwEU)	Ex-post evaluatie	2022	Afgerond	Uit de evaluatie Meldingsplicht WagwEU 1 komt naar voren dat het noodzakelijk is om de bekendheid van de meldingsplicht te verbeteren om naleving te verhogen. Verder toont de evaluatie aan dat de datakwaliteit van de meldingen zelf een knelpunt is. Dit belemmert het gebruik		

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				van de meldingsgegevens voor inspectiediensten. Naar aanleiding van het onderzoek worden verschillende concrete acties uitgevoerd, die staan beschreven in de brief waarmee het rapport aan de Tweede Kamer is aangeboden.	
Evaluatie maatregelen uitvoering tewerkstellingsvergunning (TWV) Saba	Ex-post evaluatie	2022 <sup>2</sup>	Afgerond	In de eerste tussenevaluatie over de maatregelen om het TWV-proces op Saba te verbeteren is geconcludeerd dat de afspraken tot verbetering hebben geleid. Aanvullend daarop is in de eindevaluatie geconstateerd dat er nog steeds signalen zijn dat het totale proces van afhandeling van de TWV-aanvragen en verblijfsvergunning te lang duurt en dat tegelijkertijd niet duidelijk is waar in de keten het proces vertraging oploopt. Daarom is afgesproken dat er met betrokken ketenpartners een aantal casussen worden geanalyseerd en dat er suggesties komen voor functies die toegevoegd kunnen worden aan de lijst met uitzonderingen op de verplichte wachttijd van vijf weken voordat de aanvraag voor een TWV in behandeling wordt genomen. Bij voldoende onderbouwing zullen de betreffende beleidsregels hierop worden aangepast.	1
Inventariseren onderliggende problemen bij niet effectueren arbeidsrechten door werknemers <sup>3</sup>	Overig onderzoek	2022	Afgerond	Uit het onderzoek blijkt dat 35% van de ondervraagde werknemers een arbeidsconflict heeft ervaren in de afgelopen 5 jaar. Een groot deel (83%) van de werknemers onderneemt actie om het conflict op te lossen, bijvoorbeeld door in gesprek te gaan met hun werkgever, op zoek te gaan naar informatie, of ook professionele ondersteuning te zoeken en een formele procedure te starten. Dit gaat vaak goed, maar er worden ook knelpunten ervaren. Deze komen vaker voor bij werkenden in een kwetsbaardere positie. De onderzoekers concluderen dat het belangrijk is dat formele stappen passen bij de aard en impact van het conflict. Daarnaast is het belangrijk de kennisdiscrepancie tussen rechtzoekende en werkgever te verkleinen bij het gesprek.	1

1 Door vertraging in de uitvoering van de Nulmeting Compensatie transitievergoeding bij bedrijfsbeëindiging is de oplevering uitgesteld naar 2023.

2 De evaluatie maatregelen uitvoering TWV Saba betrof een informele evaluatie op ambtelijk niveau waarvan geen rapport is opgesteld. In bijlage 1 van de Kamerbrief Voortgangsrapportage ijkpunt sociaal minimum Caribisch Nederland 2022 (d.d. 14-10-2022) wordt verslag gedaan van de uitkomsten van de evaluatie.

3 Dit onderzoek is opgenomen op de SEA in de begroting 2023 onder thema 3: Arbeidsverhoudingen en arbeidsvoorwaarden.

## Thema 5: Arbeid, zorg en ontwikkeling van het kind / tegemoetkoming ouders / kinderopvang

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Evaluatie Wet Invoering Geboorteverlof (WIEG)	Effectevaluatie	2022	Afgerond	De evaluatie Wet Invoering Geboorteverlof (WIEG) geeft een eerste beeld van het gebruik van het aanvullend geboorteverlof ruim een jaar na de invoering. Uit het rapport blijkt dat bijna driekwart (74%) van de partners gebruik maakt van het aanvullend geboorteverlof. Een veelgenoemde reden voor de opname van het verlof is om meer tijd met het kind door te brengen. Van degenen die geen aanvullend geboorteverlof opnamen, gaf	6

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				bijna de helft aan dat zij het aanvullend geboorteverlof niet nodig hadden. Hiernaast gaf ruim 40% van deze groep aan dat zij wel gebruik van geboorteverlof hadden willen maken, maar dat dit voor hen (vanwege financiële redenen) niet mogelijk was. De evaluatie vormt geen aanleiding tot wijziging van de WIEG.	
Effectonderzoek toezicht en handhaving kinderopvang <sup>1</sup>	Ex-post evaluatie	2022	Afgerond	Vanwege een te lage respons op de enquête bleek het helaas niet goed mogelijk om de effectiviteit en doelmatigheid van toezicht en handhaving in de kinderopvang te bepalen. Hoewel het rapport niet de vooraf gewenste mate van duidelijkheid verschaft, geeft het een nuttig inzicht in ervaringen van betrokkenen in het stelsel. Ook beschrijft het rapport kwantitatieve relaties tussen onder meer gemeentekennmerken en de mate van naleving. De onderzoekers concluderen dat het stelsel van toezicht en handhaving over het algemeen functioneert. Na herstel aanbod door de GGD en/of handhavingsacties door de gemeenten worden de meeste tekortkomingen opgelost. Recidive – herhaalde vergelijkbare overtredingen – komt voor bij 8% van de locaties waar een overtreding is geconstateerd. De onderzoekers zien ook ruimte voor verbeteringen en doen hiervoor verschillende voorstellen.	7
Programma Kwaliteit kinderopvang	Overig onderzoek	2022	Afgerond	De evaluatie van het programma Kwaliteit kinderopvang kijkt terug op de programmering, de werkwijze en de verspreiding en impact van resultaten van het programma. Het programma heeft geleid tot een grote diversiteit aan resultaten die inspirerend zijn voor de kinderopvang en bijdragen aan de professionalisering. De kennisverspreiding van de resultaten op grotere schaal zou kunnen verbeterd door een centrale plek waar kennis verzameld wordt. Verder is geconcludeerd dat het onderzoeksveld kinderopvang divers en complex is: er zijn veel partijen betrokken (kinderopvangorganisaties, medewerkers, kinderen, ouders, scholen, gemeenten, consultatiebureaus), de praktijk is minder gewend aan het doen van onderzoek (anders dan bij onderwijs) en er is door personeelskrapte en werkdruk weinig ruimte voor het toepassen van nieuwe kennis. Het verdient daarom aanbeveling dat een toekomstig programma de complexiteit van het onderzoeksveld erkent en stimuleert dat alle relevante partijen op een goede manier betrokken zijn bij de ontwikkeling en implementatie van kennis.	7
Monitor Bestuurlijke afspraken bereik peuters en inspanning gemeenten	Monitoring	2022	Afgerond	De monitor biedt geen directe aanleiding om de gemeentelijke peutermiddelen op een andere manier in te richten. Vrijwel alle gemeenten in Nederland hebben een gesubsidieerd aanbod voor peuters zonder toeslag-aanspraak, die niet onder andere gemeentelijke programma's	7

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				vallen (voorschoolse educatie, sociaal-medische indicatie). Dat aanbod varieert en is gestegen van circa 5 naar circa 8 uur per week gedurende circa 40 weken per jaar. Uit de inventarisatie van Jeugdgezondheidszorg (consultatiebureaus) blijkt dat in 2021 10,8% van alle peuters geen gebruik maakt van een voorschoolse voorziening. Dit is vergelijkbaar met de resultaten uit 2019, maar is een substantiële verbetering ten opzichte van de eerste meting in 2017 (13,6%). Ten aanzien van het non-bereik is gevraagd naar de redenen van ouders om geen gebruik maken van formele kinderopvang, dit is vooral vanwege 'principe/geen belangstelling' en 'overige redenen'.	
Experiment meertalige dagopvang en meertalig peuterspeelzaalwerk	Experiment	2022	Afgerond	De belangrijkste bevinding van het experiment is dat er geen negatieve effecten gevonden zijn van het meertalige (Engelse) taalaanbod op de ontwikkeling van de Nederlandse taal. De taalvaardigheid van kinderen neemt toe in beide aangeboden talen. In geen enkel geval hing meer aanbod in de ene taal samen met een minder sterke groei in de andere taal. Het taalaanbod op de opvang doet ertoe, maar speelt bij de taalontwikkeling van het jonge kind een minder grote rol dan het taalaanbod thuis. De onderzoekers bevelen aan om meertalige dagopvang wettelijk mogelijk te maken.	7
Kostprijsonderzoek Kinderopvang Caribisch Nederland	Kostprijsonderzoek	2023 <sup>2</sup>	Lopend		7

1 Dit onderzoek is opgenomen op de SEA in de begroting 2023 onder thema 4: arbeid, zorg en de ontwikkeling van het kind.

2 Het kostprijsonderzoek Kinderopvang Caribisch Nederland bestaat uit 3 fasen. Fase 1 en fase 2 zijn afgerond. Omdat het streven is om met de uitkomsten van het onderzoek zo dicht mogelijk bij de inwerkingtreding van het wetsvoorstel kinderopvang BES aan te sluiten, vindt de uitvoering van fase 3 in 2023 plaats.

## Thema 6: Oudedagsvoorziening

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Monitor AOW-leeftijdverhoging <sup>1</sup>	Monitoring	2022 <sup>2</sup>	Afgerond	Het onderzoek bevestigt dat de verhoging van de AOW-leeftijd leidt tot een stijging van de arbeidsparticipatie van ouderen. Tegelijkertijd wordt er geen toename geobserveerd in het percentage mensen dat een uitkering ontvangt en heeft de verhoging van de AOW-leeftijd geen significant effect op de gezondheid van mensen. Deze uitkomsten komen overeen met de bevindingen uit een eerder onderzoek van het RIVM dat laat zien dat de gezondheid van ouderen redelijk stabiel is en op de lange termijn zelfs nog iets kan verbeteren.	8
Omvang witte vlek op pensioengebied	Overig onderzoek	2022	Afgerond	Werknemers die geen pensioenaanspraken opbouwen in de tweede pijler worden in dit onderzoek van CBS als <i>witte werknemers</i> aangeduid, de zogenoemde witte vlek. De omvang van de witte vlek is in 2019 ongeveer gelijk aan de omvang in 2016, namelijk om en nabij de 13%. De sociale partners en het kabinet hebben afgesproken om het aantal werknemers dat geen pensioen opbouwt in de tweede	8

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				pijler te halveren. Hiertoe dienen de genoemde partijen de acties uit het aangescherpte aanvalsplan verder op te pakken, te stimuleren en te implementeren. Met de cijfers van het CBS wordt de ontwikkeling van het aantal werknemers dat (geen) pensioen opbouwt in de tweede pijler gemonitord.	

1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

2 De monitor wordt jaarlijks rond december afgerond en in het eerste kwartaal van jaar t + 1 openbaar gemaakt en naar de Tweede Kamer verstuurd. De derde editie van de monitor is in december 2021 afgerond en in Q1 2022 naar de Tweede Kamer gestuurd. De vierde editie zal in Q1 2023 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

### Thema 7: Gezond naar pensioen

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Monitor AOW-leeftijdshoogte <sup>1</sup>	Monitoring	2022 <sup>2</sup>	Afgerond	Zie thema 6	8

1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

2 De monitor wordt jaarlijks rond december afgerond en in het eerste kwartaal van jaar t + 1 openbaar gemaakt en naar de Tweede Kamer verstuurd. De derde editie van de monitor is in december 2021 afgerond en in Q1 2022 naar de Tweede Kamer gestuurd. De vierde editie zal in Q1 2023 naar de Tweede Kamer worden gestuurd.

### Thema 8: Armoede en schulden

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Huishoudens in de rode cijfers: schuldenproblematiek in beeld sinds corona	Monitoring	2021	Afgerond	Het aandeel particuliere huishoudens in Nederland dat te maken heeft met geregistreerde problematische schulden is in de periode tussen 1 januari 2018 en 1 januari 2021 afgenomen van respectievelijk 8,3% (650 700 huishoudens) naar 7,4% (599 160 huishoudens). Ook tijdens de periode 1 januari 2020 – 1 januari 2021, die grotendeels samenviel met de eerste periode van de coronacrisis, is een lichte daling in het aandeel huishoudens met problematische schulden te zien (van 7,9% naar 7,4%).	2
Evaluatie intensivering armoede- en schuldenaanpak <sup>1</sup>	Ex-post onderzoek	2023 <sup>2</sup>	Lopend		2
Evaluatie Besluit breed moratorium Wet gemeentelijke schuldhulpverlening	Ex-post onderzoek	2022	Afgerond	Het instrument wordt zeer beperkt ingezet, als laatste redmiddel. De huidige invulling sluit niet goed aan bij de praktijk van mensen met problematische schulden en de wensen van het werkveld, omdat er aan erg strikte voorwaarden voldaan moet worden. Ook zijn specifieke kenmerken van het instrument in de praktijk niet passend. Er is echter wel duidelijk behoefte aan een wettelijk instrument. De wens vanuit het werkveld is wel dat het instrument eenvoudig toepasbaar is. Hierbij blijkt dat een dergelijk instrument het beste kan aansluiten bij de Faillissementswet, en hierbij is het advies om hem zoveel mogelijk aan te laten sluiten bij het onder deze wet ondergebrachte Wet Homologatie Onderhands Akkoord (WHOA).	2

1 Dit onderzoek is op de SEA in de begroting 2023 opgenomen onder thema 6: Armoede en schulden en onder thema 14: Corona.

2 De evaluatie is afgerond, maar omdat de eindbespreking met de klankbordgroep nog plaats moet vinden is deze nog niet aan de Tweede Kamer verzonden.

## Thema 9: Bijstand en participatie

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Analyse Bijverdienregeling onderstand Caribisch Nederland	Overig onderzoek	2022	Afgerond	De onderstand is een sociaal vangnet voor inwoners van Caribisch Nederland die niet met eigen inkomen of vermogen kunnen voorzien in de noodzakelijke kosten van levensonderhoud. Onderstandsgerechtigden mogen naast de uitkering bijverdienen tot het minimumloon zonder dat de onderstand wordt gekort of beëindigd. Het onderzoeksbureau heeft onderzocht wat de effecten van de bijverdienregeling zijn vanuit verschillende invalshoeken en welke beleidsopties er zijn om de bijverdienregeling in de onderstand aan te passen naar een alternatief systeem. Bijverdienen heeft een positief effect op de uitstroom uit de onderstand. Kanttekening is dat dit effect in belangrijke mate afhankelijk is van persoonskenmerken. Niet iedereen kan zelfstandig met arbeid een inkomen voor zichzelf verwerven. Ondersteuning naar werk en informatievoorziening in combinatie met controle en handhaving zijn essentieel bij een alternatief systeem van de bijverdienregeling dat ook eenvoudig uitvoerbaar is.	2
Meerjarige tekorten en overschotten Gebundelde uitkering (BUIG)	Ex-post onderzoek	2023 <sup>1</sup>	Lopend		2
Verdiepend onderzoek naar de financiering van beschut werk <sup>2</sup>	Overig onderzoek	2023 <sup>3</sup>	Lopend		2
Prestaties overheidswerkgevers en inkoop van diensten <sup>2</sup>	Overig onderzoek	2023 <sup>4</sup>	Afgerond	Het onderzoek bevat twee delen. Het eerste deel is een kwalitatief onderzoek naar de succes- en faalfactoren van de overheidssectoren. De belangrijkste conclusie uit dit deel van het onderzoek is dat er verbeteringen mogelijk zijn in de werkagenda's die jaarlijks door alle overheidssectoren worden opgesteld. Het tweede deel betreft een onderzoek naar de omvang van inkoop van diensten en SROI. De onderzoekers concluderen dat er tussen de 15.000-17.000 banen gerealiseerd worden in de marktsector voor mensen uit de doelgroep banenafpraak, vanwege inkoop door de overheid en/of de SROI-eis. Dit aantal is substantieel en laat zien dat er veel banen kunnen worden gerealiseerd als de sectoren markt en overheid samenwerken.	2
Monitor Uitvoering uniforme loonwaardebepaling	Monitoring	2023 <sup>5</sup>	Lopend		2
Evaluatie Leerwerkloketten <sup>6</sup>	Ex-post evaluatie	2022	Afgerond	Leerwerkloketten leveren een belangrijke bijdrage aan Leven Lang Ontwikkelen (LLO). Ze zijn onderscheidend in hun onafhankelijkheid, verbindende functie in de regio en hun kennis van het onderwijsveld en de financieringsmogelijkheden voor activiteiten op het gebied van leren en werken. Er is een spanningsveld tussen opgave en capaciteit; meer capaciteit/ opschaling helpt maar is geen volledige oplossing. Ten slotte is evenwichtigere sturing op landelijk niveau in lijn met LLO-agenda gewenst.	2 en 11

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Kennistract Sociaal Domein: stapelingsmonitor & sociale impact corona	Monitoring & Ex- post onderzoek	ntb <sup>7</sup>	Lopend	Als reactie op het rapport van de tijdelijke werkgroep 'Sociale Impact Coronacrisis' zijn de VNG en de ministeries VWS, OCW, BZK, J&V en SZW samen met tal van onderzoekspartners een kennistract gestart om de sociaaleconomische en maatschappelijke impact van corona te volgen en te duiden. Het dashboard Dashboard Maatschappelijke en economische veerkracht van de VNG geeft een actueel en grofmazig beeld aan de hand van enkele thema's. Een onderzoeksbureau begeleidt bijeenkomsten met diverse experts en gemeentelijke onderzoekers, waarin de ontwikkelingen aan de hand van de gegevens in het dashboard worden geduid. Daarnaast is ook een CBS-dashboard ontwikkeld waarin stapeling van voorzieningen inzichtelijk is op gemeenteniveau. De volgende onderzoeksfase zal focussen op veerkracht, een cruciaal mechanisme om negatieve effecten in het sociaal domein te beperken.	2 en 13

- Dit onderzoek is vertraagd omdat er meer tijd nodig was voor de dataverzameling dan vooraf gepland. Naar verwachting wordt dit onderzoek in mei 2023 afgerond.
- Dit onderzoek is opgenomen op de SEA in de begroting 2023 onder thema 7: Bijstand en participatie.
- Het onderzoek is vertraagd omdat er meer tijd nodig was om tot voldoende respondenten te komen en de respondenten meer tijd nodig hadden om te voorzien in de gevraagde informatie dan vooraf verwacht. Daarnaast had de vertraging verband met onvoorziene extra afstemming met stakeholders, en viel de oorspronkelijke oplevering van het onderzoek vlak voor het kerstreces.
- Het onderzoek was licht vertraagd in verband met vertraging in de gegevenslevering. Het onderzoek is inmiddels afgerond en naar de Tweede Kamer verzonden.
- Deze monitor heeft vertraging opgelopen doordat het langer duurde dan verwacht om afspraken te maken met de betrokken partijen en om het College van deskundigen Uniforme loonwaardebepaling op te starten. Hierdoor zal de monitor van 2022 in 2023 opgeleverd worden.
- De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.
- Doorlopende monitor, einddatum nog nader te bepalen.

## Thema 10: Arbeidsongeschiktheid voor werknemers

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Onderzoek Instroomrisico vrouwen	Ex-post onderzoek		Niet gestart <sup>1</sup>		3
Onderzoek Effectiviteit hybride markt	Ex-post onderzoek	2024 <sup>2</sup>	Lopend		3
Willen, kunnen en doen. Gedragsbeïnvloeding van mensen met een AG-uitkering	Ex-durante onderzoek	2023 <sup>3</sup>	Lopend		3, 4 en 6

- Het UWV heeft in 2021 onderzoek verricht naar het verschil in WGA-risico tussen mannen en vrouwen. Het kennisverslag dat het UWV hierover heeft opgeleverd gaf onvoldoende aanknopingspunten dat een aanvullend onderzoek naar het instroomrisico van vrouwen een verrijking zou zijn t.o.v. het UWV kennisverslag.
- Wegens vertraging in de uitvoering wordt het onderzoek Effectiviteit hybride markt naar verwachting in 2024 opgeleverd en openbaar gemaakt.
- Wegens vertraging in de uitvoering wordt het onderzoek Willen, kunnen en doen. Gedragsbeïnvloeding van mensen met een AG-uitkering naar verwachting in 2023 opgeleverd en openbaar gemaakt.

## Thema 11: Jonggehandicapten

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Effectiviteit Wajong-dienstverlening <sup>1</sup>	Effectevaluatie	2023 <sup>2</sup>	Lopend		4 en 11
Evaluatie Pilot Generieke werkgeversvoorziening	Ex-post evaluatie	2023 <sup>3</sup>	Lopend		3 en 4

- De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.
- De effectevaluatie Wajong-dienstverlening is een synthese van meerdere onderzoeken. Een aantal onderzoeken die cruciaal zijn voor deze synthese zijn vertraagd. De effectevaluatie wordt naar verwachting opgeleverd in 2023, zoals opgenomen in de SEA in de SZW begroting 2023 onder thema 8: Jonggehandicapten.
- De Evaluatie Pilot Generieke werkgeversvoorziening bestaat uit twee delen. Het eerste deel is in 2022 opgestart en wordt naar verwachting in 2023 opgeleverd en openbaar gemaakt. De afronding van het tweede deel staat gepland voor 2026.

## Thema 12: Werkloosheid werknemers

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Syntheseonderzoek Werkloosheid werknemers	Periodieke rapportage	2023 <sup>1</sup>	Lopend		5
Analyse Vereenvoudiging WW vanuit perspectieven burgers, uitvoering en werkgevers	Overig onderzoek	2023 <sup>2</sup>	Lopend		5
Effectiviteit WW dienstverlening (activerende werking) <sup>3</sup>	Effectevaluatie	2022	Afgerond	De inzet van persoonlijke dienstverlening leidt in algemene zin tot een grotere baankans en een lager beroep op de WW binnen 24 maanden na instroom. Gemiddeld genomen leidt de inzet van persoonlijke dienstverlening tot een hogere baankans van 1,7 procentpunt en een afname op het beroep op de WW van 1,9 procentpunt. Dit wil zeggen dat gemiddeld van elke 100 WW-gerechtigden er dankzij de inzet van persoonlijke dienstverlening ongeveer twee extra na 24 maanden aan het werk zijn en er ook ongeveer twee extra geen WW-uitkering ontvangen. Daarbij moet worden opgemerkt dat het lagere beroep op de WW deels komt door een verhoogde instroom in de Ziektewet. Het positieve effect is terug te zien bij alle mensen in de WW, al verschilt de intensiteit van het effect tussen mensen met een verschillende werkervattingskans. Het positieve effect op de baankans is het meest merkbaar bij WW-gerechtigden met een relatief hoge werkervattingskans bij instroom in de WW.	5 en 11
Onderzoek Sollicitatieplicht	Overig onderzoek	2028 <sup>4</sup>	Te starten		5

- De planning voor de oplevering van de periodieke evaluatie werkloosheid bij werknemers schuift door naar Q2 2023, conform de SEA in de SZW begroting 2023. Dit heeft onder meer te maken met de uitloop van een deelonderzoek dat het CPB uitvoert in opdracht van SZW. De RPE-termijn van zeven jaar verloopt in december 2023.
- Oplevering beoogd in 2023. Er is sprake van enige uitloop als gevolg van onvoorziene moeilijkheden bij het werven van respondenten.
- De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.
- Voor dit onderzoek is een experimenteerregeling nodig. De beoogde datum van inwerkingtreding van de AMvB is (uiterlijk) 1 januari 2024. Dit onderzoek zal daarom starten in 2024, met een verwachte doorlooptijd van ruim 4 jaar.

## Thema 13: Ziekte

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Eigenrisicodragen Ziektewet	Ex-post onderzoek	2024 <sup>1</sup>	Te starten		6

- Wegens beperkte capaciteit is het onderzoek Eigenrisicodragen Ziektewet uitgesteld. Naar verwachting wordt het onderzoek in 2024 opgeleverd en openbaar gemaakt.

## Thema 14: Inkomensondersteuning nabestaanden en wezen

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
De (financiële) positie van wezen	Verkennd kwalitatief onderzoek	2022	Afgerond	De onderzoekers concluderen dat de wezenuitkering doeltreffend en doelmatig is als een wees terecht komt in een huishouden met een minimuminkomen, of als een meerderjarige wees zelfstandig woont. De wezenuitkering is minder of niet doeltreffend en doelmatig als het bedrag van de wezenuitkering niet overeenkomt met de dagelijkse kosten behorende tot de leeftijd van de wees of wanneer een wees de uitkering niet aanvraagt. Tot slot concluderen de onderzoekers dat de specifieke voorwaarden voor	9



Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				jongvolwassen wezen heroverweging verdienen in het licht van de bedoeling van de regeling.	

### Thema 15: Integratie en maatschappelijke samenhang

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Jaarrapport Integratie	Monitoring	2022	Afgerond	Er is bij de groepen met een migratieachtergrond in het algemeen sprake van een ongunstigere maatschappelijke positie dan gemiddeld, maar de achterstand ten opzichte van het Nederlandse gemiddelde verkleint geleidelijk. Die positieverbetering komt vooral op het conto van de 2e generatie. Op de arbeidsmarkt tekent zich een trendmatig een positieve ontwikkeling. Waar we een aantal jaar geleden nog vaststelden dat de verbeterde onderwijspositie van groepen met een migratieachtergrond zich (nog) niet uitbetaalde op de arbeidsmarkt, en dat tijdens de economische crisis vooral groepen met een migratieachtergrond de zwaarste klappen opvingen, is in de daaropvolgende periode met gunstige conjunctuur de achterstand goeddeels goedge maakt. We zien wel de impact van de coronacrisis terug, die gepaard ging met een (beperkte) verslechtering in de arbeidsmarktpositie. De effecten waren echter mild en na de beperkte terugval in 2020 zien we dat er 2021 herstel plaatsvindt. De mate van herstel varieert tussen en binnen categorieën.	13
Longitudinaal onderzoek Cohort statushouders	Monitoring	2022	Afgerond	De algemene bevinding is dat de statushouders langzaam hun plek in Nederland weten te vinden: steeds meer statushouders volgen onderwijs (vaak MBO), de inburgering verloopt voorspoedig; het aantal naturalisaties neemt toe: het aandeel werkenden steeg tot vorig jaar maar is in het afgelopen jaar tot stilstand gekomen (deze kwetsbare groep merkt de gevolgen van de coronacrisis); het aandeel dat afhankelijk is van een uitkering daalt (maar ook hier zien we de effecten van corona: de daling vlak in de laatste periode af); het zorggebruik van statushouders wijkt nauwelijks meer af van dat onder de algemene bevolking. Deze bevindingen nemen overigens niet weg dat de positie van de groepen met een migratieachtergrond – en dan vooral bij die met een buiten-Europese achtergrond – nog steeds minder gunstig is dan gemiddeld. Op sommige (deel)terreinen en bij sommige deelpopulaties zijn die verschillen bovendien nog steeds substantieel.	13
Brede studie Achterstand en evenredigheid <sup>1</sup>	Ex-durante monitoring	2023 <sup>2</sup>	Lopend		13
Evaluatie Projecten vergroten sociaal netwerk gesloten gemeenschappen	Ex-post evaluatie	2022 <sup>3</sup>	Afgerond	Met het project is ingezet om het sociaal netwerk van vrouwen en lhbtq+ personen uit gesloten gemeenschappen te vergroten. Hierbij kreeg deze doelgroep onder meer voorlichting over het aanbod van vrijwilligerswerk en cursussen. In dit project is ook gewerkt	13

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				aan de vergroting van de mentale, verbale en fysieke weerbaarheid. Ten tijde van de evaluatie zijn 132 lhbtqi+ personen en 100 vrouwen uit gesloten gemeenschappen bereikt met dialoogbijeenkomsten, trainingen en workshops. Ook zijn er 29 lhbtqi+ personen en 50 vrouwen op een vrijwilligersplek geplaatst. Daarnaast zijn betrokken deelnemers uit het project verbonden met andere lopende projecten.	
Evaluatie Project rond ondersteuning geloofsverlaters	Ex-post evaluatie	2022 <sup>3</sup>	Afgerond	Het project was gericht op opvang en ondersteuning van geloofsverlaters. In diverse regio's en steden zijn gespreksgroepen en cursussen georganiseerd en is een platform geboden aan geloofsverlaters. Ten tijde van de evaluatie waren er zes cursussen gegeven aan 70 mensen. De negen themabijeenkomsten hebben 166 bezoekers bereikt en de zes sociale bijeenkomsten hebben 107 mensen bereikt. De bijeenkomsten bieden een ontmoetingsplek voor geloofsverlaters waar zij hun verhalen en ervaringen met lotgenoten kunnen delen. Het Humanistisch Verbond heeft besloten om het ondersteuningsaanbod op te nemen in hun reguliere aanbod.	13
Evaluatie Voorlichting recht op zelfbeschikking	Ex-post evaluatie	2022 <sup>3</sup>	Afgerond	Met het project zijn voorlichtingsmateriaal en gastlessen voor inburgeringsplichtige vrouwen en lhbtqi+ personen uit nieuwkomersgroepen ontwikkeld. Deze waren gericht op het voorkomen van praktijken, die het recht op zelfbeschikking beperken, zoals onder meer huwelijksdwang en eengerelateerd geweld. Ten tijde van de evaluatie waren 6.500 vrouwen bereikt die het nieuwkomerspakkete hebben ontvangen. Ook waren er 1.500 exemplaren van het hulpverlenerspakket verspreid.	13
Evaluatie Decentrale Uitkeringen Samenleven en discriminatie	Proces- en effectevaluatie	2022	Afgerond	De centrale opbrengst van de Decentrale Uitkeringen (DU) is dat er in 20 gemeenten lokale initiatieven zijn opgezet en (deels) uitgevoerd die in lijn zijn met de overkoepelende doelstelling om discriminatie te voorkomen en samenleven in verscheidenheid te bevorderden. Bezien vanuit landelijk perspectief moeten de opbrengsten van de DU niet overschat worden. Het gaat immers om 20 van de 352 Nederlandse gemeenten die met de DU bereikt konden worden. Het budget van de DU is klein, ook in verhouding tot andere budgetten die vanuit het Rijk structureel aan discriminatiebestrijding worden besteed. Daarnaast gaat het in eerste instantie om een eenmalige uitkering. Deze kanttelingen nemen echter niet weg dat de DU op lokaal niveau een waardevolle en soms zelfs cruciale bijdrage heeft geleverd aan de gemeentelijke inspanningen tegen discriminatie.	13
Evaluatie Fondsen op naam en ondersteuningsfunctie	Effectevaluatie	2023 <sup>4</sup>	Te starten		13

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Evaluatie Decentrale Uitkeringen 7 Roma Pilots	Ex-post evaluatie	2023 <sup>5</sup>	Lopend		13
Programma-evaluatie Pilots Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt (VIA)	Ex-post evaluatie	2021	Afgerond	Het programma heeft een deel van de randvoorwaarden gecreëerd voor een intensieve en gerichte beleidsinzet om de achterblijvende arbeidsmarktpositie van niet-westerse migratieachtergrond blijvend te versterken. Waar vier jaar geleden onduidelijkheid en onenigheid bestond over de vraag via welke lijnen dit vraagstuk het beste opgepakt kon worden, is er nu op het niveau van Rijk en koepelorganisaties veel overeenstemming over de meest kansrijke routes waar beleid zich op kan richten.	13
Leertraject en toolkit Evidence-based werken	Monitoring en Evaluatie	2023 <sup>6</sup>	Deels afgerond	Uit de evaluatie van het leertraject Evidence-based werken volgen een aantal aanbevelingen: 1) bied begeleiding en richting als managementteam en coördinatoren, 2) stimuleer kennisdeling rondom evidence-based werken en jaag verdere professionele ontwikkeling aan, 3) draag zorg voor de juiste ondersteuning van medewerkers, en 4) maak evidence-based werken zo laagdrempelig mogelijk.	13
Evaluatie Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS) en platform Jeugdpreventie Extremisme en Polarisatie (JEP)	Ex-post evaluatie	2022	Afgerond	Uit de evaluatie blijkt dat de doelen van zowel de Expertise-unit Sociale Stabiliteit (ESS) als Platform Jeugdpreventie Extremisme en Polarisatie (JEP) zijn bereikt. Ze zijn daarmee maatschappelijk van toegevoegde waarde. Uit de evaluatie komen 6 ontwikkellijnen naar voren: 1) Geef de ESS ruimte voor thematische verbreding, 2) Integreer Platform JEP volledig in de ESS, 3) Maak het totale landelijke leer- en ondersteuningsaanbod inzichtelijker, 4) Versterk de signalerings- en agenderingsfunctie van de ESS richting landelijk beleid, 5) Vergroot de bekendheid en vindbaarheid van de ESS, en 6) Verduurzaam de ESS-kennisnetwerken.	13

- 1 Dit onderzoek staat op de SEA in de begroting 2023 onder thema 12: Integratie en maatschappelijke samenhang, onder de titel 'Ontwikkelingen in evenredigheid'.
- 2 Het onderzoek heeft vertraging opgelopen omdat het veldwerk tijdens de lockdowns in de coronaperiode moest worden onderbroken, waardoor het benodigde databestand later beschikbaar kwam dan gepland. Dit databestand is een belangrijke bron voor de evenredigheidsanalyses. Het onderzoek wordt afgerond in 2023.
- 3 Het onderzoek is niet aangeboden aan de Tweede Kamer. De Tweede Kamer is op de hoogte gebracht van de uitkomsten van het onderzoek in deze Kamerbrief.
- 4 Het onderzoek is vanwege een gebrek aan capaciteit uitgesteld. Het onderwerp zal in 2023 meelopen in een bredere evaluatie van VN Decenium.
- 5 Het onderzoek is vanwege een gebrek aan capaciteit later gestart. De evaluatie bevindt zich in de afrondende fase.
- 6 De evaluatie van het Leertraject Evidence Based Werken is in november 2021 afgerond maar niet gepubliceerd. De evaluatie van de toolkit wordt in 2023 afgerond.

### Thema 16: Uitvoering SUWI-stelsel (SUWI = Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen)

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Effectiviteit WW dienstverlening (activerende werking) <sup>1</sup>	Effectevaluatie	2022	Afgerond	Zie thema 12	5 en 11
Effectiviteit Wajong-dienstverlening <sup>1</sup>	Effectevaluatie	2023 <sup>2</sup>	Lopend		4 en 11
Evaluatie Leerwerkloketten <sup>1</sup>	Ex-post evaluatie	2022	Afgerond	Zie thema 9	2 en 11
Evaluatie van het handavingsinstrumentarium (in de sociale zekerheid)	Ex-post evaluatie	2021	Afgerond	De onderzoekers concluderen dat handhaving de maatschappij ondersteunt doordat de maatschappij ervan uit kan gaan dat er tegen misbruik wordt opgetreden, maar dat teveel handhaving de solidariteit juist kan schaden. Daarnaast concluderen de onderzoekers dat maatwerk kan leiden	meerdere

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
				tot willekeur. Wetgeving moet zo geschreven worden dat er een zekere voorspelbaarheid van uitgaat, hoewel de onderzoekers ook benoemen dat het specificeren van regelgeving de kans vergroot dat er bewust of onbewust een regel wordt overtreden. Ten slotte concluderen de onderzoekers dat het invoeren van meer menselijke maat in het huidige systeem lastig is, door de vereisten van rechtmatigheid waaraan de staat is onderworpen. Hoewel ambtenaren worden gestimuleerd om ruimte in wetgeving met hun professionele oordeelsvorming in te vullen, lopen zij wel het risico te worden afgerekend op rechtmatigheid en doelmatigheid.	
Onderzoek Hardvochtige effecten van wet- en regelgeving op burgers	Ex-post onderzoek	2022	Afgerond	De onderzoekers stellen vast dat (structurele) knelpunten in wet- en regelgeving of de uitvoering onder bepaalde omstandigheden kunnen leiden tot hardvochtige effecten voor groepen burgers. Dit maakt dat hardvochtige effecten contextafhankelijk zijn en mensen in bepaalde situaties kunnen worden aangetast in hun bestaanszekerheid. De onderzoekers concluderen dat er de komende jaren werk aan de winkel is en doen een aantal aanbevelingen om het ontstaan van hardvochtige effecten door knelpunten in de wet- en regelgeving en de uitvoering ervan in de toekomst te voorkomen.	meerdere
Governance BKWI en IB <sup>3</sup>	Overig onderzoek	2022	Afgerond	In het eindrapport van het onderzoek Governance Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen (BKWI) en Inlichtingenbureau (IB) zijn een aantal mogelijke varianten voor de toekomstige governance van het BKWI en het IB beschreven en gewogen aan een afwegingskader. De onderzoekers bevelen aan om aanpassingen te doen binnen de huidige governance, die recht doen aan de intermediaire positie van het BKWI en IB als gegevensknooppunt binnen de sociale zekerheid voor zowel centrale (UWV, SVB) als decentrale (gemeenten) afnemers, en die de sturing en regie vanuit SZW versterkt. Ook bevelen de onderzoekers aan om goede afspraken te maken rondom AVG-verantwoordelijkheden.	11
Eindevaluatie Perspectief op werk	Ex-post evaluatie	2021	Afgerond	De onderzoekers concluderen dat het programma Perspectief op Werk (PoW) een positief effect heeft gehad op de arbeidstoeleiding naar werk binnen de vier pijlers van PoW: aanbod, vraag, route en scholing. Uit gesprekken met de uitvoerders van verschillende projecten blijkt dat er veel succesvolle aanpakken zijn ontwikkeld. Op het gebied van matching zijn succesvolle stappen gezet. Wel is het opnieuw lastig gebleken om te komen tot een goed, actueel en bruikbaar bestand aan de aanbodzijde. PoW heeft ook een grote stap gezet in de versterking van de relatie met scholing.	2 en 11

1 De evaluatie heeft betrekking op meerdere thema's en is daarom onder meerdere thema's opgenomen.

- 2 De effectevaluatie Wajong-dienstverlening is een synthese van meerdere onderzoeken. Een aantal onderzoeken die cruciaal zijn voor deze synthese zijn vertraagd. De effectevaluatie wordt naar verwachting opgeleverd in 2023, zoals opgenomen in de SEA in de SZW begroting 2023 onder thema 8: Jonggehandicapten.
- 3 Dit onderzoek staat op de SEA in de begroting 2023 onder thema 13: Uitvoering SUWI-stelsel.

## Thema 17: Steun- en herstelbeleid corona

Titel	Type onderzoek	Afronding	Status	Conclusies/aanbevelingen	Begrotings- artikel(en)
Macro-economische analyse Steunpakketten door CPB	Effectmeting	2021	Afgerond	Het CPB concludeert dat het coronasteunpakket van 2020 effectief was in het realiseren van de drie doelstellingen van het steunbeleid: 1) het behoud van werk en het voorkomen van een oploop van de werkloosheid, 2) het overeind houden van bedrijven en 3) het beperken van vraaguitval en de negatieve gevolgen voor sectoren die niet door sluiting zijn getroffen. De omvang van het Nederlandse steunpakket (de grootste waren NOW, TVL en Tozo) lag weliswaar iets boven het Europese gemiddelde, maar de daling van het Nederlandse bbp was kleiner dan in de meeste andere Europese landen en de werkloosheid steeg minder hard. De Nederlandse steun was voor een relatief groot gedeelte gericht op baanbehoud (via de NOW-regeling) en ze was ruimhartiger dan vergelijkbare regelingen in Europa. Het CPB merkt op dat het steunbeleid bedrijven overeind heeft gehouden, maar dat dit ten koste is gegaan van de economische dynamiek. Het CPB geeft ook aan dat dit onvermijdelijk was gezien de omstandigheden. Het CPB concludeert voorts dat de kosten van het generieke steunbeleid naarmate de tijd verstreek stegen terwijl de baten ervan afnamen.	meerdere
Tegemoetkomingsregelingen kinderopvang	Ex-post evaluatie	2023 <sup>1</sup>	Te starten		7 en 10
Evaluatie intensivering armoede- en schuldenaanpak <sup>2</sup>	Ex-post onderzoek	2023 <sup>3</sup>	Lopend		2

1 De laatste sluiting van de kinderopvang vanwege coronabeperkingen liep tot en met 9 januari 2022. In 2022 is er dus nog compensatie verstrekt aan ouders op basis van de tegemoetkomingsregelingen tijdelijke tegemoetkoming kinderopvang (TTKO) en tijdelijke tegemoetkoming kinderopvang zonder overheidsvergoeding (TTKZO). De TTKZO kon nog tot eind 2022 aangevraagd worden. Wanneer beide regelingen zijn afgerond worden deze geëvalueerd, naar verwachting in 2023 conform de SEA in de begroting 2023 onder thema 14: Corona.

2 Dit onderzoek is op de SEA in de begroting 2023 opgenomen onder thema 6: Armoede en schulden en onder thema 14: Corona.

3 De evaluatie is afgerond, maar omdat de eindbespreking met de klankbordgroep nog plaats moet vinden is deze nog niet aan de Tweede Kamer verzonden.

De bijlage Afgerond evaluatie- en overig onderzoek in dit jaarverslag heeft betrekking op de [Strategische Evaluatie Agenda](#) en [Uitwerking Strategische Evaluatie Agenda](#) in de begroting SZW 2022. De bijlage is aangevuld met onderzoeken van de [Strategische Evaluatie Agenda](#) in de begroting SZW 2023 met een geplande afronding in 2021 of 2022. Voor het meest recente overzicht van de programmering van periodieke rapportages / beleidsdoorlichtingen, zie het overzicht [Ingepland en uitgevoerd onderzoek](#) op [rijksfinancien.nl](#).

## Bijlage 4: Inhuur externen

### Uitgaven voor inkoop van adviseurs en tijdelijk personeel

Vanaf 2011 geldt als norm voor externe inhuur 10% van de personele uitgaven (motie Roemer). In onderstaande tabel staan de totale uitgaven voor externe inhuur van het kerndepartement en de Rijksdienst Caribisch Nederland.

Tabel 157 Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verslagjaar 2022 (bedragen x € 1.000)

Programma- en apparaatskosten	
1. Interim-management	693
2. Organisatie- en Formatieadvies	848
3. Beleidsadvies	1.475
4. Communicatieadvisering	2.456
<b>Beleidsgevoelig (som 1 t/m 4)</b>	<b>5.472</b>
5. Juridisch advies	894
6. Advisering opdrachtgevers automatisering	6.099
7. Accountancy, financiën en administratieve organisatie	10.717
<b>(Beleids)ondersteunend (som 5 t/m 7)</b>	<b>17.710</b>
8. Uitzendkrachten (formatie & piek)	9.224
<b>Ondersteuning bedrijfsvoering</b>	<b>9.224</b>
<b>Totaal uitgaven inhuur externen</b>	<b>32.401</b>

In 2022 bedroeg het totaal van de personele uitgaven € 399,1 miljoen. Dit is de som van € 366,7 miljoen voor het eigen personeel en € 32,4 miljoen externe inhuur. Het percentage externe inhuur komt hiermee op 8,1. Dit is een stijging ten opzichte van het niveau van 2021 (6,5).

De voornaamste stijging doet zich voor bij de Nederlandse Arbeidsinspectie (wegwerken van de achterstanden van de afhandeling van boeterapporten; ondersteuning van de werving van nieuwe medewerkers en de implementatie van structuurwijziging van de NLA), de Rijks schoonmaakorganisatie (onder andere vervanging van medewerkers in verband met ziekteverzuim en het niet kunnen invullen van vacatures) en de uitvoering van subsidie-regelingen van het noodpakket.

### Rapportage overschrijding maximumuurtarief externe inhuur

Vanaf 2011 geldt dat ministeries rapporteren over het maximumuurtarief buiten de raamovereenkomsten om (motie De Pater – Van der Meer). Het maximumuurtarief vormt een aanvulling op het sturingsinstrumentarium externe inhuur (de procentuele uitgavennorm).

Tabel 158 Inhuur externen buiten raamovereenkomsten

	2022
Aantal overschrijdingen maximumuurtarief	1

#### *Toelichting overschrijding maximumuurtarief*

In 2022 is buiten de raamovereenkomsten één keer boven het maximumuurtarief ingehuurd. Het betrof een specifieke casus voor mediation waarvoor geen geschikte raamovereenkomst beschikbaar was.

## Bijlage 5: Focusonderwerp FJR 2022, beroep op art. 2.27, tweede lid, CW

**Tabel 159** Overzicht ISB's en beroep art. 2.27 van de CW

Nr	Begrotingsstuk	Onderwerp	Beroep art. 2.27, tweede lid, CW (ja/nee)	Verplichtingen aangegaan voor autorisatie EK (ja/nee)	Uitgaven voor autorisatie EK (ja/nee)	Indieningsdatum	Aangenomen door EK (datum)
1	NvW 1 OB 2022	Verdelen middelen aanvullend sociaal pakket	Nee	Nee	Nee	5-nov-21	21-dec-21
2	NvW 2 OB 2022	Aanvullende aanpassingen in het steunpakket	Nee	Nee	Nee	3-dec-21	21-dec-21
3	ISB 1	Steunpakket eerste kwartaal 2022	Ja	Ja	Ja	16-dec-21	5-apr-22
4	NvW ISB 1	Aanvullende steunmaatregelen	Ja	Ja	Ja	24-dec-21	5-apr-22
5	ISB 2	Energietoelage	Ja	Ja	Ja	23-maa-21	12-jul-22
6	NvW O1 2022	Meer uitgaven Kinderopvangtoeslag	Ja	Ja	Ja	16-jun-22	13-jul-22

### 1. Nota van Wijziging op de ontwerpbegroting 2022

In de eerste nota van wijziging op de ontwerpbegroting 2022 worden de middelen uit het aanvullend sociaal pakket nader op de begroting van SZW verdeeld en in het juiste kasritme geplaatst. Daarnaast wordt een klein aantal overige aanpassingen verwerkt.

De gemaakte afweging voor het indienen van een nota van wijziging is dat met de uitvoering van de aanpassingen per 1 januari 2022 gestart moest worden. Daarom was het niet mogelijk om te wachten tot de eerste suppletoire begroting.

Er is geen beroep gedaan op de artikelen 2.25, tweede lid, en 2.27, tweede lid van de CW, aangezien er geen verplichtingen of uitgaven zijn gedaan voordat de Eerste Kamer de nota van wijziging had geautoriseerd.

### 2. Tweede Nota van Wijziging op de ontwerpbegroting 2022

In deze nota van wijziging op de ontwerpbegroting 2022 wordt de begroting van SZW aangepast in verband met aanvullende aanpassingen in het steunpakket (invorderingsrente KOT en WKB, uitvoeringskosten NOW).

De gemaakte afweging voor het indienen van een nota van wijziging is dat door de aanhoudende coronacrisis de invorderingsrente op toeslagen in de eerste helft van 2022 op 0,01% bleef staan, terwijl was voorzien dat deze zou worden verhoogd naar 1%. Aangezien de verlaging al in de eerste helft van 2022 inwerking trad, kon niet gewacht worden tot de eerste suppletoire begroting van 2022.

Er is geen beroep gedaan op de artikelen 2.25, tweede lid, en 2.27, tweede lid van de CW, aangezien er geen verplichtingen of uitgaven zijn gedaan voordat de Eerste Kamer de nota van wijziging had geautoriseerd.

### 3. Incidentele suppletoire begroting inzake het Steunpakket eerste kwartaal 2022

In deze incidentele suppletoire begroting wordt de begroting van SZW aangepast in verband met het Steunpakket 1<sup>e</sup> kwartaal 2022 (onder andere kosten NOW-6).

De gemaakte afweging voor het indienen van een incidentele suppletoire begroting is dat het economisch steunpakket in het eerste kwartaal van 2022 direct in werking moest treden ter ondersteuning van ondernemers en

werkenden die getroffen werden door de contactbeperkende maatregelen. Er kon daarom niet gewacht worden tot de eerste suppletoire begroting 2022.

Er is een beroep gedaan op artikel 2.27, tweede lid van de CW, aangezien de spoedeisende maatregelen in de ISB leiden tot betalingen voordat de formele autorisatie van beide Kamers is afgerond. De gemaakte afweging hierbij is dat het niet in het belang van het Rijk is om uitvoering van het beleid uit te stellen, aangezien het kabinet door de epidemiologische situatie gedwongen werd de contactbeperkende maatregelen te verlengen, met grote gevolgen voor bedrijven en werkenden. Om ondernemers en werkenden hierbij te ondersteunen heeft het kabinet besloten om het economisch steunpakket ook in het eerste kwartaal van 2022 beschikbaar te stellen.

#### **4. Nota van Wijziging op de eerste incidentele suppletoire begroting**

In deze nota van wijziging op de eerste incidentele suppletoire begroting 2022 wordt de begroting van SZW aangepast in verband met aanvullende steunmaatregelen.

De gemaakte afweging voor het indienen van een nota van wijziging is dat de aanvullende steunmaatregelen direct in werking moesten treden ter ondersteuning van ondernemers en werkenden die getroffen werden door de abrupt aangekondigde lockdown. Er kon daarom niet gewacht worden tot de eerste suppletoire begroting 2022.

Er is een beroep gedaan op artikel 2.27, tweede lid van de CW, aangezien de spoedeisende maatregelen in de nota van wijziging leiden tot betalingen en ontvangsten voordat de formele autorisatie van beide Kamers is afgerond. De gemaakte afweging hierbij is dat het niet in het belang van het Rijk is om uitvoering van het beleid uit te stellen, gezien de abrupt aangekondigde lockdown waar ondernemers zich niet op hebben kunnen voorbereiden.

#### **5. Tweede Incidentele suppletoire begroting inzake Energietoelage**

In deze incidentele suppletoire begroting wordt de begroting van SZW aangepast in verband met de compensatie energierekening via gemeenten.

De gemaakte afweging voor het indienen van een incidentele suppletoire begroting is dat huishoudens door de gestegen energierekening zich in acute financiële nood bevonden en daarom kon met de uitvoering van de tegemoetkoming niet gewacht worden tot de eerste suppletoire begroting van 2022.

Er is een beroep gedaan op artikel 2.27, tweede lid van de CW, aangezien de spoedeisende maatregelen uit deze incidentele suppletoire begroting leiden tot betalingen voordat de formele autorisatie van beide Kamers is afgerond. De gemaakte afweging hierbij is dat de stijging van de energierekening bij huishoudens met een laag inkomen hard aankomt en dat deze huishoudens zich in acute financiële nood bevinden. Gezien de hierboven beschreven urgentie is het kabinet van mening dat het niet in het belang van het Rijk is om uitvoering van deze spoedeisende maatregelen uit te stellen en kan er daarmee niet gewacht worden op de formele autorisatie van beide Kamers.



## **6. Nota van Wijziging op de eerste suppletoire begroting**

In deze nota van wijziging op de eerste suppletoire begroting wordt de begroting van SZW aangepast in verband met de meer uitgaven Kinderopvangtoeslag (KOT) door de toegang tot KOT voor ouders met een partner buiten de EU en de instroom van Oekraïense ontheemden die aanspraak maken op KOT.

De gemaakte afweging voor het indienen van een nota van wijziging is dat de doelgroep van de KOT snel verbreed moest worden, zodat Oekraïense ontheemden die gevlucht zijn met kinderen maar waarvan de partner (noodgedwongen) nog in Oekraïne verblijft, aanspraak maken op KOT als zij in Nederland gaan werken. Daarom kon met deze maatregelen niet gewacht worden tot de tweede suppletoire begroting 2022.

Er is een beroep gedaan op artikel 2.27, tweede lid van de CW, aangezien aanspraak op de KOT voor Oekraïense ontheemden een belangrijke voorwaarde is om werk en zorg voor de kinderen te kunnen combineren. De groep Oekraïense ontheemden bestaat voornamelijk uit vrouwen met kinderen waarvan de partner noodgedwongen in Oekraïne is achtergebleven. Aangezien de groep Oekraïense ontheemden sinds 1 april 2022 de mogelijkheid hadden om te werken en kinderopvang een belangrijke voorwaarde daarvoor is, acht het kabinet het niet in het belang van het Rijk om uitvoering uit te stellen en heeft het kabinet besloten de uitvoering te starten voor de formele autorisatie van beide Kamers.

## Bijlage 6: Verantwoording EU-middelen in gedeeld beheer

### Europees Sociaal Fonds en Europees Fonds voor Meest Behoeftigen

Op basis van de informatie uit de verklaringen en rapporten van de managementautoriteit, certificeringsautoriteit en auditautoriteit en alle overige informatie en met inachtneming van hetgeen na punt 3 vermeld wordt, wordt geconstateerd dat inzake het ESF en EFMB over de periode 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022:

1. de door Nederland opgezette systemen en daarin vervatte maatregelen voor het beheer en de controle van de gelden naar behoren hebben gefunctioneerd;
2. de jaarrekening van de Certificeringsautoriteit, in de context van bovengenoemde informatie volledig, nauwkeurig en waarachtig is;
3. de uitgaven die ter vergoeding bij de Europese Commissie zijn ingediend (per saldo € 108.952.916, aandeel overheidsuitgaven € 108.952.916, aandeel ESF € 105.323.651<sup>1</sup> in alle materiële opzichten wettig en regelmatig zijn.

Bovenstaande constatering en eventuele punten van voorbehoud zijn beperkt tot zaken van materieel belang en vloeien direct voort uit audits en laten onverlet inherente interpretatie van Europese regelgeving. De bekende onderzoeken en/of correctievoorstellen in verband met de goedkeuring van de ingediende rekeningen door de Europese Commissie zijn opgenomen in de toelichting.

#### Toelichting

##### Verklaring Certificeringsautoriteit

De Rijksdienst voor Ondernemend Nederland heeft, in de functie van Certificeringsautoriteit, verklaard dat de jaarrekening volledig, nauwkeurig en waarachtig is, dat de in de jaarrekening opgenomen uitgaven in overeenstemming zijn met het toepasselijke recht en zijn gedaan voor concrete acties die zijn geselecteerd aan de hand van de voor het operationeel programma geldende criteria en dat de bepalingen van de fondsspecifieke verordeningen in acht zijn genomen.

##### Rapportages Auditautoriteit

De Auditdienst Rijk heeft, in de functie van Auditautoriteit, geoordeeld dat het toegepaste beheers- en controle systeem naar behoren functioneert, de jaarrekening een getrouw beeld geeft, en de uitgaven in de jaarrekening wettig en regelmatig zijn. Tevens worden de beweringen in de beheersverklaring van de managementautoriteit door de uitgevoerde auditwerkzaamheden niet in twijfel worden getrokken.

##### Beheersverklaring Managementautoriteit

De Managementautoriteit (ESF) heeft verklaard dat de informatie in de jaarrekening (2021-2022) naar behoren wordt weergegeven. Dit betekent dat de uitgaven die in de jaarrekening zijn opgenomen, zijn gebruikt voor het beoogde doel, zoals gedefinieerd in onderhevige verordening en overeenkomstig zijn met het beginsel van goed financieel beheer en het beheers- en controlesysteem de nodige garanties biedt met betrekking tot de wettigheid en regelmatigheid van de onderliggende verrichtingen, in overeenstemming met het toepasselijke recht.

Bekende lopende onderzoeken en/of correctievoorstellen (Europese Commissie, Europese Rekenkamer, OLAF)

De Europese Commissie bepaalt uiteindelijk de EU-conformiteit van de nationale implementatie en uitvoering van EU-regelgeving. De Europese Commissie kan financiële correcties opleggen als zij concludeert dat EU-regelgeving niet op de juiste wijze door de lidstaat is geïnterpreteerd en/of uitgevoerd. Het antifraude-DG van de Europese Commissie (OLAF) kan onderzoeken starten naar onregelmatigheden, waaronder vermoedens van fraude met EU subsidies.

Inzake het programma Europees Sociaal Fonds (ESF), 2014-2020 CCI2014NLO5SFOP001 en het programma Europees Fonds voor Meest Behoeftigen (EFMB) 2014-2020, CCI2014NLO5FSOP001 is over de periode van 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022 geen sprake van lopende onderzoeken en/of correctievoorstellen.

Sinds het vorige verantwoordingsmoment heeft de Managementautoriteit twee vermoedens van fraude bij OLAF gemeld.

1. In verband met de situatie in de Oekraïne heeft de Europese Commissie besloten (Verordening (EU) 2022/562) dat ESF budget ingezet kan worden voor het programma CARE (Cohesion's Action for Refugees in Europe). In de periode 1 juli 2021 tot en met 30 juni 2022 is de ESF-bijdrage daartoe eenmalig en incidenteel gewijzigd van 50% naar 100%.

## Bijlage 7: Rijksuitgaven Caribisch Nederland

Ter uitvoering van de motie Hachchi c.s. (Kamerstukken II 2011/12, [33 000 IV, nr. 28](#)) wordt jaarlijks een overzicht van alle rijksuitgaven aan Caribisch Nederland (met uitzondering van de vrije uitkering ofwel het BES-fonds) toegevoegd aan de begroting van Koninkrijksrelaties (IV). Aangezien het jaarverslag een afspiegeling is van de begroting, wordt een soortgelijk overzicht ook in het jaarverslag van Koninkrijksrelaties (IV) opgenomen.

Naar aanleiding van de voorlichting van de Afdeling Advisering van de Raad van State en het Interdepartementale Beleidsonderzoek Koninkrijksrelaties (IBO) volgt het kabinet de aanbeveling op om het overzicht Rijksuitgaven aan Caribisch Nederland aanzienlijk uit te breiden (Kamerstukken II 2019/20, [35 300 IV, nr. 11](#)). Doel hiervan is om de rol van het Ministerie van BZK te verstevigen en een meer integrale afweging van de Rijksuitgaven aan Caribisch Nederland te bevorderen.

In het jaarverslag Koninkrijksrelaties (IV) is het totale overzicht van de Rijksuitgaven Caribisch Nederland te vinden. Hieronder is de uitsplitsing van de Rijksuitgaven aan Caribisch Nederland voor het departementale jaarverslag Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) weergegeven. In het overzicht en de bijbehorende toelichtingen wordt aangegeven of het uitgaven zijn ten behoeve van eilandelijke taken (E) of rijkstaken (R), of er sprake is van incidentele (I) of structurele (S) bekostiging en wordt een toelichting gegeven op de wijze van financiering welke gekoppeld is aan de beoogde beleidsdoelen.

Tabel 160 Departementaal overzicht Rijksuitgaven Caribisch Nederland (bedragen x € 1.000)

	Taak	Bijdrage	Realisatie				
			2018	2019	2020	2021	2022
<b>Totaal uitgaven</b>			<b>32.886</b>	<b>38.024</b>	<b>80.863</b>	<b>68.484</b>	<b>79.195</b>
<b>Artikel 1 Arbeidsmarkt</b>							
Subsidies	R	I	0	0	28.735	15.580	25
<b>Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	2.736	3.179	4.015	4.347	12.424
<b>Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	813	643	690	668	1.083
<b>Artikel 5 Werkloosheid</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	20	46	36	294	46
<b>Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	3.188	3.099	2.963	4.958	8.129
<b>Artikel 7 Kinderopvang</b>							
Subsidies	E	S	0	0	0	5.221	7.535
Opdrachten	E	S	91	67	953	73	270
Bijdragen aan medeoverheden	E	S	0	0	7.580	2.636	6.897
<b>Artikel 8 Oudedagsvoorziening</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	19.003	21.706	22.999	22.009	28.148
<b>Artikel 9 Nabestaanden</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	1.020	1.194	1.172	1.209	1.600
<b>Artikel 10 Tegemoetkoming ouders</b>							
Inkomensoverdrachten	R	S	1.857	3.239	4.486	4.433	5.597
<b>Artikel 11 Uitvoering</b>							
Bekostiging	R	S	0	0	0	0	7.441
<b>Artikel 98 Algemeen</b>							

	Taak	Bijdrage	Realisatie				
Bekostiging	R	S	4.158	4.851	7.234	7.056	0

## Toelichting

### Artikel 1 Arbeidsmarkt

#### Subsidies (regelingen)

Dit betreft een rijkstaak: incidentele subsidieregeling compensatie loonkosten in verband met de Covid-19 crisis.

De tijdelijke subsidieregeling loonkosten en inkomensverlies Caribisch Nederland voorzag in een subsidie voor loonkosten en inkomensverlies in verband met buitengewone omstandigheden samenhangend met het coronavirus. De subsidie was van toepassing tot en met 12 oktober 2021. De beperkte uitgaven in 2022 zijn het gevolg van enkele nabetalings na definitieve vaststelling.

### Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet

#### Inkomensoverdrachten

Dit betreft een structurele rijkstaak: inkomensregeling Onderstand.

De rijksoverheid biedt aan inwoners van Caribisch Nederland inkomensondersteuning in de vorm van Onderstand. Het betreft zowel algemene als bijzondere onderstand. Laatstgenoemde component heeft betrekking op uit bijzondere omstandigheden voortvloeiende noodzakelijke kosten die de belanghebbende zelf niet kan voldoen. In 2022 zijn de uitgaven voor de onderstand fors hoger omdat op dit artikel ook de incidentele energie-toeslag (€ 7 miljoen) wordt verantwoord.

### Artikel 3 Arbeidsongeschiktheid

#### Inkomensoverdrachten

Dit betreft een structurele rijkstaak: inkomensregeling Ongevallenverzekering.

Werknemers in de private sector van Caribisch Nederland die door een bedrijfsongeval geheel of gedeeltelijk arbeidsongeschikt zijn geraakt, krijgen op basis van de Ongevallenverzekering een uitkering (ongeval-lengeld). De uitkering is gekoppeld aan het laatstverdiende loon van de werknemer.

### Artikel 5 Werkloosheid

#### Inkomensoverdrachten

Dit betreft een structurele rijkstaak: inkomensregeling, eenmalige uitkering op basis van de Cessantiawet BES.

Werknemers in Caribisch Nederland die werkzaam zijn in de private sector ontvangen bij beëindiging van de dienstbetrekking anders dan door de schuld van de werknemer op grond van de Cessantiawet een eenmalige uitkering, te betalen door de werkgever. Als de werkgever wegens faillissement of surseance van betaling niet in staat is om de uitkering (tijdig) te betalen, neemt SZW deze verplichting over.

## **Artikel 6 Ziekte en verlofregelingen**

### **Inkomensoverdrachten**

Dit betreft een structurele rijkstaak: inkomensregeling Ziekteverzekering.

Werknemers in de private sector van Caribisch Nederland die door ziekte of zwangerschap met loonderving geconfronteerd worden, ontvangen een uitkering (ziekengeld) op grond van de Ziekteverzekering. De uitkering is gerelateerd aan het laatstverdiende loon van de werknemer.

## **Artikel 7 Kinderopvang**

### **Subsidies (regelingen)**

Dit betreft een eilandelijke taak: structurele subsidie voor het bevorderen van de kwaliteit kinderopvang.

Daarnaast is er de Tijdelijke subsidieregeling kinderopvang Caribisch Nederland die vanuit het Rijk aan kinderopvangorganisaties in Caribisch Nederland ter beschikking worden gesteld om financiële toegankelijkheid van de kinderopvang en buitenschoolse opvang te verbeteren en tegelijkertijd de kwaliteit van de opvang te verbeteren. Deze regeling eindigt op zijn vroegst per 1 januari 2024, nadat de nieuwe wet Kinderopvang Caribisch Nederland gefaseerd in werking is getreden.

### **Opdrachten**

Dit betreft een eilandelijke taak: structurele opdrachten ten behoeve van kinderopvang.

Het gaat onder andere om middelen voor onderzoek, centrale uitvoeringskosten en het programmabureau BES(t)4 Kids.

### **Bijdragen aan medeoverheden**

Dit betreft een eilandelijke taak: kinderopvang.

Dit betreft middelen voor de bijzondere uitkering aan de eilanden voor de versterking van kinderopvang en voor- en naschoolse opvang in Caribisch Nederland in het kader van het programma BES(t) 4 kids.

## **Artikel 8 Oudedagsvoorziening**

### **Inkomensoverdrachten**

Dit betreft een structurele rijkstaak: Inkomensregeling algemene oudedagsvoorziening.

Personen die in Caribisch Nederland verzekerde jaren hebben opgebouwd voor de AOV en die de AOV-gerechtigde leeftijd hebben bereikt, ontvangen een aan de verzekerde jaren gerelateerd ouderdomspensioen op grond van de AOV. Tevens kent de AOV een partnertoeslag.

## **Artikel 9 Nabestaanden**

### **Inkomensoverdrachten**

Dit betreft een structurele rijkstaak: Inkomensregeling algemene weduwen en wezenverzekering.

Inwoners van Caribisch Nederland die geconfronteerd zijn met het overlijden van hun partner of ouder(s), hebben op grond van de AWW recht op een uitkering. De hoogte van de uitkering is leeftijdgerelateerd.

#### **Artikel 10 Tegemoetkoming ouders**

##### **Inkomensoverdrachten**

Dit betreft een structurele rijkstaak: algemene kinderbijslagvoorziening.

De kinderbijslagvoorziening BES biedt ouders of verzorgers die op Bonaire, Sint Eustatius en Saba wonen een tegemoetkoming voor de kosten van opvoeding en verzorging van kinderen die nog geen 18 jaar zijn.

#### **Artikel 11 Uitvoering**

##### **Bekostiging**

Dit betreft een structurele rijkstaak: kosten voor de unit Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

De RCN-unit SZW is een bij de Rijksdienst Caribisch Nederland gepositieerd onderdeel van het departement dat namens de minister is belast met uitkeringsverstrekking, vergunningverlening en arbeidsinspectie in Caribisch Nederland. Tot de begroting 2022 zijn deze uitgaven opgenomen op artikel 98 Algemeen.

#### **Artikel 98 Algemeen**

##### **Bekostiging**

Dit betreft een structurele rijkstaak: kosten voor de unit Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW).

De RCN-unit SZW is een bij de Rijksdienst Caribisch Nederland gepositieerd onderdeel van het departement dat namens de minister is belast met uitkeringsverstrekking, vergunningverlening en arbeidsinspectie in Caribisch Nederland. Met ingang van de begroting van 2022 zijn deze uitgaven toebedeeld aan artikel 11 Uitvoering.

## Bijlage 8: NGF-bijlage

Deze bijlage bevat financiële informatie en op hoofdlijnen een toelichting van de stand van zaken van de NGF-projecten die onder verantwoordelijkheid van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid vallen. Voor de inhoudelijke rapportage over de voortgang van alle NGF-projecten voor het jaar 2022 wordt verwezen naar de voortgangsrapportage zoals opgesteld door de beoordelingsadviescommissie van het NGF.

Tabel 161 Uitgaven NGF-projecten van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (XV) (bedragen x € 1.000)

	Totaal toegekend NGF-budget	Realisatie					Restant	
		t/m 2017	2018	2019	2020	2021		2022
<b>Totaal uitgaven</b>	<b>13.130</b>		<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>2.121</b>	<b>11.009</b>
<i>Subtotaal uitgaven project Vaardig met Vaardigheden</i>	<i>13.130</i>		<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>2.121</i>	<i>11.009</i>
Artikel 2 Bijstand, Participatiewet en Toeslagenwet								
<b>Opdrachten</b>			0	0	0	0	601	
Artikel 11 Uitvoering								
<b>Bijdrage ZBO's &amp; RWT's</b>			0	0	0	0	1.520	
Artikel 96 Apparaat Kerndepartement								
<b>Personele uitgaven</b>			0	0	0	0	0	
<b>Ontvangsten</b>			<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	

In het Programma Vaardig met Vaardigheden ontwikkelen UWV, SBB, CBS en TNO samen de skillstaal CompetentNL. Het Ministerie van SZW en OCW zijn samen opdrachtgever van het programma. Het programma loopt tot en met 31 december 2025.

Afgelopen jaar heeft UWV een bijdrage ontvangen van in totaal € 1,5 miljoen voor de activiteiten in dit programma. Voor de activiteiten van CBS is een opdracht verstrekt voor de gehele duur van het project tot en met 2025 ter hoogte van € 1,7 miljoen. Hiervoor is € 0,5 miljoen in 2022 besteed. Daarnaast is voor € 0,1 miljoen besteed aan opdrachten voor ketenregie en kwaliteitsborging.



## Bijlage 9: Lijst van afkortingen

Lijst van afkortingen	
ABU	Algemene Bond Uitzendondernemingen
ACM	Autoriteit Consument & Markt
ADR	Auditdienst Rijk
AFM	Autoriteit Financiële Markten
AGI	Aantoonbaar Geleverde Inspanningen
AIO	Aanvullende Inkomensvoorziening Ouderen
AKV	Kinderbijslagvoorziening
AKW	Algemene Kinderbijslagwet
ALO-kop	Alleenstaande ouderkop
AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
Anw	Algemene Nabestaandenwet / Nabestaandenfonds
AO	Arbeidsongeschiktheid, of Algemeen Overleg
Aof	Arbeidsongeschiktheidsfonds
AOV	Algemene Ouderdomsverzekering Caribisch Nederland, of Arbeidsongeschiktheidsverzekering
AOW	Algemene Ouderdomswet / Ouderdomsfonds
APF	Algemeen Pensioenfonds
APP	Armoedebeleid, Participatie en Pensioenen
AR	Algemene Rekenkamer
Arbo	Arbeidsomstandigheden
ARIE	Aanvullende Risico-Inventarisatie en -Evaluatie
ASEA	(Directie) Arbeidsmarkt en Sociaal-economische Aangelegenheden
ATW	Arbeidstijdenwet
AV	(Directie) Arbeidsverhoudingen
AVG	Algemene Verordening Gegevensbescherming
avv	Algemeen verbindend verklaren van bepalingen van collectieve arbeidsovereenkomsten
Awb	Algemene wet bestuursrecht
Awf	Algemeen Werkloosheidsfonds
AWW	Algemene Weduwen- en Wezenverzekering Caribisch Nederland
azc	Asielzoekerscentrum
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BES	Bonaire, Sint-Eustatius en Saba (samen Caribisch Nederland)
BKWI	Bureau Keteninformatisering Werk en Inkomen
BmGS	Bedrijven met Gevaarlijke Stoffen
BNC	Beoordeling Nieuwe Commissievoorstellen
Brzo	Besluit risico's zware ongevallen
BSO	Buitenschoolse Opvang
BUIG	Bundeling Uitkeringen Inkomensvoorzieningen Gemeenten
BuWav	Besluit uitvoering Wet arbeid vreemdelingen 2022
BZ	(Ministerie van) Buitenlandse Zaken
BZK	(Ministerie van) Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
cao	Collectieve arbeidsovereenkomst
CASS	Administratief Centrum voor de sociale zekerheid van de Rijnvarenden
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CJIB	Centraal Justitieel Incassobureau
CN	Caribisch Nederland (Bonaire, Sint Eustatius, Saba)
COA	Centraal Orgaan opvang Asielzoekers
CPB	Centraal Planbureau
CSE	Chronic solvent-induced encephalopathy, een aandoening van het centrale zenuwstelsel als gevolg van de langdurige blootstelling aan oplosmiddelen
C.V.	Commanditaire Vennootschap

CW	Comptabiliteitswet
D&I	Diversiteit en Inclusie
DG	Directoraat-generaal
DGA	Directeur-grotaandeelhouder
DI	Duurzame inzetbaarheid
Divosa	Vereniging van directeuren van gemeentelijke sociale diensten
DKIZ	Dubbele kinderbijslag voor thuiswonende kinderen met intensieve zorg
DMS	Document Management Systeem
DNB	De Nederlandsche Bank
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EESSI	Electronic Exchange of Social Security Information
EFMB	Europees Fonds voor Meest Behoeftigen
EGF	Europees Globalisatiefonds
EK	Eerste Kamer
ELA	European Labour Authority
EMU	Economische en Monetaire Unie
EPSCO	Raad Werkgelegenheid, Sociaal Beleid, Volksgezondheid en Consumentenzaken
ESB-regeling	Subsidiereregeling scholing en re-integratie van personen met arbeidsbeperkingen en Ernstige Scholingsbelemmeringen
ESF	Europees Sociaal Fonds
ESS	Expertise-unit Sociale Stabiliteit
EU	Europese Unie
EUSF	Europese Unie Solidariteitsfonds
EZK	(Ministerie van) Economische Zaken en Klimaat
FDC	Financieel Dienstencentrum
FJR	Financieel Jaarverslag Rijk
fte	Fulltime equivalent
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
Ggz	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverleningsorganisaties in de Regio
Havo	Hoger algemeen voortgezet onderwijs
HVP	Herstel- en Veerkrachtplan
I&W	(Ministerie van) Infrastructuur en Waterstaat
IAK	Integraal Afwegingskader
IB	Inlichtingenbureau
IB&P	Informatiebeveiliging en privacy
IBO	Interdepartementaal Beleidsonderzoek
IBPV	Instelling voor bedrijfspensioenvoorziening
ICF	Inspectie Control Framework
IGW	Informatiegestuurd werken
IHH	Informatiehuishouding
IKK	Innovatie en Kwaliteit Kinderopvang
ILO	International Labour Organisation
IND	Immigratie- en Naturalisatiedienst
IOAOW	Inkomensondersteuning AOW-gerechtigden
IOAW	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte werkloze Werknemers
IOAZ	Inkomensvoorziening Oudere en gedeeltelijk Arbeidsongeschikte gewezen Zelfstandigen
IORP	Europese Pensioenfondsrictlijn
IOW	Inkomensvoorziening Oudere Werklozen
ISB	Incidentele suppletore begroting
IVA	Inkomensvoorziening voor volledig en duurzaam arbeidsongeschikten
J&V	(Ministerie van) Justitie en Veiligheid
JEP	Jeugd preventie Extremisme en Polarisatie
KO	Kinderopvang

KOT	Kinderopvangtoeslag
KPI	Key performance indicator
LAVS	Landelijk Asbestvolgsysteem
LCR	Landelijke Cliëntenraad
LEXCES	Landelijk expertisecentrum stoffengerelateerde beroepsziekten
LIV	Lage-inkomensvoordeel
LKK	Landelijke Kwaliteitsmonitor Kinderopvang
LKS	Loonkostensubsidie
LKV	Loonkostenvoordeel
LLO	Leven Lang Ontwikkelen
LRK	Landelijk Register Kinderopvang
M&O	Misbruik en Oneigenlijk Gebruik
mbo	Middelbaar Beroepsonderwijs
MCKW	Mobiliteit Centrum Kolenketen Westhaven
MDI&EU	Maatwerkregeling Duurzame Inzetbaarheid en Eerder Uittreden
MEV	Macro-economische Verkenning
MIP	Meerjarig investeringsprogramma
MIT	Maatschappelijk Impact Team
mkb	Midden- en kleinbedrijf
MIn	Miljoen
NBA	Koninklijke Nederlandse Beroepsorganisatie van Accountants
NCDR	Nationaal Coördinator Discriminatie en Racisme
NGF	Nationaal Groeifonds
NHR	Nieuw Handelsregister
Nibud	Nationaal instituut voor budgetvoorlichting
NL	Nederland
NLA	Nederlandse Arbeidsinspectie
NOW	Tijdelijke noodmaatregel overbrugging voor behoud van werkgelegenheid
NT2	Nederlands als tweede Taal
NVVK	Vereniging voor schuldhulpverlening
NvW	Nota van Wijziging
O&O-fonds	Opleidings- en Ontwikkelingsfonds
OBR	Overbruggingsregeling AOW
OCTAS	Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel
OCW	(Ministerie van) Onderwijs, Cultuur en Wetenschap
OLAF	Europees Bureau voor fraudebestrijding
OPS	Organo Psycho Syndroom
OR	Ondernemingsraad
OV	Ongevallenverzekering Caribisch Nederland
PBL	Planbureau voor de leefomgeving
Pgb	Persoonsgebonden budget
PGV	(Stichting Projectenbureau) Publieke Gezondheid en Veiligheid Nederland
PLOOI	Platform Open Overheidsinformatie
POC-KOT, of POK	Parlementaire ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag
PoW	Perspectief op Werk
PSA	Psychosociale arbeidsbelasting
pSG	Plaatsvervangend secretaris-generaal
PWRI	Pensioenfonds Werk en (Re-)Integratie
R-plafond	Plafond Rijksbegroting
RBV	Rijksbegrotingsvoorschriften
RCN	Rijksdienst Caribisch Nederland (unit Sociale Zaken en Werkgelegenheid)
RHB	Rijkshoofdboekhouding
RI&E	Risico-inventarisatie en -evaluatie
RIV-toets	Toets op het re-integratieverslag
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMT	Regionaal mobiliteitsteam

RSO	Rijkschoonmaakorganisatie
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RVU	Regelingen voor vervroegde uittreding
RvW	Regeling van Werkzaamheden
RWI	Raad voor Werk en Inkomen
RWT	Rechtspersoon met een Wettelijke Taak
S&I	Directie Samenleving en Integratie
SBB	Samenwerkingsorganisatie Beroepsonderwijs Bedrijfsleven
SBCM	Stichting Beheer Collectieve Middelen
SDG	Duurzame ontwikkelingsdoelstelling (Sustainable Development Goal)
SEA	Strategische Evaluatie Agenda
SER	Sociaal-economische Raad
SKD	Stroomlijning keten derdenbeslag
SLIM	Stimuleringsregeling leren en ontwikkelen in mkb-ondernemingen
SMZ	Sociaal Medische Zaken
SPUK	Specifieke Uitkering
SSO	Shared Service Organisatie
STAP	Stimulering arbeidsmarktpositie
Stb.	Staatsblad
Stcrt.	Staatscourant
SUWI	Structuur Uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen
SVB	Sociale Verzekeringsbank
SW	Sociale werkvoorziening
SWOM	Studeren en Werken op Maat
SZ	Sociale Zekerheid
SZW	(Ministerie van) Sociale Zaken en Werkgelegenheid
T&I	Taal- en interactievaardigheden
TAS	Regeling Tegemoetkoming Asbestslachtoffers
Tbbz	Tijdelijk vereenvoudigde besluit bijstand zelfstandigen
TCU	Tijdelijke commissie uitvoeringsorganisaties
TK	Tweede Kamer
TNO	Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek
TOFA	Tijdelijke Overbruggingsregeling voor Flexibele Arbeidskrachten
Tozo	Tijdelijke overbruggingsregeling voor zelfstandig ondernemers
TSB	Tegemoetkomingsregeling Stoffengerelateerde Beroepsziekten
TTKO	Tijdelijke tegemoetkoming kinderopvang
TVL	Tegemoetkoming Vaste Lasten
TW	Toeslagenwet
Tww	Tewerkstellingsvergunning
UBR	Uitvoeringsorganisatie Bedrijfsvoering Rijk
Ufo	Uitvoeringsfonds voor de overheid
UVB	Directie-onderdeel Uitvoering Van Beleid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VIA	Verdere Integratie op de Arbeidsmarkt, of (werkagenda) Voor een Inclusieve Arbeidsmarkt
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VOG	Verklaring Omtrent het Gedrag
VOI	Veranderopgave inburgering
VrIP	Vroege Integratie en Participatie
VUM	Verbeteren Uitwisseling Matchingsgegevens
vut	Vervroegde uittreding
vve	voor- en vroegschoolse educatie
VWNW	Van Werk Naar Werk
Vwo	Voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid, Welzijn en Sport

VWT	Vliegend Wet open overheid Team
Waadi	Wet allocatie arbeidskrachten door intermediairs
Wab	Wet arbeidsmarkt in balans
WagwEU	Wet arbeidsvoorwaarden gedetacheerde werknemers in de Europese Unie
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening jonggehandicapten
WAO	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering
Was	Wet aanpak schijnconstructies
WaU	Werk aan Uitvoering
Wav	Wet arbeid vreemdelingen
WAZ	Wet op de Arbeidsongeschiktheidsverzekering Zelfstandigen
WAZO	Wet Arbeid en Zorg
WBJA	Directie Wetgeving, Bestuurlijke en Juridische Aangelegenheden
WGA	Regeling Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten
WGO	Wetgevingsoverleg
Whk	Werkhervattingskas
WHOA	Wet Homologatie Onderhands Akkoord
Wi2013	Wet inburgering 2013
WIA	Wet Werk en Inkomen naar Arbeidsvermogen
WIEG	Wet Invoering Extra Geboorteverlof
WKB	Wet op het Kindgebonden Budget
Wko	Wet kinderopvang
Wml	Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag / Wettelijk minimumloon
Wnra	Wet normalisering rechtspositie ambtenaren
WNT	Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector
Wob	Wet openbaarheid van bestuur
WOL	Werken op locatie
Woo	Wet open overheid
WOPT	Wet openbaarmaking uit publieke middelen gefinancierde topinkomens
WOR	Wet op de Ondernemingsraden
WRR	Wetenschappelijke Raad voor het Regeringsbeleid
WSB	Werkgelegenheid en Sociaal Beleid
Wsnp	Wet schuldsanering natuurlijke personen
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wtl	Wet tegemoetkomingen loondomein
WTP	Wet Toekomst Pensioenen
WW	Werkloosheidswet
WWJW	Wet werken waar je wilt
ZBO	Zelfstandig Bestuursorgaan
ZEZ	Regeling Zelfstandig En Zwanger
ZonMw	Nederlandse organisatie voor gezondheidsonderzoek en zorginnovatie
ZV	Ziekteverzekering Caribisch Nederland
ZW	Ziektewet
zzp	Zelfstandige zonder personeel